

ATHENSvoice

ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

Νέα αθηναϊκή πιάτσα
πάνω σε αρχαίο ποταμό

Της Τάνιας Σκραπαλιώρη

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΚΑΡΗΣ

«Μεταβαίνουμε
από τον σχετικισμό
στην πραγματικότητα»

Του Πάρι Δόμαλη

I, THE PEOPLE

Τάκης Παπάς
Αλέκος Παπαδότος
(Η συνέντευξη της ιστορίας σελ. 24)

Της Αγγελικής Μπιρμπιλίη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

BOOK VOICE
Όλες οι νέες εκδόσεις
και τα προσεχώς

28
σελ.

Τα Lidl μοιράζουν **80.000€** μετρητά

Από 28.02. έως 23.04.

20 νικητές
κερδίζουν

από **4.000€**
μετρητά

Διεκδίκησε κι εσύ τα πιο plus δώρα:

1

Για κάθε 25€ αγορών
παίρνεις μία συμμετοχή,
σκανάροντας απλά
την ψηφιακή σου κάρτα
Lidl Plus στο ταμείο.

2

Στείλε
τη συμμετοχή σου
μέσω της εφαρμογής
Lidl Plus.

3

Μπαίνοντας
στην κλήρωση
για να κερδίσεις
μετρητά.

*Στα έσοδα περιλαμβάνεται φόρος
και θα πρέπει να αποδοθεί από τους νικητές, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
Πορτοφόλι δώρο και προστιθέμενο στο Lidl Hellas.gr/diagonismos-lidl-plus

↓ Κατέβασε το app
και κάνε εγγραφή

↓
Google Play

↓
App Store

↓
AppGallery

Μάθε περισσότερα lidl-hellas.gr/diagonismos-lidl-plus

Εκδότης-Διευθυντής Φώτης Γεωργελές	
Σύμβουλος Έκδοσης Σταυρούλα Παναγιωτάκη	Διευθύντρια Σύνταξης Αγγελική Μπιρμπίλη
Γενική Διεύθυνση Διαφήμισης Λουίζα Ναθαναήλ	
Art Director Φώτης Πεκλιβανίδης	
Τεχνικός διευθυντής Βάιος Συντσίρμας	
Υπεύθυνος Ύλης Τάκης Σκριβάνος Επιμέλεια Ύλης Δήμητρα Γκρους, Κωνσταντίνα Τσιάγκα	
Διεύθυνση Web Δημήτρης Αθανασιάδης	
Συντακτική ομάδα: Κ. Αθανασιάδης, Ν. Αμανίτης, Μ. Βελέντζας, Σ. Βλέτσας, Κ. Βνάτσιου, Ρ. Γεροδήμος, Ν. Γεωργελέ, Μ. Γκανά, Ι. Γκομούζα, Ν. Γεωργιάδης, Κ. Γιαννακίδης, Β. Γραμματικογιάννη, Β. Γρυπάρης, Θ. Ευθυμίου, Τ. Ζαραβέλα, Μ. Ζουμπουλάκη, Κ. Καϊμάκης, Κ. Καμπόσου, Δ. Καραθάνος, Α. Κερώση, Γ. Κοροβέσης, Β. Κορωνάιος, Σπ. Λαμπρόπουλος, Τζ. Μελιτά, Δ. Μαστρογιαννίτης, Β. Ματζάρογλου, Ευ. Μουζακίτη, Ελ. Μπεζιριάνογλου, Γ. Νένες, Α. Παπαδάκη, Γ. Χ. Παπαδόπουλος, Δ. Παπαδόπουλος, Π. Παναγιωτόπουλος, Κ. Παναγοπούλου, Ν. Παπαηλιού, Γ. Παυριανός, Μ. Προβατάς, Τζ. Ρουσάκη, Τ. Σκραπαλιώρη, Ζ. Σφυρή, Α. Τριανταφυλλίδη, Σ. Τριανταφύλλου, Zarastro, Σ. Τσιτσόπουλος, Γ. Φλωράκης, Ε. Χελιώτη, Γ. Ψύχας	
Γραμματεία Σύνταξης Γεωργία Σκαμάγκα info@athensvoice.gr Υπεύθυνη οδηγού Δανάη Καμζόλα avguide@athensvoice.gr	
Ατελιέ Sotos Anagnos LOOKmag Κωνσταντίνα Βλαχοπούλου	
Εικονογραφήσεις art@athensvoice.gr Φωτό: Θανάσης Καρατζάς, Γιώργος Ζαρζώνης, Τάσος Βρεττός, Έκτορας Δ. Βούτσας, Κώστας Αμοιρίδης, Βαγγέλης Τάσης, Χρήστος Κισατζεκιάν, Δημήτρης Κλεάνθης, Μαρία Μαρκεζή, Πέτρος Νικόλτσος	
Creative Marketing Director Βασιλική Κώτσου Creative Director Στρατής Κανιμάς	
Digital Advertising Director Εύα Βαγγέλη	
Advertising Manager Πένη Κράλιοβιτς	
A.V. Network Advertising Manager Αγγελική Κοκκορόγιαννη	
Direct Market Advertising Managers Μιχάλης Δρακάκης, Εύα Βαλαμβάνου, Νώντας Νταμπάνης	
Υποδοχή Διαφήμισης Νίκη Σκαμάγκα Συντονισμός Διαφήμισης Μαίρη Κούρτη marketing@athensvoice.gr Digital Traffic Manager Εύη Ταρνάρη Digital Advertising Coordinator Μίνα Γιαννάκη	
Διεύθυνση Λογιστηρίου Έρνη Μούρτζη Λογιστήριο Ουρανία Μιχάλη, Βασίλης Νάκος, Μαίρη Λυκούση	
Διαχωρισμοί - Εκτύπωση «Καθημερινές Εκδόσεις ΑΕ»	
Athens Voice S.A. Χαρ. Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα Σύνταξη: 210 3617.360, 3617.369 fax: 210 3632.317 Διαφημιστικό: 210 3617.530, fax: 210 3617.310 Athens Voice Radio 102.5: 210 3648.213 Αγγελίες: 210 3617.369 Λογιστήριο: 210 3617.170	
www.athensvoice.gr Αν δεν βρίσκετε την Α.Β. στα σημεία διανομής, μπορείτε να επικοινωνήσετε στα τηλέφωνα: 210 3617.360, 210 3617.369 Κωδικός εντύπου: 7021 ISSN 1790-6164	

Εβδομαδιαία εφημερίδα, διανέμεται δωρεάν. Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική ή μερική, η διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της έκδοσης με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή έγκριση του εκδότη.

ΦΤΙΑΞΕ ΜΟΥ ΤΗ ΜΕΡΑ

Μόνο δύο θέσεις πάρκινγκ για την ψυστέρια;
Και το τηγάνι για τα τηγανητά πού θα χωρέσει, ρε φίλε;
(στην Πανόρμου)

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει ο **Αλέκος Παπαδάτος**. Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1959. Μαθήτευσε στο Παρίσι, όπου από τα μέσα του '80 άρχισε να ασχολείται επαγγελματικά με τα κόμικ και το animation. Από το '90 στην Αθήνα, δίδαξε κινούμενο σχέδιο και εργάστηκε σε διεθνείς και ελληνικές παραγωγές animation, σκηνοθετώντας, ανιμάροντας και σχεδιάζοντας χαρακτήρες. Είναι, ως σκιτσογράφος, ο συνδημιουργός του graphic novel «*Logicomix*», ενώ έχει δημιουργήσει μαθήματα με μορφή comics για ένα κέντρο διαδικτυακής μάθησης για φτωχά παιδιά της Αμερικής.

Το εξώφυλλο μας είναι σελίδα από το κόμικ «*I, THE PEOPLE*», που συνδημιούργησε με τον Τάκη Παππά (στο κείμενο). Λεπτομέρειες στη σελ. 24

Info~DIET

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ

PANIC BUTTON

Το πιο ωραίο δώρο για την Ημέρα της Γυναίκας. Ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε την υιοθέτηση μιας εφαρμογής που θα επιτρέπει σε γυναίκες που βρίσκονται σε κίνδυνο να ζητούν βοήθεια με το πάτημα ενός κουμπιού στο κινητό τους.

ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

Επίσημη περίοδος (ορφανών) ζυμαρικών. «Ορφανών» λέμε.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ

«Στα μονοπάτια της Ακρόπολης - Γνωριμία με τα σπάνια φυτά και ζώα του Ιερού Βράχου». Λεπτομέρες, πλήρες, τρυφερό βιβλίο. Ο ωραιότερος τρόπος να νιώσεις ότι μπαίνει η άνοιξη στην Αθήνα. (των Γρηγόρη & Λάμπρου Τσουνή, εκδ. Κέδρος)

ΑΡΟΤΗΜΑ.GR

Μια πολύ βολική online πλατφόρμα για να αγοράσεις εύκολα και γρήγορα όλες τις ηλεκτρικές συσκευές σπιτιού σε πάρα πολύ καλές τιμές.

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Παραγωγός σιτηρών. (προς το παρόν)

FRAN LEBOWITZ

Ίσως η πιο έξυπνη Νεοϋορκέζα public speaker και το sold out της επόμενης εβδομάδας. (στη Στέγη στις 15/3)

ATHENS VOICES

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΥΣΤΗΚΑΝ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«Δεν είναι ντροπή να πούμε ότι ο Ζελένσκι είναι κούκλος».

(Σχόλιο στο Twitter την ώρα που πρόβαλλε ο ANΤ1 τη σειρά «Υπηρέτης του Λαού», που έγραψε και πρωταγωνιστούσε ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι το 2015. Δευτέρα βράδυ #ypiretistoulaou)

-Θα πάω στο χωριό Καθαρά Δευτέρα. Η μάνα μου θέλει να μου γνωρίσει νύφη, γαμώτο.

-Πήγαινε ρε, πού ξέρεις;

(Συζήτηση φίλων, KFC Αμπελοκήπων, Πέμπτη βράδυ)

«Malibu is a magical place».

(Ο Στέφανος Τσιτσιπάς στο Twitter, 1η Μαρτίου)

«Ωραία θα ήταν, αλλά πού να βρεις να παραγγείλεις σουβλάκια τέτοια ώρα...»

(Συζήτηση παρκαδόρων, 9 το πρωί, Εξάρχεια)

Συζήτηση με SMS:
-Πώς είσαι με τον κορωνοϊό; Συνήλθες καθόλου;
-Μπα, ακόμα βήχω σαν λιμενεργάτης.

(Τρίτη πρωί)

«Με έκανε ανφόλο η πεθερά μου».

(Συζήτηση μεταξύ αντρών, πλατεία Ηούς, Κάτω Πετράλωνα, Σάββατο βράδυ)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΝΕΣ
panikoval500@gmail.com

Η Τουρκία του Ερντογάν ως περιφερειακή δύναμη

Η θέση της Τουρκίας στο NATO, στη Μέση Ανατολή και στον ισλαμικό κόσμο: πώς ο Ερντογάν χρησιμοποιεί τον τουρκικό εθνικισμό και τη συνιτική ταυτότητα

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Το τουρκικό κράτος είναι ένα οικογενειακό φέουδο κατά τα οθωμανικά πρότυπα: όσοι διαφωνούν με την κατεύθυνση της «Νέας Τουρκίας» που ακολουθεί ο Ερντογάν κατηγορούνται ως τρομοκράτες και ως πεμπτοφαλλίτες – κι αν είναι τυχεροί, παραμένουν προσωρινά ελεύθεροι αν δεν είναι, βρίσκονται ήδη στη φυλακή.

Από τότε που έγινε φανερό ακόμα και για τους πιο γενναίους ότι η Τουρκία δεν είχε ευρωπαϊκή προοπτική, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πράγματι και δικαίως μια λέσχη χριστιανών και αθρήσκων, ο Ερντογάν κοιτάζει σταθερά προς την Ανατολή. Η Νέα Τουρκία φιλοδοξεί να αναδειχθεί σε μεγάλη περιφερειακή δύναμη στην ευρύτερη περιοχή που περιλαμβάνει όλες τις αραβικές χώρες και όλες τις μουσουλμανικές πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Αυτό το τελευταίο στοιχείο απομακρύνει τον Ερντογάν από τον Πούτιν, παρότι η Τουρκία ερωτοτροπεί με τη Ρωσία: το ότι αγόρασε ρωσικούς πυραύλους τελευταίας τεχνολογίας εκνευρίζοντας το NATO είναι μόνο μία από τις χειρονομίες της ρωσο-τουρκικής προσέγγισης. Θα δούμε πώς θα εξελιχθεί αυτή η προσέγγιση μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία: σίγουρα όμως, οι δύο χώρες ενώνονται μέσω του δόγματος «ο εχθρός του εχθρού μου είναι φίλος μου», το οποίο διέπει μεγάλο μέρος της διεθνούς πολιτικής.

Πολλά έχουν αλλάξει την τελευταία εικοσαετία, από τότε που η Τουρκία υποσχόταν ότι θα καθιστούσε «τις ευρωπαϊκές αξίες της Άγκυρας» και είχε δήθεν βάλει τα δυνάτα της για να προχωρήσει σε δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, να αντιμετωπίσει τους δαίμονες του τουρκικού παρελθόντος, να βελτιώσει την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να επιτύχει οικονομική ανάπτυξη. Η ένταξή της στην ΕΕ, την οποία ευνοούσαν πολλές ευρωπαϊκές δυνάμεις, ιδιαίτερα η αριστερά – πάντοτε πρόθυμη για τριτοκοσμικά ανοίγματα – ήταν εξ αρχής μια αλλοπρόσαλλη ιδέα που καταδείκνυε την ευρωπαϊκή υπεραισιοδοξία και αφέλεια. Όταν η ιδέα άρχισε να εγκαταλείπεται, η Τουρκία υπέκυψε στον αυταρχισμό, ο εθνικισμός της αποχαλινώθηκε μαζί με τον αντιδυτισμό και τον αντιαμερικανισμό, μολονότι ήταν και παραμένει μέλος του NATO: η τουρκική Μεγάλη Ιδέα είναι διαφορετικής τάξεως από οποιονδήποτε εθνικισμό στη σημερινή Δύση.

Ο Ερντογάν συσσωρεύει εξουσίες, μετέτρεψε το σύστημα από κοινοβουλευτικό σε προεδρικό και κορόιδεψε την ΕΕ και τις ΗΠΑ, που, όπως είπα, δεν φημίζονται για την πονηριά τους. Με τακτικούς ελιγμούς τάχα συνεργασίας με τις Βρυξέλλες, νομιμοποίησε την αρπαγή της εξουσίας: η ευρωπαϊκή δημοκρατική τάξη επέτρεψε σε έναν δημαγωγό να εξουδετερώσει τους αντιπάλους του στον στρατό, καθώς και στον χώρο των σκληροπυρηνικών κοσμοκτών στον κρατικό μηχανισμό και ιδιαίτερα στο δικαστικό σώμα. Η Ουάσιγκτον, τυφλωμένη από το μεσσιανικό της ζήλο στη μεσανατολική της πολιτική, παρακολουθούσε χωρίς επαρκή καχυποψία το σόου της «μουσουλμανικής δημοκρατίας» επενδύοντας σε διαρκή συμμαχία με την Τουρκία. Αλλά, μόλις φάνηκε ότι η συνεργασία με την Ουάσιγκτον παραινεϊνόταν πέραν της χρησιμότητάς της – όχι μόνο επειδή η ΕΕ κρατούσε ψυχρή στάση – ο Ερντογάν γύρισε την πλάτη στη Δύση και άρχισε να την απειλεί με δημογραφικό εξισλαμισμό. Οι εχθροί του, που προειδοποιούσαν από την αρχή τις δυτικές χώρες ότι δείχνουν παράλογη εμπιστοσύνη σε έναν ισλαμιστή χωρίς δημοκρατική παιδεία και πρόθεση, επαληθεύτηκαν: αν και οι φίλοι της Τουρκίας και οι ελίτ αραβιστές ρίχνουν το φταίξιμο στη Δύση που κράτησε τους Τούρκους σε απόσταση, νομίζω ότι η πορεία ήταν προδιαγεγραμμένη κι ότι η Δύση δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτα. Ήδη από τη δεκαετία του 1970, το κεμαλικό διάλειμμα της οιονεί κοσμικότητας είχε εξελιχθεί σε δύσκαμπτο, υπερεθνικιστικό κατεστημένο εναντίον του οποίου εξεγείρονταν οι ευσεβείς μάζες της Ανατολίας και το πολιτικό Ισλάμ. Στην Τουρκία, η ακαταμάχητη τάση ήταν η επιστροφή στο πολιτικό Ισλάμ, αν και βεβαίως δεν έλειπε η επιθυμία της ένταξης στην ΕΕ για λόγους συμφέροντος.

Ο Ερντογάν εκμεταλλεύτηκε την εχθρότητα των μαζών τόσο προς τους κοσμικούς όσο και προς τη Δύση, και αυτοανακηρύχθηκε εκπρόσωπος της λαϊκής θέλησης: έχει σίγουρα το ταλέντο να αξιοποιεί όλες τις περιστάσεις για να ενισχύει τη θέση του. Το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016 ήταν η τέλεια περίπτωση: του έλυσε τα χέρια για να αλώσει όλους τους θεσμούς τοποθετώντας παντού οπαδούς του και να ενώσει τους Τούρκους κάτω από τη σημαία του μαχητικού εθνικισμού. Ο Ερντογάν μπορεί να κάνει τα πάντα παίζοντας έξυπνα το χαρτί του εχθρικού εξωτερικού κόσμου που επιβουλεύεται το τουρκικό μεγαλείο: το ίδιο έκανε

ο Χίτλερ, το ίδιο έκανε ο Στάλιν, το ίδιο κάνει και ο Πούτιν. Η εικόνα της Τουρκίας σαν κάστρο που το πολιορκούν εξωτερικοί και εσωτερικοί εχθροί είναι μέρος του αφηγήματός του, στο οποίο προστίθεται η ιδέα του ισχυρού, κυρίαρχου και αδιαίρετου κράτους με συνιτική, ισλαμική ταυτότητα. Τα ατομικά δικαιώματα και οι ελευθερίες έχουν δευτερεύουσα σημασία μπροστά στο εθνικό συμφέρον όπως το ερμηνεύουν ο ίδιος και το περιβάλλον του, θεωρώντας τον εαυτό του διάδοχο του Κεμάλ Ατατούρκ – προφανώς όχι ως προς τις μεταρρυθμίσεις εκδυτικισμού, αλλά ως προς τη «σωτηρία» του έθνους.

Ο εξισλαμισμός της δημόσιας ζωής, η ανοιχτή αντιπαλότητα με τη Δύση και η επιδίωξη σφαίρας επιρροής στη Μέση Ανατολή ήταν η αιτία και μαζί το αποτέλεσμα της κατάρρευσης της ευρωπαϊκής προοπτικής της Τουρκίας. Θα μπορούσε η ένταξη στην ΕΕ να πάρει διαστάσεις κοινωνικής μηχανικής και να τη μεταμορφώσει σε «ευρωπαϊκή» χώρα; Νομίζω πως δεν θα μπορούσε: η ΕΕ αγωνίζεται να συνεννοηθεί με χώρες στις παρυφές της Ευρώπης, όπως η Ελλάδα με τη χρόνια οικονομική της κακοδιαχείριση ή η Ουγγαρία του Βίκτορ Όρμπαν που δεν φαίνεται να κατανοεί τις ιδρυτικές συνθήκες. Ακόμα μεγαλύτερη δυσκολία έχει στη συνεννόηση με τη Ρωσία, η οποία συνδέεται με την Ευρώπη μέσω του χριστιανισμού και του μπόσλεβικισμού. Είναι δύσκολο να φανταστούμε πώς η Τουρκία θα μπορούσε να συμμορφωθεί με τις ευρωπαϊκές αξίες: ακόμα και στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου ο αντιαμερικανισμός και ο αντιδυτισμός μαίνονταν τόσο στον χώρο της αριστεράς όσο και του ισλαμιστικού κινήματος. Στη διάρκεια της ιστορίας της η Τουρκία δεν συναντήθηκε ποτέ με αυτές τις αξίες ει μν μόνον για να τις καταστρέψει.

Φιλοδυτικοί πολιτικοί υπήρξαν φυσικά, όπως και διανοούμενοι που προσδοκούσαν ότι το άνοιγμα προς τη Δύση θα έφτανε στο πολιτιστικό εποικοδόμημα και θα απήλλαζε την Τουρκία από το βάρος της θρησκείας και της σκοταδιστικής ισλαμιστικής πολιτικής. Αλλά αυτή η εποχή έχει παρέλθει: η Ατλαντική Συμμαχία και το ανήκειν στην Ευρώπη δεν αποτελούν στοιχεία της γεωπολιτικής ταυτότητας της Τουρκίας. Αντί να κινείται στην περιφέρεια της Δύσης, η Τουρκία του Ερντογάν φαντάζεται τον εαυτό της στο κέντρο ενός δικού της σύμπαντος το οποίο εκτείνεται στη Μέση Ανατολή, τα Βαλκάνια, τον νότιο Καύκασο, μέχρι την Υποσαχάρια Αφρική. Η σημερινή «Νέα Τουρκία» διεκδικεί την ηγεσία του παγκόσμιου Ισλάμ και δεσμεύεται ηθικά έναντι όλων των μουσουλμάνων – της umma – οπουδήποτε κι αν βρίσκονται.

Ο ΕΡΝΤΟΓΑΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΧΑΡΤΙ ΤΟΥ ΕΧΘΡΙΚΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΒΟΥΛΕΥΕΤΑΙ ΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ

Μερικοί αναλυτές χαρακτηρίζουν την πρόσληψη αυτού του νέου ρόλου «νεο-οθωμανισμό» συνδέοντάς τον με την έμμονη ιδέα του μακρινού παρελθόντος. Η πραγματικότητα είναι κάπως πιο μπερδεμένη: η Ρωσία και το Ιράν, δύο από τους ανυποχώρητους αντιζήλους της αυτοκρατορίας, βρίσκονται σήμερα στην πρώτη γραμμή των γειτόνων τους οποίους φαίνεται να προσεγγίζει η Τουρκία – η οθωμανική νοσταλγία συνυπάρχει με τη Realpolitik και τις επιδιώξεις του οικονομικού συμφέροντος. Αλλά προς το παρόν η Τουρκία δεν έχει ικανοποιήσει τις ηγεμονικές της φιλοδοξίες: ο πολυαίμακτος καταστροφικός πόλεμος στη Συρία ανέτρεψε τα σχέδιά της και επιτάχυνε περιφερεια-

κούς ανταγωνισμούς όπου άλλοι παίκτες, κυρίως η Ρωσία και το Ιράν, ματαίωσαν τις βλέψεις της να διαμορφώσει τη Μέση Ανατολή στα μέτρα της. Η συριακή τραγωδία βάθυνε το χάσμα της Τουρκίας με τη Δύση, επιδείνωσε το αντιδημοκρατικό πισωγύρισμα στο εσωτερικό και συνέβαλε στην περαιτέρω στρατιωτικοποίηση της εξωτερικής της πολιτικής. Καθώς ο Ερντογάν δεν αντιμετώπιζε εσωτερικό έλεγχο της εξουσίας του και ήταν πάντοτε έτοιμος να εργαλειοποιήσει τον εθνικισμό, η όρεξή του για ακροσφαλή πολιτική μεγάλωσε με αποτέλεσμα να προβάλλει την ισχύ του πολύ πέραν των εθνικών συνόρων – όπως στη Λιβύη και στο κέρα της Αφρικής. Παράλληλα, έχει απελευθερωθεί εντελώς στον διεθνή χώρο: απειλεί την Ελλάδα, καθυβρίζει Ευρωπαίους ηγέτες, εκβιάζει, αντικαθιστώντας τη διπλωματία με hard power αλλά τούρκα.

Ποια είναι και ποια θα είναι η θέση της Τουρκίας στην παγκόσμια τάξη, ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα στην Ουκρανία; Έτσι κι αλλιώς, ο Ερντογάν και το περιβάλλον του πιστεύουν ότι το μέλλον δεν ανήκει στην Αμερική και στους δυτικούς της συμμάχους αλλά «στους υπολοίπους». Μπορεί. Αλλά η Τουρκία, αν και νιώθει άνετα στο G20, απολαμβάνει τη νεοαποκτηθείσα επιρροή της στην Αφρική, ποζάρει ως ηγέτιδα των απανταχού μουσουλμάνων και έχει δημιουργήσει δεσμούς με τη Ρωσία και την Κίνα, έχει πολλά προβλήματα να λύσει: εκτός του ότι η οικονομία της είναι ασταθής, στο γεωπολιτικό περιβάλλον στο οποίο θέλει να κυριαρχήσει παρατηρείται στριμωξίδι μεταξύ πολλών δυνάμεων μεσαίου μεγέθους η καθεμία από τις οποίες έχει δική της ατζέντα. **A**

Το αποκρουστικό απολυταρχισμού

Του ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Την Τρίτη το πρωί ήταν 1.700.000 ψυχές που είχαν εγκαταλείψει την Ουκρανία. Πάνω από 1.000.000 είχαν περάσει στην Πολωνία. Η Ευρώπη αναμένει τουλάχιστον 5 εκατομμύρια πρόσφυγες ακόμη αν οι Ρώσοι εξακολουθήσουν την τακτική της περικύκλωσης των πόλεων με παράλληλους βομβαρδισμούς αστικών στόχων. Δεν έχουμε υπολογίσει με ακρίβεια τις εσωτερικές μετακινήσεις πολιτών. Ούτε γνωρίζουμε επακριβώς πόσοι ρωσόφωνοι έχουν καταφύγει σε ρωσικά εδάφη προς το ασφαλές γι' αυτούς Ροστόφ. Ο πόλεμος αφορά τους πάντες ανεξαρτήτως εθνότητας ή θρησκείας. Το διαπιστώσαμε λίγο αργά στη πρώην Γιουγκοσλαβία όταν διερευνούσαμε (ματαιώς) ποιος έχει δίκιο και ποιος άδικο. Μέγα σφάλμα. Χάσιμο πολύτιμου χρόνου. Οι μόνοι που είχαν δίκιο ήταν οι τρόφιμοι του ψυχιατρικού κέντρου της Μόντριτσα στην Κροατία. Έπεσαν οι μάντρες από τις βόμβες και οι ασθενείς με τις υπόλευκες στολές βγήκαν στους αγρούς. Ο μύθος λέει πως κανείς δεν σκοτώθηκε. Οι «τρελοί» ξέρουν να βρίσκουν τον δρόμο τους, όταν τους βομβαρδίσουν οι «γνωστικοί».

Ο Εμίρ Κουστουρίτσα έγραφε στην «Liberation», τα άγρια χρόνια του πολέμου στη Βοσνία, το περίφημο άρθρο «*Η ακακία της αυλής μου*» που όλοι χειροκροτήσαμε, φίλοι ή εχθροί, χριστιανοί ή μουσουλμάνοι, Κροάτες ή Σέρβοι. Αυτός λοιπόν ο σκηνοθέτης του περίφημου «*Underground*», παντρεύτηκε την Ύβριν και προκάλεσε τη Νέμεσιν όταν δέχτηκε τη διεύθυνση του Εθνικού Θεάτρου του ρωσικού στρατού, λίγες ώρες μετά την παραίτηση της διευθύντριάς του. Ήταν η πρώτη διαμαρτυρία κατά της απόφασης του Πούτιν να εισβάλει στην Ουκρανία. Η ενέργεια του Εμίρ Κουστουρίτσα ήταν ασέλγεια επί του πτώματος της Δημοκρατίας στην Ουκρανία και του δόγματος της Ευρωπαϊκής Ασφάλειας. Ένας πρώην Πουγκοσλάβος σκηνοθέτης καταλήγει στο λυκόφως της πνευματικής ζωής του να λερωθεί με το στίγμα της βαρβαρότητας. Πρώτος αυτός γνώριζε καλύτερα από όλους, ζώντας στην αυλή του Σαράγιεβο, πως οι γεωπολιτικές ανησυχίες των απολυταρχικών καθεστώτων δεν αφορούν κανέναν πολίτη αυτού του πλανήτη. Η γεωπολιτική αφορά τις ελίτ. Ο πόλεμος αφορά τους ανθρώπους. Σαν τον Εμίρ Κουτσουρίτσα υπάρχουν πολλοί οι οποίοι προσκυνούν τον Ρώσο ηγέτη. Ήταν πολλοί εκείνοι που προσκυνούσαν τον «Φύρερ». Ήταν αναρίθμητοι αυτοί που έκλαιγαν την ημέρα που τα μεγάφωνα ανακοίνωναν απ' άκρη σ' άκρη της Σοβιετικής Ένωσης τον θάνατο του παππούλη Στάλιν. Δεν γεννηθήκαμε όλοι ίδιοι, βλέπετε. Ούτε αποκτήσαμε τις ίδιες ευαισθησίες. Ούτε διαβάσαμε όλοι τις ίδιες σελίδες.

Όταν έπεσε η Βαρκελώνη στα χέρια του Φράνκο, ο επικεφαλής στρατηγός των φασιστικών ταγμάτων έβγαλε μπροστά στον κόσμο το πιστόλι του και κραύγασε: «*Όταν ακούω τη λέξη Κουλτούρα βγάζω αμέσως το όπλο μου*». Οι φασίστες, οι ναζί, οι σταλινικοί, οι ακροδεξιό ξέρουν πάντα ποιος είναι ο εχθρός τους. Οι άλλοι, οι πολλοί, οι άνθρωποι της καθημερινότητας, δεν γνωρίζουν πάντα ποιος είναι ο αντίπαλός τους. Ποιοι θα είναι οι σφαγείς τους.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι Ύβρις. Είναι α-

πρόσωπο του ευρασιατικού και ο πόλεμος στην αυλή μας

πλευθείας επίθεση σε όλα όσα προσπάθησε η ανθρωπότητα να ορθολογικοποιήσει μετά το κολαστήριο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Με λάθη, με γιγαντιαίες ελλείψεις, με αγεφύρωτα κενά προφανώς. Αλλά η ανθρωπότητα προσπάθησε. Τελικά οι προσπάθειες απέβησαν άκαρπες. Ένας Πούτιν, ένας Ξι, ένας Ερντογάν, ένας Μπολσονόρου και πέντε ακόμη τσιράκια του στρατιωτικοβιομηχανικού παγκόσμιου μηχανισμού (βλέπε Ινδία, Πακιστάν, Ιράν επί παραδείγματι) αρκούν για να ανατρέψουν όσα με κόπο κτίστηκαν. Η Ρωσία δεν είναι σε θέση να κατασκευάσει ένα απλό αυτοκίνητο ή ένα κινητό τηλέφωνο, ή μία καλή οθόνη τηλεόρασης. Είναι σε θέση να κατασκευάζει οπλικά συστήματα, δορυφόρους, πυραύλους και κανόνια. Ζει από το υπέδαφός της, το οποίο εξαντλεί εξαγοντας ακατέργαστες πρώτες ύλες. Τα τεράστια έσοδά της κατευθύνονται εξ ολοκλήρου σε εξοπλισμούς και σε έρευνα για στρατιωτικούς σκοπούς.

Αν μάθαμε κάτι από τον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας είναι ότι ο πρώτος νεκρός ήταν η αλήθεια. Όσα φαινόταν παρέπεμpan σε πολλαπλές ερμηνείες. Όσα δεν φαινόταν ήταν προϊόν κατευθυνόμενης πληροφόρησης. Ξαν σε επανάληψη ταινίας τρόμου από την πρώτη ημέρα του πολέμου στην Ουκρανία παρακολουθούμε να εξελίσσεται το ίδιο ακριβώς σενάριο. Οι μυστικές υπηρεσίες και η στρατιωτική αντικατασκοπία ζουν στιγμές ανεπανάληπτες. Επιτέλους οι δορυφόροι μεταδίδουν πραγματικές εικόνες από τα πεδία των μαχών προδίδοντας όλα τα καλά κρυμμένα μυστικά. Για οπλικά συστήματα, τακτικές μάχης, δύναμη πυρός.

«Η απόφαση του Πούτιν λίγες μέρες μετά την εισβολή να τραβήξει το χαρτί της πυρηνικής απειλής δείχνει ακριβώς τον βαθμό της αυξανόμενης απόγνωσης του», έγραψε ο Εφραίμ Λεβί, πρώην επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών εξωτερικού της Μοσάντ στην εφημερίδα του Haaretz παρατηρώντας έλλειψη εμπειρίας και κινήτρων μεταξύ των Ρώσων στρατιωτών.

«Αν πάρουμε ως σημείο αναφοράς την προμήθεια καυσίμων και τροφίμων στους Ρώσους στρατιώτες, ο Πούτιν θα πρέπει να πείσει σε μια νίκη μέσα σε 4 μέρες, όπως εκτίμησε δυτικός αξιωματούχος στο Βερολίνο», επισημαίνει την Τρίτη 8 Μαρτίου η Deutsche Welle. Αντ' αυτού παρουσιάζεται η εικόνα πομπής από στρατιωτικά οχήματα και τεθωρακισμένα 70 χλμ. να έχει ακινητοποιηθεί επί μέρες λόγω έλλειψης καυσίμων, μηχανικών βλαβών και ουκρανικών επιθέσεων. Εκτός αυτού, σημειώθηκε έλλειψη εμπιστοσύνης ανάμεσα στους Ρώσους στρατιώτες, ορισμένοι εκ των οποίων κατάλαβαν μόλις διέσχισαν τα σύνορα ότι δεν επρόκειτο πλέον για στρατιωτική άσκηση. Δυτικές υπηρεσίες πληροφοριών αξιολογούν προσεκτικά μεγάλο αριθμό φωτογραφιών και βίντεο που δείχνουν κατεστραμμένα ρωσικά άρματα μάχης. Ως πιο πιθανόν θεωρείται ότι τουλάχιστον τρεις ανώτατοι Ρώσοι διοικητές σκοτώθηκαν προσπαθώντας να βάλουν σε κίνηση και πάλι την οχηματοπομπή. Με την παράδοση ελαφρών όπλων που εκτοξεύονται από τον ώμο τα κράτη του NATO και η Γερμανία υποστηρίζουν την τακτική της Ουκρανίας.

Με 1.000 σύγχρονα αντιαερματικά και 500 αντιαε-

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΥΤΙΝ ΝΑ ΤΡΑΒΗΞΕΙ ΤΟ ΧΑΡΤΙ ΤΗΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟΝ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗΣ ΑΠΟΓΝΩΣΗΣ ΤΟΥ

ροπορικούς πυραύλους Stinger που έστειλε η Γερμανία, οι Ουκρανοί αναγκάζουν τα ρωσικά αεροσκάφη να πετούν σε ύψος άνω των 3.000 μέτρων σε ορισμένες περιπτώσεις, πράγμα που συμβάλει στη μείωση της ακρίβειας του χτυπήματος.

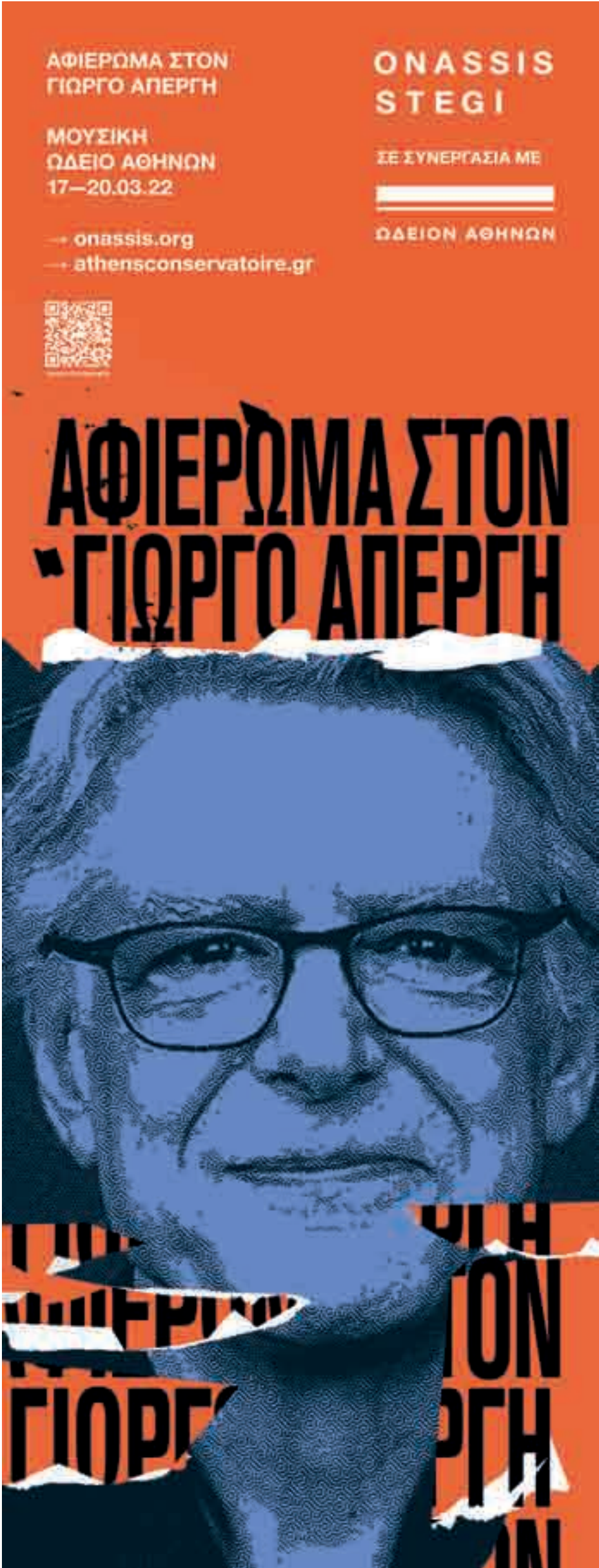
Κάπως έτσι ερμηνεύουν οι επιτελάρχες την επιχειρησιακή κατάσταση στα πεδία των μαχών. Η εικόνα ωστόσο είναι ψευδής. Ανεπαρκής. Η πραγματική μάχη δίνεται κάθε ώρα και στιγμή στην Αγία Πετρούπολη και στη Μόσχα από πολίτες που προσπαθούν να αναρτήσουν πραγματικές πληροφορίες σε ένα Διαδίκτυο «στραγγαλισμένο» από τις υπηρεσίες ασφαλείας του Πούτιν. Νέοι άνθρωποι, με κίνδυνο να απολυθούν, να πεινάσουν ή και να φυλακιστούν, προσπαθούν να παρακάμψουν το ηλεκτρονικό τείχος που ορθώνουν οι κρατικοί χάκερς. Με χρήση πολλαπλών VPN, με τεχνάσματα και φαντασία οι Ρώσοι που ξέρουν τι συμβαίνει εκεί πέρα από τα σύνορα, διεξάγουν τον δικό τους πόλεμο. Ναι, ζούμε τον πόλεμο μέσω Tik Tok και Telegram. Η πληροφόρηση περνά μέσα από μικροσίπ και ηλεκτρονικές λεωφόρους. Ξαφνικά ακυρώνεται από τα ψηφιακά αντίμετρα των μυστικών υπηρεσιών. Και μετά από κάποια άλλη εναλλακτική οδό του ψηφιακού δικτύου εμφανίζεται και πάλι η πληροφορία. Πόλεμος κανονικός και ανελέητος.

Κάπως έτσι ο παλιός μας αναλογικός κόσμος, όπως τον κληρονομήσαμε, σταμάτησε να κινείται. Οι άνθρωποι αγνόησαν τις προειδοποιητικές βολές. Τα μηνύματα από τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία, το φιάσκο της «Αραβικής Άνοιξης», την τραγωδία στη Συρία, τη φάρσα στο Αφγανιστάν, την κρίση του 2008, την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ και τη νίκη ενός Τζόνσον στη Βρετανία με σύνθημα το BREXIT, όλα αυτά ήταν προειδοποιητικά πυρά. Ήταν τα σημάδια που περιέγραφαν την αναδυόμενη παρακμή.

Κάπως έτσι εισήλθαμε άναρχα στον νέο ψηφιακό μας περιβάλλον σε συνθήκες κομβικής σύγκρουσης. Ο πλανήτης άλλαξε κέντρο βάρους που από τη Δύση μετατίθεται προοδευτικά προς την Ανατολή. Κίνα-Ινδία και Ρωσία. Ο πολιτισμός της Ευρασίας. Μία μετατόπιση που προκαλεί τεκτονικές αλλαγές. Μία άνευ προηγουμένου ρήξη με όσα συνθήσαμε να θεωρούμε σταθερές εδώ και 70 χρόνια.

Είναι ακόμη πολύ νωρίς για να αντιληφθούμε, σε όλο της το εύρος, αυτήν την κοσμογονική μετατόπιση του πλανητικού ειδικού βάρους. Είναι ωστόσο ευδιάκριτη η διαφανόμενη εφιαλτική προοπτική. Η οικονομία και το σύστημα της Ευρασίας δεν μπορεί να επιβιώσει παρά μόνον αμφισβητώντας τις αρχές της δυτικής Δημοκρατίας. Στο σύστημα της Ευρασίας η δημοκρατία είναι μόνον πρόσχημα. Μία ψευδής βιτρίνα. Ένα fake είδωλο. Είναι σαν ένα ανέκδοτο που διηγούνται ατάρεσκα κακόγουστοι ηγέτες.

Αυτήν την απίστευτη ολοκληρωτικού τύπου αυταρέσκεια ανέδιδε η ανακοίνωση της Πρεσβείας της Ρωσίας στην Αθήνα δια της οποίας η ρωσική διπλωματική αποστολή συμβούλευε τους Έλληνες πολίτες ποιο κανάλι τηλεόρασης θα πρέπει να παρακολουθούν. Για να είναι καλά ενημερωμένοι, προσθέτουν οι Ρώσοι. Απίστευτο και όμως ακρουστικά αληθινό. **Α**

ΤΑ ΝΟΥΜΕΡΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΤΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

147,96 ρούβλια αγόραζε κανείς με ένα ευρώ, το πρωί της Τρίτης. Όχι άσχημα, αν αναλογιστεί κάποιος ότι το αμέσως προηγούμενο βράδυ η ισοτιμία είχε φθάσει και τα 167,1 ρούβλια ανά ευρώ.

84 ρούβλια ανά ευρώ ήταν όμως η ισοτιμία λίγες ημέρες πριν τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Λίγο παλαιότερα –το 2020– με ένα ευρώ αγόραζες μόλις 68 ρούβλια. Όσοι γαλουκηθήκαμε με το μότο «αλεπού ο Πούτιν, κάμερα σε μένα» ίσως πρέπει ν’ αναθεωρήσουμε. Ο άνθρωπος κατέστρεψε την οικονομία της χώρας του με μερικά 24ωρα αποτυχημένης στρατιωτικής επέλασης.

127,8 δολάρια κόστιζε ένα βαρέλι πετρέλαιο Brent, το πρωί της Τρίτης. Λίγο πριν αρχίσει η ρωσική εισβολή κόστιζε σχεδόν 94 δολάρια, ενώ έναν χρόνο πριν βρισκόταν στην περιοχή των 60 δολαρίων. Και όλα αυτά πριν το εμπάργκο ΗΠΑ και Μ. Βρετανίας.

426,9 ευρώ κόστιζε στη χονδρική αγορά μια μεγαβατώρα ηλεκτρικού ρεύματος, καταστρέφοντας το αφήγημα της εγχώριας αντιπολίτευσης ότι «είμαστε η ακριβότερη χώρα στην Ευρώπη». Εδώ που τα λέμε δεν το κατέστρεψε ακριβώς, απλώς τα στελέχη της αντιπολίτευσης συνεχίζουν να το επικαλούνται ως γενική αναφορά, χωρίς όμως να το συνοδεύουν με στοιχεία ή τον γνωστό χάρτη με τις τιμές.

574,54 ευρώ κόστιζε η ίδια μεγαβατώρα στην Ελβετία. Όμως οι Ελβετοί είναι πλούσιοι, είναι το επιχείρημα της αντιπολίτευσης.

429,29 ευρώ κόστιζε στη Βουλγαρία. Όπου δεν είναι πλούσιοι αλλά «είναι πολύ κοντά στην Ουκρανία».

540,29 ευρώ κόστιζε στη Ρουμανία. Και εκεί δεν είναι πλούσιοι, έχουν αποθέματα φυσικού αερίου, αλλά τα αποθέματα είναι μόνο το 0.054% του συνόλου πα-

© SLOVAKIAN MINISTRY OF THE INTERIOR

γκοσμίως. Και συνορεύουν και με την Ουκρανία.

561,96 κόστιζε στην Κροατία. «Εκεί δεν είναι πλούσιοι αλλά είναι εθνικιστές».

542,78 ευρώ κόστιζε στην Πορτογαλία. «Όμως οι Πορτογάλοι έστειλαν όπλα στην Ουκρανία». Και πάει λέγοντας με τις δικαιολογίες...

240-260 Watt την ώρα καταναλώνει ένας αφυγραντήρας. Δεν ζεσταίνει τον χώρο αλλά αφαιρεί την υγρασία και είναι ευκολότερο να ζεσταθεί ο χώρος.

150W μέχρι 250W την ώρα καταναλώνει μια ηλεκτρική κουβέρτα. Οικονομικός τρόπος, αλλά ζεσταίνει μόνο το κρεβάτι.

1.000W την ώρα καταναλώνει ένα τυπικό κλιματιστικό. Κάποτε συνέφερε να ζεσταίνει κανείς τον χώρο με κλιματιστικό, πλέον είναι ασύμφορο.

13,43% έχασε ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου της Αθήνας από την αρχή του πολέμου μέχρι τη Δευτέρα.

9,345 δισεκατομμύρια ευρώ έχουν χαθεί από τη συνολική κεφαλαιοποίηση της αγοράς.

43η πιο αναπτυσσόμενη στην Ευρώπη είναι η εταιρεία Dialectica σύμφωνα με τη λίστα FT 1000: Europe's Fastest Growing Companies.

h μεταξύ των εταιρειών στην αγορά που δραστηριοποιείται (information services) είναι η ίδια εταιρεία, πάντα σύμφωνα με τους FT. Κριτήριο είναι το ποσοστό

h μόλις ετών είναι το αγοράκι από τη Ζαπορίζια, το οποίο ταξίδεψε μόνο του μέχρι τα Σλοβακο-ουκρανικά σύνορα για να γλιτώσει από τη φρίκη του πολέμου, καθώς οι γονείς του έπρεπε να μείνουν στη χώρα τους, σύμφωνα με ενημέρωση από το σλοβακικό Υπουργείο Εσωτερικών. Ταξίδεψε με μόνα υπάρχοντα μια πλαστική τσάντα και το διαβατήριό του, όπως και ένα τηλεφώνο συγγενών του, γραμμένο στο χέρι του.

οργανικής αύξησης εσόδων μεταξύ 2017 και 2020.

40 άτομα τον μήνα προσλαμβάνει η Dialectica, η οποία απασχολεί πάνω από 600 άτομα στα γραφεία της στην Ευρώπη. Η Dialectica υποστηρίζει ότι βοηθά τις επιχειρήσεις να παίρνουν καλύτερες αποφάσεις με τη χρήση εργαλείων πληροφορικής τα οποία δημιουργεί κατά παραγγελία.

30% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου του ANT1 αγόρασε ο όμιλος media MBC Group από το Ντουμπάι.

225 εκατ. ευρώ ήταν το τίμημα της συναλλαγής.

100.000 άτομα στρατιωτικό προσωπικό διαθέτουν οι ΗΠΑ είτε εκ περιτροπής είτε με μόνιμες θέσεις στην Ευρώπη αυτή τη στιγμή, σύμφωνα με τον υπουργό Άμυνας Λόιντ Όστιν.

500 επιπλέον Αμερικανοί στρατιώτες θα μοιραστούν σε Πολωνία, Ρουμανία, Γερμανία και Ελλάδα, με σκοπό την υποστήριξη των αμερικανικών δυνάμεων που βρίσκονται ήδη επί ευρωπαϊκού εδάφους.

150 στελέχη των αμερικανικών ενόπλων

δυνάμεων, ειδικοί στον ανεφοδιασμό, θα έρθουν στην Ελλάδα προκειμένου να υποστηρίξουν τη μεταφορά αεροσκαφών ανεφοδιασμού KC-135 από τη βάση της αμερικανικής αεροπορίας στο Σπόκνιν της Ουάσιγκτον στην Ελλάδα.

50% γυναίκες θα συμμετέχουν στην ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ, όπως γνωστοποίησε ο πρόεδρος του κόμματος Αλέξης Τσίπρας με αφορμή την Ημέρα της Γυναίκας.

9.300 χιλιόμετρα την ώρα ήταν η ταχύτητα του «αδέσποτου» πυραύλου, ο οποίος έπεσε την περασμένη Παρασκευή στην αθέατη πλευρά της Σελήνης.

3 τόνοι ήταν το βάρος του «διαστημικού σκουπιδιού» και ήταν η πρώτη φορά που ένα σκουπίδι έπεσε σε κάποιο ουράνιο σώμα.

10 έως 20 μέτρα υπολογίζουν οι αστρονόμοι ότι είναι ο κρατήρας που προκλήθηκε από το συγκεκριμένο αντικείμενο. Αρχικά κατηγορήθηκε ο Elon Mask, καθώς εκτοξεύει διάφορα αντικείμενα στο διάστημα. Μετά κατηγορήθηκαν οι Κινέζοι, οι οποίοι αρνήθηκαν κατηγορηματικά κάθε σχέση, αλλά για κάποιον ανεξήγητο λόγο υπάρχουν αρκετοί που δεν τους πιστεύουν.

15 έως 25 ευρώ κοστίζουν στα φαρμακεία τα σκευάσματα ιωδίου και οι συμπολίτες μας (όπως και διάφοροι άλλοι Ευρωπαίοι) έχουν αδειάσει τα ράφια των φαρμακείων, υπό τον φόβο ενός πυρηνικού επεισοδίου.

15 ολόκληρα χρόνια βρέθηκε στο τιμόνι του συντηρητικού δικτύου Fox, μέχρι και το 2015, ο Τζακ Χάνικ. Συνελήφθη προχθές από το FBI με την κατηγορία ότι παραβίασε τις κυρώσεις των ΗΠΑ, αλλά και ότι έκανε ψευδείς δηλώσεις σε πράκτορες. Πάντα κατά το κατηγορητήριο, είχε σχεδίο να δημιουργήσει στην Ελλάδα το ρωσικών συμφερόντων δίκτυο Hellas network.

VERBA VOLANT

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΠΕΤΡΑΚΟΣ

«*Η αδιανόητη προσπάθεια της Νεοταξικής Δύσης να "σβήσει" τον ρωσικό πολιτισμό από τη ζωή μας αποτελεί την ελλεινότερη πράξη που έλαβε χώρα στον σύγχρονο κόσμο. Βρισκόμαστε στο κατώφλι του χειρότερου Μεσαίωνα της ανθρωπίνης Ιστορίας. Δεν έχω πια καμία αμφιβολία. Επίσης δεν έχω κανένα φόβο. Διαχωρίζω τη θέση μου*». Διαχωρίζοντας τη θέση του, ο προνοητικός τραγουδιστής-λοιμωξιολόγος-γεωστρατηγικός αναλυτής προφανώς ελπίζει σε μια ειρηνική αντιμετώπιση του «*τσάρου*», όταν το «*ξανθό γένος*» ασχοληθεί με τους «*νεοταξίτες*» Έλληνες. Μην φάμε και καμιά βόμβα στο κεφάλι...

ΠΑΝΟΣ ΣΚΟΥΡΟΛΙΑΚΟΣ

«*Είναι επομένως τουλάχιστον απαράδεκτη μία πράξη φήμωσης του πολιτισμού που από τη φύση του είναι ενάντια στον πόλεμο*». Ο βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ μιλάει για τη «*ρίμωση πολιτιστικών έργων Ρώσων καλλιτεχνών στην χώρα μας*». Δεν τον πειράζει που –αν και βουλευτής ων– εμφανίζεται να μην μπορεί να καταλάβει ότι η μεταίωση της μετάδοσης είναι μια οικονομική κύρωση κατά του κράτους της Ρωσίας.

ΕΝΩΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ

«*Τα Διοικητικά Συμβούλια της ΕΣΗΕΑ, της Ένωσης Ανταποκριτών Ξένου Τύπου στην Ελλάδα και της ΕΣΠΗΤ εκφράζουν έντονο προβληματισμό για την απαγόρευση ΜΜΕ στην Ευρώπη, όπως έγινε με την πρόσφατη πρωτοφανή απόφαση της προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον αποκλεισμό των δικτύων RT και Sputnik*». Πάντα ευαίσθητος, ο κλάδος θεωρεί πλήγμα στην ελευθερία του Τύπου το κλείσιμο των επίσημων καναλιών προπαγάνδας του Πούτιν τα οποία ξεπλένει βαφτίζοντάς τα ΜΜΕ. Οι συνδικαλιστές ξεκινούν επίσης ότι όποιος δημοσιογράφος τόλμησε να γράψει ελεύθερα τη γνώμη του για τον Πούτιν εντός Ρωσίας δηλητηριάστηκε, εκτελέστηκε ή στην καλύτερη φυλακίστηκε.

LIZ TRUSS

«*Μετέφερα στον Nikos Vertis (Official Twitter) τα συλλυπητήριά μου για τον θάνατο των Ελλήνων ομογενών στην Ουκρανία και συμφωνήσαμε να συσπειρωθούμε για να κάνουμε τη Ρωσία να λογοδοτήσει*». Κατ' αρχάς ευχαριστούμε –ως έθνους– τη Βρετανίδα υπουργό Εξωτερικών για τη συγκινητική της ανάρτηση στο Twitter. Είναι ωστόσο παράξενο για εκείνη να θεωρεί ομόλογό της τον γνωστό τραγουδιστή, χωρίς αυτό να μοιάζει παράταιρο (ούτε να μας ξαφνιάζει) δεδομένων των συνθηκών που επικρατούν για χρόνια στη βρετανική πολιτική σκηνή. Στη συνέχεια το όνομα διορθώθηκε.

ΠΟΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Της ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΜΕΡΜΗΓΚΑ

Ένας φίλος μου είχε πει κάποτε ότι, όταν κάτι συμβαίνει γύρω σου τρομακτικό, το καλύτερο μέρος για να καταφύγεις είναι ένα μουσείο. Το έχω δοκιμάσει, και όντως δουλεύει: γιατί εκεί ο χρόνος μάς υπακούει, έχει κοκαλώσει εκεί όπου του είπαμε να κάτσει φρόνιμα, λίγο πριν από το ταμείο των εισιτηρίων. Και όλα τα άλλα, τα πριν και τα μετά, ας περιμένουν.

Εκεί λοιπόν, στο Μουσείο, ξεκίνησα να πάω τις προάλλες, κλείνοντας (με τεράστια προσπάθεια) την τηλεόραση· κλείνοντας τις εικόνες των καταφυγίων με τους άντρες, τις γυναίκες και τα παιδιά που τραγουδούν τον εθνικό τους ύμνο, των νεκρών σπαρμένων στους δρόμους σαν απορρίμματα που δεν μάζεψε ο δήμος, των 70χρονων πολιτοφυλάκων που κλαίνε – τα ξέρετε, τι να σας τα λέω. Έκλεισα την τηλεόραση γιατί δεν μπορούσα να αναπνεύσω μέσα στο ίδιο μου το σπίτι (το προνομιούχο, τα ανέγγιχτο από βόμβες και αέρια και σειρήνες), γιατί δεν άντεχα άλλο αυτό που εκκωφαντικά και ασφυκτικά μου έκοβε την αναπνοή.

Ο καθηγητής Στάθης Καλύβας πρόσφατα επισήμανε ότι υπάρχουν στιγμές που η Ιστορία μοιάζει να «πυκνώνει»: όπου μέσα σε λίγα 24ωρα γίνονται τόσα πολλά όσα δεν έγιναν μέσα σε δεκαετίες (ή και ποτέ). Στην πραγματικότητα, βέβαια, η Ιστορία είναι συνεχούς ροής, η κυλιόμενη σκάλα της ασταμάτητης προχωρά και φέρνει τα πράγματα προς τα εμάς. Όμως είναι αλήθεια ότι υπάρχουν στιγμές που τα γεγονότα είναι, ακόμα και στα ανυποψίαστα (ή και αδιάφορα) μάτια μας, «ιστορικά», και όταν αυτές οι στιγμές πολλαπλασιάζονται (όπως μοιάζει τώρα τελευταία να γίνεται) υπάρχουν στιγμές που μурμουρίζουμε με απόγνωση το γνωστό «σταματήστε να κατέβω». Θέλουμε τώρα, τώρα, να κατέβουμε από την κυλιόμενη σκάλα και να ξαναβρούμε την κανονική μας ζωή, όσο βαρετή ή μίζερη κι αν ήταν: να παρακολουθούμε τα διαζύγια των τραγουδιστών, να τσακωνόμαστε για το αν το γκολ ήταν φάουλ ή όχι, να αγαπηκτούμε που και πάλι η ανοιξιάτικη μόδα είναι μόνο για τις ανορεξικές διμετρες – και κυρίως να ξαναγίνει η δική μας ζωή το βασικό, το μοναδικό έργο της κεντρικής σκηνής του θεάτρου μας, με πρωταγωνιστές εμάς. Όλα τα άλλα να ξαναγίνουν τα δευτερεύοντα, τα λίγο φλου με τα οποία μόνο αν θέλουμε ασχολούμαστε. Γιατί το αντίθετο, όταν δηλαδή στο έργο που εκτυλίσσεται μπροστά μας μπορούμε να είμαστε μόνο ανήμποροι θεατές χωρίς δυνατότητα παρέμβασης

ΜΠΟΡΟΥΜΕ Ν' ΑΝΤΕΞΟΥΜΕ;

αντέχεται (όπως κάθε θέαμα, ακόμα και το πιο συναρπαστικό) μόνο για λίγα 24ωρα. Μετά θέλουμε να πατήσουμε το стоп. Να ξαναγυρίσουμε στα σπίτια μας, στις ζωές μας, και η κυλιόμενη σκάλα να μας προσπεράσει και να συνεχίσει χωρίς εμάς. Εμείς να κατεβούμε.

Αυτά σκεφτόμουν ή προσπαθούσα να μη σκεφτώ πηγαίνοντας προς το Μουσείο, που δεν βρίσκεται όμως πολύ κοντά μου. Και κάθε βήμα γινόταν όλο και πιο δύσκολο και πιο βαρύ (όπως συμβαίνει στους εφιάλτες) και το Μουσείο έμοιαζε να απέχει όλο και πιο πολύ. Κι έτσι, μπήκα στην πρώτη ανοιχτή πόρτα που βρήκα μπροστά μου. Δηλαδή, σε ένα μικρό κομμωτήριο.

Δεν ξέρω αν οι άρρενες αναγνώστες έχουν κάποια γνώση των μικρών γυναικείων κομμωτηρίων. Κάνει ζέστη εκεί μέσα και λίγη υγρασία, μυρίζει ευχάριστα και επικρατεί ένα ατέρμονο βουητό, κάτι σαν μουσικό χαλί: ο ήχος των σεσουάρ και του νερού που τρέχει στους λουτήρες και των πεταχτών, απαλών ομιλιών. Ήχος καθησυχαστικός σαν γουργούρισμα από κάποιο ήμερο ποταμάκι που κυλάει στην ίδια πάντα κοιτή, κυλάει και περνάει και, αν βουτήξεις τα πόδια σου μέσα του, σε ξεπλένει.

«Δεν είμαι καλά», είπα στην πρώτη κοπέλα που με κοίταξε.

Τώρα, αν μπεις σε οποιοδήποτε άλλο μέρος εκστομίζοντας αυτή τη φράση, θα σε κοιτάξουν με επιφύλαξη ή άμυνα ή και καθαρή έχθρα· έχουμε κουραστεί και κυρίως φοβηθεί από τις συμπεριφορές των ταλαιπωρημένων συνανθρώπων μας. Αλλά σε ένα κομμωτήριο, αυτή είναι μια απλή φράση – λίγο σαν το καλημέρα: γιατί εκεί πάμε όταν δεν είμαστε καλά, αυτό το ξέρουν όλοι. Η κοπέλα μου χαμογέλασε λοιπόν γλυκά και μου έκανε νόημα να περάσω. Ν' αφήσω

δηλαδή απ' έξω όλα τα άλλα, και να μπω στον κόσμο εκείνων που δεν αλλάζουν: χλιαρό νερό που τρέχει, μυρωδάτη κρέμα που απλώνεται και μαλακώνει (πόσο μαλακώνει), χειρονομίες που αγγίζουν καθησυχαστικά, κινήσεις ρυθμικές, ένα τίναγμα κεφαλιού για ν' απλωθούν τα μαλλιά καθαρά, λαμπερά – σχεδόν ανέμελα.

Μικρά βασίλεια στον δικό τους χρόνο. Οι κουβέντες δεν είναι ποτέ τρομακτικές, οι λέξεις έχουν τους δικούς τους κωδικούς που κι αν δεν κατέχεις καταλαβαίνεις ότι σημειολογούν το ζητούμενο: πώς να σου δώσουν λίγη ομορφιά ή την ψευδαίσθησή της – που στην πραγματικότητα είναι το ίδιο. Μικροί κόσμοι που δεν αλλάζουν ποτέ πραγματικά, παρενθέσεις ανάμεσα στο αόριστο. Καταφύγια.

Με το πιστολάκι να βουίζει στ' αυτιά, τους ατμούς από τα σπρέι, το χαμόγελο της κοπέλας στον καθρέφτη που υποσχεται την ευτυχή έκβαση όλων, ο θυμός αραιώνει· το θεόπικρο δηλητήριο της αδικίας καταπίνεται, τα λόγια της υποκρισίας και του ψεύδους μακραίνουν και οι εικόνες της φρίκης θολώνουν. Η Ιστορία κάνει υπομονή, περιμένοντας απ' έξω.

**ΥΠΑΡΧΟΥΝ
ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΟΥ
ΜΟΥΡΜΟΥΡΙΖΟΥΜΕ
ΜΕ ΑΠΟΓΝΩΣΗ
«ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ
ΝΑ ΚΑΤΕΒΩ»**

Πόση Ιστορία αντέχουμε; Ήθελα να ρωτήσω την όμορφη χαμογελαστή κοπέλα που δουλεύει ασταμάτητα και υφίσταται τουλάχιστον όσα υφίσταμαι κι εγώ. Δεν τη ρώτησα, γιατί τα χέρια της ήταν απασχολημένα με τη δουλειά της και το μυαλό της υπάκουο στην πειθαρχία από την οποία δεν έχει την πολυτέλεια να ξεφύγει. Ξέρει κι εκείνη τι

την περιμένει εκεί έξω, σιγά μη δεν ήξερε. Μπορεί να κουνήσει καταφατικά το κεφάλι της (ενώ τα χέρια της δεν σταματούν να δουλεύουν) και να συμφωνήσει ότι ο κόσμος έχει γίνει ακόμα πιο τρομακτικός, ακόμα πιο τρελός. Μπορεί να θέλει κι εκείνη να πει «σταματήστε να κατέβω». Αλλά δεν θα το πει, γιατί το επόμενο ραντεβού περιμένει.

Πόση Ιστορία μπορούμε ν' αντέξουμε; Μα σταμάτα να κάνεις ανόητες ερωτήσεις, λέω στον εαυτό μου (λουσμένο, χτενισμένο) στον καθρέφτη. Κανένας δεν θα σου απαντήσει. Οι καλύτεροι είναι απασχολημένοι με το να κρατούν αυτό το μπίζνες της ζωής ζωντανό (τι ταυτολογία), να κάνουν δηλαδή αυτό που πρέπει να γίνει, το μόνο που μπορεί να γίνει. Και οι άλλοι, οι σαν κι εμένα, δεν θα έχουν ποτέ τη σωστή απάντηση. **Α**

Θα παγώσει η Ευρώπη τον επόμενο χειμώνα;

ΤΟΥ ΣΤΑΜΑΤΗ ΖΑΧΑΡΟΥ

Η αποκάλυψη από το Bloomberg της είδησης ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδιάζει την έκδοση ειδικού «πολεμικού» ευρωομολόγου για την αντιμετώπιση της ενεργειακής ακρίβειας προκάλεσε αίσθημα ανακούφισης στις περισσότερες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις. Όμως στις Βρυξέλλες έχουν έναν διαφορετικό γρίφο να λύσουν, ο οποίος συνεχίζει να προκαλεί πονοκέφαλο. Αφορά τη διασφάλιση της παροχής ενέργειας για τη Γηραιά Ήπειρο, σε μια νέα εποχή χωρίς τους ρωσικούς ενεργειακούς πόρους.

Ο σχεδιασμός δεν είναι εύκολος. Η Ρωσία είναι ο μεγαλύτερος πάροχος φυσικού αερίου στην Ευρώπη (συνβάλλει περισσότερο από 1/3 της συνολικής κατανάλωσης) και η ψυχροπολεμική κατάσταση στις σχέσεις με την ΕΕ δημιουργεί ήδη προβλήματα παροχής. Ακόμη και αν οι Ευρωπαίοι δεν προχωρήσουν σε εμπάργκο εισαγωγών από τη Ρωσία, είναι υποχρεωμένοι να αναζητήσουν εναλλακτικές πηγές προμήθειας διά παν ενδεχόμενο.

Η πλέον προφανής λύση αφορά το υδρογονοποιημένο φυσικό αέριο (LNG). Πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξαγωγές θα έχουν φυσικά οι ΗΠΑ, ενώ η μεταφορά του θα γίνει σε μεγάλο βαθμό από βαπόρια με ελληνική σημαία ή ιδιοκτησία. Το κόστος ωστόσο θα είναι σημαντικά αυξημένο. Η Νορβηγία (δεύτερη μεγαλύτερη πάροχος φυσικού αερίου της Ευρώπης) αλλά και το Ηνωμένο Βασίλειο σχεδιάζουν να αυξήσουν λίγο την παραγωγή τους, ενώ το ολλανδικό πεδίο Groningen δεν θα κλείσει τον προεχρή χειμώνα, όπως ήταν ο αρχικός σχεδιασμός. Το «κενό» μετά από αυτές τις κινήσεις αφορά περίπου το 12% της συνολικής παροχής αερίου που έχει ανάγκη η Ευρώπη για να ζεσταθεί αλλά και για να λειτουργήσει η οικονομία της.

Το ποσοστό αυτό μπορεί να μειωθεί περαιτέρω, αν η Ευρώπη «στοκάρει» αέριο στις αποθήκες της κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Επιπλέον, η Ευρώπη μπορεί να επιλέξει μερικές ακόμη πολιτικές που θα βοηθήσουν βραχυπρόθεσμα. Η διατήρηση των πυρηνικών εργοστασίων που επρόκειτο να αποσυρθούν αλλά και η επαναχρησιμοποίηση λιγνίτη, όπου αυτή είναι δυνατή, θα συμβάλουν περαιτέρω, «κλείνοντας» την ψαλίδα. Αναλυτές αναφέρουν ότι ο σωστός σχεδιασμός μπορεί να αποτρέψει την ανάγκη για «ρυθμιστικές παρεμβάσεις», όπως το πλαφόν στις τιμές αλλά ενδεχομένως και στη χρήση. Το ευρωομολόγο, με τη σειρά του, θα καλύψει τις βραχυπρόθεσμες ανάγκες για τη μείωση των τιμών που αντιμετωπίζουν οι καταναλωτές.

Έχοντας έναν βασικό σχεδιασμό για τις συνέπειες σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο επίπεδο, οι Βρυξέλλες αναζητούν πλέον ανοιχτά πιο μόνιμη λύση ανεξάρτητης από το ρωσικό αέριο (και δευτερευόντως το πετρέλαιο). Η λύση δεν είναι άλλη από την εντατικοποίηση της προσπάθειας για περαιτέρω ανάπτυξη της ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Μια επιλογή που ήδη είχε γίνει τα προηγούμενα χρόνια, αλλά ίσως με κάποιον δισταγμό κυρίως λόγω της φτωχής τεχνολογίας αλλά και του εντατικού lobbying που έκαναν τα προηγούμενα χρόνια οι Ρώσοι σε κάθε ευρωπαϊκό κέντρο αποφάσεων.

Το σχέδιο που διέρρησε επίσης στο Bloomberg αναφέρει ότι ο ευρωπαϊκός στόχος είναι η ενεργειακή ανεξάρτηση από τη Ρωσία πολύ νωρίτερα από το 2030. Με την ονομασία REPowerEU, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι θα μπορούσαν να καταργηθούν σταδιακά τουλάχιστον 155 bcm χρήσης ορυκτών αερίων, που ισοδυναμούν με τον όγκο που εισήχθη από τη Ρωσία το 2021.

Το σχέδιο συμπεριλαμβάνει πολλές δράσεις, αλλά η ουσιαστικότερη είναι η επιτάχυνση της μετάβασης σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Γεγονός που φέρνει ξανά στο προσκήνιο την ελληνική εθνική στρατηγική, όπως την έχει εκπονήσει τόσο η κυβέρνηση όσο και η ΔΕΗ. Η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα που αποφάσισε την επιτάχυνση της μετάβασης, και μάλιστα σε ουδέτερο χρόνο, και αυτό συνεπάγεται ότι θα είναι έτοιμη να προτείνει νέες δράσεις.

Αν και η ΕΕ κουβαλάει διαρκώς τη «στάμπα» της αναποφασιστικότητας, υπό των δεδομένων συνθηκών, μοιάζει να έχει έτοιμη μια σχετικά ολοκληρωμένη απάντηση. Αντιμετωπίζοντας με το ευρωομολόγο την κρίση ακρίβειας σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα και λαμβάνοντας μέτρα για τη διασφάλιση της επάρκειας και για τον επόμενο χειμώνα, κερδίζει χρόνο να αντιμετωπίσει ριζικά το πρόβλημα με επιτάχυνση της στρωφής στις ΑΠΕ. Οι Ευρωπαίοι θα προσεύχονται να μην επιδεινωθεί περαιτέρω η κατάσταση και ελπίζουν ότι οι επιπτώσεις σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο θα είναι διαχειρίσιμες. **Α**

Κάθε εβδομάδα αυτές είναι ιστορίες που θέλουμε να ακούμε

1

ΜΕ ΤΗΝ ΝΕΦΕΛΗ ΜΕΓΚ

Ένα podcast που σχολιάζει την επικαιρότητα σε πρώτο και τελευταίο βαθμό

2

ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΥΡΙΑΝΟ

Τα podcasts που μας γυρίζουν πίσω τον χρόνο. Συναντήσεις και συνομιλίες με τα πρόσωπα που έγραψαν τον μύθο της σύγχρονης Ελλάδας.

3

ΜΕ ΤΟΝ ΘΕΜΗ ΣΑΡΑΝΤΑΕΝΑ

Podcasts που φιλοδοξούν να σας εμπνεύσουν επιχειρηματικά, να σας δώσουν ιδέες, συμβουλές, τρελλοίματα για να γίνει το καλύτερο επάγγελματίες.

Ακολουθήστε τα podcasts μας στο Spotify, Apple, Google play music

WHATABOUTISM

Η Δύση στον καθρέφτη της σχετικοποίησης

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Τον όρο «whataboutism» θα τον συναντήσουμε για πρώτη φορά στις αρχές της δεκαετίας του '70 στον βρετανικό και τον ιρλανδικό Τύπο, με τη χρήση του να περιγράφει τις ρητορικές απόπειρες υπεράσπισης της ένοπλης οργάνωσης του IRA, κατά την περίοδο της κορύφωσης των ενόπλων συγκρούσεων και των βίαιων επεισοδίων στο Ηνωμένο Βασίλειο, για το ζήτημα του status quo της Βορείου Ιρλανδίας. Στον 21ο αιώνα, ο όρος επανήλθε στο προσκήνιο το 2007 από τον Βρετανό δημοσιογράφο Edward Lucas, ο οποίος, μέσα από δύο άρθρα του στον «Economist», εδραίωσε τη συσχέτιση του όρου με τις προπαγανδιστικές μεθόδους της Σοβιετικής Ένωσης.

Πρόκειται για μία λογική πλάνη («logical fallacy»), η οποία επιχειρεί να δυσφημήσει τη θέση του αντιπάλου, κατηγορώντας τον για υποκρισία, χωρίς όμως να αντικρούει ή να διαψεύδει ευθέως το επιχείρημά του. Αποπειράται να στρέψει την κριτική προς την αντίπαλη δύναμη, χρησιμοποιώντας στον διάλογο φαινομενικά μη σχετικά παραδείγματα, τα οποία αναδεικνύουν τα κακώς κείμενα της αντίπαλης πλευράς. Έτσι, δομείται μία σαθρή και ψευδής ηθική ισοδυναμία, μέσω της οποίας επιχειρείται τα πεπραγμένα του κατηγορούμενου να εξισωθούν ή και να ξεπεράσουν σε ανηθικότητα εκείνα του κατηγορούμενου. Την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου η στρατηγική αυτή ήταν το επικοινωνιακό ευαγγέλιο των Σοβιετικών, η απάντησή τους προς κάθε κριτική προερχόμενη από τη Δύση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η επαναλαμβανόμενη αναφορά της Σοβιετικής Ένωσης στις ρατσιστικές πρακτικές των ΗΠΑ, κάθε φορά που τα αμερικάνικα μίντια φωτογράφιζαν τον καθολικό περιορισμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εντός του σοβιετικού καθεστώτος. Η μέθοδος άντεξε στον χρόνο και φαίνεται να αφομοιώθηκε σταδιακά ως πάγια επικοινωνιακή τακτική της Ρωσίας, χρησιμοποιούμενη και από τον ίδιο τον Πούτιν. Κατά την εισβολή στην Κριμαία το 2014, ο Ρώσος πρόεδρος στην επίσημη δήλωσή του αναφέρθηκε σε μία σειρά περιπτώσεων δυτικών παρεμβάσεων σε ξένα εδάφη, εργαλειαποιώντας τις ως αντίβαρο ενοχής των επικριτών του.

Η τακτική του whataboutism είναι ένα μόνο από τα όπλα που περιλαμβάνει η φαρέτρα όσων επιχειρούν να σχετικοποιήσουν τα όσα συμβαίνουν όλες αυτές τις ημέρες στην Ουκρανία. Αυτήν την ένοπλη αιματηρή εισβολή σε ένα καθόλα κυρίαρχο κράτος δυτικού τύπου, που βρίσκεται σε ευρωπαϊκό έδαφος, και το οποίο τα τελευταία χρόνια είχε μπει αποφασιστικά σε τροχιά ένταξης στη σφαίρα επιρροής της Δύσης, τόσο με τη σύμφιξη σχέσεων με δυτικούς ηγέτες όσο και με τη διαρκή επαναφορά της ιδέας να ενταχθεί στο NATO. Η εισβολή του Πούτιν, που έχει ήδη προκαλέσει το ξεκίνημα μιας τρομερής ανθρωπιστικής κρίσης, η οποία αναμένεται να ενταθεί τους επόμενους μήνες, στοχεύει να ισοπεδώσει μία ολόκληρη χώρα, θυσιάζοντας ανηλεώς τους αμάχους. Παρ' όλα αυτά, ορισμένοι συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν την πολεμική σύρραξη ως ένα επιπλέον δεκανίκι στην κοντόφθαλμη προσπάθειά τους να αναγάγουν τη Δύση ως την ένοχη δύναμη πίσω από όλα τα δεινά του μοντέρνου κόσμου, ορισμένες φορές ίσως και υπερβάλλοντας για την πραγματική επιρροή που αυτή ασκεί στον ρου των γεγονότων. Αγνοώντας επιδεικτικά την πολύχρονη και πυρετώδη πολιτική, πολιτειακή και θεσμική προσπάθεια για ειρηνική συμβίωση των κρατών της Ευρώπης μετά το τέλος του Β' ΠΠ, οι θιασώτες του αντιδυτικισμού αρνούνται να συναινέσουν σε οτιδήποτε θα μπορούσε να τους φέρει στην ίδια πλευρά με τη δυτική τροπή, καπιταλιστική –και καθόλα ιμπεριαλιστική, κατά την οπτική τους– ρητορική. Αρκούνται σε αόριστες ευχές περί επικρατήσεως της ειρήνης και καταδικάζουν την κίνηση της Ελλάδας, η οποία, όπως η συντριπτική πλειονότητα των κρατών του NATO, απέστειλε στρατιωτικό υλικό στην Ουκρανία, ως μέρος των ζωτικών υποχρεώσεών της στη συμμαχία. Ταυ-

τόχρονα, μέσα από ψευδο-σύνθετα διαλεκτικά σχήματα, τα ίδια άτομα επιχειρούν να επιρρίψουν καθολικά την ευθύνη του πολέμου στη Δύση, παραβλέποντας τον φανατικό ιστορικό και εθνικιστικό αναθεωρητισμό του Ρώσου ηγέτη, ο οποίος μοιάζει να θέλει να επαναφέρει ακόμη βαθύτερο το χαράκωμα του δυισμού των σφαιρών επιρροής στον κόσμο, όπως υφίστατο κατά τον Ψυχρό Πόλεμο, με ζοφερή προσθήκη την εντεινόμενη επαναφορά της απειλής ενός πυρηνικού πολέμου.

Η Ευρώπη, από την πλευρά της, μοιάζει να συμπεριφέρεται όπως ένας οδηγός που έχει μόλις εμπλακεί σε ένα μετωπικό τροχαίο: μετά από μερικές στιγμές στις οποίες χρειάζεται να συνειδητοποιήσει τι έχει συμβεί, η έκρηξη αδρεναλίνης τον ωθεί να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι του για να ανατρέψει την κατάσταση και να απεγκλωβιστεί. Έτσι, εντός λίγων ημερών, γίναμε μάρτυρες ριζικών αλλαγών ως προς τον τρόπο που η Γηραιά Ήπειρος θέλει πλέον να τοποθετεί τον εαυτό της στον παγκόσμιο γεωπολιτικό χάρτη: η –για ευνόητους λόγους– ήπια αμυντική πολιτική της Γερμανίας μεταβλήθηκε, η Σουηδία και η Φινλανδία βγήκαν από το καθεστώς της αυστηρής ουδετερότητας, ενώ οι συζητήσεις εντός της ΕΕ για ένα ενιαίο σχεδιασμένο αμυντικό σχήμα, ακόμη και με την οργάνωση ευρωπαϊκού στρατού, φαίνεται να μπαίνει για πρώτη φορά σοβαρά στο τραπέζι των διαβουλεύσεων.

Η περίφημη ολοκλήρωση, που ως τώρα έμοιαζε μόνο οικονομική, επιταχύνεται απότομα και αποκτά στιβαρά πολιτικά και θεσμικά ερείσματα, φέρνοντας την ΕΕ αντιμέτωπη με όσα δεν θέλησε ή δεν τόλμησε να παραδεχθεί έως τώρα. Αρχικά, πως το μετριοπαθές δόγμα του μερκελισμού έχει πλέον φτάσει στο τέλος του και η Ένωση χρειάζεται να αναθεωρήσει τη θέση της στην παγκόσμια σκακιέρα. Στη συνέχεια, πως η μανιωδής και εσωστρεφής κριτική ενδοσκοπήση στην οποία έχει επιδοθεί φανατικά ολόκληρη η Δύση τα τελευταία χρόνια για το αποικιοκρατικό της παρελθόν πιθανώς δεν της έχει

αφήσει τον απαραίτητο χώρο για να συνειδητοποιήσει τις απειλητικές ζυμώσεις, που συντελούνται παράλληλα στο διεθνές πεδίο. Τέλος, το γεγονός πως η παγκοσμιοποίηση, με τη μορφή που κατέληξε να πάρει, εκείνη της μαζικοποιημένης πολιτισμικής όσμωσης με στόχο αποκλειστικά το οικονομικό όφελος σε έναν κόσμο που θα καταλήξει να είναι πλήρως ομοιόμορφος σε ανάγκες και προσδοκίες, επίσης μοιάζει να καταρρέει. Τη θέση της παίρνει μία νέα πραγματικότητα, στην οποία τα γεωγραφικά όρια μοιάζουν να επαναπροσδιορίζονται και να συρρικνώνονται βραδυφλεγώς, με την αρχή να έχει γίνει από την πανδημία, η οποία επέφερε περιορισμούς και συνολική αυστηροποίηση των μετακινήσεων.

Στη νέα αυτή σελίδα για ολόκληρο τον πλανήτη, τακτικισμοί όπως το whataboutism δεν έχουν θέση, και οφείλει κανείς να αποφασίσει με ποια πλευρά θα συνταχθεί, αποδεχόμενος φυσικά και τις αδυναμίες και τα ελαττώματά της. Ο ίδιος ο Edward Lucas στην ερώτησή του πως μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το φαινόμενο έδωσε δύο εναλλακτικές: πρώτον, να παρατίθενται στην κριτική πάντοτε αυτούσια τα επιχειρήματα όπως διατυπώθηκαν από τους ίδιους τους Ρώσους ηγέτες, χωρίς περιθώριο για τυχόν συγκρίσεις και συμψηφισμούς. Δεύτερον, τα δυτικά έθνη να προσφύγουν από μόνα τους σε μία αυστηρότερη αυτοκριτική των ελαττωμάτων στα δικά τους συστήματα. Η Δύση βρίσκεται ήδη σε τροχιά έντονης αυτοκριτικής και είναι καιρός να αφουγκραστεί συγκεντρωμένα τις προθέσεις των εξ Ανατολών παικτών, αφού ο πρόεδρος Πούτιν έκανε την αρχή για να ανατρέψει ριζικά τη διεθνή ισορροπία, παραβλέποντας ακόμη και το κολοσσιαίο κόστος που αυτό θα έχει για τη χώρα του. Εάν επιτευχθεί το τέλος του σχετικισμού και των συμψηφισμών, που μοναδικό στόχο έχουν να αποπροσανατολίσουν, τότε θα μπορέσει να αποκρυσταλλωθεί και το μέγεθος του αντίκτυπου που θα έχει για τον δυτικό κόσμο η ουκρανική τραγωδία. **A**

Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΟΙΑΖΕΙ
ΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΕΤΑΙ
ΟΠΩΣ ΕΝΑΣ ΟΔΗΓΟΣ
ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΜΟΛΙΣ
ΕΜΠΛΑΚΕΙ ΣΕ
ΜΕΤΩΠΙΚΟ ΤΡΟΧΑΙΟ

#nomore

Αντίο στην Ομάδα

Ενός λεπτού σιγή για όλους εκείνους που ήταν «λάθος» ομάδα.

Stoiximan

21+ | ΠΑΙΞΕ ΥΠΕΥΘΥΝΑ

Οδός Τριπόδων

Τι κάνει αυτό τον δρόμο τόσο μοναδικό και ιδιαίτερο;

A.V. TEAM

Οδός Τριπόδων. Ένας δρόμος στην καρδιά της πόλης που η ιστορία του χάνεται στα βάθη των αιώνων, ενώνοντας την αρχαιότητα με το σήμερα. Μια εντυπωσιακή χαραμάδα στη ζωή του παρελθόντος συνιστά ένα ακόμα ολοζώντανο πέρασμα σε μια από τις πιο ατμοσφαιρικές συνοικίες του κόσμου, την Πλάκα. Τι όμως κάνει αυτό τον δρόμο τόσο μοναδικό και ιδιαίτερο; Ο δρόμος και το όνομά του έχουν έμμεση σχέση με το θέατρο. Ο θεσμός της χορηγίας κατείχε ιδιαίτερη θέση στην αρχαία αθηναϊκή κοινωνία, καθώς ήταν συνδεδεμένος με την πολιτισμική ανάπτυξη αλλά και τα θεατρικά δρώμενα.

Όπως επισημαίνει η αθηναιογράφος κ. **Άρτεμις Σκουμπουρδή**, μιλώντας στην ATHENS VOICE, «*οι χορηγοί προσέφεραν κατά κύριο λόγο τις υπηρεσίες τους με μεγάλη χαρά, καθώς με αυτό τον τρόπο γίνονταν δημοφιλείς και θεωρούνταν ευεργέτες της Αθήνας. Μάλιστα, στον χορηγό νικητή των δραματικών αγώνων η πόλις, μεταξύ άλλων τιμών, προσέφερε και ένα ορειχάλκινο τρίποδα με λέβητα. Το έπαθλο αυτό σπιντόταν πάνω σε ένα μνημείο. Κατά μήκος, λοιπόν, της οδού Τριπόδων υπήρχαν βάθρα με χορηγικά μνημεία που προσέδιδαν στον συγκεκριμένο δρόμο λαμπρότητα και αίγλη. Από αυτά τα αναμνηστικά έργα των χορηγών-νικητών, που κοσμούσαν κατά μήκος τον δρόμο, προέρχεται το όνομα της οδού Τριπόδων*».

Το περίφημο Μνημείο Λυσικράτους, το σωζόμενο χορηγικό μνημείο της αρχαιότητας, βρίσκεται επί της αρχαίας οδού Τριπόδων. Χτίστηκε από τον Λυσικράτη γύρω στο 334 π.Χ., προκειμένου να στηριζέται και να αναδεικνύει τον χάλκινο τρίποδα που του είχε δοθεί ως έπαθλο για τον ρόλο του ως χορηγού-νικητή.

«*Αναμνηστικά έργα των χορηγών-νικητών κοσμούσαν τον εν λόγω δρόμο, με αποτέλεσμα η οδός Τριπόδων της αρχαιότητας να είναι άκρως εντυπωσιακή. Ο δρόμος τότε, για τα δεδομένα της εποχής, ήταν φαρδύς και εκτεινόταν σε μια απόσταση που ένωνε την Αρχαία Αγορά με τη Νότια Κλιτύ*», σημειώνει η κ. Σκουμπουρδή και προσθέτει: «*Ήταν ένας ιδιαίτερα προσφιλής δρόμος για τους Αθηναίους της εποχής, καθώς, όταν περνούσαν από εκεί, θαύμαζαν τα χορηγικά μνημεία της οδού*».

Μπορεί τόσοι αιώνες να έχουν μεσολαβήσει μέχρι σήμερα, ο δρόμος αυτός όμως εξακολουθεί να έχει μια αύρα υποβλητική. Πολλοί από εμάς έχουν περάσει επανειλημμένως από εκεί χωρίς να γνωρίζουν καν, όπως τονίζει η κ. Σκουμπουρδή, «*ότι περπατούν πάνω σε έναν δρόμο ο οποίος θεωρείται ο αρχαιότερος δρόμος της Αθήνας που βρίσκεται σε χρήση και κατοικείται*». Το σίγουρο, πάντως, είναι ότι η μαγευτική χρονοκάψουλα της Πλάκας που γοητεύει ταξιδιώτες από όλα τα μήκη και πλάτη της Γης έχει ατελείωτες ιστορίες να διηγηθεί και μνήμες που, όσο και αν χάνονται στα βάθη των αιώνων, δεν σβήνουν το αποτύπωμά τους. Η διαδρομή της οδού Τριπόδων καταφέρει να μας ταξιδέψει νοερά με μόλις λίγα βήματα σε θεατρικούς αγώνες και μουσικές, σε μνημεία και οικοδομήματα ιδιαίτερης πολιτισμικής αξίας, ένα μονοπάτι που παρά τις εποχές που αλλάζουν, παραμένει αναλλοίωτο. **A**

Vespa GTS

Το ξεκίνημα μιας περιπέτειας
με καινοτομία και στυλ

Ψάχνεις την ιδανική συντροφιά για βόλτες; Ανελτη, ευελιξία, τεχνολογικά προηγμένη και αβίαστα cool, η **Vespa GTS** είναι όλα όσα χρειάζεσαι για να ανακαλύψεις τον κόσμο πάνω σε δύο τροχούς. Με παρόε ή χωρίς, στην πόλη ή την εξοχή, η **ασφάλεια**, η **προστασία** και η **σταθερότητα** που προσφέρει η Vespa GTS γίνονται το απόλυτο κίνητρο για να ζήσεις τη ζωή σου περπατώντας εν κινήσει. Το επαναστατικό σχεδιασμένο «εξ ολοκλήρου **ατοάνισο σώμα**» της σε κρατάει χωρίς δεύτερη σκέψη και η Vespa GTS μεταμορφώνει την κάθε σου μέρα σε τέλεια ευκαιρία για βόλτες στην πόλη και απολαυστικές εξορμήσεις στην ύπαιθρο. Έτσι και αν είναι μόνο για ένα ΣΚ, μια κίνηση, το γούρμα του κλεβιδιού και οι μετακινήσεις γίνονται πιο διασκεδαστικές από ποτέ.

Με κινητήρες που ενσωματώνουν την πιο προηγμένη τεχνολογία, η Vespa GTS είναι έτοιμη να σε πάρει παντού, ακόμα και να διαλύσει τους φόβους περί «μεγάλων αποστάσεων». Η απορρόμλλη ισχύς του **κινητήρα 300hp** (High Performance Engine) αυξάνει την οδηγική απόλαυση στο μέγιστο, συνδυάζοντας την εκπνετική απόδοση με την αθόροβο και ομαλή οδήγηση. Ως ο πιο **ισχυρός κινητήρας** που έχει μοτοελέτησει ποτέ η Vespa, όχι μόνο επιβεβαιώνει τη φημη του με «δυνατότητα», αλλά παράλληλα εγγυάται **καμπιότερα κατανάωση και αιρού και εκπνεών ρυθών**, για την εξασφάλιση της απόλυτης οδηγικής εμπειρίας. Με **τεχνολογία φωτισμού LED** και βελτιωμένη μέγιστη ταχύτητα από την προηγούμενη έκδοση πάνω στη Vespa GTS οι αποστάσεις «μικροί νευ» και οι γεμάτες εικόνες διαδρομές ενυλλόσσονται με στιγμές αδρέναλινς. Εγγυοισιάς και θάρους για νέες περιπέτειες.

Αν όμως ανήκεις κι εσύ στην κατηγορία των οδηγών αυτοκινήτου που είναι έτοιμοι να αφίσουν πίσω τους μία για πάντα το ασφαλτικό και χρονοβόρο μοτοκίνητο και να απολαύσουν πραγματικά αποσπαστική διαδρομή (μικρή ή μεγάλη), τότε σε περιμένει η **Vespa GTS 125** για να δώσει νέα πνοή στην καθημερινότητα σου. Μάλιστα, με τη νέα νομοθεσία, μπορείς να την οδηγήσεις **με δίπλωμα αυτοκινήτου** (υπό ορισμένες προϋποθέσεις), εύκολα και χωρίς πολυπλοκές διαδικασίες. Ο **υπερσύγχρονος υγρόψυκτος κινητήρας 125 με σύστημα Start&Stop** κυριαρχεί στην κατηγορία σε ό,τι αφορά τις επιδόσεις και τον σχεδιασμό προς το περιβάλλον και έχει σχεδιαστεί για να καλύψει τις καθημερινές μετοκι-

νισεις στην πόλη, με τις συνεχείς εκκινήσεις και στάσεις, που απαιτούν ευελιξία, γρήγορη επιτάχυνση και ομαλή λειτουργία.

Η Vespa GTS είναι λοιπόν έτοιμη να σε πάρει όσο απορώσεις και γίνει το σύμμαχος στις πιο αυθόρμητες αποφάσεις σου με ένα μόνο «νέυ», κάρη στο σύστημα συνδεσιμότητας **VESPA MIA** και την εφαρμογή **Vespa App** που περιλαμβάνεται στον βασικό εξοπλισμό της (έκδοσης **SuperTech**). Το εμπλό TFT «ζωντανεύει» με όλες τις πληροφορίες που χρειάζεσαι στην οδήγηση, ενώ το smartphone σου έχει ήδη συνδεθεί με **Bluetooth** και παραμένει με ασφάλεια στην τσέπη σου σε όλη τη διαδρομή. Μέσω του "mode" στο τιμόνι μπορείς να παρακολουθείς την πορεία για τον προορισμό σου, να απαντάς στις κλήσεις σου, να βλέπεις ειδοποιήσεις από τα social media και φυσικά να αφηθείς στο ρυθμό της αγαπημένης σου μουσικής λίστας.

Σχεδιασμένη για να ικανοποιεί τις απαιτήσεις άνεσης ακόμα και του πιο «ασταθρού» οντιβότου, η Vespa GTS διασφαλίζει την **ελαστική θέση** στη μετακίνηση κάρη στο νέο σχήμα της σέλας. Κι έτσι δεν υπάρχει καμία δικαιολογία που να εμποδίζει την επιθυμία για απλόχερες βόλτες και τη δημιουργία αξέχαστων στιγμών με τους αγαπημένους σου. Αρκεί να βεβαιωθείς ότι ανέβηκες με τη σωστή διάθεση: αυτή της περιπέτειας!

Εις απόλυτη αρμονία με τον επαναστατικό της χαρακτήρα, το **design** της Vespa GTS γίνεται το στυλιστικό ηλεκονέκτηρο κάθε οδηγού που αγαπά την καινοτομία και τις ανατρεπτικές τάσεις. Χρώματα, υφές και προσεκτικά επιλεγμένες λεπτομέρειες χαρίζουν στη GTS τον αέρα του σύγχρονου σκήματος, χωρίς να αποχωρίζεται στιγμή την ιταλική φανέλα που συνοδεύει διαχρονικά τη Vespa. **Και το καλύτερο:** Μέσα από τη σελίδα **vespa.com** ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να ανακαλύψει όλες τις προσφορές και να διαμορφώσει τη Vespa GTS του όποιος ακριβώς επιθυμεί, επιλέγοντας την έκδοση, το χρώμα, το αξεσουάρ και τις υπηρεσίες που ταιριάζουν στη δική του, μοναδική προσωπικότητα. Με αυτοπεποίθηση, δυναμισμό και αυθεντικό ελαστικό ενέχυρο, η Vespa GTS γίνεται το ξεκίνημα για τη δική σου, ξεχωριστή περιπέτεια σε δύο τροχούς.

Ψάνεσαι να «το ζήσεις»;

Οδήγησε τη
Vespa GTS 125
ακόμα και
χωρίς δίπλωμα
διτοχού

Vespa

@vespa_hellas

www.vespa.com

ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

Νέα αθηναϊκή πιάτσα πάνω σε έναν αρχαίο ποταμό

Κείμενο - Φωτό: ΤΑΝΙΑ ΣΚΡΑΠΑΛΙΩΡΗ

Στη γέφυρα του Ιλισού φύτεψε μια μικρή πλατεία με εξωτικό όνομα που τον τελευταίο καιρό έχει εξελιχθεί σε μεγάλο αθηναϊκό trend

Μεταξύ των οδών Παπαδιαμαντοπούλου και Αλκμάνος στα Ιλίσια υπήρχε κάποτε μια γειτονιά από χαμηλά σπίτια με κεραμοσκεπές που πλαισίωναν τον **Ιλισό**, τον αθηναϊκό ποταμό που έχει πια περάσει στη σφαίρα του αστικού θρύλου, καθώς όλο και περισσότερες γενιές ζουν τη ζωή τους στην πόλη χωρίς ούτε μια αμυδρή ανάμνησή του. Οι φωτογραφίες της δεκαετίας του '50 από την περιοχή θυμίζουν σκηνικό ασπρόμαυρης ταινίας που περιμένει τη φωνή του Δημήτρη Μυράτ να πέσει πάνω από το πρώτο καρέ για να προλογίσει μια αθηναϊκή ιστορία με πρωταγωνιστές τον Βασίλη Λογοθετίδη, τον Δημήτρη Χορν και την Έλλη Λαμπέτη. Μεταξύ των οδών Παπαδιαμαντοπούλου και Αλκμάνος στα Ιλίσια σήμερα, έχουν αλλάξει πολλά, ακολουθώντας πιστά την πορεία της πόλης μέσα στις δεκαετίες: τα σπιτάκια και το γήπεδο του Ηλυσιακού «δίπλα στο ποτάμι» εξαφανίστηκαν μαζί με το ίδιο το ποτάμι, που υποχώρησε κι αυτό μπροστά στις ανάγκες των μεγάλων έργων οδοποιίας, της Βασιλίσσης Σοφίας και της Καλλιρρόης. Το ξενοδοχείο **Holiday Inn** (νυν Crown Plaza) πρωτοστάτησε στην αρχιτεκτονική αναδιαμόρφωση της περιοχής σύμφωνα με το σχέδιο (αν)οικοδόμησης της πόλης ως μοντέρνου αστικού κέντρου, με πολυκατοικίες και συγκροτήματα γραφείων να ακολουθούν με ταχείς ρυθμούς. Και στη θέση της γέφυρας της οδού Αλκμάνος, που λέγεται ότι γεφύρωνε τις κοίτες του Ιλισού, φύτεψε μια μικρή πλατεία με εξωτικό όνομα που τον τελευταίο καιρό έχει εξελιχθεί σε μεγάλο αθηναϊκό trend: η πλατεία Βραζιλίας.

Η πλατεία Βραζιλίας μπήκε για τα καλά στον αθηναϊκό χάρτη του urban lifestyle το 2019 με την άφιξη του **LOT 51** σε αυτή την παραγνωρισμένη (μέχρι τότε) γωνιά του αθηναϊκού κέντρου. Το σημείο που ήταν κυρίως γνωστό στις δυναμικές ηλικίες της διασκέδασης ως «εκεί που στρίβει το λεωφορείο για Ζωγράφου» έγινε το απόλυτο «talk-of-the-town» σε χρόνο μηδέν, χάρη στο φρέσκο all day στέκι που άδραξε με τον καλύτερο τρόπο το momentum που όρισαν οι τάσεις του μονοποικιλιακού καφέ, του brunch και του casual fine drinking. Με την ποι αισθητική του να ισορροπεί μεταξύ νεοϋορ-

Το πρώην κτίριο του ΔΟΛ
εντυπωσιακά ανακαινισμένο

κέζικου exotica και surf culture, με τα neon features, τα χειροποίητα ceramics αλλά και τη σταθερή ποιότητα του service και της μπάρας, το εγχείρημα των Κώστα Σπηλιόπουλου, Σπύρου Λάππα και Παναγιώτη Ζωτιάδη εξελίχθηκε γρήγορα σε σημείο συνάντησης όσων αναζητούν το επόμενο «cool μέρος» και έκανε τη διαφορά καταφέροντας να κρατήσει τον κόσμο του ακόμα και στους δύσκολους για την εστίαση καιρούς που ακολούθησαν. Ακόμα και στα lockdowns η πλατεία Βραζιλίας ήταν γεμάτη τις ηλιόλουστες ημέρες από κόσμο που ήθελε να εφοδιάσει τη «μετακίνηση» με take away καφέ και τη διάσημη babka του LOT. Τώρα που μπήκαμε σε πιο «κανονικές συνθήκες» τα χαρακτηριστικά λευκά τραπέζοκαθίσματα με φόντο το πάρκο της πλατείας Βραζιλίας είναι γεμάτα όλες τις ώρες της ημέρας με παρέες που δίνουν ζωή και ρυθμό σε αυτή τη γωνιά της πόλης.

Στην παραπάνω γωνία του LOT 51, σε μια μονοκατοικία στο νούμερο 30 της οδού Παπαδιαμαντοπούλου, ένα ακόμα success story ξεπετάχτηκε μέσα στην πανδημία, βλέποντας έξω από την πόρτα του να σχηματίζονται οι δικές του ουρές από Αθηναίους αποφασισμένους να μη φύγουν αν δεν προμηθευτούν την αγαπημένη τους μπαγκέτα. Το «**Τρομερό Παιδί**» των Στέφανου Λιβάνιου και Χρήστου Παππά έγινε πολύ γρήγορα γνωστό από στόμα σε στόμα το 2020, συμβάλλοντας σημαντικά στη 3d wave bakery «σκηνή» της Αθήνας. Με την αναμονή του κοινού –ιδίως τα Σαββατοκύριακα– να κυκλώνει την πλατεία Βραζιλίας, δικαιώνει το «enfant terrible» πρότυπο, του σύγχρονου δηλαδή «entrepreneur» που δημιουργεί και κερδίζει... έξω από το κουτί. Στο «Τρομερό Παιδί» των Ιλισίων, εκτός από τη χορταστική ποικιλία ψωμιών, βρίσκει κανείς και όλα τα υπόλοιπα καλούδια μιας κλασικής γαλλικής boulangerie, από βουτυράτα κρουασάν μέχρι αξιοσημείωτες τάρτες και εκλέρ, σε μια λιτή, κομψή παράταξη που σε κάνει να μην ξέρεις τι να πρωτοδιαλέξεις.

Με τη χαρτοσακούλα από το «Τρομερό Παιδί» στο χέρι οι επιλογές της πλατείας Βραζιλίας για την υπόλοιπη ημέρα συνεχίζουν να απλώνονται καλύπτοντας όλα τα γούστα. Δίπλα στο LOT 51 η εναλλακτική για ένα old school διάλειμμα για καφέ και σπιτικό κέικ ή μια απογευματινή after office μπίρα ακούει στο όνομα **Flâneur**: ένα ζεστό και φιλικό καλτ στέκι για όλες τις ώρες της ημέρας με σταθερή πελατεία που διανθίζεται από τον νέο κόσμο της πλατείας που προτιμάει την οικειότητα από τις hyre σειρήνες. Ενώ ακριβώς δίπλα το μικροσκοπικό αλλά φιλικό και κομψό **Cyrano en Ville** διεκδικεί το δικό του μερίδιο από τη νέα ζωή της πλατείας με άσσο στο μανίκι τα coffee cocktails του. Στη μέση της πλατείας Βραζιλίας, μια καινούργια άφιξη φιλοδοξεί να ανοίξει τη fancy διάσταση της νέας αυτής αθηναϊκής νιάτσας, «δουλεύοντας» ακόμα πιο στοχευμένα την εξωτική σημειολογία της. Το **Iguazu** κατέλαβε με την ορμή των ομώνυμων καταρακτών (στα σύνορα Βραζιλίας - Αργεντινής), τη γωνία Νυμφαίων και Λαοδικείας και έστησε μια καλοσχεδιασμένη και αστραφτερή, ετερόκλητη ζούγκλα με ανανάδες, κάκτους, αερόφυτα και άφθονο λατινοαμερικάνικο vibe. Καλόγουστο και μοντέρνο, προσελκύει μαζικά, ήδη από τις πρώτες του ημέρες, το κοινό της casual gourmet κουζίνας. Το ευέλικτο fusion μενού του γνωστού σεφ Πάννη

Παρίκου συνδυάζει και επικεντρώνεται σε όλα τα ethnic must της ασιατικής και της λατινοαμερικάνικης κουζίνας, από poke bowls μέχρι tacos, με δυνατότερο ίσως χαρτί την εξαιρετική βραζιλιάνικη κοπή της διάσημης picanha, ενώ η bar διάθεση του Iguazu του χαρίζει έναν σύγχρονο, νεανικό αέρα. Τα βράδια της πλατείας Βραζιλίας δεν ανήκουν μόνο στα μαγαζιά της, καθώς η επανελειτουργία του ιστορικού κινηματογράφου των Ιλισίων «**ELIZE**» που μετράει σινεφίλ νύχτες από το 1966 προσέφερε στη γειτονιά άλλη μια ψυχαγωγική εναλλακτική με μεγάλη σημασία. Το «**ELIZE**», που έχτισε τη φήμη του ως καρδιά του arthouse σινεμά και των underground θρίλερ στις δεκαετίες του '60 και του '70, φιλοδοξεί να γίνει ένας δυναμικός συνοικιακός πολιτιστικός πόλος στην ευρύτερη περιοχή των Ιλισίων και του Ζωγράφου, καθώς, πέρα από τη δέσμευσή του να επιμένει στις μη blockbuster ταινίες και στην παράδοσή του ως «ναού του θρίλερ» με σχετικές μεταμεσονύκτιες προβολές, έχει εμπλουτίσει το πρόγραμμά του με βραδιές stand-up comedy, ενώ επιδιώκει να λειτουργήσει και ως θεατρική σκηνή με παραστάσεις για μικρούς και μεγάλους.

Για μετά το σινεμά, η πλατεία Βραζιλίας έχει τη δική της απάντηση στο comfort food και το αιώνιο δίπολο «πίτσα ή σουβλάκι»: από τη μια, διαθέτει ένα από τα καλύτερα τυλιχτά της πόλης στο παραδοσιακό ψητοπωλείο «**Ραβαίσι**» (γωνία Παπαδιαμαντοπούλου και Σεβαστείας), και, από την άλλη, την τελευταία προσθήκη της πλατείας Βραζιλίας που είναι η μεταγραφή του **Etien Pizza Bar** από τον Φάρο Ψυχικού στη γειτονιά των Ιλισίων. Στον νέο εντυπωσιακό ισόγειο χώρο του εμβληματικού πρώην κτιρίου του ΔΟΛ, στο νούμερο 80 της οδού Μιχαλακοπούλου (που έχει ανακαινιστεί πλήρως από την εταιρεία διαχείρισης ακινήτων Trastor ώστε να λειτουργήσει ως σύγχρονος χώρος γραφείων αιχμής και να αποτελέσει ορόσημο της νέας, φρουτουριστικής αθηναϊκής αρχιτεκτονικής), και μάλιστα εκεί όπου μέχρι πριν από κάποια χρόνια στεγαζόταν ο ραδιοφωνικός σταθμός Βήμα FM, έχει στηθεί ο φούρνος ενός από τα πιο εκλεπτυσμένα pizza bars της πόλης. Σε χωρική σύμπραξη με το **Café Passagio**, που μοιράζεται το ισόγειο του κτιρίου, το Etien σερβίρει τη χαρακτηριστική του πίτσα με την ίδια προσήλωση στα ποιοτικά υλικά, τις ισορροπημένες και διακριτικές γεύσεις και τον συνδυασμό του κλασικού με το twist. Πίτσες όπως η Margherita Alla Buratta τιμούν με συνέπεια την ιταλική παράδοση, ενώ γεύσεις όπως η Speck & Brie (με αλλαντικό speck, μπρι, μέλι και καραμελωμένο λεμόνι) την πάνε ένα βήμα παραπέρα. Και δεν υπάρχει ιδανικότερο επιδόρπιο μιας κουραστικής καθημερινής από ένα Nutella Calzone χαζεύοντας το μεγάλο neon στόμα του LOT 51 να ανάβει αντανakλώντας στην τζαμαρία του Etien.

Η πλατεία Βραζιλίας δεν ήταν πάντα εκεί, είναι γέννημα θρέμμα της νέας Αθήνας με όλα τα καλά της και όλα τα στραβά της. Όμως ο παλμός που έχει πάρει τα τελευταία τρία χρόνια μετά την «ανακάλυψή» της από τους νέους, δραστήριους, πολύχρωμους flâneurs και τα τρομερά παιδιά της πόλης είναι μια ενδιαφέρουσα, γάργερη συνομιλία με το αρχαίο ποτάμι που κοιμάται από κάτω της. Τα πάντα ρει. Η πλατεία Βραζιλίας είναι μια ακόμη επιτυχημένη αθηναϊκή ιστορία απροσδόκητης και ευπρόσδεκτης εξέλιξης. **A**

LOT 51

Πλατεία Βραζιλίας

Το Τρομερό Παιδί

Το πάρκο στην πλατεία

Etien Pizza Bar

Cyrano en Ville

Iguazu

Μόλις 28 ετών με συνεργασίες με την Kate Moss, τη Royal Opera House και τη National Geographic, και ταυτόχρονα με αλλεργία ακόμα και στον ίδιο του τον ιδρώτα και με την κρυφή συνήθεια να βάζει άρωμα πριν κοιμηθεί. Ο Στέφανος Δημουλάς δεν ξεχώρισε τυχαία τη φετινή σεζόν. Χορευτής νεοκλασικού μπαλέτου και χορογράφος με έδρα το Λονδίνο, με ατάκες θανατηφόρες προσφέροντας γέλιο και ταυτόχρονα μαθήματα ζωής, μπήκε στα σπίτια μας μέσα από το «Dancing with the stars» ως ο δεύτερος νεότερος κριτής παγκοσμίως στην ιστορία του τηλεοπτικού διαγωνισμού χορού και έγινε ο κολλητός που όλοι θα θέλαμε να αποκτήσουμε. Φαίνεται λοιπόν πως πέρα από τον θαυμασμό που δείξαμε όλοι με τον ρόλο του ως Μάνος Χατζηδάκης στο ντοκιμαντέρ «Μάνος Χατζηδάκης: Είδωλο στον καθρέφτη» (2008) ή με το ελληνικό του ντεμπούτο με την πρώτη του δημιουργία μεγάλης χορευτικής παραγωγής, το «Titan Prometheus» (sold out μέσα σε 2 ώρες!), και την ακτιβιστική του δράση, θα δείχνουμε και ένα respect σε κάθε του κουβέντα. Ας τον γνωρίσουμε, λοιπόν, λίγο καλύτερα μιας και ίσως μιλάμε για ένα από τα λίγα άτομα που δεν βλέπουν σειρές γιατί, όπως μου είπε, «ξεμωραίνεται».

— Θα μπω κατευθείαν στο «ψητό». Γιατί χορευτής νεοκλασικού μπαλέτου και όχι μοντέρνου ή Latin ή γενικά οποιουδήποτε άλλου είδους; Για να ανακαλύψω το είδος χορού που μου ταίριαζε –σωματικά και ψυχικά– πήρε αρκετό χρόνο. Πιο συγκεκριμένα, πήρε αρκετές συνεργασίες και δοκιμασίες. Ξεκινώντας από την εφηβική μου ηλικία, αντιλαμβανόμουν πως το πιο σύγχρονο κινησιολογικό λεξιλόγιο με έκανε να αισθάνομαι πιο άνετα και πιο εκφραστικά. Στη συνέχεια, δοκιμάζοντας διάφορα είδη χορού, αλλά κυρίως διάφορες και διαφορετικές επαγγελματικές συνεργασίες –από musical μέχρι καθαρά κλασικό μπαλέτο– κατέληξα πως ο νεοκλασικός χορός ήταν το ιδιαίτερο εκείνο είδος που μου ταίριαζε ψυχή τε και σώματι. Εξού και το πτυχίο μου στο Modern Ballet στη Βασιλική Ακαδημία Χορού της Σκωτίας.

— Ως παραλίγο μπαλαρίνα, ξέρω και θυμάμαι πως η πειθαρχία που χρειάζεται στον συγκεκριμένο χορό είναι απίστευτη. Εσένα αυτό σε δυσκόλεψε ή ήταν η κινητήριος δύναμη ώστε να γίνεις καλύτερος; Θα μας εκμυστηρευτείς την πιο δύσκολη στιγμή που αντιμετώπισες ως χορευτής;

Με δυσκόλεψε πολύ. Το σώμα μου δεν είναι καθόλου εύκολο, εύκαμπτο και σταθερό. Έπρεπε, λοιπόν, να αποκτήσω χορευτικά στοιχεία που ήταν αντίθετα από τη φυσική μου σωματική δομή. Γιατί στην τελική τι είναι τεχνική στον χορό; Η εκμάθηση του σώματος να πηγαίνει αντίθετα στους νόμους της φύσης. Στην αρχή, το γεγονός ότι οι φυσικές μου δυσκολίες με εμποδίζαν να γίνω η καλύτερη εκδοχή μου εξήπτε τη φαντασία μου και με έκανε να φτάνω το σώμα μου στα όριά του. Δεν αποδεχόμουν το σώμα μου, τη δομή του, τα κόκαλά του όπως ήταν. Κάτι τέτοιο οδήγησε και στην πιο δύσκολη στιγμή που αντιμετώπισα στο δεύτερο έτος των σπουδών μου. Τον τραυματισμό. Ο φόβος και ο τρόμος μας ως χορευτές!

— Την στιγμή που ανέβηκες πρώτη φορά σε μεγάλη σκηνή, υποθέτω, τη θυμάσαι. Πότε συνέβη αυτό και ποια είναι η πιο έντονη στιγμή από εκείνη την ημέρα;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΗΜΟΥΛΑΣ ΧΟΡΕΥΤΗΣ ΠΕΡΣΟΝΑ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

**Και ίσως το άτομο
που θα θέλαμε όλοι
για κολλητό**

Της ΑΘΗΝΑΣ ΚΛΙΜΗ

Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

Η αλήθεια είναι ότι έχω έναν έρωτα με τα θέατρα και τις σκηνές τους και είμαι τόσο ευγνώμων, που μέχρι στιγμής τα χορευτικά μου βήματα έχουν βρεθεί σε αρκετές πανέμορφες σκηνές, με την αγαπημένη μου να είναι η Royal Opera House στο Covent Garden. Η πρώτη μου, όμως, επαφή με μεγάλη σκηνή ήταν το 2017, όταν μου ανακοινώθηκε πως με δέχθηκαν να χορέψω στην παγκόσμια περιοδεία ενός νέου χορευτικού μιούζικαλ, του «Voices Of The Amazon», περιοδεία η οποία συμπεριλάμβανε την Πετρούπολη και το Χονγκ Κονγκ. Η τελευταία στάση μας ήταν στο μαγευτικό και παγκοσμίου βεληνεκούς θέατρο του Sadler's Wells στο Λονδίνο. Περιττό να σου πω πως το κινητό μου εκείνη τη μέρα δεν σταμάτησε να βγάζει φωτογραφίες!

— **Πέρα από εξαιρετικός επαγγελματίας στον χώρο σου, αν κάποιος σε παρακολουθήσει στα social, όπως εγώ από πέρυσι, θα δει πως ποτέ δεν ντρέπεσαι να γράψεις την άποψή σου, κάτι το οποίο εμένα προσωπικά με κράτησε στο προφίλ σου. Ήσουν TEDx speaker, θίγεις θέματα σημαντικά και ταυτόχρονα ευαίσθητα, που λίγα δημόσια πρόσωπα θίγουν, και πάντα είσαι εκεί να περάσεις ένα μήνυμα ακόμα και μέσα από ένα post description. Αυτή η ανάγκη πώς προέκυψε; Για τι θέμα θα ήθελες να μιλήσεις, αν σου δινόταν η ευκαιρία να ξανακάνεις TED talk;**

Ευχαριστώ πάρα πολύ για τα εγκωμιαστικά σου σχόλια. Αισθάνομαι συχνά την ανάγκη να εκφράζω τις αλήθειες μου δημόσια είτε με τα λόγια είτε με τον χορό μου, όταν εγώ και μόνο εγώ είμαι έτοιμος να τις μοιραστώ. Αυτή η ανάγκη προέκυψε από την παρατήρησή μου πως πολλοί άνθρωποι γύρω μου εθελοτυφλούν. Εθελοτυφλούν στο να συμβιβάζονται με την πραγματικότητα. Στα social μιλάω για πράγματα που υφίστανται. Μιλάω για πράγματα που υπάρχουν στη ζωή. Παρουσιάζω πραγματικότητες στις οποίες πιθανώς ο κόσμος έχει εκτεθεί στην καθημερινότητά του, αλλά ίσως δεν θέλει να συμβιβαστεί με αυτές και επιλέγει τον στρουθοκαμηλισμό. Και ξέρετε, πολλές φορές, ο κόσμος δεν είναι έτοιμος να ακούσει την αλήθεια. Δεν πίστεψα ποτέ μου ότι έπρεπε να είμαι ο συνομιλητής μου (εν προκειμένω ο follower, ο θεατής, ο ψηφιακός φίλος κ.λπ.) έτοιμος εκ των προτέρων για να εκφράσω εγώ την αλήθεια μου και ίσως για αυτό να θεωρείται πως θίγω «ανοιχτά», θέματα «κλειστά». Κάποια παιδιά, αν όχι αρχαία προβλήματα, χρήζουν σύγχρονων λύσεων. Γι' αυτό λοιπόν ας χρησιμοποιήσουμε την τηλεόραση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, την τεχνολογία γενικότερα, για να μιλάμε πιο ανοιχτά για αυτά τα ζητήματα. Αν γίνει ποτέ μία επόμενη ομιλία μου TEDx (σοκαριστικό το πόσο προετοιμασία θέλει παρεμπιπτόντως!), τότε θα την έβαζα τίτλο «Όταν αγαπάς κάτι, το προστατεύεις».

— **Φέτος σε βλέπαμε στο «Dancing With The Stars». Πώς το αποφάσισες να κάνεις το βήμα από τη σκηνή στη μικρή οθόνη; Το φοβήθηκαν ή δεν το σκέφτηκες καθόλου;**

Το σκέφτηκα πάρα πολύ, ομολογώ. Δεν ήταν εύκολη καταφατική απάντηση. Τα μεγαλύτερά μου «ναι» ήρθαν από τα μεγαλύτερά μου «όχι». Όταν ήρθε, λοιπόν, η πρόταση από την Project Manager του «Dancing With The Stars», ανρωτήθηκα μήπως ήρθε η ώρα για άλλο ένα «όχι». Ζυγίζοντας όμως τα πράγματα και μιλώντας με έμπιστους ανθρώπους μου, κατέληξα πως είναι η ώρα να δοκιμάσω και να δοκιμαστώ σε κάτι διαφορετικό σε σχέση με τη μέχρι τότε καλλιτεχνική μου πορεία.

Δεν το μετανιώνω ούτε λεπτό. Και θα το έκανα ξανά. Γιατί δεν άλλαξαν καθόλου η καλλιτεχνική μου ταυτότητα και ο χαρακτήρας μου, όπως μπηκά στο σόου, έτσι και βγήκα. Παράλληλα, βγήκα από το σόου έχοντας πια στη βαλίτσουλα μου τόση καινούργια γνώση, συνειδητοποιώντας πόσο επαγγελματικά χορτάτος άνθρωπος είμαι και κυρίως ξεκάθαρος, ότι δεν έχω απωθμένα. Απωθμένα να γίνω γνωστός, να γίνω κάποιος άλλος, να βγω στην τηλεόραση, να με φροντίζουν. Με φροντίζω μια χαρά και από μόνος μου. Και άλλο ένα «γιατί θα το έκανα ξανά»; Γιατί προσέφερα. Αισθάνθηκα πως άνθρωποι άγνωστοί

μου, ακόμα και άνθρωποι στο ίδιο το τηλεοπτικό κανάλι, πήραν από εμένα. Πήραν γνώσεις, ενέργεια, ελπίδα. Από ένα νέο σχετικά παιδί που έχει απύθμενη όρεξη να δουλέψει σωστά και δυναμικά!

— **Στο «Dwts», πέρα από κριτής, σχεδόν πάντα έχεις το χάρισμα και να μεταφέρεις μηνύματα. Μάλιστα, ατάκες και απόψεις σου γίνονται viral. Τι θα ήθελες να μείνι στους θεατές από αυτά που έχεις πει; Τι μήνυμα που θα ήθελες να περάσεις ως Στέφανος Δημουλάς;**

Αυτό μου έκανε κι εμένα εντύπωση. Πρωτίστως γιατί δεν ήταν καθόλου προκαθορισμένο. Δευτερευόντως γιατί δεν πίστεψα ούτε στιγμή πως κάτι από αυτά που λέω είναι καινούργια. Αλλά η ανταπόκριση του κόσμου, η ανάγκη τους να ακουστούν και η αγάπη τους να εκφράζονται με τον δικό μου τρόπο, με εντυπωσίασε και με έκανε να δω πως για κάποιους όντως είναι καινούργια. Με έκανε να καταλάβω για άλλη μία φορά πως κάτι το δεδομένο στο δικό μου μυαλό (η γυναίκεία ενδυνάμωση, η ενσυναίσθηση της κάθε ετερότητας, η κοινωνική συμπερίληψη, η πολυπολιτισμικότητα) είναι κάτι το αμφισβητήσιμο στο μυαλό του άλλου. Αισθάνομαι, αν θέλετε, κάτι σαν πολιτιστικός προβοκάτορας και προσπαθώ να εμψυκώσω την κοινωνική μου πραγματικότητα στους γύρω μου.

Ένα μήνυμα-φράση που θα προτιμούσα να μείνει στο πέρασ του χρόνου είναι αυτό που είπα σε ένα από τα επεισόδια: «Το πάθος δεν έχει φύλο». Παθιαστείτε ανεξαρτήτως αρσενικού, θηλυκού, ουδέτερου! Θα πω και ένα δεύτερο... «Οι τοξικοί άνθρωποι δεν αλλάζουν ποτέ. Το μόνο που αλλάζουν είναι τα θύματά τους». Γι' αυτό... μακριά!

— **Ανήκω στη γενιά της Generation Z. Μια γενιά που φοβόμαστε να κάνουμε αυτά που ονειρευόμαστε επαγγελματικά, λόγω βιοπορισμού, λόγω ίσως κριτικής... Αν ερχόταν ένα παιδί της γενιάς μου και σου έλεγε πως θέλει να ανέβει στις πουέντ του αλλά φοβάται την απόρριψη, τι θα του έλεγες;**

Έχει έρθει. Ή μάλλον έχουν έρθει. Και θα συνεχίσουν να έρχονται. Γιατί, όταν αγαπάς κάτι, αμφιβάλλεις για το αν του είσαι αρκετός.

Ας αφήσω, όμως, για λίγο τα βαθυστόχαστα λόγια κι ας γίνω ρεαλιστής (μου αρέσει κι αυτό καμιά φορά). Στην πραγματικότητα του σήμερα και όχι των γονιών μας, χρήσιμο θα ήταν να συνειδητοποιήσουμε όλοι πως με οτιδήποτε κι αν καταπιαστεί κάποιος επαγγελματικά, δεν θα υπάρξει σταθερότητα. Παίρνοντας, λοιπόν, αυτό ως δεδομένο και επειδή δεν έχω 102 σελίδες στη διάθεσή μου για να το αναλύσω (τόσο περίπου θα μου πάρει), καταλήγω στο εξής: πιο σημαντικό και χρήσιμο είναι σε αυτή τη ζωή να ανακαλύψεις τι πραγματικά θέλεις να κάνεις και να δοθείς ολοκληρωτικά σε αυτό, παρά να δίνεις ολοκληρωτικά σε κάτι που ΣΟΥ ΕΙΠΑΝ ότι είναι αυτό που πραγματικά θέλεις να κάνεις. Οι περισσότεροι άνθρωποι δουλεύουν για να κρατήσουν τη δουλειά τους, αντί για να την κάνουν καλά. Γιατί; Γιατί δεν τους νοιάζει η δουλειά τους. Και θα κλείσω την απάντησή μου σε αυτή την ερώτηση με μία φράση που λατρεύω του Robin Sharma: «Υπάρχουν πολλοί ανάμεσά μας που πεθαίνουν στα τριάντα και τους θάβουν στα ογδόντα». Μην γίνετε αυτοί οι πολλοί.

— **Χορός. Για τον καθένα έχει άλλη σημασία ως έννοια. Για εσένα;**

Για εμένα ο χορός είναι διսυπόστατος. Έχει την καλλιτεχνική και την επαγγελματική μου υπόσταση. Χορός για μένα είναι μία άρρωστη υγεία. Ένας έμφυτος ιός που άπαξ και τον έχεις μέσα σου θα σε καταδιώκει για μια ζωή. Και αυτό επιτρέψτε μου να δώσω την άδεια να το καταλάβουν λίγο περισσότερο αυτοί που αγάπησαν τον χορό μα δεν μπόρεσαν να τον ακολουθήσουν. Αυτή είναι η καλλιτεχνική μου υπόσταση του χορού. Θυμάμαι πόσο μαγεμένος ήμουν όταν για πρώτη φορά πληρώθηκα για τον χορό μου, τη δουλειά μου. Δέκα χρόνια μετά, ακόμα νιώθω το ίδιο εκστατικά όταν αμείβομαι κάνοντας αυτό που αγαπώ. Να αμείβομαι για το κανονικότερο επάγγελμά μου. Αυτή είναι η επαγγελματική μου υπόσταση του χορού. **Α**

TINDERSTICKS

Ο **Stuart Staples** μιλάει στην **ATHENS VOICE** για τις δυσκολίες και τις επιλογές που καθόρισαν το συγκρότημα με αφορμή την κυκλοφορία **«Past Imperfect»**

Το όνομά τους βγήκε σε ένα ήσυχο μέρος στην Κέρκυρα και τα τραγούδια τους ταξίδεψαν σε όλο τον πλανήτη προσπερνώντας τις μουσικές τάσεις που έρχονται και φεύγουν. Γιορτάζοντας 30 χρόνια ύπαρξης και δημιουργίας, οι **Tindersticks** κυκλοφορούν το άλμπουμ **«Past Imperfect: The Best of Tindersticks 92-21»** στις 25 Μαρτίου από τη City Slang/Rockarolla, στο οποίο περιλαμβάνεται και η νέα σύνθεση **«Both Sides of the Blade»**, που γράφτηκε για τη νέα ταινία **«Avec amour et acharnement»** της Claire Denis με πρωταγωνίστρια τη Juliette Binoche. Ο **Stuart Staples**, τραγουδιστής και καθαρίστας των Tindersticks, θυμάται πώς ξεκίνησαν, αποκαλύπτει τι να περιμένουμε προσεχώς και επιβεβαιώνει την κατανόηση που τρέφει για τους γαϊδάρους.

— **Συγχαρητήρια για το νέο σας τραγούδι «Both Sides of the Blade», είναι ποιητικό και έντονο. Πώς προέκυψε η ιδέα και τι θυμάστε από την περίοδο όπου δημιουργήθηκε;**

Νομίζω ότι ήταν μια σκληρή περίοδος εξαιτίας του lockdown, όλα έπρεπε να γίνουν εξ αποστάσεως, είχαμε ελάχιστο χρόνο μαζί, οπότε όλο αυτό αφορούσε την ανταλλαγή ιδεών, αρχείων, και έτσι σταδιακά χτίσαμε κάτι. Και όταν έφτασε η ώρα, νομίζω ήταν Απρίλιος, Μάιος, βρεθήκαμε στο Λονδίνο, άνοιξαν τα στούντιο και νομίζω ότι ήμασταν η πρώτη ηχογράφηση ανάμεσα σε πολλούς μουσικούς. Έπρεπε να ηχογραφήσουμε τα ορχηστρικά ξεχωριστά, τα τσέλο, το μπάσο, τη βιόλα, τα βιολιά, υπήρχαν τόσο πολλοί περιορισμοί, για κάθε κομμάτι αυτού του soundtrack ήταν δυσκολότερο από ό,τι συνήθως. Από την άλλη, πράγματα σαν αυτό είναι κάποιοι είδους δοκιμασία σχετικά με το πόσο πολύ επιθυμείς κάτι και πόσο πρόθυμος είσαι να προσπαθήσεις να φτάσεις αυτό που πραγματικά θέλεις. Το τραγούδι προέκυψε από το θέμα, είχα αυτή την ιδέα για την αρχή της ταινίας, και όσο δουλεύαμε, το κομμάτι έμοιαζε να είναι αυτό που ζητούσε η ταινία. Ζητούσε από εμένα να πω κάτι. Το ακολούθησα αυτό. Και είδα πού μας πήγε.

— **Οι ακροατές μας στον ATHENS VOICE Radio 102.5 το ζητούν συνεχώς. Αισθάνομαι ότι το μεγαλύτερο μέρος της μουσικής σας, ακόμα και αυτή που δεν έχει γραφτεί για τον κινηματογράφο, είναι, κατά κάποιον τρόπο, κινηματογραφική. Νιώθετε κι εσείς έτσι;**

Ωραία! Υποθέτω ότι πιστεύω στο κενό, τρύπες στη μουσική – αφήνεις τρύπες στον ακροατή για να ανακαλύψει τον εαυτό του και ζητάς κάτι από τη φαντασία του. Αν ακούω εντελώς γεμάτη μουσική, που είναι σαν επιφάνεια ολόκληρη μπροστά μου, απλά πρέπει να την αποδεχτώ ή όχι. Μου αρέσει η μουσική με τρύπες, με άκρες, με κενά που περνάς ενδιάμεσα και ανακαλύπτεις μόνος πώς αισθάνεσαι μέσα σε αυτό. Εξαιτίας αυτού πιστεύω ότι ο κόσμος μπορεί να αποκαλέσει τη μουσική «κινηματογραφική», γιατί ζητά κάτι από τη φαντασία σου. Νομίζω. Ελπίζω. Ελπίζω να ζητά κάτι από τη φαντασία σου.

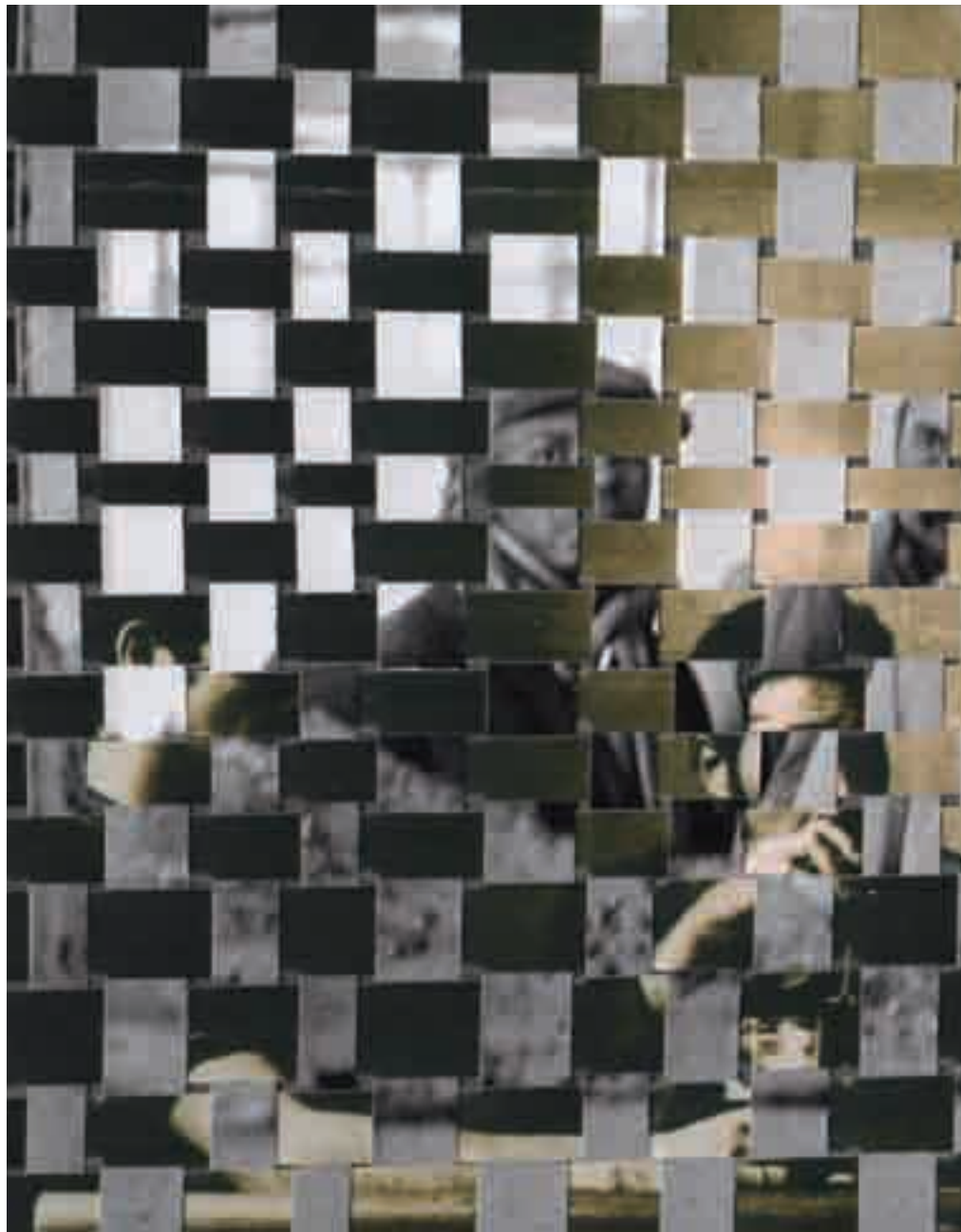
— **Το 2022 σηματοδοτεί 30 χρόνια από την ίδρυση των Tindersticks. Από το 1991 μέχρι σήμερα τι έχει αλλάξει για εσάς;**

Κατά κάποιον τρόπο, οι Tindersticks ξεκίνησαν 10 χρόνια νωρίτερα. Σχετικά με τον ρόλο μου στην μπάντα, ήμουν 12 χρονών το 1977, και τότε ανακάλυπτα τη μουσική η οποία άλλαζε ολοκληρωτικά και παραδινόταν σε ανθρώπους σαν εμένα, ανθρώπους από ταπεινά υπόβαθρα οι οποίοι δεν είχαν κανέναν πραγματικό δρόμο μπροστά τους για να δουν την πιθανότητα να γίνουν μουσικοί.

Αυτό που συνέβη με τη μουσική στα τέλη της δεκαετίας του 1970 άνοιξε τον δρόμο σε μένα, αλλά και στους ανθρώπους που με επηρέασαν, τον Ian Kurtis, τον Mark Almond, τον Kevin Rowland – αυτοί οι άνθρωποι προέρχονται από την εργατική τάξη, και τους επιτράπηκε να εκφραστούν χωρίς να είναι βιρτουόζοι, χωρίς να είναι Elton John, απλώς κάτι υπήρχε εντός τους, είχαν την ανάγκη να το βγάλουν και, για καλή μου τύχη, εγώ το εισέπραξα. Και αυτό με άλλαξε. Η μπάντα είναι προϊόν της εποχής της. Δεν θα μπορούσαμε, πιστεύω, να κάνουμε μουσική αν δεν είχαμε βρεθεί σε εκείνη τη στιγμή στον χρόνο. Οι επιρροές που δεχτήκαμε μαζί με ένα είδος ενθάρρυνσης που πρόσφερε η ίδια η μουσική, οι Cabaret Voltaire, άνθρωποι που ήθελαν να εκφραστούν ερχόμενοι από μέρη που δεν παρείχαν κανένα είδος ενθάρρυνσης για κάτι τέτοιο. Από εκεί που κατάγομαι κανένας, μα κανένας δεν σε ενθαρρύνει για να εκφραστείς.

— **Έχετε ζήσει στο Νότιγχαμ, στο Λονδίνο, στην κεντρική Γαλλία... Πώς σας επηρέασαν αυτά τα μέρη ως καλλιτέχνη;**

Είμαι από το Νότιγχαμ, μεγάλωσα εκεί τη δεκαετία του 1970 και πιστεύω ότι είναι ένα σκληρό μέρος. Μία σκληρή εργατική περιοχή. Αυτό ήταν το περιβάλλον όπου ο David, ο Neil και εγώ μεγάλωσαμε, αν και δεν γνωριζόμασταν τότε. Το να είσαι 25 και να μαζεύεις όλο το κουράγιο σου για να μετακομίσεις στο Λονδίνο ήταν μια ευκαιρία να εγκαταλείψεις όλο αυτό, μία ευκαιρία για επανεκκίνηση. Είναι αυτό που προσφέρουν οι μεγάλες πόλεις – είμαι βέβαιος ότι και η Αθήνα αυτό κάνει, αν έρχεσαι από ένα μέρος όπως η Πάτρα, δίνει την ευκαιρία να απελευθερωθείς από τον άνθρωπο που οι άλλοι νομίζουν ότι είσαι στην πόλη σου. Είναι η ευκαιρία να είσαι αληθινός απέναντι στον εαυτό σου και καθόλου δέσμιος του παρελθόντος σου. Το Λονδίνο μου έδωσε μια τρομακτική αίσθηση ελευθερίας, μια απελευθέρωση από τα δεσμά της περιοχής στην οποία μεγάλωσα, όπου όλοι είχαν πολύ συγκεκριμένη ιδέα για το ποιος είσαι. Το Λονδίνο μου έδωσε τη δυνατότητα να ξεκινήσω από την αρχή. Η μετακίνηση από το Λονδίνο, 18 χρόνια αργότερα, ήταν το δυσκολότερο πράγμα για εκείνη την εποχή, ήταν πιο δύσκολο να αφήσω το Λονδίνο από το να φτάσω κάπου αλλού, αν καταλαβαίνετε τι εννοώ. Το πρόβλημα ήταν η αναχώρηση, και έγραφα κι ένα άλμπουμ γι' αυτό. Μένω κάπου πιο απομονωμένα τώρα, αισθάνομαι πάλι ελευθερία, δουλεύω εδώ, είναι ο χώρος μου, δεν προσδιορίζεται από τίποτα, είμαι μόνο εγώ, είναι σαν να αιωρείται κάπου, δεν πιστεύω ότι είμαι στη Γαλλία ή κάπου αλλού, βρίσκομαι σε αυτόν τον χώρο που είναι απαλλαγμένος από προκαταλήψεις ή στιδήποτε άλλο.

— **Έχω διαβάσει ότι έχετε μεγάλη αγάπη για τους γαϊδάρους, σωστά; Τι σας συγκινεί σε αυτά τα πλάσματα; Τι τα κάνει ξεχωριστά στα δικά σας μάτια; Και πώς συνδεθήκατε μαζί τους;**

Δεν πρόκειται τόσο για μεγάλη αγάπη, περισσότερο αφορά την κατανόηση. Φτάνουν στον προορισμό τους, κατά κάποιον τρόπο. Νιώθω μια συγγένεια με αυτού του είδους τον βηματισμό, υποθέτω. Ίσως μια μέρα να έχω κι εγώ ένα γαϊδούρι, το ελπίζω.

— **Οι Tindersticks σας έδωσαν τη δυνατότητα να ταξιδέψετε σε πολλά μέρη στον κόσμο. Πιο είναι το πιο όμορφο μέρος που έχουν δει τα μάτια σας;**

Θα έλεγα κάπου στην όμορφη χώρα σας, το Ιόνιο ίσως, η Ιθάκη.

— **Έχετε εργαστεί στο δισκοπωλείο Rough Trade στο Λονδίνο; Τι θυμάστε;**

Ισχύει, δούλεψα εκεί όταν μετακόμισα στο Λονδίνο. Έφαξα για δουλειά εκεί, ναι. Ήταν μια εποχή όπου ήμουν σαν σφουγγάρι. Βρισκόμουν στο Νότιγχαμ, δούλευα σε δισκοπωλεία, όμως το να εργαστώ για το Rough Trade συγκεκριμένα με επηρέασε. Βίωσα την ύπαρξη καθημερινού ενθουσιασμού για μένα, είτε ανακαλύπτοντας νέα μουσική ή μαθαίνοντας νέα είδη μουσικής ή νέα είδη συμπεριφοράς προς τη μουσική. Είχε τερά-

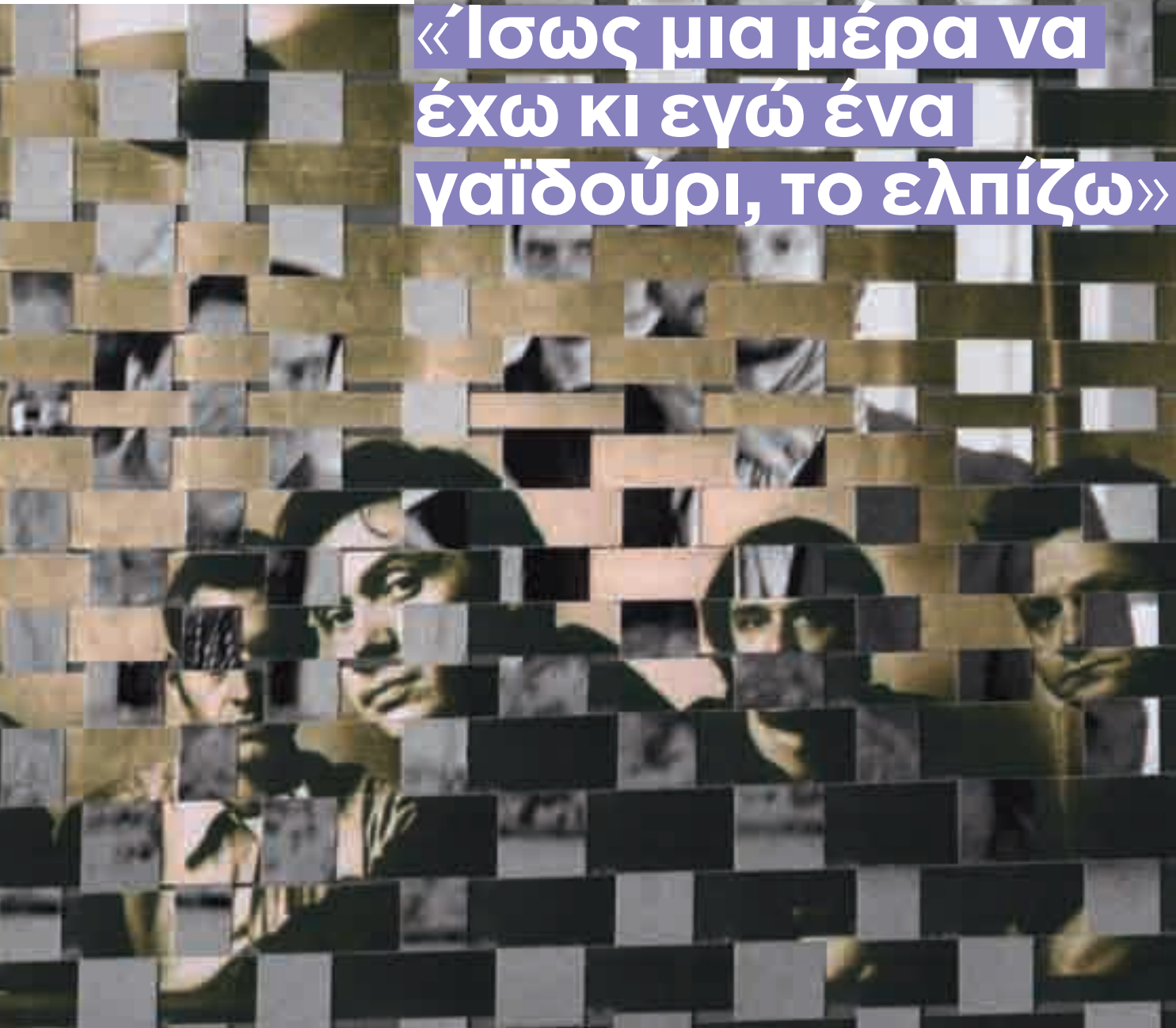
στια επιρροή επάνω μου, συνειδητοποίησα την ενέργεια των ανθρώπων που έκαναν τους δικούς τους δίσκους, τα δικά τους επτάιντσα – μέχρι τότε έφτιαχνα κασέτες με demo και τις έστελνα στην Island Records ή στη Warner Brothers και εκλιπαρούσα να έρθουν να μας δουν, οπότε ήταν τελείως διαφορετική στάση να βλέπεις στο Λονδίνο αυτή την ενέργεια των ανθρώπων που έφτιαχναν τους δικούς τους δίσκους και τους πουλούσαν, ήταν σαν να έχτιζαν δικούς τους κόσμους και δεν είχαν να κάνουν με κανέναν άλλον. Μόλις μπορέσαμε να συνδεθούμε κι εμείς με αυτή τη λογική, όλα άλλαξαν για εμάς. Μόλις σταματήσαμε να προσπαθούμε να ικανοποιήσουμε κόσμο, να ζητάμε να εμπλακούν μαζί μας, τότε έγινε η αλλαγή. Τότε γίναμε άλλοι.

— **Θυμάστε τον πρώτο δίσκο που αγοράσατε;**

Θυμάμαι να αγοράζω έναν pop δίσκο – ήμουν πολύ νέος. Η πιο έντονη ανάμνησή μου είναι να αγοράζω δίσκους, έκανα διανομή εφημερίδων όταν ήμουν 12-13 χρονών, πληρωνόμουν κάθε Παρασκευή, έπαιρνα ας πούμε 2 λίρες, πήγα να στο δισκοπωλείο και περίμενα το νέο σινγκλ των Buzzcocks. Βρισκόμουν εκεί ακριβώς μόλις πληρωνόμουν από τη διανομή εφημερίδων, η μουσική καταλάμβανε πάντοτε μεγάλο μέρος της ζωής μου.

«Ίσως μια μέρα να έχω κι εγώ ένα γαϊδούρι, το ελπίζω»

— **Οι ζωντανές εμφανίσεις στη Βιέννη ξεκινούν στις 22 Απριλίου. Ποια είναι η πιο έντονη συναυλία που έχετε δώσει ως μπάντα; Και ποια είναι η πιο έντονη που έχετε βιώσει ως θεατής;**

Ως θεατής... έχω δει τόσες συναυλίες όταν ήμουν νέος, έχω νιώσει πολλά... Παρακολούθησα πρόσφατα τον Nile Rodgers με τους Chic, σε έναν πολύ μικρό χώρο, πήρα τον γιο μου μαζί που ήξερε, όπως όλοι, τα «Le Freak» και «Good Times», ήταν μια επιβεβαίωση της πίστης στη μουσική που μας έδωσαν αυτοί οι τύποι, συγκινήθηκα βαθύτατα από αυτό. Αυτό ήταν το πιο πρόσφατο, είχα να βρεθώ –όπως όλοι μας– σε συναυλία εδώ και δύο χρόνια... Όσο για εμάς, όταν παίζαμε στο Ηρώδειο ήταν εντελώς συγκλονιστικό. Πολλά κομμάτια αυτής της συναυλίας ήταν συγκλονιστικά και δεν αναφέρομαι στο ότι παίζαμε σε αυτόν τον χώρο, που ήταν υπέροχο, αναφέρομαι στην τοποθεσία που είναι πολύ ιδιαίτερη, έχει όλο το βάρος της Ιστορίας, αλλά και η σύνδεση με το κοινό ήταν πολύ ξεχωριστή.

— **Ποια ήταν η καλύτερη απόφαση που πήρατε ποτέ για τους Tindersticks και ποιο το μεγαλύτερο λάθος που κάνατε, αν νομίζετε ότι συνέβη κάτι τέτοιο.**

Δεν ξέρω αν είναι απόφαση, αλλά ξεκινήσαμε ως μπάντα στις αρχές της δεκαετίας του 1990, έχοντας μια υπόγεια σύνδεση μεταξύ μας, διανύ-

σαμε 5 υπέροχα χρόνια δημιουργώντας μουσική και μετά άρχισε σταδιακά να χάνεται η μεταξύ μας σύνδεση και φτάσαμε στο σημείο να σταματήσει το 2003. Είχε πάρα πολύ να κάνει με τους David Boulter και Neil Fraser, ήθελαν να δουν τι θα γίνει, να προσπαθήσουμε ξανά, και το μόνο πράγμα που είχα να πω είναι πως, αν γίνουμε μπάντα ξανά, δεν ενδιαφέρομαι να κοιτάξω πίσω. Δεν θέλω να είμαι μία μπάντα που παίζει το παρελθόν. Δεν ενδιαφέρομαι. Θα προτιμούσα να παίζω μόνος μου, να κάνω νέα μουσική και να δω πού θα με φτάσει. Συμφωνήσαμε όλοι με αυτό. Το 2007-2008 κάναμε το «Hungry Saw», περιδεύσαμε και παίζαμε νέα κομμάτια. Αυτό ήταν, και αυτό κάνουμε από τότε. Είναι ωραίο πού και πού να παίζεις για τον κόσμο το «Tiny Tears», αλλά πρέπει να θεωρούμε ότι είμαστε μια προοδευτική μπάντα. Αν δεν το κάνουμε αυτό, δεν θα μπορέσουμε να λειτουργήσουμε. Βρισκόμαστε για να κάνουμε μουσική, αναζητούμε κάτι που θα μας ενθουσιάζει, κάτι καινούργιο, και αυτό είναι πολύ, πολύ σημαντικό. Αν δεν επιμέναμε σε αυτό, δεν θα ήμασταν εδώ τώρα. Και δεν θα είχαμε τον ενθουσιασμό για το τι θα κάνουμε στη συνέχεια. Το πιο αξιοσημείωτο για αυτή την μπάντα είναι ότι έβγαλε δύο υπέροχες εκδοχές του εαυτού της – ίσως θα έπρεπε να είχε τελειώσει το 2003, αλλά δεν συνέβη. Αυτό έγινε γιατί βρεθήκαμε από τύχη, ο Dan McKinna, που παίζει μπάσο και πιάνο, ο Earl Harvin, που είναι ένας εκπληκτικός

ντράμερ επίσης. Έγιναν τόσο αφοσιωμένα μέλη της μπάντας. Αυτό δεν θα μπορούσα να το είχα προβλέψει ότι θα γίνει. Από το 2012 περιστοιχίζομαι από μία σπουδαία μπάντα. Παίζουμε μουσική μαζί, και ποτέ μου δεν το περίμενα αυτό, θεωρούσα ότι ελαφρώς θα σκεφτόμασταν το παρελθόν. Αλλά δεν υπάρχουν τέτοιες σκέψεις.

— **Πώς αισθανθήκατε όταν ακούσατε ένα από τα τραγούδια σας στο ραδιόφωνο;**

Θυμάμαι, νομίζω ήταν στον John Peel το πρώτο μας σινγκλ. Τότε κάναμε lo-fi δίσκους, και έμοιαζε σαν να σταμάτησε το ραδιόφωνο για 4 εκατομμύρια (γέλια). Που νομίζω ότι είναι αρκετά ωραίο, αλλά επίσης νομίζω ότι οι δίσκοι μας στην αρχή ήταν τόσο lo-fi, που το ραδιόφωνο μοιάζει κάπως λαμπερό, και σίγουρα τότε κάναμε κι εμείς λαμπερή μουσική, οπότε έμοιαζε λες και το ραδιόφωνο σταμάτησε και ξεκίνησε από την αρχή. Υπάρχει κάτι στη δημιουργία μουσικής με μία ομάδα ανθρώπων που δουλεύουν μαζί, είναι σαν έναν ονειρόκοσμο, σαν να πρέπει να ζεις ένα συγκεκριμένο είδος πραγματικότητας. Αν έχεις πολλή πραγματικότητα, δεν μπορείς να λειτουργήσεις. Η ηχογραφημένη μουσική δημιουργεί αυτό το είδος αφηρημένου κόσμου όπου, ακόμα και στο άκουσμα από το ραδιόφωνο, δεν υπάρχει συζήτηση με τον κόσμο, οπότε δεν γνωρίζεις εάν οι άνθρωποι το αποδέχονται, όπως

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Φωτό: SUZANNE OSBORNE, STEVE GULLICK, CHRISTOPH AGOU

αναφέρατε για το «Both Sides Of The Blade». Γνωρίζω ανθρώπους που το ακούνε, αλλά δεν γνωρίζω πώς αισθάνονται σχετικά με αυτό που έβαλα μέσα. Αυτό γίνεται μόνο όταν το τραγουδήσω μπροστά σε κόσμο, τον Απρίλιο, τον Μάιο, τότε θα το νιώσω. Είναι η μοναδική αλήθεια, η μόνη συζήτηση ανάμεσα σε κάποιον που δημιουργεί, σε κάποιον που εισπράττει και αισθάνεται κάτι από αυτό – τα υπόλοιπα είναι αφηρημένα. Γι' αυτό, ακόμα κι αν είναι το δυσκολότερο πράγμα στον κόσμο το να παίζεις live, είναι ταυτόχρονα και το πιο σημαντικό. Γιατί χωρίς αυτό, απλά ασχολείσαι με ιδέες. Όταν κάνεις μια συναυλία παίζεις ένα κομμάτι, το κοινό αισθάνεται κάτι, υπάρχει ένας σκοπός. Με την ηχογραφημένη μουσική είσαι μόνος, μέσα στις σκέψεις σου. Είναι πολύ δύσκολο να πάρεις πληροφορία μέσα από αυτό.

— **Αν μπορούσατε να ταξιδέψετε πίσω στον χρόνο και να δώσετε στον 20χρονο εαυτό σας μια συμβουλή, ποια θα ήταν αυτή; Ποια πράγματα θα ευχόσασταν να γνωρίζατε νωρίτερα στην καριέρα σας, στο μουσικό σας ταξίδι;**

Είναι λίγο ζόρικη έννοια... Δεν σκέφτομαι καν τα λάθη, αλλά την εμπειρία από την οποία μαθαίνεις, κάθε τραγούδι που γράφεις, κάθε τραγούδι που ηχογραφείς, κάθε κιθάρα, κάτι μαθαίνεις που σε πηγαίνει στο επόμενο σημείο, στο επόμενο πράγμα με το οποίο θα ασχοληθείς. Είναι όλα μέρος αυτής της κιβωτού και δεν κοιτάζω πίσω. Το μόνο για το οποίο μετανιώνω είναι οι υπογραφές συμβολαίων με αφελή τρόπο, που στην ουσία σημαίνει ότι δεν θα είναι ποτέ δική μου η μουσική που δημιούργησα. Αυτό με λυπεί, γιατί σκέφτομαι ότι ανήκει σε κάποιους που δεν δίνουν δεκάρα γι' αυτήν. Υπογράφεις ένα συμβόλαιο, και η μεγάλη εταιρεία κατέχει τη μουσική σου για πάντα. Αυτό είναι σκληρό για μένα. Όταν αρχίζω να το σκέφτομαι, γίνεται... Οπότε, αν έδινα στον εαυτό μου συμβουλή, θα ήταν «διασφάλισε ότι σου ανήκουν όσα δημιουργείς, γιατί αργότερα θα πονέσεις». Παρασύρεσαι από την ανάγκη δυσκογραφικού συμβολαίου, από την ανάγκη ευρείας διανομής, από την ανάγκη ενθάρρυνσης, αλλά η πίσω πλευρά αυτής της ιστορίας και η συμφωνία με τη δισκογραφική είναι μακρόχρονα επιζήμιες.

— **Ποιος μουσικός που έχετε συναντήσει σας εξέπληξε περισσότερο;**

Έχω συναντήσει ελάχιστους, γιατί δεν βγαίνω να συναντήσω ανθρώπους, πιστεύω ότι, αν αισθανθείς κάτι δυνατό για τη μουσική κάποιου, αυτό μπορεί να έχει μεγάλη επιρροή και δεν συμβαίνει συχνά, ίσως, μάλιστα όλο και λιγότερο. Τα αγόρια μου μού έμαθαν τον Kendrick Lamar την περίοδο του «Good Kid, M.A.A.D City», και αυτό είχε επιρροή επάνω μου, ήταν μια εποχή που ίσως έχανα την πίστη μου στη μουσική, έχανα την πίστη μου γύρω από το τι δημιουργούν οι νέοι, το ότι συνδέθηκαν με τη μουσική αυτού του τύπου μού χάρισε τόσο πίστη για τη δημιουργία και τους νέους. Με άλλαξε αρκετά. Μπορώ να κάνω κάτι τέτοιο τώρα, δεν με νοιάζει αν είναι νέοι ή μεγαλύτεροι, αλλά κάτι να έρθει και να με εμπνεύσει ολοκληρωτικά, μοιάζει σαν να πέρασε πολύς καιρός που κάποια μουσική με επηρέασε βαθιά. Νέα μουσική, νέες ιδέες.

— **Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σας, αν υπομονώ να σας δω live ξανά. Σας εύχομαι ό,τι καλύτερο.**

Ελπίζω ότι γύρω στον Οκτώβριο θα είμαστε στην Ελλάδα, το δουλεύουμε τώρα αυτό. Αν υπομονώ κι εγώ να έρθω. Καλή τύχη και σε εσάς!

www.athensvoice.gr

Διαβάστε όλη τη συνέντευξη

ΤΑΚΗΣ
ΠΑΠΠΑΣ
ΑΛΕΚΟΣ
ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ

WE LEFT FOR THE L

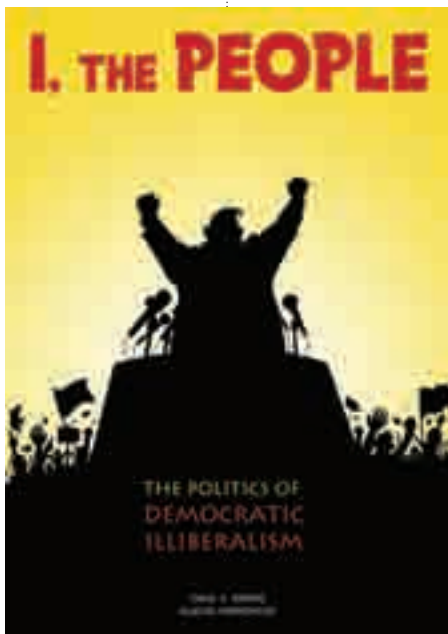
Της ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ
ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

Θα πάμε να ψηφίσουμε; Μπα, όλοι οι πολιτικοί ίδιοι είναι, μια μπουνιά στη μούρη τούς αξίζει... Η φιλελεύθερη δημοκρατία είναι μια συνωμοσία των ελίτ... Οι εκλογές έρχονται, κάποιος απέχουν σαν αντίδραση, χωρίς να συνειδητοποιούν ότι αφήνουν άλλους να πάρουν τις αποφάσεις για λογαριασμό τους. Και καμιά φορά, εκείνος που χαϊδεύει αυτιά, που υπόσχεται το αδύνατο, που η θέση του είναι να μην παίρνει θέση αλλά να διαστρεβλώνει τις θέσεις των άλλων, κερδίζει. Όχι πάντα. Όχι τουλάχιστον όταν έχει να αντιμετωπίσει ενημερωμένους πολίτες, ενημερωμένους νέους. Είμαστε οι αποφάσεις μας, η ζωή μας είναι το άθροισμα των αποφάσεών μας. Ποια είναι η τύχη των νεαρών πρωταγωνιστών του κόμικ «I, the People», που συνδημιούργησαν ο Τάκης Παππάς και ο Αλέκος Παπαδάτος, αλλά και πώς βρέθηκαν μαζί ένας καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής και ένας γνωστός κομίστας; Μιλήσαμε μαζί τους με αφορμή αυτό το πρότζεκτ, τη μεγάλη συζήτηση που γίνεται διεθνώς για τον λαϊκισμό και τις αρνητικές συνέπειες που επιφέρει, είτε είναι δεξιός είτε αριστερός, αλλά και για το πόσο τελικά κινδυνεύει η φιλελεύθερη δημοκρατία από τους σύγχρονους λαϊκιστές ηγέτες.

Ο λαϊκισμός στη σύγχρονη μορφή του δεν είναι άλλο από την απόρριψη της φιλελεύθερης δημοκρατίας και του λεγόμενου κράτους δικαίου.

Τάκης Παππάς

Ο καλός λαϊκιστής έχει πέσει στη μαρμίτα με το κιτς. Αντιλαμβάνεται τον εαυτό του σαν ροκ σταρ της πολιτικής.

Αλέκος Παπαδάτος

Με τον Αλέκο Παπαδάτο δημιουργήσατε το comic «I, the People». Πώς αποφασίσατε μια τόσο αντισυμβατική εκδοχή παρουσίασης του λαϊκισμού;

Τ.Π.: Ασχολούμαι με τον λαϊκισμό και τη δημοκρατία για τόσο πολύ καιρό, που πλέον σχεδόν ντρέπομαι να το ομολογήσω. Σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα έχω γράψει δεκάδες επιστημονικά άρθρα, βιβλία, το σενάριο ενός μικρού εκπαιδευτικού βίντεο σε συνεργασία με το TeD-Ed που αξίζει να δείτε γιατί έχει και ελληνικό ενδιαφέρον, αρκετά infographics, και επίσης διατηρώ ένα αρκετά παραγωγικό blog. Αυτό που δεν είχα κάνει ποτέ ήταν ένα κόμικ, και εκεί επάνω ήρθε ο Αλέκος κι έδωσε το γλυκό.

Πώς δουλέψατε οι δυο σας το πρότζεκτ;

Τ.Π.: Όταν αποφασίσαμε να κάνουμε κάτι παρέα, πήγαμε για ένα Σαββατοκύριακο στην Αίγινα και, κουβεντιάζοντας, αρχίσαμε να δουλεύουμε την αρχική ιδέα με περισσότερη λεπτομέρεια. Ο Αλέκος είχε φέρει καρτιά και τα μολύβια του κι εγώ κάτι σημειώσεις και πολλές ερωτήσεις. Γνώριζα το θέμα του λαϊκισμού σε βάθος, αλλά δεν είχα ιδέα πώς φτιάχνεται ένα κόμικ. Σιγά σιγά, ο Αλέκος άρχισε να με βάζει στον κόσμο του, κι έτσι καταλήξαμε στο αρχικό σενάριο, τον κεντρικό ήρωα και τους διαλόγους. Το σίγουρο είναι ότι αυτή η δουλειά δεν θα μπορούσε να γίνει χωρίς τη συνεργασία των δύο μας.

Α.Π.: Αυτό που κάναμε με τον Τάκη στην Αίγινα θυμίζει κάπως τη διαδικασία των «yessessions» του μεγάλου καρτουνίστα Tex Avery με τους συνεργάτες του. Όταν μαζεύονταν όλοι μαζί για να βρουν τα gags, πριν από τη

συγγραφή του τελικού σεναρίου, απαγορευόταν το «όχι». Στο τέλος είχαν μαζέψει αρκετό χρυσάφι που το χρησιμοποιούσαν για να τελειοποιήσουν το σενάριο. Εμείς ακολουθήσαμε μια κάπως παρόμοια διαδικασία. Προσπαθήσαμε να καταλάβουμε όσο γίνεται καλύτερα ο ένας τον τρόπο σκέψης του άλλου. Δύσκολο, αν σκεφτείς ότι ερχόμαστε από διαφορετικούς και αρκετά απομακρυσμένους κόσμους. Αλλά, όπως πάντα συμβαίνει, αν ξεχάσεις την καταγωγή σου και εστιάσεις στον στόχο σου, όλα θα πάνε καλά!

Δημιουργώντας το, είχατε στο μυαλό σας μια παιδαγωγική διάσταση;

Τ.Π.: Μα, φυσικά, γι' αυτό άλωστε η ιστορία μας περιστρέφεται γύρω από δύο νέα παιδιά που πάνε στην κλήνη να ψηφίσουν — και στη συνέχεια υφίστανται τις συνέπειες των επιλογών τους. Ο ένας απογοτεύεται και εγκαταλείπει τη χώρα, ενώ ο άλλος, παρότι έχει βρει μια σχετικά καλή δουλειά στο νέο καθεστώς, εμφανίζεται να έχει και κάποιες εννοχές. Φανταζόμασταν ότι, καθώς το κόμικ χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα ήταν ωραίο αν μεταφραζόταν και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες και αποτελούσε μέρος του εκπαιδευτικού υλικού σε σχολεία.

Α.Π.: Δεν ξέρω αν μπορούμε να το πούμε ανοικτά παιδαγωγικό, αλλά σίγουρα το υλικό φτιάχτηκε για να φωτίσει μια πλευρά της πραγματικότητας που δυστυχώς παραμένει στο σκοτάδι. Κι έχει σημασία να το αντιληφθούν αυτό οι νέοι. Ενώ η τρέχουσα επικαιρότητα και τα social τείνουν να στρέφουν την προσοχή σε ασήμαντα θέματα, η πολιτική πραγματικότητα είναι αμείλικτα δύσκολη και όχι πάντοτε ελπιδοφόρα.

Ποιο ήταν το πιο ελκυστικό στοιχείο στη διαδικασία μετατροπής των ιδεών σε εικόνες;

Α.Π.: Στην Αίγινα ήμασταν σαν εκείνο το gag με τον τύπο που πάει να πιάσει στον αέρα ένα σαπούνι κι εκείνο όλο του φεύγει. Από πού ν' αρχίσεις; Και πώς να δομήσεις κάτι που να είναι σαφές και που συγχρόνως δεν θα υποτιμά τη νοημοσύνη του αναγνώστη, ειδικά μέσα σε λίγες σελίδες; Μας πήρε λίγο χρόνο, αλλά τα χέρια μας λύθηκαν όταν κατασκευάσαμε την κεντρική φιγούρα του λαϊκιστή ηγέτη! Με την ευκαιρία, να πούμε ότι ο Τάκης είναι ο νονός

του, και τον βάπτισε με το διεθνώς αναγνωρίσιμο Ελάις Μοντέρο (πιο σωστά: ο Ελάις ο Μοντέρο). Ο άνθρωπός μας. Το καμάρι μας. Από κει και πέρα όλα ζωντάνεψαν. Το κάθε τι μπήκε στη θέση του και στη συνέχεια παρακολουθούμε, σε γρήγορο ρυθμό, μέσα σε ποιο κλίμα κέρδισε τις εκλογές, ποια είναι η τεχνική της εξουσίας του (δεν θα έλεγα «η φιλοσοφία του» γιατί πολύ του πάει), πώς διαχειρίζεται τους θεσμούς και την κοινωνία, ποιες είναι οι επιπτώσεις στο δημοκρατικό πολίτευμα. Είναι διασκεδαστικά εφιαλτικό.

Τ.Π.: Η βασική δυσκολία ήταν πώς να χωρέσουμε την ουσία ολόκληρης της συζήτησης που γίνεται διεθνώς για τον λαϊκισμό σε τέσσερις μόλις σελίδες που είχαμε στη διάθεσή μας. Τελικά κάναμε κάτι κάπως τολμηρό. Πρώτα, πλάσαμε μια ιστορία fiction σε τρεις μόνο σελίδες όπου δείχνουμε τον τρόπο που κυβερνούν όλοι οι λαϊκιστές, ανεξαρτητως χώρας και ιδεολογικής τοποθέτησης. Μετά, χρησιμοποιήσαμε την τέταρτη σελίδα για να απεικονίσουμε τις αρνητικές συνέπειες του λαϊκισμού σε έξι χώρες όπου οι λαϊκιστές ήρθαν πράγματι στην εξουσία, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Δείχνουμε, έτσι, ότι ο λαϊκισμός, είτε αυτός εμφανίζεται στην Αμερική είτε στην Ευρώπη, είτε είναι δεξιός είτε αριστερός, επιφέρει πάντοτε πολλαπλώς αρνητικές συνέπειες. Το πιο ενδιαφέρον είναι ότι όλοι σχεδόν οι βασικοί διάλογοι στην ιστορία μας είναι πραγματικοί και ανήκουν σε συγκεκριμένους λαϊκιστές ηγέτες. Προσθέσαμε, έτσι, άλλη μια σελίδα με τα αυτούσια αποσπάσματα των λαϊκιστών ηγετών που χρησιμοποιήσαμε για τους διαλόγους του κόμικ. Φυσικά, υπάρχει το εξώφυλλο με τον τίτλο και το οπισθόφυλλο με ένα ωραίο σκίτσο-κόμμημα του Αλέκου. Τα χρώματα στα σκίτσα είναι της Anniedi Donna.

Σας αρέσουν τα κόμικ, τα διαβάζατε νέοι; Ποια σας άρεσαν;

Α.Π.: Λίγο-πολύ όλοι τα ίδια διαβάζαμε. Ντίσνεϊ και γαλλο-βελγική σχολή μεταφραζόταν τότε στα ελληνικά. Τώρα είμαστε στη «σοβαρή» εποχή των graphic novels. Κάθε μέρα στα ηλεκτρονικά όπως και στα κανονικά βιβλιοπωλεία του κόσμου, είναι σαν να έχεις ανατρεπόμενα φορτηγά που ξεφορτώνουν τόνους graphic novels, καθένα από τα οποία υποτίθεται ότι μιλάει για κάτι σοβαρό. Υπάρχουν βέβαια και διαμάντια, αλλά παράγεται πολύ πράμα με μια νωθρότητα στο σενάριο, κάτι που για μένα, όπως νομίζω και για οποιονδήποτε άλλον σκιτσογράφο, είναι τραγικό.

Τ.Π.: Κι εγώ όταν ήμουν μικρός διάβαζα Μίκυ Μάους, Μπλεκ και Σεραφίνο. Πιο μεγάλος, μου άρεσαν πολύ ο δυστοπικός Bilal και ο ερωτικός Milo Manara. Κατόπιν ήρθαν ο Spiegelman, ο Sattouf και άλλοι. Μάλλον αντιπαθώ τα κόμικ με σούπερ ήρωες, αλλά μου αρέσουν αυτά που είτε απεικονίζουν ιδέες και ενδιαφέρουσες ιστορίες είτε, απλούστατα, διαθέτουν σκίτσο που με ελκύει αισθητικά. Τώρα ελπίζω να πείσω τον Αλέκο να κάνουν ένα σοβαρό, όπως λέει, graphic novel με την ιστορία του λαϊκισμού στον μεταπολεμικό κόσμο! Αλλά γι' αυτό θα χρειάζομασταν αρκετά χρήματα και χρόνο, οπότε αν υπάρχει κάποιος ευγενής χρηματοδότης ας έρθει να το κουβεντιάσουμε (γέλια).

Η τέχνη απευθύνεται κυρίως στο συναίσθημα (όπως και οι λαϊκιστές ηγέτες!). Θεωρείτε ότι η εκλαίκευση των ιδεών μέσω ενός κόμικ είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος να απευθυνθείτε σε νεότερους αναγνώστες που πιθανόν δεν διαβάζουν βιβλία;

Τ.Π.: Το κόμικ έχει την ικανότητα να συμπυκνώνει πυκνά νοήματα, πολύπλοκες ιδέες και πυκνές καταστάσεις σε απλά σχηματικά πάνελ. Αν, όπως λένε, μια εικόνα κάνει για χίλιες λέξεις, τότε θα ήταν σωστό να πούμε ότι ένα ολιγοσέλιδο κόμικ μπορεί να είναι τόσο αποτελεσματικό όσο ένα πολυσέλιδο βιβλίο.

Α.Π.: Στο συναίσθημα λέμε ναι, αλλά θέλει να κρατάς γερά τα γκέμια, να έχεις τις σωστές αναφορές και τις σωστές μεταφορές, ας πούμε. Ο αναγνώστης είναι πολύ πιο έξυπνος από σένα όταν γράφεις ή σχεδιάζεις κάτι.

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός λαϊκιστή ηγέτη;

Τ.Π.: Πολλοί άνθρωποι μπερδεύουν τον λαϊκισμό με τον αυταρχισμό, τον ολοκληρωτισμό, τον εθνικισμό, τον νατιβισμό και πολλά άλλα πολιτικά συστήματα που απλώς δεν μας είναι αρεστά. Ο λαϊκισμός στη σύγχρονη μορφή του δεν είναι άλλο από την απόρριψη της φιλελεύθερης δημοκρατίας και του λεγόμενου κράτους δικαίου. Βασίζε-

ται σε μια πλειοψηφική αντίληψη της δημοκρατίας όπου το συμφέρον των πολλών πρέπει να επικρατήσει ακόμη κι όταν παραβιάζονται οι θεσμοί, ακόμη κι όταν αποκλείεται ο πολιτικός συμβιβασμός, ακόμη κι όταν δημιουργείται ισχυρή κοινωνική πόλωση. Τα χαρακτηριστικά του λαϊκιστή ηγέτη, λοιπόν, είναι η στρατηγική δημιουργία πόλωσης, η αντίθεσή του σε κάθε μορφή πολιτικού συμβιβασμού και συνεννόησης, και οι κάθε μορφής υποσχέσεις προς τον λαό που δεν μπορούν να ικανοποιηθούν χωρίς να προκαλέσουν μεγάλη εθνική κρίση. Ανάμεσα στα ενδιαφέροντα της κοινωνιολογίας του λαϊκισμού είναι επίσης το γεγονός ότι όλοι οι σημαντικοί λαϊκιστές ηγέτες είναι άντρες που διαθέτουν πλήρη έλεγχο σε μεγάλα και καλά οργανωμένα κόμματα, τα οποία στη συνέχεια χρησιμοποιούν για να ασκήσουν εξουσία.

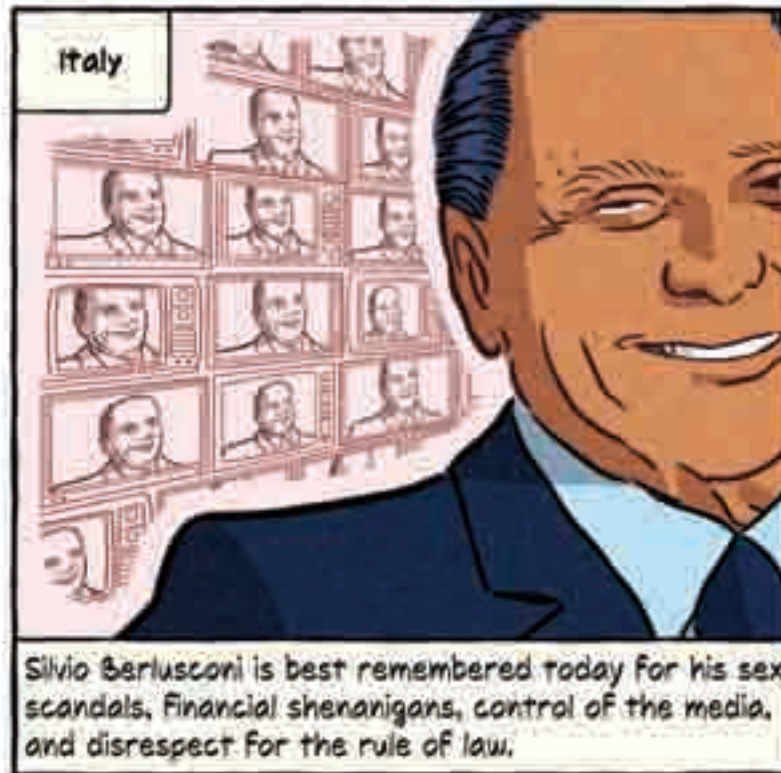
Α.Π.: Για έναν κομίζα τα χαρακτηριστικά είναι κάπως διαφορετικά. Ο καλός λαϊκιστής έχει πέσει στη μαρμίτα με το κιτς. Αντιλαμβάνεται τον εαυτό του σαν ροκ σταρ της πολιτικής. Για την προεκλογική εκστρατεία θα βάλει το ροδακινί σακάκι του και τη ροζ γραβάτα με κίτρινο πουκάμισο. Το ρολόι φοριέται πάντα στο δεξί χέρι (θα το δείτε την επόμενη φορά που θα εμφανιστεί). Και βέβαια, στο μαλλί μπριγιαντίν, από σεβασμό στον Έλβις. Είναι πότης. Πίνει δημοσίως σαμπάνια (βοηθάει στο κύρος του), περιστσιακά ούισκι (όταν σκέφτεται την επόμενη πολιτική κίνηση) και καθημερινά μπόλικη μπίρα, όπως δείχνει και η κοιλάρα του. Οι χειρονομίες του και οι πόζες του είναι κάπως χολιγουντιανού τύπου, αλλά στο τουίτερ γράφει μόνο με ένα δάχτυλο. Του αρέσει να τον φιλημάρουν σε κοντρ-πλονζέ. Θέλει ευρυγώνιο όταν είναι σε προεκλογική εκστρατεία και τηλεφωνικό όταν δίνει συνέντευξη στο σπίτι και μιλά για τους αγαπημένους του ποιητές και καλλιτέχνες δίπλα στο τζάκι.

Είναι ανυπεράσπιστη η φιλελεύθερη δημοκρατία; Με ποιον τρόπο μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την εγγενή απειλή που εγκυμονεί ο λαϊκισμός;

Τ.Π.: Η φιλελεύθερη δημοκρατία, η οποία εμφανίστηκε ιστορικά μόλις το 1945, είναι ένα νεαρό και αρκετά εύθραυστο πολίτευμα που, με ελάχιστες εξαιρέσεις, όπως η Νότια Κορέα και η Ταϊβάν, δεν έχει ευδοκιμήσει έξω από τον δυτικό κόσμο. Σήμερα αντιμετωπίζει συσσωρευμένες και διαφορετικές ειδών απειλές. Μία από αυτές είναι το μεταναστευτικό, αφού πρόσφυγες και μετανάστες επιθυμούν να ζήσουν σε φιλελεύθερα δημοκρατικά καθεστώτα. Άλλη μεγάλη απειλή είναι η άνοδος αυταρχικών ηγετών σε πολλές χώρες του κόσμου, πράγμα που στερεί τις φιλελεύθερες δημοκρατίες από κρίσιμες πολιτικές συμμαχίες. Τέλος, υπάρχει και ο λαϊκισμός που κατατρώει το εσωτερικό των φιλελεύθερων δημοκρατιών με την αποδυνάμωση των θεσμών, την απαξίωση των πολιτικών συναινέσεων, τον ανεύθυνο πελατειασμό, και την κυβερνητική διαφθορά. Ο μόνος τρόπος για να αντιμετωπιστεί ο λαϊκισμός είναι η ριζική ανανέωση του φιλελεύθερου δημοκρατικού μοντέλου με συγκεκριμένο πρόγραμμα εξουσίας και ρεαλιστικό όραμα για το μέλλον. Αλλά γι' αυτό θα μπορούσαμε να κουβεντιάζουμε πολλές ώρες.

Έχετε υποστηρίξει παλαιότερα ότι το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα είναι η «λαϊκιστική δημοκρατία», έργο του ΠΑΣΟΚ του '81 που μόλυνε σταδιακά και τη ΝΔ και τα μικρότερα κόμματα. Σήμερα, μετά και την 10χρονη κρίση, βλέπετε κάτι να έχει αλλάξει ή η ελληνική κοινωνία παραμένει ακόμη σαγηνευμένη από τον λαϊκισμό;

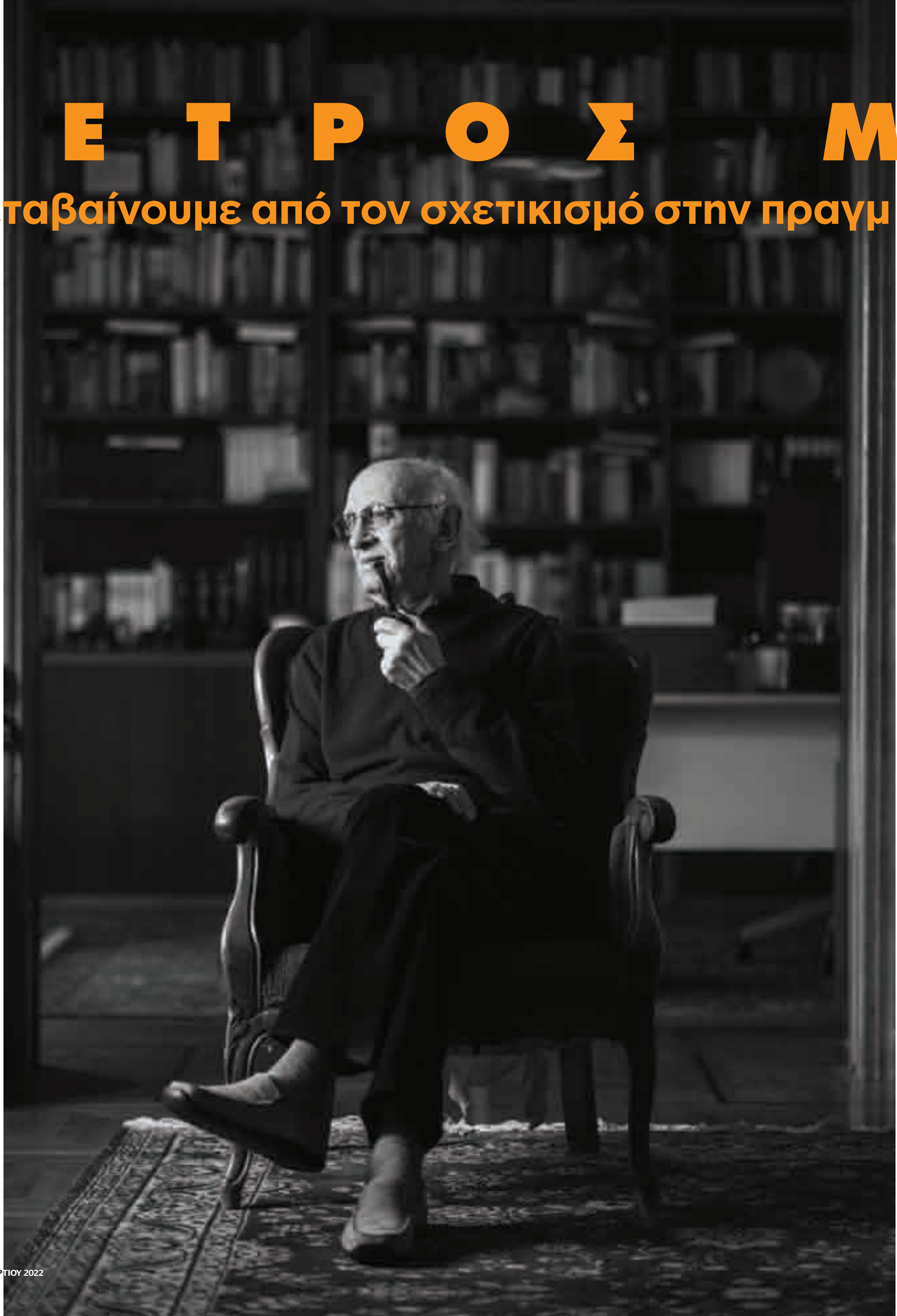
Τ.Π.: Το πρώιμο ΠΑΣΟΚ υπήρξε μοντέλο λαϊκισμού, καθώς τάχθηκε εναντίον των θεσμών της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας (όχι μόνο τάχθηκε κατά της ΕΟΚ, αλλά καταψήφισε το δημοκρατικό Σύνταγμα του 1975) και έβαλε το συμφέρον του λαού πάνω από τους θεσμούς της πολιτείας (θυμάστε το σύνθημα «Το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση, ο λαός στην εξουσία»;) Τόσο δε μεγάλη ήταν η πολιτική επιτυχία του λαϊκιστικού ΠΑΣΟΚ, που, στη συνέχεια, άλλα κόμματα, και η ΝΔ, το μιμήθηκαν. Στο βιβλίο μου «Λαϊκισμός και κρίση στην Ελλάδα» (εκδόσεις Ίκαρος, 2015), έχω υποστηρίξει ότι η κρίση της προηγούμενης δεκαετίας ήταν το αποτέλεσμα πολλών δεκαετιών λαϊκισμού στη χώρα. Μέσα στα χρόνια της κρίσης, ασφαλώς μάθαμε πολλά και, όπως ελπίζω, βγάλαμε χρήσιμα συμπεράσματα. Σήμερα ακόμη επουλώνουμε τις πληγές που μας άφησε η κρίση αλλά ακόμη δεν πατάμε σε ασφαλές και πολιτικά σταθερό έδαφος. Φοβάμαι ότι ο λαϊκισμός συνεχίζει να ασκεί κρυμμένη γοητεία σε μεγάλα τμήματα ψηφοφόρων και ίσως μπορούσε να εκδηλωθεί ξανά στο μέλλον κάτω από την ηγεσία νέων λαϊκιστών ηγετών. **Α**

Info «I, the People».
 Σενάριο: Τάκης Παππάς - Αλέκος Παπαδάτος, Μολύβια: Αλέκος Παπαδάτος.
 Μελάνια- χρώμα: Annie Di Donna
 Για περισσότερα άρθρα, Infographics, συζητήσεις πάνω σε θέματα δημοκρατίας, λαϊκισμού και γενικότερα μπορείτε να επισκεφτείτε το blog του Τάκη Παππά: pappaspopulism.com

Π Ε Τ Ρ Ο Σ Μ

«Μεταβαίνουμε από τον σχετικισμό στην πραγμ

ΑΡΚΑΡΗ

ατικότητα»

Του ΠΑΡΙ ΔΟΜΑΛΗ - Φωτό: ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ στην Κυψέλη βρίσκεται στο μεταίχμιο του παλιού και του νέου. Επιζηεί ένα κομμάτι μιας εποχής που ο χρόνος έχει αφήσει ανέπαφο. Ταυτόχρονα σφυρίζει από πολυπολιτισμική ζωή, κόσμος πηγαινοέρχεται, υπάρχει κίνηση, ένταση, οι γείτονες ξεκινούν συζητήσεις. Μια ατμόσφαιρα που δεν θυμίζει τη σύγχρονη Αθήνα και αποτελεί γλυκιά ανάμνηση για ορισμένους. Στον τρίτο όροφο μιας παλιάς αστικής αθηναϊκής πολυκατοικίας μένει ο συγγραφέας Πέτρος Μάρκαρης. Με υποδέχεται, ευγενής, προσπνής, πολύ ζεστός άνθρωπος. Στα 85 του χρόνια παραμένει ιδιαίτερα παραγωγικός γράφοντας σε καθημερινή βάση, τηρώντας το πρόγραμμά του.

Το φως του πλίου πλημμυρίζει από τις μπαλκονόπορτες και φωτίζει το ευρύχωρο σαλόνι. Δύο αναπαυτικές πολυθρόνες όπου θα καθίσουμε για να μιλήσουμε. Περιοδικά και εφημερίδες στο τραπέζι. Δίσκοι και πολλά βιβλία γύρω μας. Παρκέ και ωραία χαλιά. Επικρατεί μια τάξη. Πίσω μας το γραφείο του. Το εργαστήρι του πολυγραφότατου και σπουδαίου συγγραφέα. Όσο στήνονται φώτα και κάμερες μιλάμε όρθιοι. «Κάναμε ένα λάθος. Θεωρήσαμε ότι πόλεμοι δεν θα γίνουν ποτέ και ότι εμείς στην Ευρώπη είμαστε εξασφαλισμένοι. Δεν είναι αλήθεια αυτό. Ζούμε σε μια εποχή μετάβασης από τον εφησυχασμό στην πραγματικότητα. Τόσον καιρό ήμασταν ήσυχoi. Είναι όμως εκ των πραγμάτων αδύνατο να δημιουργήσεις μια κατάσταση όπου όλες οι χώρες συμφωνούν. Μην υπάρχουν αυτοί, ο κίνδυνος σύγκρουσης είναι πάντα υπαρκτός. Χώρες που δεν είναι ενταγμένες κάπου, όπως η Ρωσία, θα ξυπνήσουν μια μέρα και θα ζητήσουν το δικό τους κομμάτι από την πίτα».

Ο Πέτρος Μάρκαρης γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1937. Τα βιβλία του έχουν μεταφραστεί σε 20 γλώσσες και έχει βραβευτεί πολλές φορές. Επίσης έχει μεταφράσει σπουδαία έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, ανάμεσά τους Μπρεχτ και Γκαίτε. Το τελευταίο αστυνομικό μυθιστόρημα, «Το κίνημα της αυτοκτονίας», είναι το δέκατο πέμπτο του και βρέθηκε από την πρώτη στιγμή στα ευπώλητα. Με όπλο τη μυθοπλασία πραγματεύεται τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα. Ο αστυνόμος του, ο Κώστας Χαρίτος, καθώς και η οικογένειά του έχουν κερδίσει μια θέση στην καρδιά του αναγνωστικού κοινού στην Ελλάδα και διεθνώς. Οι πωλήσεις του στο εξωτερικό είναι άλλωστε περισσότερες απ' ό,τι στην Ελλάδα, όπως μου λέει.

Εμφανίστηκε στα ελληνικά γράμματα με το έργο «Η ιστορία του Αλή Ρέτζο». Το 1971 ανέβηκε στο θέατρο. Την επόμενη χρονιά γνωρίστηκε με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο. Από εκεί ξεκίνησε μια μακρά φιλία και συνεργασία, στη συγγραφή των σεναρίων, που διεκόπη με τον θάνατο του μεγάλου σκηνοθέτη, που φέτος συμπληρώνει δέκα χρόνια.

Το 1995 εξεδόθη το πρώτο του αστυνομικό μυθιστόρημα «Νυχτερινό δελτίο» από τις εκδόσεις Γαβριηλίδης. «Μου άρεσε πολύ να διαβάζω αγγλικό και αμερικανικό αστυνομικό της δεκαετίας του '40 και του '50». Μεγάλωσε στη Χάλκη, σπούδασε Οικονομικά στη Βιέννη και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα το 1964. «Ξέρετε, χρειάζονται μία ώρα και είκοσι λεπτά για να πάω με το καράβι από τη Χάλκη στην Πόλη, όπου ήταν το σχολείο. Αυτό σήμαινε τη δημιουργία μιας παρέας παιδιών που συναντιόνταν σταθερά κάθε μέρα για να πάει στο σχολείο και πάλι πίσω». Ξεκινώ λοιπόν τη συζήτησή μας.

— Δεν το είχατε δοκιμάσει το αστυνομικό; Όχι, ποτέ.

— Σταθερά έχετε μικρά κεφάλαια 5-6 σελίδων. Γιατί αυτή η επιλογή;

Να σας πω μια ιστορία... Κάθε φορά που ο Θόδωρος Αγγελόπουλος τσαντιζόταν που δεν συμφωνούσαμε σε κάποιο κομμάτι της ιστορίας, μου έλεγε: «Είμαστε τόσο χρόνια φίλοι. Έχουμε περάσει τόσο μαζί, έχουμε γράψει τόσο σενάρια. Εσύ από εμένα για το σινεμά δεν έμαθες τίποτα». Η τελευταία μας συνάντηση ήταν στη Βενετία στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του πανεπιστημίου. Εγώ είπα το παράπονό του: «Ξέρετε δεν είναι αλήθεια, γιατί αν διαβάσετε τα μυθιστορήματά μου, δεν είναι κεφάλαια με τη λογοτεχνική έννοια του όρου αλλά πλάνα σεσκάνς». Την τεχνική του πλάνου σεσκάνς όμως την έμαθα από τον Αγγελόπουλο.

— Έχετε αναρωτηθεί ποτέ πώς θα ήταν η ζωή σας χωρίς αυτή τη γνωριμία;

Πιστεύω ότι η επιρροή του Αγγελόπουλου ήταν τεράστια επάνω μου. Είχε να κάνει όμως και με μια συνεργασία όπου ποτέ δεν επιχειρήσαμε να «καϊδέψουμε» ο ένας τον άλλον. Η ειλικρίνεια και ο ανοικτός τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζαμε τις διαφωνίες μας. Όταν έφτανε σε αδιέξοδο, του έλεγα: «Είμαι σίγουρος ότι μπορείς να βρεις μια καλύτερη λύση. Θα περιμένω να τη βρεις και θα τα ξαναπούμε». Έκοβα την επαφή, δεν έπαιρνα τηλέφωνο. Και κάπου στις 5 με 7 ημέρες μετά, πρωί στις 7 χτυπούσε το τηλέφωνο. Τον άκουγα: «Εξακολουθώ να μη συμφωνώ με τις διαφωνίες σου αλλά έχω μια ιδέα». Αυτή η ικανότητα του Θόδωρου να ξεπερνάει κάθε αδιέξοδο με μια καινούργια ιδέα και όχι με μπαλώματα ήταν μοναδική. Άφηνε την ιδέα που ήταν το σημείο ρήξης και έφερνε μια καινούργια ιδέα στο τραπέζι. Αυτό εγώ το θαυμάζω.

— Θέλω να μου πείτε μια χαρακτηριστική στιγμή του Χαρίτου που τον περιγράφει απόλυτα και μέχρι σήμερα δεν έχει γραφτεί.

Είναι ένας μικροαστός οικογενειάρχης με καταγωγή από την επαρχία, την Ήπειρο, σαφέστατα δεξιών φρονημάτων, ταυτόχρονα όμως και με τη νοοτροπία του Έλληνα του '50 και του '60 που σου λέει «είμαι μαζί σου... αλλά διαφωνώ μαζί σου». Αυτός είναι ο Χαρίτος.

— Μέσα στο τελευταίο μυθιστόρημά σας υπάρχει μια διάχυτη απελπισία. Είναι σύμπτωμα της εποχής μας αυτό;

Δεν είναι τόσο η έννοια της απελπισίας όσο μια σύγκρουση γενεών. Δηλαδή εγώ έζησα από κοντά και ευτυχώς έχω ακόμα φίλους της προηγούμενης γενιάς. Είναι τώρα 95 χρόνων ας πούμε. Ήθελα να αποτυπώσω τι σήμαινε γι' αυτούς τους ανθρώπους ο αγώνας και αυτοθυσία. Δηλαδή αυτοί δεν θα δίσταζαν να θυσιάσουν και τη ζωή τους, αρκεί να κινητοποιήσουν τον κόσμο. Είναι αυτό που δεν βλέπω πουθενά σήμερα, ότι δηλαδή πρέπει οι άνθρωποι να αντιδράσουν. Το εξήγηω στην ακραία του μορφή, δηλαδή στην αυτοκτονία. Ταυτόχρονα βλέπεις τα παιδιά και τα εγγόνια αυτών των ανθρώπων να έχουν τελείως διαφορετική νοοτροπία, που ονομάζουν αγωνιστική. Ήθελα λοιπόν να περιγράψω μια σύγκρουση νοοτροπιών.

— Αυτό έχει σχέση και με την Αριστερά;

Βεβαίως! Απόλυτα. Ζω σήμερα μια Αριστερά που έχει γίνει συστημική Αριστερά. Ενταγμένη στο σύστημα. Η Αριστερά που γνώρισα εγώ ήταν μια Αριστερά αγωνιστική, κατά του συστήματος.

— Άρα μέσω αυτού εκφράζετε και το παράπονό σας για την κατάσταση της σημερινής Αριστεράς; Σαφέστατα. Όχι παράπονο απλώς. Είναι η διαφωνία μου. ►

— Σε εκείνο το καραβάκι ο μικρός Πέτρος έκανε συγγραφικές σκέψεις; Ονειρευόταν;

Το πάθος μου για γράψιμο ξεκίνησε ουσιαστικά από τα τέλη του Γυμνασίου. Έγραφα το πρώτο μου κείμενο όταν ήμουν Β' Λυκείου. Υπήρχε τότε στην Πόλη ένα ελληνόφωνο λογοτεχνικό περιοδικό που λεγόταν «Πυρσός». Έγραφα λοιπόν ένα κείμενο πρόζας και το έστειλα. Έτσι από περιέργεια να δω τι θα πουν (γέλια). Από εκεί και μετά με τον εκδότη ήμασταν πολύ φίλοι μέχρι που πέθανε. Η συνεργασία μας κράτησε περίπου μέχρι την εποχή που έφυγα για σπουδές στη Βιέννη. Και κατά καιρούς που επέστρεφα έδινα κάποια κείμενα. Το 1964 εγκαταστάθηκα στην Αθήνα και ήθελα να γίνω συγγραφέας. Τότε τα γερμανικά μου ήταν εξίσου καλά με τα ελληνικά μου. Ήταν αυτονόητο όμως ότι θα ερχόμουν να εγκατασταθώ στην Αθήνα γιατί ήθελα να γράφω στα ελληνικά. Έκανα άλλες γνωριμίες, όπως με τον Κώστα Νίτσο και το περιοδικό «Θέατρο», με την «Επιθεώρηση Τέχνης» και με τους εκδότες. Εκεί δημιουργήθηκε ένας κύκλος που με ακολούθησε σ' όλη μου τη ζωή.

— Η γραφή ήταν εύκολη για εσάς ή σας δυσκόλεψε;

Πέραν των πρώτων δοκιμών μου, αυτό που μου έδωσε ώθηση ήταν η μετάφραση. Ήταν λίγοι οι μεταφραστές από τα γερμανικά, οπότε ανοιγόταν ένα μεγάλο πεδίο, υπήρχε ζήτηση. Έτσι μπήκα στον χώρο των γραμμάτων, να το πω έτσι.

— Πώς γίνεται τις καθημερινές να είστε υπεύθυνος εξαγωγών σε εταιρεία τσιμέντων και το Σαββατοκύριακο συγγραφέας;

Γιατί ήμουν συγγραφέας του Σαββατοκύριακου, το είπατε μόνος σας. Το οποίο τότε δεν ήταν καθόλου σπάνιο. Οι περισσότεροι τότε έτσι είμασταν. Δηλαδή περίμενα Σάββατο απόγευμα—γιατί το πρωί δουλεύαμε—και όλη την Κυριακή για να γράψω.

— Φαίνεται να το είχατε μέσα σας...

Από τα νεανικά μου χρόνια, πάντα...

— Και τι είναι αυτό που σας σπρώχνει, το 1995, στα 58 σας χρόνια στο γράψιμο αστυνομικής λογοτεχνίας;

Ξέρετε αυτό είναι μια ενδιαφέρουσα ιστορία... διότι το ενδιαφέρον ήταν μια τηλεοπτική σειρά της οποίας έγραφα τα σενάρια. Η «Ανατομία ενός εγκλήματος», η οποία σημείωσε τεράστια επιτυχία και προβαλλόταν για τρία χρόνια στον ΑΝΤ1. Τον τρίτο χρόνο είχα κουραστεί να γράφω και ήθελα να σταματήσω. Πήγα λοιπόν τότε στον διευθυντή προγράμματος και του λέω «εγώ θα σταματήσω, δεν μπορώ». Με κοίταξε σαν να είμαι τρελός... «Είσαι με τα καλά σου; Αμείβεσαι πάρα πολύ καλά. Από διαφημίσεις είμαστε ενθουσιασμένοι, είναι μεγάλη επιτυχία και εσύ θα σταματήσεις;» Του απαντώ: «Έχω γράψει τόσο σενάρια, κουράστηκα». Μου προτείνει να συνεχίσουμε έως τον Γενάρη και μετά να το ξανα συζητήσουμε. Είναι αλήθεια. Τότε πλήρωνα πολύ καλά. Συνέχισα να γράφω, λοιπόν. Και μια μέρα είδα μπροστά στο γραφείο μου μια τριμελή οικογένεια. Σαν να ήταν ζωντανοί. Άντρας, γυναίκα και παιδί. Το παιδί τότε δεν ήξερα ότι ήταν κορίτσι. Μια πολύ τυπική μικροαστική οικογένεια. «Έχω γράψει για αρκετούς μικροαστούς, φτάνει», λέω. Ο άντρας όμως εκεί. Κάθε μέρα. Με κοίταζε. Ήταν σαν βασανιστήριο γιατί με εμπόδιζε να συγκεντρωθώ στα σενάρια. Μια μέρα λέω: «Αυτός για να με βασανίζει έτσι ή μπάτσος είναι ή οδοντίατρος» (γέλια). Εκεί επάνω κατάλαβα ότι αυτός ήταν αστυνομικός. Ήξερα αμέσως το όνομα του ίδιου, της γυναίκας, ήξερα ότι το παιδί ήταν κορίτσι και πως το λέγανε. Προφανώς καλλιεργούσα την ιδέα πολύ καιρό μέσα μου και δεν το είχα καταλάβει. Έτσι ξεκίνησε η σχέση μου με την οικογένεια κατ' αρχάς. Και ακριβώς επειδή τότε δούλευα στην τηλεόραση το «Νυχτερινό δελτίο», το πρώτο μου μυθιστόρημα διαδραματίζεται σε τηλεοπτικό σταθμό. Δεν είναι τυχαίο που έγινε έτσι.

Διότι εκείνο το οποίο βλέπω παντού είναι ότι οι αριστεροί δεν κατάλαβαν το εξής: όταν ενταχθείς στο σύστημα, εκείνο θα σου επιβάλει τους κανόνες του. Είναι ισχυρό. Σημασία έχει ο αγώνας κατά του συστήματος. Το θέμα είναι να βοηθάς τους ανθρώπους να διεκδικούν. Χρειάζεται μια δύναμη μέσα στην εποχή να το κάνει. Στη δική μου την εποχή η δύναμη αυτή ήταν η Αριστερά, και το έκανε αποτελεσματικά. Και στην Ελλάδα και παντού.

— Τι είναι αυτό που κάνει κάποιους ανθρώπους να εναποθέτουν όλες τους τις ελπίδες σε μια ιδεολογία;

Σημαίνει ότι επιδιώκουν μια αλλαγή. Ξέρουν όμως ότι η αλλαγή δεν θα έρθει από το σύστημα αλλά από την αντίδραση και την κινητοποίηση του λαού.

— Και σήμερα αυτό δεν υπάρχει, έχει εκλείψει; Μήπως δεν υπάρχουν ιδεολογίες;

Τελείως. Οι ιδεολογίες έχουν καταρρεύσει. Παρατηρώ όμως και έναν κόσμο όπου οι κινητοποιήσεις, όπου υπάρχουν και όταν υπάρχουν, είναι κλειστού κυκλώματος. Εννοώ μια ομάδα για ένα συγκεκριμένο θέμα, όπως το ΜεToo ή τις ομοφυλοφιλικές σχέσεις. Δεν είναι όμως κινητοποιήσεις που επιδιώκουν και στοχεύουν στην κινητοποίηση της κοινωνίας γενικότερα. Και αυτό είναι τεράστιο πρόβλημα. Τώρα αρχίζουν και το βλέπουν πια στην Ευρώπη. Και θα το διαπιστώσετε αν διαβάσετε άρθρα σε ξένες εφημερίδες που λένε ότι «αυτά τα κινήματα, εάν δεν απλωθούν στην κοινωνία και δεν ριζώσουν, δεν έχουν μέλλον».

— Μια δεύτερη φορά Αριστερά θα έδινε λύση σε ορισμένα ζητήματα; Πώς θα συντελεστεί αυτή η απαιτούμενη κοινωνική αλλαγή;

Σας είπα ότι το σύστημα επιβάλλει τους κανόνες του. Τι έγινε με την πρώτη φορά Αριστερά; Το ζήσατε ο ίδιος, νέο παιδί είσατε. Βγήκαν με το «αλλάζουμε την Ευρώπη, σκίζουμε τα μνημόνια» και τα αποδέχθηκαν όλα. Γιατί το σύστημα, και εν προκειμένω το ευρωπαϊκό, είναι πολύ ισχυρό. Μην γελιόμαστε, έτσι είναι. Η υποτίμηση της αξίας του συστήματος είναι το μεγαλύτερο λάθος που μπορούν να κάνουν όσοι το αντιπαλεύονται. Για να συντελεστεί η κοινωνική αλλαγή, χρειάζεται χρόνο και συστηματική οργάνωση. Δεν γίνεται τυχαία ούτε με εξάρσεις.

— Μεγαλώσατε σε μια εποχή έντονης πολιτικοποίησης. Σήμερα οι περισσότεροι νέοι αδιαφορούν...

Το ξέρω. Στη δική μας εποχή η Αριστερά κοίταζε πώς θα κινητοποιήσει τους νέους, θα τους ξυπνήσει, θα τους βοηθήσει να βγουν και να διεκδικήσουν. Η σημερινή Αριστερά –επειδή στοχεύει στη διεκδίκηση της εξουσίας– βλέπει αυτούς τους νέους μόνο ως ψηφοφόρους. Δεν είναι αρκετό προφανώς. Είμαι στην τελευταία γενιά που γνώρισε το προλεταριάτο όπως το περιέγραψε ο Μαρξ. Δηλαδή αυτούς τους εργαζομένους που δεν μπορούσαν να γράψουν σχεδόν ούτε το όνομά τους. Σήμερα βλέπω να δημιουργείται προλεταριάτο με μάστερ. Πού θα καταλήξουν όλοι αυτοί οι νέοι με τόσες σπουδές; Γιατί δεν υπάρχει κανείς να τους κινητοποιήσει και να τους εξηγήσει τι σημαίνει κατανομή του πλούτου. Δεν το λέει ο Μαρξ αλλά ο Κέινς. Η παραγωγή του πλούτου συνεπάγεται και τη διανομή του πλούτου.

— Πώς μπορεί να αλλάξει αυτό;

Μόνο με κινήματα. Δεν θα αλλάξει με συζητήσεις. Ποτέ δεν άλλαξε...

— Πώς κρίνετε τη στράτευση των καλλιτεχνών στην πολιτική; Εσείς το σκεφτήκατε ποτέ; Σας έγινε πρόταση;

Μου έχουν γίνει πολλές προτάσεις για να μπω στην πολιτική. Αρνήθηκα πάντα. Αυτό που επέλεξα στη ζωή μου είναι να κοιτάω την κοινωνία και να βλέπω τα φαινόμενα τα οποία αξίζει τον κόπο να σχολιάσω και να καταγράψω. Δεν είναι η δουλειά μου να είμαι στο Κοινοβούλιο και να μιλάω...

— Υπάρχουν αριστεροί και δεξιοί συγγραφείς; Εμένα αυτό που με ενοχλεί πολύ στους νέους συγγραφείς είναι η αυταναφορικότητα. Περιορίζεται η γραφή σε προσωπικά βιώματα των ιδίων. Εγώ αντιλαμβάνομαι τη γραφή ως κάποιον που παρατηρεί την κοινωνία, βλέπει τι συμβαίνει και προσπαθεί να το αποτυπώσει και να το σχολιάσει. Όταν είναι αυτοαναφορικό δεν έχει σημασία αν οι απόψεις είναι αριστερές ή δεξιές...

— Τα βιβλία σας γίνονται bestseller. Ανπουχείτε ποτέ μην και δεν γίνουν;

Όχι, δεν με απασχολεί και δεν πρέπει να με απασχολεί. Οποιαδήποτε δημιουργία στον χώρο της λογοτεχνίας ή της τέχνης έχει μια δική της πορεία. Κάποιες είναι επιτυχημένες, άλλες δεν είναι τόσο πολύ. Δεν γίνονται πάντα, ούτε ξεκίνησαν όλα ως bestseller. Απλώς ορισμένα απ' αυτά έχουν τρομερή ζήτηση. Για παράδειγμα «Η τριλογία της κρίσης» ή μερικά τελευταία μυθιστορήματα που αφορούν την εποχή μετά την κρίση. Ειδικά σε χώρες που πέρασαν δύσκολα και έντονα την κρίση, όπως Ιταλία, Ισπανία, ή έζησαν απανωτές κρίσεις, όπως η Αργεντινή. Εκεί βεβαίως το ενδιαφέρον είναι μεγάλο. Όχι μόνο για να δουν το δικό τους πρόβλημα αλλά για να μάθουν πώς μια άλλη χώρα πέρασε τα ίδια με αυτούς.

— Παρακολουθείτε τις πωλήσεις των βιβλίων σας;

Όχι. Δεν μπαίνω ποτέ σε τέτοιες ψυχολογικές καταστάσεις. Εγώ έγραψα ένα βιβλίο, το διαβάζουν, χαίρομαι πολύ. Υπάρχει ένα κανόνας, πιστεύω. Δεν υπάρχει καθολική, ομόφωνη αποδοχή. Κάποιοι θα σου πουν «μα τι καταπληκτικό μυθιστορημα που έγραψες» και άλλοι θα σου πουν «μα τι ανοησίες είναι αυτές που γράφεις;». Το είπαν για τον Σαίξπηρ, για τον Μπέκετ, για τον Ουγκό. Για εμένα δεν θα το πουν; Λογικό είναι.

— Γράφει ο Observer ότι είστε ένας από τους δέκα καλύτερους σύγχρονους αστυνομικούς συγγραφείς της Ευρώπης. Πώς αισθάνεστε γι' αυτό;

Με ικανοποιεί πολύ... ας μην κρυβόμαστε. Είναι μια αναγνώριση η οποία με βάζει ψηλά. Για να έρθει όμως η ισορροπία σκέφτομαι πόσο άτυχος ήταν ο Πάννης Μαρής. Στην εποχή του απαξιώθηκε. Θεωρήθηκε συγγραφέας παραφρολογίας και παραλογοτεχνίας. Έγραφε και σε μια «μικρή» γλώσσα. Δεν κατάφερε να σπάσει το φράγμα και να μπει στην Ευρώπη. Εγώ ήμουν πιο τυχερός και το έσπασα. Αν ο Μαρής είχε πάει στην Ευρώπη σήμερα θα τον είχαμε δίπλα στον Σιμενόν. Δεν έχω καμιά αμφιβολία.

— Τι πιστεύετε ότι προσφέρατε;

Δεν θεωρώ ότι είναι θέμα προσφοράς. Πιστεύω έδωσα μια διαφορετική αντίληψη με τον αστυνομό μου βάζοντας μέσα και την οικογένεια. Οι περισσότεροι αστυνομικοί είναι μικροαστοί και το όνειρό τους είναι να φτιάξουν μια οικογένεια. Θέλω να δω πώς υπάρχει και ως αστυνομικός και ως οικογενειάρχης. Αυτό έπαιξε μεγάλο ρόλο στον Νότο, όπου έχουν την ίδια δομή οικογένειας. Όταν υπογράφη βιβλία στην Ισπανία ή στην Ιταλία, μια αναγνώστρια έρχεται και μου λέει «Η Ανδριανή είναι ίδια η μάνα μου!». Και την πιστεύω. Στις χώρες του Νότου αλλά και στην Αργεντινή ή τη Χιλή έχω μεγάλη ανταπόκριση. Ο κόσμος έρχεται να με ακούσει, να μιλήσουμε. Με ρωτούν διάφορα πράγματα για το βιβλίο ή γενικά για την πολιτική, κάνουν πολλές ερωτήσεις ακόμα και προσωπικές.

— Η ζωή του συγγραφέα πόσο διαφέρει από ενός απλού εργαζόμενου;

Έχω ένα πολύ σταθερό ωράριο όταν δουλεύω. 10:00 με 14:00 και 16:30 με 19:30. Αυτό είναι το καθημερινό μου ωράριο και ισχύει και τα Σαββατοκύριακα. Εκτός αν λείπω ταξίδι. Στην Αθήνα όμως το τηρώ αυστηρότητα. Όπως όταν θα πήγαινα να χτυπήσω κάρτα στην εταιρεία. Και το εξηγώ ως εξής και στους νέους συγγραφείς: Εάν είστε ηθοποιοί και δεν πάτε στην πρόβα, οι σκηνές που παίζετε δεν θα γίνουν και ο σκηνοθέτης

θα εκνευριστεί. Το ίδιο και στο σινεμά. Τον συγγραφέα όμως κανείς δεν τον υποχρεώνει να καθίσει να γράψει. Γι' αυτό χρειάζεται την αυτοπεθαρχία.

— Είστε μοναχικός άνθρωπος, δηλαδή;

Το δεύτερο πράγμα που λέω στους νέους συγγραφείς είναι ότι «θέλετε να γίνετε συγγραφείς; Θα μάθετε να αγαπάτε τη μοναξιά σας. Ο συγγραφέας είναι μόνος. Τελείωσε». Παρέα συγγραφική δεν υπάρχει. Το βράδυ μπορεί να πιείτε κρασιά, ό,τι θέλετε. Για αυτό κάθε φορά που, όταν με καλούσε ο Αγγελόπουλος, πήγαινα στα γυρίσματα, έφευγα γρήγορα γιατί δεν άντεχα τη φασαρία (γέλια).

— Οι φίλοι σας τι άνθρωποι είναι; Είναι του ίδιου χώρου;

Όχι όλοι. Έχω και φίλους καθηγητές πανεπιστημίου, έχω φίλους οι οποίοι είναι άνθρωποι του θεάτρου...

— Με αστυνομικούς κάνετε παρέα;

Έχω ορισμένους ναι, βέβαια. Όταν τους έχω ανάγκη να διαλευκάνω ορισμένα πράγματα, θα τους πάρω στο τηλέφωνο!

— Δεν μπορώ να μη σας ρωτήσω... Όταν ξεκινάτε να γράφετε ξέρετε τον δολοφόνο; Ξεκινάτε από την αρχή ή από το τέλος;

Έχω ένα γενικό σκελετό της ιστορίας στο μυαλό μου, χτίζω και ανακαλύπτω την ιστορία από κεφάλαιο σε κεφάλαιο. Πολλές φορές, όπως και σε αυτό που γράφω κιόλας, δεν ξέρω ποιος είναι ο δολοφόνος. Θα τον βρω στην πορεία, το ξέρω. Και εγώ μαζί με τον Χαρίτο. Δεν θέλω να ξέρω όλη την ιστορία για έναν απλό λόγο. Γιατί ο αφηγητής δεν είμαι εγώ αλλά ο Χαρίτος. Και είναι σε ενεστώτα χρόνο και σε πρώτο πρόσωπο. Οπότε και εγώ πρέπει να δω και να φανταστώ ο Χαρίτος τι θα κάνει για να τον βρει.

— Έχετε εμπειρίες ή τραύματα που σας στιγμάτισαν ή αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης;

Νομίζω αυτά τα προσωπικά της ζωής κομματιαστά μπαίνουν στο μυθιστορημα... αλλά ολόκληρα σπανίως μπαίνουν...

— Ποια η αναγκαιότητα της τέχνης σήμερα; Κάποτε κινητοποιούσε, αφύπνιζε τον κόσμο. Σήμερα τι κάνει ή τι πρέπει να κάνει;

Δεν νομίζω ότι σήμερα είναι διαφορετικά. Η τέχνη είναι ένας δρόμος όπου όταν μπαίνει ο μέσος άνθρωπος βγαίνει εμπλουτισμένος και με ιδέες και με εμπειρίες και πολλές φορές με εικόνες οι οποίες είναι πολύ σημαντικές για τη ζωή του.

— Γιατί να επιλέξει κάποιος σήμερα ένα βιβλίο, όταν πραγματικά παραλύει από τις επιλογές και την προσφορά πληροφορίας και μέσων;

Δεν ξέρω! Αν δεν σας αρέσει δεν το διαβάσετε, είναι η απάντησή μου. Πολύ απλά. Δεν ξέρω τι σπρώχνει τον καθένα να διαβάσει ένα βιβλίο. Δεν έχω καταλήξει και ούτε θέλω. Γιατί είναι τόσο διαφορετικά τα κίνητρα που δεν είναι δυνατόν να τα εκφράσω με μια φράση.

— Ένας συγγραφέας χάνει τη μαγεία της απόλαυσης, όταν γίνεται επαγγελματίας; Διαβάζετε εύκολα;

Δεν τη χάνω. Γιατί καθημερινά διαβάζω. Μόνο δεν διαβάζω λογοτεχνία την περίοδο που γράφω. Διαβάζω βιβλία άλλου είδους, δοκίμια για παράδειγμα...

— Αυτή την περίοδο τι διαβάζετε; Ένα βιβλίο, πολύ ενδιαφέρον, για τον Σεφέρη. Κάθε βράδυ το διαβάζω. Μου αρέσει όμως την περίοδο που γράφω να έχω σχέση με την ανάγνωση, όχι με τη λογοτεχνία.

— Τα δικά σας βιβλία τα ξαναδιαβάζετε;

Ουδέποτε. Όταν παραδώσω το βιβλίο στον εκδότη και στην επιμελήτριά μου, έχω τελειώσει. Δεν το ξαναοιγώ με τίποτα. Γιατί θα τρώω τα σωθικά μου χωρίς λόγο... δεν χρειάζεται να γίνει αυτό.

— «Μη φοβάστε τόσο πολύ τον θάνατο όσο μια ανεπαρκή ζωή» είπε ο Μπρεχτ. Εσείς το συμμερίζεστε αυτό;

Είναι σωστό. Πολλές φορές οι άνθρωποι ζουν με ανεπάρκεια... την οποία συχνά δεν την καταλαβαίνουν καν. Θεωρώ ότι αυτό είναι μια πολύ μεγάλη απώλεια. Όσον αφορά εμένα πιστεύω δεν μπορώ να το πω. Ήμουν τυχερός. Καμιά φορά σου έρχεται στο τέλος η γνώση του τι έχασες και μετά είσαι δυστυχισμένος.

— Είχατε μια ισορροπημένη ζωή μέχρι εδώ;

Είχα τα σκαμπανεβάσματά μου και η τομή ήταν να φύγω από μια ασφαλή επαγγελματική σχέση και να μπω στην περιπέτεια του επαγγελματία συγγραφέα. Δεν ήταν εύκολο.

— Είναι ωραίο αυτό που λέτε...

Μα ο άνθρωπος δεν θέλει να ξεβουλευτεί. Και γιατί να θέλει; Ο μέσος άνθρωπος κάνει οικογένεια, παιδιά και θέλει να τους προσφέρει ασφάλεια. Ακόμα και οι πιο αρμονικές οικογένειες είναι εξαρτημένες από την ασφάλεια.

— Ποια είναι η φιλοσοφία σας για τη ζωή;

Θα σου πω ένα δίστιχο του Μπρεχτ. Όλα αλλάζουν. Να ξαναρχίσεις μπορείς και με την τελευταία σου πνοή.

— Σας ευχαριστώ πολύ.

Να είσαι καλά.

Έχουν περάσει δύο ώρες χωρίς να το καταλάβω, ο Πέτρος Μάρκαρης είναι ένας πολύ φιλικός και απλός άνθρωπος. Μιλά με άνεση για όλα τα θέματα, δεν χάνει την ενέργειά του, διαθέτει χιούμορ, έχει ταξιδέψει πολύ και θέλει να συνεχίσει. Μου υπογράφει δύο βιβλία και συζητάμε λίγη ώρα ακόμα. «Έχω πολύ ωραίες αναμνήσεις από εκείνες τις ζεστές καλοκαιρινές ημέρες στη Σέριφο, όταν τελείωνα το γυμνάσιο, και έπεσε στα χέρια μου το "Τίτλοι τέλους". Ήταν το πρώτο βιβλίο σας που διάβασα». Ο Πέτρος Μάρκαρης χαμογελώντας αινιγματικά μου απαντά: «Σας ευχαριστώ, χαίρομαι πολύ». **A**

Ζω σήμερα μια Αριστερά που έχει γίνει συστημική Αριστερά. Ενταγμένη στο σύστημα. Η Αριστερά που γνώρισα εγώ ήταν μια Αριστερά αγωνιστική, κατά του συστήματος.

ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΦΡΑΝΖΕΝ

Ο ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ*

*ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΕΝΤΥΠΑ

*Financial Times, Newsweek, Publishers Weekly,
The Telegraph, TIME, The Washington Post*

ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση – Επίμετρο: Γιώργος-Ίκαρος Μπαμπασάκης

Η ζωή σε Βιβλία

www.psichogios.gr

Το επάγγελμα πατρός πολλών μαθητολογίων στο αρχείο του σχολείου την πρώτη περίοδο λειτουργίας όπου φοιτούσαν πολλά ορφανά παιδιά ήταν κενό, γιατί οι γονείς είχαν χαθεί στη Μικρά Ασία.

Οι συνοικισμοί ήταν μήτρα λαϊκής δημιουργίας, μουσαϊκό αποτελούμενο από σπάνιες ψηφίδες ανθρώπων με διαφορετικές καταβολές και πορείες, με έντονες πνευματικές ανησυχίες, κοινωνικές αναζητήσεις του μόχθου αλλά και του γλεντιού, του πόνου και της χαράς, του περιθωρίου αλλά και του προσκηνίου.

Η Κοκκινιά ήταν η μεγαλύτερη προσφυγούπολη στην Ελλάδα μετά τη Θεσσαλονίκη. Οι παράγκες και τα χαμόσπιτα δεν αφήνουν ίχνος. Ένα κομμάτι της ιστορίας μιας πόλης χάνεται με το πέρασμα του χρόνου, χωρίς να αποτυπωθεί, χωρίς να καταγραφεί ως τόπος κατοικίας όσο σημαντικό ρόλο κι αν διαδραμάτισε στην εξέλιξή της.

1922 - 2022

100 χρόνια μνήμης

Ένα βιβλίο για τη μνήμη της Μικρασιατικής Καταστροφής του 1922. Ακριβώς 100 χρόνια μετά. Η **Πηνελόπη Μασούρη** και ο **Ανδρέας Μόργκαν** συνεργάστηκαν προκειμένου να βγει την άνοιξη του 2022 το βιβλίο με τίτλο **«1922-2022: 100 χρόνια μνήμης»** από τις εκδόσεις Αιγόκερως και υπό την αιγίδα του ΥΠΠΟ.

Τα εργοστάσια σημειώνουν πρόοδο και αναπτύσσονται παράλληλα με τους συνοικισμούς.

Αν κι οι πρόσφυγες έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του ρεμπέτικου, το αυθεντικό ρεμπέτικο γεννιέται μετά το 1922 και είναι το τραγούδι όλων εκείνων που ένωσαν τον εαυτό τους τοποθετημένο έξω από τα όρια της καθωσπρέπει τάξης και του κατεστημένου.

Η Νέα Ιωνία ονομάστηκε αρχικά Νέα Πισιδία, λόγω των προσφύγων από τη Σπάρτη της Πισιδίας, αλλά η ονομασία που επικράτησε ήταν «Νέα Ιωνία», καθώς προστέθηκαν σύντομα πρόσφυγες από άλλες πόλεις της Ιωνίας, όπου ανθούσαν σπουδαίες ελληνορθόδοξες κοινότητες.

«Ο αριθμός 22 συνιστά επανάληψη, υπενθυμίζει όμως επίσης μια διπλή κατεύθυνση όταν αρχή και τέλος συσπειρώνονται σε ένα σημείο».

- Γιώργος Χουλιάρας

Η Μικρασιατική Καταστροφή είναι σήμερα πολύ επίκαιρη και κάτι πολύ περισσότερο από μια επέτειος. Δεν χρειάζονται οι εστίες ανάφλεξης στον κόσμο. Η περίπτωση του 1922 και των Μικρασιατών προσφύγων στην Ελλάδα μάς επιτρέπει να δούμε τι είδους ζωή περιμένει τους ανθρώπους όταν βρεθούν ξένοι σε έναν τόπο. Η συμβολή των Μικρασιατών στη διαμόρφωση της νεότερης Ελλάδας υπήρξε ανυπολόγιστη, χρέος μας είναι να διατηρήσουμε ζωντανή τη μνήμη αυτών των ανθρώπων, γιατί μας κληροδοτούν πολύτιμα διδάγματα σε αυτούς τους ταραγμένους καιρούς. Έζησαν τον τραγικό ξεριζωμό από την πατρική γη, πριν από πολλές δεκαετίες, και μας μεταδίδουν σήμερα μεγάλες αλήθειες. Αναμφισβήτητα, οι εμπειρίες τους συνδέονται άμεσα με την κατάσταση στην οποία βρίσκονται δεκάδες εκατομμύρια ξεριζωμένοι, έναν αιώνα μετά.

Η καταστροφή του καλοκαιριού του 1922 ήταν, όπως κάθε μεγάλη τομή στην Ιστορία, ένα μωσαϊκό ψηφιδών, που συνθέτουν ένα δραματικό όσο και γοητευτικό περιεχόμενο. Η ευρεία ταυτότητα της πόλης ορίζεται αρχικά από τη δημιουργία του κράτους του 1821, και σε συνέχεια από τα τραγικά συμβάντα της Μικρασιατικής Καταστροφής και την εγκατάσταση ενός και πλέον εκατομμυρίου προσφύγων, στοιχείου καθοριστικού για τη μεγάλη κοινωνική και πολιτισμική εξέλιξη της. Η άφιξη και η εγκατάσταση χιλιάδων προσφύγων αποτέλεσαν το σημείο τομής στην οικιστική εξέλιξη. Στους δρόμους των νεοσύστατων τότε συνοικισμών δόθηκαν ονόματα πόλεων και οικισμών της Μικράς Ασίας, όπως Προύσσης, Καισαρείας, Λαοδικείας, Μαγνησίας, Εφέσου, Ιωνίας, Ατταλείας, Κυδωνιών. Πλούσια δε πληροφοριών και σχεδόν απείραχτα κρατούν τα σπίτια σε κάποιους συνοικισμούς. Η καταγραφή της εναπομένουσας κτιριακής ιστορίας σήμερα είναι καθήκον και σημαντικό εργαλείο για το μέλλον. Οι εργατικοί πληθυσμοί, οι γειτονιές και οι πόλεις που δημιούργησαν αλλά και οι συνθήκες των σπιτιών τους βρίσκονται στο επίκεντρο των σύγχρονων μελετητών, όπως γίνεται με την εργατική Γλασκόβη ή το κόκκινο παριζιάνικο προάστιο Μπομπινί. Η λειτουργία της βιομηχανικής ζωής και η ανάπτυξη του μεγάλου λιμανιού της Αττικής προς τα δυτικά καθόρισαν τον μεγαλύτερο όγκο οικιστικής επέκτασης στην Αττική κατά το πρώτο μισό του εικοστού αιώνα. Η μεγάλη πομπή των θλιμμένων και των αστέγων, τουρκοκυνηγημένων και θαλασσοδαρμένων ναυαγών της Ανατολής όπως περιγράφηκε από τις εφημερίδες της εποχής είναι, εκτός από ιστορία των πόλεων, του έθνους, και η ιστορία της ανθρωπότητας.

Οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας, χωρίς να εκμεταλλευθούν προς ίδιον όφελος το εργατικό δυναμικό τους, έβγαλαν την ελληνική οικονομία από τον λήθαργό της και την ώθησαν σε κρίσιμες αναδιαρθρώσεις. Στα παραπάνω είναι αναγκαίο να συνυπολογιστεί και η πολιτισμική τους προσφορά, ως τόνωση της πνευματικής ζωής και διαμόρφωση μιας νέας ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Ωστόσο, σε μια ψυχρή ιστορική αποτίμηση, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι σε κοινωνικό επίπεδο οι μαζικοί θάνατοι από την εξαθλίωση, τις κακουχίες και τις ασθένειες, η ψυχολογική αναταραχή, οι άθλιες συνθήκες εργασίας και οι προσωπικές απώλειες δεν μπορούν να εξισορροπήσουν ως ανταλλάγματα τις όποιες οικονομικές ή πολιτισμικές ωφέλειες. Οι πρόσφυγες, ένα μωσαϊκό αποτελούμενο από σπάνιες ψηφίδες ανθρώπων του μόχθου αλλά και του γλεντιού, του πόνου αλλά και της

■ χαράς, του περιθωρίου αλλά και του προσκηνίου, προσπάθησαν να επαναφέρουν στη ζωή τους τις συνθήκες που είχαν στους γενέθλιους τόπους τους και, παρά τη φτώχεια και τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης, δεν λησμόνησαν ούτε τη διασκέδαση, ούτε τον αθλητισμό, ούτε την κοινωνικότητα που τους διέκρινε. Με αυτούς τους τρόπους ζωής τους άφησαν ίχνη συνοικισμών, γοητευτικές σκηνογραφίες με την πατίνα του χρόνου πάνω τους που στέκονται σιωπηλά και περιμένουν επισκέπτες που ποτέ δεν έρχονται.

Οι αμέτρητες ιστορίες από τους τυχερούς πολίτες των συνοικισμών που επέζησαν, η ψυχική οδύνη τους, σαν συγγενείς αγνοουμένων, που δεν γνώριζαν την τύχη των δικών τους ανθρώπων για χρόνια, που τους έψαχναν διαμέσου του Ερυθρού Σταυρού, μη θέλοντας να αποδεχθούν το προφανές, συμπληρώνει η καθεμιά μια διαφορετική πολύτιμη ψηφίδα στον ελληνικό πολιτισμό. Δεν υπάρχει στα έργα του Ομήρου σελίδα που να είναι τόσο συναρπαστική όσο ένα έπος του σύγχρονου λαού. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης, που αφορούσε την αιφνίδια εισροή ενός πρόσθετου πληθυσμού, που είχε ανάγκη άμεσης περίθαλψης και στη συνέχεια μόνιμης αποκατάστασης, υπήρξε πρόκληση προς τον ανθρωπισμό και την ευρηματικότητα της Ελλάδας.

Οι πρώτοι πυρήνες όσων διοίκησαν και σχεδίασαν την πόλη συνειδητοποίησαν νωρίς, μετά τα μέσα του 19ου αιώνα, ότι συντελούνταν στην Ευρώπη μια κοσμογονική αλλαγή. Η εκβιομηχάνιση και η καλπάζουσα αστική ανάπτυξη ώθησαν την πόλη προς αυτή την κατεύθυνση. Κανείς δεν προέβλεψε όμως τα μεγέθη της πληθυσμιακής ανάπτυξης, την αλληλουχία πολέμων, την εκδίωξη πληθυσμών, τη συνεχή ροή προσφύγων. Οι κτιριακές υποδομές αποτελούν όχι μόνο ιστορικά τεκμήρια και σημεία αναφοράς της συλλογικής μνήμης, αλλά και σπίτια κτισμένα σε ανθρώπινα μέτρα, με κύριο στοιχείο τη διατήρηση της κοινωνικότητας στις γειτονίες, στοιχείο που λείπει από όλες τις μεγάλες πόλεις ανά τον κόσμο. Ως προς την τυπολογία, έχουν έναν δικό τους ιδιαίτερο χαρακτήρα, που είναι αμέσως αναγνωρίσιμος και προσφιλής. Ως προς τη μέθοδο κατασκευής, είναι ενδεικτικά της εποχής του Μεσοπολέμου, όσον αφορά τις μέτριες κατασκευές και όχι τις πολυτελέστερες. Αν καθούν, θα καθούν μαζί και οι μνήμες, οι άνθρωποι, οι κοινωνικές δομές, οι γειτονίες, τα έθιμα. Στέκουν με τα κουφάρια τους, σαν κινηματογραφικό σκηνικό, αποστάτες μιας καθημερινότητας, αφημένα ως παρακαταθήκη στις επόμενες γενιές και μεταφορείς της αίσθησης της καθημερινότητας που έχει παντελώς εκλείψει και αντικατασταθεί από κάποια άλλη σαν μία άσκηση αυτοβιογραφική, μια σπουδαία κοινωνική παρακαταθήκη, σαν μια διά βίου εκπαίδευση στην τέχνη της παρατήρησης και στην εξ αυτής συνειρμική δύναμη. Αυτές οι φωτογραφίες είναι αποτέλεσμα ενός οδοιπορικού αισθητικής στον ευρύτερο αττικό χώρο, και συνδέονται με τον βίο, την αυτοεπιβεβαίωση και τη διαδρομή των συγκεκριμένων περιοχών με τις ρίζες και τη μεταβολή του οικοσυστήματος μέσα στον χρόνο και πιθανότατα με τη φωτογραφία ως τέχνη. Χαρές, γιορτές και λύπες έχουν χαθεί μαζί με τις ατμόσφαιρές τους. Η πατίνα του χρόνου εμβαθύνει στη μνήμη των πόλεων, αποτελεί τεκμήριο μιας εποχής, αντανakλά το κοινωνικό επίπεδο της περιοχής όπως διαμορφωνόταν σταδιακά μετά το 1920 και την απροσμέτρητη βία της ιστορίας που υπήρξε και διαπροσωπική ανάμεσα στα έθνη και στα κράτη, ανάμεσα σε κάθε μέλος, έστω και μικρό και αποδεδειγμένα ανίσχυρο. Σπίτια εγκαταλελειμμένα με κήπους ή εισόδους που μας θυμίζουν στρώσεις από ζωές μικρές, που αξίζει να δούμε μέσα από την πόρτα που έχει μείνει μισάνοικτη, γιατί δεν έχουν τίποτα υλικό πλέον να δώσουν. Στέκονται ακόμα στο ίδιο σημείο να τα κτυπά το ίδιο αεράκι της θάλασσας του Αιγέα, παραμένουν σκιές ρευστές, αναμνήσεις ενός κόσμου που βιώθηκε και χάθηκε. Είναι τόποι που τραγουδήθηκαν όσο τους αξίζει με πολλούς βίαιους αποχωρισμούς.

Οι πρόγονοι έφυγαν χωρίς κανέναν δικό τους άνθρωπο να τους υποστηρίξει σε έναν βασικό αλλά και δύο ακόμα επιμέρους πολέμους. Η παρουσία της απουσίας πλήττει την ύπαρξη, δημιουργεί συνειρμικά πρόσθετες απώλειες, αποτυπώνει, συμφιλιώνεται ή επιτίθεται στη μνήμη, ή βιώνεται ως αποτέλεσμα ήττας. Αυτοί που έφυγαν έχουν πάψει να αποτελούνται από σάρκα. Ωστόσο, η απουσία τους οριστική, καθοριστική, αμετάκλητη είναι συχνά μια συγκαλυμμένη παρουσία. Ο ψίθυρος του ίχνους, εκατό χρόνια μετά, γίνεται κραυγή επιθυμίας για τη ζωή των απογόνων και την επιδραστική εύρεση των πατρογονικών ριζών, πιο επιτακτική σήμερα από άλλοτε. Στα ξέφωτα του αστικού ιστού, στις σκεπασμένες γωνίες τους από κλώνους συκιάς ή μουριάς, άνθη λεμονιάς ή πορτοκαλιάς, στεγνό χώμα ή βρεγμένο τσιμέντο, αντανakλάται η δύσκολη ζωή που κανείς δεν νοσταλγεί πάρα μόνο γιατί τη συνδέει με πρόσωπα αγαπημένα και προγονικές εστίες. Τα εναπομείναντα κτίρια διαθέτουν πολλά επίπεδα νοημάτων, καθώς κουβαλούν μαζί με τα της ανέγερσής τους και όλες τις μετέπειτα επεμβάσεις. Συνιστούν «μεταφυσικές πύλες» για όσους έχουν μάτια να τις δουν, καθώς συνιστούν τομή στον χρόνο και δεν υπάγονται στην κανονική και χρηστική καθημερινότητα. Συνιστούν επίσης μια σπάνια, πολύτιμη περιουσία. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι κάθε καταστροφή μνημείου ισοδυναμεί με μια νέα «μαύρη τρύπα» στον πολιτισμό της ανθρωπότητας, μια συνολική δε καταστροφή θα δημιουργούσε μια έρημο, μια tabula rasa, ως ιδανικό υπόβαθρο του πιο σκληρού ολοκληρωτισμού, τύπου Όργουελ. Χωρίς να συμπεριλαμβάνονται στα αξιοθέατα ή στα μνημεία με την κοινή έννοια, στέκουν σαν σκιές και ρευστές αναμνήσεις ενός κόσμου που βιώθηκε κι έκλεισε, σε μια ερμηνική αίσθηση παλαιότητας. Βρίσκονται πολύ κοντινά στο συναισθηματικό σύμπαν μιας καθοριστικά μεταιχμιακής γενιάς που βλέπει τη μεταπολεμική Αττική με αισιόδοξα ερευνητική ματιά, και με πολλή αγάπη σκύβει πάνω στην τομή, ύμνο της νεωτερικότητας που της παραδίδεται, αγνοώντας συνειδητά το χάος οποιουδήποτε λάθους, με πόθο να υμνήσει το πολύ κοντινό της χθες: αυτό της μιας μόνον εκατονταετηρίδας.

Μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας υπάρχουν σαφείς αποδείξεις του επώδυνου τρόπου με τον οποίο η ανταλλαγή πληθυσμών διαστρέβλωσε τη ζωή τους, τη δυνατότητα των ανθρώπων να κατανοούν ποιοι είναι. Το ταξίδι του γυρισμού στον τραυματικό τόπο έχει διαφορετική σημασία στην πρώτη γενιά από ό,τι στις επόμενες, όπου λαμβάνει μυθικές, τρομακτικές διαστάσεις στη μνήμη του πρωτογενούς τραυματισμένου. Ποτέ δεν υπήρξε τυχαία η χρονική στιγμή κατά

Ο γάμος σαν προσδοκία για μεροκάματο και φαί. Σωσίβιο για κάποιες νεαρές γυναίκες του 1922, μέλη μιας τραυματισμένης πολλαπλά γενιάς. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπήρξαν ταιριαστά ή όμορφα ζευγάρια.

Η περίπτωση των Μικρασιατών προσφύγων στην Ελλάδα μάς επιτρέπει να δούμε τι είδους ζωή περιμένει τους όταν βρεθούν ξένοι σε έναν τόπο.

Το εξώφυλλο του βιβλίου είναι από τη ζωγραφική ενότητα «Φερεοίκος» του Βασίλη Πέρρου.

την οποία ο τραυματισμένος επιθύμησε να δει τον τόπο που γεννήθηκε, είναι το αποτέλεσμα εσωτερικών διαδικασιών και συχνά συμβαίνει σαν προετοιμασία για τον θάνατο. Εκείνο που ουσιαστικά επιθυμεί ο τραυματισμένος, όταν ταξιδεύει στον χώρο και στον χρόνο, είναι να περισυλλέξει το κατακερματισμένο του εγώ, να συνδέσει το τώρα με το τότε, να ξαναβιώσει πάλι ολόκληρος. Το σώμα παίζει μεγάλο ρόλο. Το τραύμα έχει πάντα μια πατρίδα, ένα χωριό, ένα σπίτι, ένα πεδίο μάχης, ένα στρατόπεδο, μια χώρα. Ο τραυματισμένος ξέρει συνειδητά ή υποσυνείδητα ότι μόνο αν βρεθεί σωματικά στον συγκεκριμένο τόπο, θα μπορέσει να κινητοποιήσει ένα υποσυνείδητο ρεύμα, θα μπορέσει να ξαναγυρίσει στα αρχικά συναισθήματα, να συνδέσει το πρόσωπο που ήταν κάποτε με το πρόσωπο που είναι τώρα. Ενν η ιδιωτική μνήμη ξεγελιέται, η σωματική μνήμη δύσκολα πλανάται. Η αμφιβολία που κυριεύει ανθρώπους που επιστρέφουν στον γενέθλιο τόπο και ανακαλύπτουν ότι, με το να κάνουν κινήσεις που συνήθιζαν στο παρελθόν, όπως το πέρασμα σε μια πόρτα, η επίσκεψη σε μια αυλή, μια πλατεία ή ένα βουνό ή στη θάλασσα που αντίκριζε τότε, επιφέρει μια ένωση μεταξύ του τότε και του τώρα. Όταν καταφέρει να επιστρέψει, η μνήμη του δίνει ζωή στα άψυχα, συμπληρώνει και ξαναχτίζει το σπίτι που λείπει, γεμίζει το άγονο χώμα με σπαρτά, ακούει τις φωνές των παιδιών στο σχολείο και δημιουργεί τον σύνδεσμο μεταξύ του τότε και του τώρα. Αυτή η δημιουργία του συνδέσμου τον βοηθά να ανακτήσει τη συνέχεια που έχει χάσει. Μέλη της δευτέρας γενιάς στην Ελλάδα εκφράζουν αγάπη, νοσταλγία και πάθος για τις Χαμένες Πατρίδες που αναβιώνουν ακόμα και σήμερα σε ομιλίες σε βιβλία και σε γραπτά. Υπάρχουν κείμενα εντυπωσιακά με φορτισμένο συναισθηματισμό όπως της Βασιλικής Ράλλη από τη Μυτιλήνη που έχει αναφέρει «Η ζωή μου ολόκληρη είναι μια συνεχής μαρτυρία της μικρασιατικής καταγωγής μας, σε κάθε μικρή ή μεγάλη ευκαιρία που μου παρουσιάζεται. Στα αγιασμένα χώματα η γη αυτή της επαγγελίας, ποτισμένη με ιδρώτα και αίμα ελληνικό, σπαρμένη από τα ιερά κόκαλα χιλιάδων μαρτύρων και ηρώων, έκρυψε στα έγκατά της τόσα κορμιά Ελλήνων, αδικώς σκοτωμένων». Ο μυθικός τόπος και ο χρόνος, οι λέξεις Μικρασία, Μικρασιάτες, Μικρασιάτισσα απέκτησαν μυθικές διαστάσεις με τον χρόνο, σαν ένα μέρος με πολλά χρώματα, ευτυχία, χυμένο αίμα, δάκρυα και γεύση γλυκόπικρη. Η ιστορία, οι αναμνήσεις λειτουργούν σαν υπόγειες διαδρομές που συγκοινωνούν κατευθείαν με το τραύμα. Η ιστορία μάς δείχνει πως, όταν μια οικογένεια βρίσκεται σε απόγνωση, η ατομική επιλογή κάθε μέλους ξεχωριστά έχει μεγάλη σημασία για την επιβίωση του συνόλου. Στις τραυματικές καμπές στις αφηγήσεις του εγώ, το θύμα δεν παρατηρεί τον εαυτό του στο παρελθόν, αλλά βιώνει το παρελθόν σαν παρόν και μεταφέρει τον εκλιπόντα γονέα ή παιδί σε ένα άχρονο τώρα.

Οι εικόνες που ξεπηδούν ξαφνικά μετά από 100 χρόνια για να γιορταστεί η επέτειος είναι φορτισμένες με δυνατά συναισθήματα, έχουν επαναληφθεί ξανά και ξανά στις διηγήσεις και έχουν χαράξει δρόμους και ψυχές. Οι αφηγήσεις δεν περιορίζονται στους συνειρμούς σχετικά με τα γεγονότα, περιλαμβάνουν και μια παρουσίαση του προσωπικού κόσμου που περιέχει αποσιωπηθείς ερμηνείες παραλείψεις, ίσως και ανακρίβειες.

Η φωτογραφική καταγραφή που αποδώσαμε, με τον δικό της τρόπο, απαθανατίζει αλλιώς τις αναγνώσεις της Ιστορίας και αφορά τα κτίσματα που παραμένουν σχετικά άθικτα από την ανθρώπινη παρέμβαση. Αυτά στέκουν σήμερα να υποδηλώνουν την ιστορία, λίγο πριν από τη βέβαιη εξαφάνισή τους, αφού το υλικό τους είναι από πιο γερά υλικά, πέτρες και τούβλα, λιγότερο φθαρτά από τα ανθρώπινα.

Καθήκον απέναντι στη δικιά μας αυτογνωσία, η διεργασία αυτή συντέλεσε στο να καταλάβουμε αργά πλέον εκείνον τον κόσμο για τον οποίο ακούγαμε να μας μιλάγανε, όταν παιδία μάς έλεγαν ιστορίες για πράγματα όπως χρυσαφικά, λίρες, πιλάφια, τουρλού, ρεμπέτικα, τρούμπα και σωρούς άλλων υλικών, τους δρόμους της πόλης με ονόματα που δεν τους διναμε καμιά σημασία, δίπλα σε συνοικισμούς με την προσφυγική ιστορία ακόμα νωπή προστιθέμενη στην ιστορία των προαστίων, μια ιστορία απροσωπίας αυτών που φύγαν, αυτών που ήρθαν. Ανακαλύψαμε τις όχθες του Ποδονίφτη που κυλά παράλληλα της Πατησίων, το Λίβερπουλ στη Δραπετσώνα, την εγκαταλελειμμένη Σούδα που βρίσκεται στην Αττική, είδαμε ασπρόμαυρες ελληνικές ταινίες ξανά, καταλάβαμε τα συστατικά της πάστας μας, μπήκαμε στο νεκροταφείο στην Ανάσταση Κερατσινίου με τα υπέροχα δαντελωτά σκαλιστά στον μαρμάρινο τάφο ενός Προύσσης με τις κρυμμένες ιστορίες μέσα στο χώμα και γύρω από αυτό. Το να είσαι απόγονος κατοίκων της Μεσογείου δεν είναι μόνο καλοκαιρινές διακοπές, όπως νομίζαμε στα χρυσά 90s αλλά μια παιδευμένη ζωή, μια ανατολίτικη ρωμιοσύνη, ένα πελαγος μυθικό και την ίδια στιγμή θάλασσα χωρίς οίκτο, ανελέητη αλλά κι αμέτοχη και αναμάρτητη μπροστά στη θηριωδία των θνητών όπου εκείνους τους χρόνους, όπως και σήμερα, χάθηκαν ζωές ανοχώρως, παραδοθήκαν σε εξολοθρευτές που ρημάξαν ιερά και όσα όσα μπορούσαν και άφησαν χωρίς τύψεις πρόσφυγες, πλάσματα αθώα στο έλεος κάποιου Θεού και στο έλεος ανθρωποθυσιών και του ολέθρου. Η «Πατρίς ευγνωμονούσα» αφήνει φτωχά κορμιά βορά για τα όρνια και ένα καθολικό πένθος που η σιωπή τους είναι το συνδετικό κόνιαμα που δίνει ακόμα πιο γερά τον μύθο. Σήμερα οι πόρτες εκείνων των σπιτιών της γειτονιάς κλείσανε, τα εργοστάσια ρημάζανε. Οι οδοί Μενεμένης, Αλικαρνασσού ή Αδραμυτίου δεν έχουν σχέση με τη Μικρά Ασία παρά μόνο κατά επίφραση. Γίναν τόποι ξένοι, άλλοτριοι, κι ο κόσμος του χθες που φαινόταν καλύτερος εξαφανίστηκε, αλλά όλη αυτή η πληροφορία ή έρευνα συνέβαλε στο να γίνουμε εμείς καλύτεροι σαν άνθρωποι και τα πρόσφατα γεγονότα στον κόσμο επιβεβαιώνουν ότι η Ιστορία δεν τελειώνει αλλά επαναλαμβάνεται, και καλό είναι να τη γνωρίζουμε. Όσο υπάρχουν άνθρωποι πλασμένοι για το καλό και το κακό, αυτή θα γράφεται κι ως μη θέλουσε. **Α**

Η ATHENS VOICE ξεφύλλισε τις νέες εκδόσεις
και αυτές που θα έρθουν, και σας παρουσιάζει βιβλία
που αξίζουν μια θέση στη βιβλιοθήκη σας

Της ΕΥΤΕΡΠΗΣ ΜΟΥΖΑΚΙΤΗ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΗΤΡΕΠΙΣΤΕ, ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΤΕΧΝΗΣ ΜΟΝΤΡΕΑΛ, ΚΑΝΑΔΑ. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΚΟΛΛΑΖΟΝ ΣΤΟ ΠΑΠΙΡΟ, 50x70cm.

New Entries

Τι θα διαβάσουμε την Άνοιξη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Έκπτωτος Οφηλία BELL

Ο «Έκπτωτος» είναι το πρώτο μυθιστόρημα της Οφηλίας και το πρώτο SILK Erotica, που σημαίνει πως οι σελίδες του ξεχειλίζουν από έρωτα, ένταση και πάθος. Αφήστε πίσω όλες τις αναστολές σας και τολμήστε να βυθιστείτε στην ιστορία του Αλεξάντερ Κέιν και της Σκάι Κλάιβεν. Εκείνη λέει: «Ο Αλεξάντερ Κέιν εισέβαλε στη ζωή μου με θράσος. Ήταν ισχυρός, όμορφος, σέξι, και πάνω απ' όλα θύμιζε έναν σκοτεινό άγγελο που είχε έρθει στο

πλευρό μου για έναν και μόνο λόγο... Για να με παρασύρει μαζί του στην κόλαση...» Μόνο να θυμάστε πως αυτό το βιβλίο είναι αυστηρά για ενήλικους!

Νεκο, το καφέ των γάτων Άννα Σόλιομ, μτφ.: Μαρία Τσαχουρίδου Μίνωας

Λίγο πριν χάσει το διαμέρισμά της λόγω αδυναμίας πληρωμής του ενοικίου, μια φίλη της Ναγόρε από τα παλιά της προτείνει μια ασυνήθιστη δουλειά: σερβιτόρα στο Neko Café. Ανάμεσα στους θαμώνες της καφετέριας αυτής, επτά γάτοι ευελπιστούν να βρουν

τον νέο τους ιδιοκτήτη. Καθώς ο καιρός περνά και η Ναγόρε αρχίζει να ξεπερνά την αιλουροφοβία της, καθένα από αυτά τα ιδιαίτερα πλάσματα θα της διδάξει κάτι σημαντικό για την τέχνη της ζωής: η γαλήνη, η συγκέντρωση, η ευελιξία και η αυθεντικότητα είναι κάποιες από τις αξίες που θα εφαρμόσει στην καθημερινότητά της, για να δώσει στη ζωή της άλλη τροπή. Το εντυπωσιακό ντεμπούτο της συγγραφέως θα συγκινήσει τους αναγνώστες και θα τους χαρίσει γλυκά χαμόγελα!

Δίδυμες ιστορίες Στέργιος Βαγγλής Γράφημα

Η απρόσμενη εγκυμοσύνη φέρνει προ των ευθυνών του ένα ζευγάρι φοιτητών, που πρέπει να αποφασίσει για την τύχη της σχέσης του. Ο νεαρός επιλέγει ως λύση την άμβλωση, γιατί θεωρεί άδικο και εκβιαστικό το συμβάν αυτό να οδηγήσει σε εσπευσμένο γάμο, ενώ η κοπέλα, έχοντας στο ενεργητικό της άλλες δύο αμβλώσεις, επιμένει να κρατήσουν το παιδί. Τελικά, έρχονται σε ρήξη, και η μεν κοπέλα, μετά την αποτυχημένη απόπειρα αυτοκτονίας της, βρίσκει καταφύγιο σ' ένα μοναστήρι, ο δε νεαρός, μετά την απομάκρυνση από την οικογένειά του, εξαργυρώνει την οικο-

νομική επιβίωσή του, μέσω της ένταξής του σε τρομοκρατική οργάνωση. Όταν, όμως, η συγκυρία θα τους φέρει ξανά μαζί και αποφασίσουν να δώσουν μια δεύτερη ευκαιρία στη σχέση τους, θα ανακαλύψουν ότι είναι αδέρφια...

Δεσμοφύλακας Αχιλλέας III Νεφέλη

Η δεύτερη συλλογή φωτογραφηγημάτων του Αχιλλέα III μετά τον «Παραχαράκτη» (Κρατικό Βραβείο Διηγήματος – Νουβέλας 2020). Ο Αχιλλέας III, σε αυτό το πρωτότυπο, ανατρεπτικό και γεμάτο με ισχυρές δόσεις χιούμορ βιβλίο, παρουσιάζει

ζει ιστορίες οι οποίες, αν και αρχικά φαίνεται να κυριαρχούνται από το παράδοξο, φέρνουν καθώς εξελίσσονται τον αναγνώστη αντιμέτωπο με την ακραία παραδοξότητα καταστάσεων και συνθηκών που, επειδή τις έχει από καιρό συνθίσει και αποδεχτεί, δεν του προκαλούν πια ιδιαίτερη εντύπωση. Μέσα από αυτές τις ιστορίες ο συγγραφέας ασκεί έντονη κριτική σε δεσμούς, θεσμούς και στερεότυπα, επεκτείνοντας το σύμπαν των αλλόκοτων πρώτων του και μένοντας πιστός σε έναν και μοναδικό κανόνα: εκείνον που ορίζει ότι «Δεν ισχύει κανένας κανόνας».

Η Έμιλι στη χώρα των πάγων Όλγα Παπαμιχάλη Γράφημα

Η Έμιλι είναι μια σύγχρονη Αλίκη 17 χρονών. Όχι στη Χώρα των Θαυμάτων αλλά στη Χώρα των Πάγων! Η Έμιλι προσπαθεί απεγνωσμένα να λύσει το μυστήριο γύρω από το παρελθόν της και την τραυματική παιδική της ηλικία, με μόνη συντροφιά και βοήθεια ένα παιδικό βιβλίο: «Η Χώρα των Πάγων». Εκεί, συναντά τον γοητευτικό αλλά μυστηριώδη Δημήτρη, αλλά και... τον Λιούις Κάρολ και τον Μότσαρτ! Διχασμένη ανάμεσα σ' αυτούς

τους δύο κόσμους, τον πραγματικό και τον φανταστικό, θα μπορέσει η Έμιλι τελικά να λύσει το μυστήριο που πλανάται γύρω από τη ζωή της; Θα μπορέσει να αποδεχτεί την αλήθεια και τις πραγματικές της επιθυμίες;

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κισότ Σαλμάν Ρούσντι, μτφ.: Γιώργος Μπλάνας Ψυχογιός

Ο βραβευμένος με Booker prize Σαλμάν Ρούσντι, αντλώντας έμπνευση από το κλασικό έργο του Θερβάντες, δημιουργεί έναν εντυπωσιακό

Το Νο1 εθιστικό best seller των *Sunday Times*
από τη συγγραφέα του εμβληματικού
ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΟΥ ΤΡΕΝΟΥ

Η Λόρα έχει περάσει
το μεγαλύτερο μέρος
της ζωής της
αντιμετωπίζοντας
περιφρόνηση...

Η Μίριαμ ξέρει
ότι είναι εύκολο
να σε δουν στο λάθος
μέρος τη λάθος στιγμή...

Η Κάρλα αναστατώνεται
από τη δολοφονία
του ανιψιού της...

Αθώοι ή ένοχοι, οι ζωές όλων έχουν καταστραφεί..

Μερικών μάλιστα τόσο, που έχουν φτάσει στο σημείο να σκοτώσουν.

Dioptra
www.dioptra.gr

ΒΡΕΙΤΕ ΤΟ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

f t i y s
Ακολουθήστε μας!

Δον Κιχώτη του 21ου αιώνα. Ο Ρούσντι, με τον «Κισότ», ταξιδεύει τον αναγνώστη σε μια χώρα που βρίσκεται στο κατώφλι της ηθικής και της πνευματικής κατάρρευσης με την αφηγηματική μαγεία που χαρακτηρίζει το σύνολο του έργου του. Οι αριστοτεχνικά δοσμένες ζωές των πρωταγωνιστών του διαπλέκονται, καθώς και οι δύο αναζητούν την αγάπη σε μια διασκεδαστική περιπέτεια, η οποία αντικατοπτρίζει τη σύγχρονη εποχή, όπου τα όρια ανάμεσα στα γεγονότα και την επιινόηση έχουν γίνει τόσο δυσδιάκριτα. Κυκλοφορεί από 10 Μαρτίου.

Βιολέτα Ιζαμπέλ Αλιέντε, μτφ.: Δέσποινα Δρακάκη Ψυχογιός

Η Χιλιανή συγγραφέας Ιζαμπέλ Αλιέντε, μια από τις πρώτες Λατινοαμερικανίδες συγγραφείς που γνώρισαν διεθνή επιτυχία, μέσα από τη «Βιολέτα» ζωντανεύει μια ιστορία εκατό χρόνων μιας ξεχωριστής γυναίκας. Η διαδρομή της ξετυλίχτηκε παράλληλα με τις ιστορικές εξελίξεις ενός ολόκληρου αιώνα και διαμορφώθηκε από τον αγώνα για τα δικαιώματα των γυναικών, την άνοδο και την πτώση τυράννων και, εντέλει, όχι από μία αλλά από δύο πανδημίες. Η Ιζαμπέλ Αλιέντε προσφέρει για άλλη μια φορά ένα μυθιστόρημα (μεταφρασμένο σε 42 γλώσσες) που εμπνέει και συγκινεί και κυκλοφορεί 24 Μαρτίου.

Τελειώνει με εμάς Coolen Hoover, μτφ.: Νέλλα Γιατράκου Διόπτρα

Η ζωή δεν ήταν εύκολη για τη Λίλι, όμως αυτό δεν την εμπόδισε να δουλέψει σκληρά για να εκπληρώσει όλα όσα ονειρευόταν. Αφού έφυγε από τη μικρή πόλη του Μείν, σπούδασε, μετακόμισε στη Βοστώνη και άνοιξε τη δική της επιχείρηση. Έτσι, όταν γνωρίζει τον γοπευτικό νευροχειρουργό Ράιλ Κινκένιτ, ξαφνικά η ζωή της φαντάζει πολύ όμορφη για να είναι αληθινή. Η

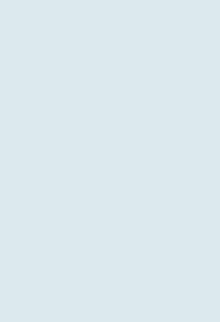
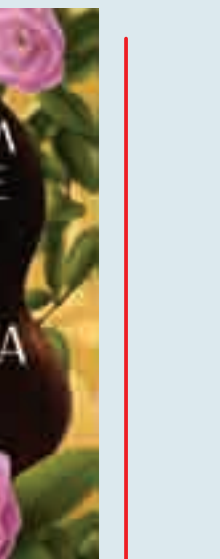
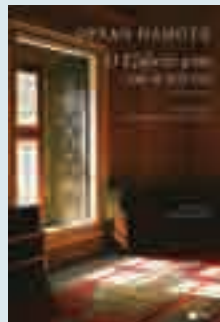
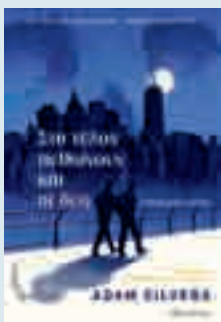
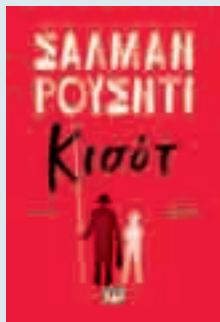
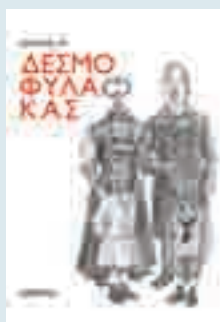
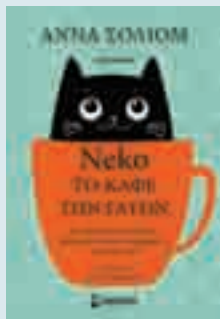
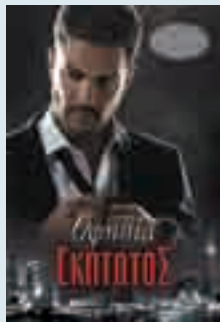
Λίλι δεν μπορεί να τον βγάλει από το μυαλό της, όμως η απέχθειά του για τις σχέσεις είναι ανησυχητική. Ωστόσο, δεν την κατακλύζουν μόνο τα ερωτήματα για τη σχέση της αλλά και οι σκέψεις της για τον Άτλας Κόριγκαν – τον πρώτο της έρωτα που τη δένει με το παρελθόν που άφησε πίσω της. Όταν εμφανίζεται ξανά, ξαφνικά ό,τι έχει χτίσει η Λίλι με τον Ράιλ απειλείται... Μία νεανική ιστορία γεμάτη ανατροπές και οδυνηρές αλήθειες.

Ο Τζεβντέτ Μπέη και οι γιοι του Ορχάν Παμούκ, μτφ.: Στέλλα Βρετού Πατάκης

Τρεις γενιές μιας οικογένειας, από τις αρχές του 20ού αιώνα και μέχρι τα τέλη του. Ο Τζεβντέτ Μπέη, ιδιοκτήτης ενός μικρού εμπορικού καταστήματος, φιλοδοξεί να αποκτήσει οικονομική ευμάρεια και μια οικογένεια «δυτικής» νοοτροπίας. Η ιστορία του και η ιστορία των γιών του, όπως την αφηγείται ο Παμούκ, παρακολουθεί την εξέλιξη της καθημερινής ζωής στα χρόνια της Τουρκικής Δημοκρατίας: τον καινούργιο τρόπο ζωής στις πολυκατοικίες, τις αλλαγές στη διαρρύθμιση και στη διακόσμηση των σπιτιών, τα κυριακάτικα απογεύματα γύρω από το ραδιόφωνο, τα ψώνια στα μαγαζιά του Μπέγιογλου... Το πρώτο βιβλίο του Παμούκ είναι ένα μυθιστόρημα που εντέλει μιλά για τις αγάπες και τα πάθη της ανερχόμενης αστικής τάξης της τουρκικής κοινωνίας.

Κυριακή της Μητέρας Γκράχαμ Σουίφτ, μτφ.: Κατερίνα Σχινά Μίνωας

Μια ασυνήθιστα ζεστή ημέρα του Μαρτίου 1924, στη Γιουρτί της Μητέρας, η 22χρονη Τζέιν, καμαριέρα σε μια εξοχική έπαυλη της Αγγλίας, συναντά τον κρυφό εραστή της Πολ Σέρινγκαμ, νεαρό κληρονόμο ενός γειτονικού κτήματος. Ο μουσικός δεσμός τους μετρά μια εξαετία σχεδόν, από τότε που η

Τζέιν άρχισε να εργάζεται στην έπαυλη. Τώρα ο Πολ πρόκειται να παντρευτεί μια γυναίκα που ταιριάζει περισσότερο στην κοινωνική του θέση, και η σχέση τους πρέπει να τελειώσει. Το τραγικό γεγονός που θα ακολουθήσει και το οποίο δεν θα μπορούσε ποτέ να προβλέψει η Τζέιν αλλάζει τη ζωή της για πάντα...

Μια πτήση μαγική Giordano, μτφ.: Στέλλα Πεκιαρίδη Μεταίχμιο

«Σου αρέσει να πετάς;» «Είναι το μοναδικό πράγμα που ξέρω να κάνω». «Ερωτα ξέρεις να κάνεις;» «Νομίζω πως ναι». «Πάλι καλά. Γιατί είσαι τόσο λευκός;» «Γιατί δεν με έχει κάψει ο ήλιος». «Γιατί πετάς;» «Γιατί αγαπώ την ελευθερία». Ο 23χρονος πιλότος Τζούλιο Τζαμό φτάνει στην Αφρική για μια μυστική αποστολή. Μπορεί κανείς να αφηγηθεί μια πολεμική ιστορία, μια ιστορία για κατακτήσεις, βρόμικες μάχες στις αποικίες, και να την κάνει να μοιάζει με μαγευτικό παραμύθι; Η Giordano το κάνει, καταδιώκοντας τον Τζούλιο Τζαμό, τον «ταχυδρόμο του ουρανού», στη διαδρομή του από την Ερυθραία στην Αβησσυνία.

Στο τέλος παιδίζουν και οι δύο Adam Silvera, μτφ.: Βαγγέλης Γιαννίσης Διόπτρα

Μια μέρα λίγο μετά τα μεσάνυχτα, καλούν από το Δελτίο Θανάτου τον Ματέο και τον Ρούφους για να τους αναγγείλουν ότι έφτασε η μοιραία μέρα. Ο Ματέο και ο Ρούφους είναι εντελώς άγνωστοι, αλλά, για διαφορετικούς λόγους, και οι δύο θέλουν να κάνουν έναν νέο φίλο. Έχουν μόνο 24 ώρες. Μέσα από την εφαρμογή «Ο Τελευταίος Φίλος», ο Ρούφους και ο Ματέο πρόκειται να συναντηθούν για την τελευταία μεγάλη περιπέτεια – να ζήσουν μια ολόκληρη ζωή σε μια μέρα. Μια ιστορία που υπενθυμίζει ότι δεν υπάρχει ζωή χωρίς θάνατο, αγάπη χωρίς απώλεια και ότι είναι

δυνατόν να αλλάξει αναπάντεχα όλος ο κόσμος μας. Αλήθεια, εσύ τι θα έκανες αν σου έλεγαν ότι έχεις μόνο 24 ώρες ζωής;

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ένα πιστόλι για υπογραφή Σίμος Εμμ. Νίκος Κάκτος

Επί πολλά χρόνια η Ελλάδα αποτέλεσε εύφορο έδαφος για την τρομοκρατία – εγκλήματα και εισαγόμενα. Ένα από τα πρόσωπα της «φωτογραφίζει» το αστυνομικό αυτό μυθιστόρημα, μέσα στο οποίο ο αναγνώστης μπορεί να αναγνωρίσει κάποια στοιχεία από συναφείς βίαιες δράσεις του παρελθόντος που συνέβησαν στη χώρα μας. Οι τρομοκράτες ζουν στη σκιά, αθέατοι και υπεράνω πάσης υποψίας. Έχει αναλάβει να τους αποκαλύψει ο αστυνόμος Νικόδημος Γρέκας, απόφοιτος της Νομικής και με επιμόρφωση στην εγκληματολογική ψυχολογία, ο οποίος έχει όλα τα προσόντα ώστε, μολοντί υπηρετεί στην Ασφάλεια, να τον χρησιμοποιήσει η Αντιτρομοκρατική για τη διαλεύκανση σειράς εγκλημάτων που σχετίζονται με την εγκληματική τρομοκρατία.

Σκληρό καλοκαίρι Hans Rosenfeldt, μτφ.: Γρηγόρης Κουνδύλης Μεταίχμιο

Στο υποψήφιο για τα βραβεία Storyteller και Adlibris 2020 αστυνομικό αυτό μυθιστόρημα, η Χάνα Βέστερ, μια μεσήλικη αστυνομικός στην απόμερη βορινή πόλη της Χαπαράντα βρίσκεται μπροστά στο χάος. Όταν ανθρώπινα λείψανα βρίσκονται στο στομάχι ενός νεκρού λύκου, η Χάνα ξέρει ότι αυτό το καλοκαίρι δεν θα μοιάζει με κανένα άλλο. Τα λείψανα σύντομα οδηγούν σε μια αιματηρή δοσοληψία ναρκωτικών στα σύνορα με τη Φινλανδία. Πώς όμως κατέληξε το θύμα στο δάσος έξω από τη Χαπαράντα; Και πού είναι τα ναρκωτικά και τα λεφτά; Μέσα σε λίγες μονάχα μέρες,

σελ. 376

Ονειρεύτηκα τη Διδώ
Λένα Διβάνη

«Εγώ σ' όλη μου τη ζωή πήγα να ασπαστώ με την Ελλάδα. Δράμα αυτή, δράμα κι εγώ»
ΔΙΔΩ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ

σελ. 368

Ο Τζίμης στην Κυψέλη
Χ.Α. Χωμενίδης

19η ΧΙΛΙΑΔΑ

Ένας αναλογικός άνθρωπος σε μια ψηφιακή εποχή. Ένα «σκεδόν» ρεαλιστικό μυθιστόρημα για ό,τι μας αγγίζει, μας συγκινεί, μας τρομάζει σήμερα.

σελ. 752

Περί της εαυτού ψυχής
Ιοίδωρος Ζουργός

24η ΧΙΛΙΑΔΑ

Η περιπετειώδης ζωή ενός αντιγράφου χειρογράφων στην εποχή των Κομνηνών. Ένα εικαστικό χρονικό για τον τρόπο που ένας αντιγράφος γίνεται συγγραφέας.

σελ. 96

Γιάννης Μπεχράκης
Με το μάτι της ψυχής
Γιώργος Αρχιμανδρίτης

Βασισμένο σε σειρά συζητήσεων του με τον Γιώργο Αρχιμανδρίτη, το βιβλίο αυτό αστυλιώνει με τρόπο ανάγλυφο τη φιλοσοφία και τον τρόπο σκέψης του πολυβραβευμένου φωτογράφου.

σελ. 256

Μικρασιατική Καταστροφή
Άγγελος Συρίγος
Ευάνθης Χατζηβασιλείου

Νηφάλιες και επιστημονικά τεκμηριωμένες απαντήσεις σε 50 βασικά ερωτήματα για τα αίτια, την εξέλιξη και τις επιπτώσεις της μικρασιατικής εκστρατείας και της Μικρασιατικής Καταστροφής.

σελ. 496

Μετά το 1922
Γιώργος Θ. Μαυρογορδάτος

Μετά το 1922 ο διχασμός συνεχίστηκε ως κρίση εθνικής ολοκλήρωσης, μέσα πλέον στα όρια του κράτους, με τρία μέτωπα σύγκρουσης: μεταξύ προσφύγων και γηγενών, μεταξύ Ελλήνων Ορθοδόξων και εθνικών ή θρησκευτικών μειονοτήτων, μεταξύ Νέων Χωρών και Παλαιάς Ελλάδας.

σελ. 208

Μακιαβέλλι
Patrick Boucheron

«Ο Μακιαβέλλι είναι αφηνιστής, επιδοά είναι συγγραφέας. Γράφει βουτώντας την πένα του στην πληγή. Γράφει για να δώσει και πάλι ζωή και στην αίγλη των λέξεων, αλλά στην αλήθεια των πραγμάτων»
PATRICK BOUCHERON

σελ. 348

Σουβλάκι
Τάσος Μπεκουλάκης
Μαρίνα Πετρίδου

Ένα γαστρονομικό ταξίδι από τα αθηναϊκά έλη μέχρι τα σύγχρονα street food.

σελ. 432

Χαμηλές πτήσεις του Αρκά

«Ο Αρκάς επενόησε ένα παιδι-θαύμα με διαβολικό πνεύμα αμφισβήτησης και αναρχική διάθεση ισοπέδωσης των πάντων. Πρώτος στόχος του ο μπαμπάς ασπυργίτης, συναισθηματικά τσακισμένος από τη φυγή της συζύγου του, αλλά και αφοσιωμένος οπαδός κάθε μικρασιατικής αξίας»
ΜΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

νέα βιβλία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

η ζωή στη Χαπαράντα έρχεται τα πάνω κάτω – και η Χάνα έρχεται αντιμέτωπη με το παρελθόν της.

Η λίστα
Λούσι Φόλεϊ,
μτφ.: Βεατρίκη
Κάντζολα-
Σαμπατάκου
Μίνωας

Ένα ακόμα δυνατό ψυχολογικό θρίλερ, μεταφρασμένο σε 35 γλώσσες, από τη συγγραφέα του bestseller «Το καταφύγιο». Στην ιστορία, σε ένα μικρό νησί στα ανοιχτά των ανεμοδαρμένων ιρλανδικών ακτών καταφάνουν εκλεκτοί καλεσμένοι για τον γάμο της χρονιάς ανάμεσα στην επιτυχημένη επιχειρηματία Τζουλς Κίγκαν και στον γοπευτικό τηλεοπτικό αστέρα Γουίλ Σλέιτερ. Λίγο μετά την κοπή της τούρτας, οι κραυγές μιας έντρομης σερβιτόρας, που μόλις έχει αντικρίσει ένα αποτρόπαιο θέαμα, θα μετατρέψουν την όμορφη βραδιά σε μια νύχτα τρόμου. Και μια θύελλα που ξεσπάει όλη της τη μανία στο μικρό νησί κρατάει παγιδευμένους τους καλεσμένους.

Κλειδί δεκαεπτά
Marc Raabe,
μτφ.: Όλγα
Γκαρτζονίκα
Κλειδάριθμος

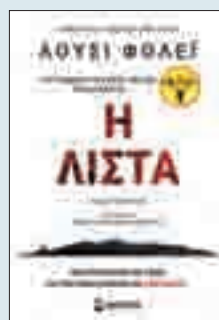
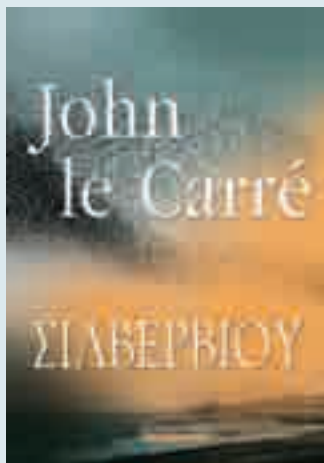
Τα μυθιστορήματα του Raabe έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από 10 γλώσσες, και το πρώτο βιβλίο της σειράς θρίλερ με τον υπαστυνόμο Τομ Μπάμπιλον βρισκόταν επί μήνες στα δέκα πρώτα βιβλία της λίστας των bestseller του *Literatur Spiegel*. Εδώ, μια νεκρή με μαύρα φτερά κρέμεται φρικτά κακοποιημένη από τον τρούλο του καθεδρικού ναού του Βερολίνου. Πρόκειται για τη διάσημη ιερέα του ναού Δρ Μπριγκίτε Ρις. Ένα κλειδί αιωρείται κρεμασμένο από τον λαιμό της και στη λαβή του είναι χαραγμένος ο αριθμός 17. Ο Τομ Μπάμπιλον από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση θέλει να του αναθέσουν την υπόθεση πάση θυσία, μια και η μικρή του αδερφή, η Βιόλα, εξαφανίστηκε πριν από πολλά χρόνια με αυτό το κλειδί...

Σίλβερβιου
John le Carré,
μτφ.: Μαρία
Παπανδρέου
BELL

Το τελευταίο ολοκληρωμένο μυθιστόρημα που άφησε πίσω του ο σπουδαίος John le Carré, ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους συγγραφείς, που ανέδειξε το κατασκοπικό μυθιστόρημα σε υψηλή λογοτεχνία. Το μυθιστόρημα αυτό δεν είναι απλώς μια τελευταία ευκαιρία να ακούσουν οι αναγνώστες τη χαρακτηριστική φωνή του John le Carré (ο οποίος απεβίωσε στις 12 Δεκεμβρίου 2020), αλλά πρόκειται για μια οδυνηρά εύστοχη ιστορία, μια έντονη, άγρια και λυρική ματιά στην ψυχή της σύγχρονης Μυστικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Με τον συγγραφέα να διερωτάται τι οφείλει κανείς στην πατρίδα του όταν έχει πάψει να την αναγνωρίζει.

Ο θσαυρός
της Σμύρνης
Ελευθερία
Μεταξά
Μίνωας

Το νέο ψυχολογικό θρίλερ της Ελευθερίας Μεταξά, βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα, ταξιδεύει τον αναγνώστη στη Σμύρνη του 1922. Για ακόμη μια φορά το δίδυμο Βαρσάμης - Γληνού καλείται να διαλευκάνει ένα στυγερό έγκλημα, σε ένα μυθιστόρημα που κρατάει αμείωτη την ένταση και το σασπένς μέχρι την τελευταία σελίδα. Τον Σεπτέμβριο του 1922 ο νεαρός Αρίστος Κογκαλίδης αποφασίζει να εγκαταλείψει την πατρίδα του και να καταφύγει με την οικογένειά του στην Ελλάδα, όμως ο επίσης νεαρός Γαβρίλης Ραγιόγλου ανατρέπει την τελευταία στιγμή τα σχέδιά του με τον χειρότερο τρόπο. Στο σήμερα, όταν ο αιωνόβιος Χριστόδουλος Ραγιόγλου δολοφονείται, το παρελθόν μπλέκεται με το παρόν, και καλά κρυμμένα μυστικά βγαίνουν στο φως. Ποιος θέλησε να σκοτώσει έναν άνθρωπο που ήδη βρισκόταν στο κατώφλι του θανάτου;

Ο πλαστός πίνακας
Val McDermid,
μτφ.: Έφη Τσιρώνη
Διόπτρα

Κάποιοι λένε πως «ο φόνος είναι το εύκολο κομμάτι, το δύσκολο είναι να ξεφορτωθείς το πτώμα». Στην ιστορία, ένας ψαράς ανασύρει ένα πτώμα από το Φερθ οφ Φορθ στη Σκοτία. Ο αδελφός του θύματος, επιφανής δημόσιος λειτουργός, είχε εξαφανιστεί πριν από δέκα χρόνια, και ο νεκρός ήταν τότε ο βασικός ύποπτος. Την ίδια ώρα, εξαιτίας ενός τροχαίου ατυχήματος, ανακαλύπτεται ο σκελετός μιας γυναίκας μέσα σε ένα παλιό αυτοκινούμενο και τα στοιχεία δείχνουν ότι ο δολοφόνος κυκλοφορεί ακόμα εκεί έξω. Τις δύο φαινομενικά ασύνδετες υποθέσεις θα ανοίξει η δυναμική επιθεωρήτρια Κάρεν Πίρι, ο χαρακτήρας της οποίας το 2021 μεταφέρθηκε στην τηλεοπτική οθόνη του βρετανικού δικτύου ITV με πρωταγωνίστρια τη Σκοτσέζα ηθοποιό Lauren Lyle.

Παλιό λογαριασμό
Γρηγόρης
Αζαριάδης
BELL

Νέα έκδοση για το μυθιστόρημα που για αρκετούς σηματοδότησε τη νέα εποχή της ελληνικής αστυνομικής λογοτεχνίας. Πρόκειται για ένα κράμα νεο-πολάρ και μεσογειακού κοινωνικοαστυνομικού μυθιστορήματος με επιρροές από τον Μανσέ, τον Μονταλμπάν και τον Ιτζό. Στη συναρπαστική ιστορία, τέσσερις επώνυμοι Αθηναίοι, που συνδέονταν από τα χρόνια της δικτατορίας, δολοφονούνται ο ένας μετά τον άλλον, και ο συγγραφέας «πατάει στα χνάρια του Πέτρου Μάρκαρη και στη μεσογειακή νουάρ λογοτεχνία» (Φίλιππος Φιλίππου, συγγραφέας) και μας προσφέρει ένα σύγχρονο κλασικό μυθιστόρημα που πρέπει να διαβάσουν όλοι οι λάτρεις της αστυνομικής λογοτεχνίας.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
– ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Της αγκαλιάς βιβλίο
Ματ Χέιγκ, μτφ.:

Άννα Παπασταύρου
Ψυχογιός

Το «Της αγκαλιάς βιβλίο» είναι ένας ακόμα τίτλος που θα δούμε στα ράφια των βιβλιοπωλείων από τις εκδόσεις Ψυχογιός και έρχεται από τον αγαπημένο συγγραφέα μικρών και μεγάλων Ματ Χέιγκ. Στο νέο του βιβλίο αυτοβελτίωσης συνδυάζει το απομνημόνευμα με τον φιλοσοφικό στοχασμό, αντλώντας έμπνευση από σπουδαίες προσωπικότητες όλων των εποχών, από τον Μάρκο Αυρήλιο και τη Νέλι Μπλάι ως την Έμιλι Ντίκινσον και τον Τζέιμς Μπόλντουιν. Ένα βιβλίο που θέλει να δώσει στον αναγνώστη το μήνυμα πως τίποτα δεν είναι πιο δυνατό από μια μικρή ελπίδα που δεν το βάζει κάτω. Συγκεκριώνει παρηγορητικά λόγια και ιστορίες για να προσφέρουν έναν νέο τρόπο να δούμε τον εαυτό μας. Κυκλοφορεί στις 5 Μαΐου.

Το Παζλ
Έφη
Ανδρουλάκου
Key Books

Ένα βιβλίο ψυχολογίας που μιλάει με απλούς, καθημερινούς όρους για τα προβλήματα της καθημερινότητας και προτείνει τρόπους επίλυσής τους, με τη συγγραφέα να διαθέτει 25ετή εμπειρία στον χώρο της ψυχικής υγείας, με ειδικευση σε οικογενειακά περιστατικά. «Το Παζλ» δεν είναι οδηγός προσωπικής ανάπτυξης που ζητά από τον αναγνώστη να τον ακολουθεί πιστά. Είναι ένας καθρέπτης που μας δείχνει ότι το ποιοί είμαστε, αλλά το ποιοί μπορούμε να γίνουμε. Και, ως καθρέπτης, λέει την αλήθεια.

Η ζωή μου χωρίς τη Δ.Δ.
Jenni Schaefer & Thom Rutledge,
μτφ.: Χριστόδουλος
Λιθαρής
Κλειδάριθμος

Δ.Δ. είναι η διατροφική διαταραχή, και αυτή είναι η ιστορία μιας γυναίκας, της Τζένι, η οποία κατάφερε να απελευθερωθεί από αυτή. Η Τζένι ήταν για πολύ καιρό σε μια καταπιεστική σχέση με τον Εντ (ED), που σημαίνει eating disorder, δηλαδή διατροφική

Ελευθερία Μεταξά
Ο θπασαυρός της Σμύρνης

Βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα, ταξιδεύει τον αναγνώστη πίσω στον χρόνο, στη Σμύρνη του 1922. Αμείωτη ένταση και αίσθηση μέχρι την τελευταία σελίδα!

Κέλι Ρίμερ
Αλήθειες που δεν σου είπα

Ένα βιβλίο συγκινητικό και αποκαλυπτικό μυθιστόρημα για την επιλόχεια κατάθλιψη, που βασανίζει εκατομμύρια γυναίκες στον κόσμο. Μια ιστορία καθηλωτική και συνάρα σκαρφαλωτή.

Τσο Ναμ-Τζου - Κιμ Τζιγάνγκ
γεννημένη το 1982

Το βιβλίο που αποτέλεσε την αφετηρία του φεμινιστικού κινήματος της Κορέας. Διεθνές best seller με πωλήσεις πάνω από 1.000.000 αντίτυπα!

Άννα Σόλιον
Neko, το καφέ των γατών

Ένα πρωτότυπο και ξεκαρδιστικό βιβλίο για την εδμή της ευτυχίας - γος ζωής! Η ιστορία επιβεβαιώνει ότι η ευτυχία έρχεται στη ζωή μας με απροσδόκητους τρόπους.

Γρηγόριος Ξενόπουλος
Αναδυαμένη

Ένα από τα αριστουργήματα του κορυφαίου Έλληνα μυθιστοριογράφου προσφέρεται στην Κλασική Σειρά Μίνωας. Ένα ερωτικό και θανάσιμο παιχνίδι που καταλήγει σε δραματική θύελλα.

Άλιε Τζορτζ
Μια μέρα στο Παρίσι

Ένα βιβλίο συγκινητικό μυθιστόρημα και η εξαιρετική αφήγηση της δραματικής αλλαγής που μπορεί να προκαλέσει στη ζωή μία και μόνο νύκτα.

Τζάιλς Μίλτον
Χαμένος Παράδεισος

Επιστατική έκδοση για τα 100 χρόνια από την καταστροφή της Σμύρνης. Το βιβλίο που πρέπει να διαβάσουν όλοι όσοι θέλουν να μάθουν τι πραγματικά έγινε στη Σμύρνη το 1922.

Σπυρίδων Γ. Πλουμίδης
Η «Σιδηρά» Δεκαετία

Με αφορμή την εκατονταετηρίδα από τη Μεταραιστική Καταστροφή, το παρόν σύγγραμμα είναι μία εμπειραποταμένη μελέτη για την περίοδο-ορόσημο στην ιστορική πορεία του ελληνικού κράτους.

Ντελφίν Μινουί - Συλλεκτης
βιβλίων στην Ντοράγια

Η ιστορία της μυηικής βιβλιοθήκης στη Συρία. Μια ιδιαίτερη ιστορία για τη δύναμη του γραπτού λόγου, που αποτελεί πηγή ελπίδας εν καιρώ πολέμου.

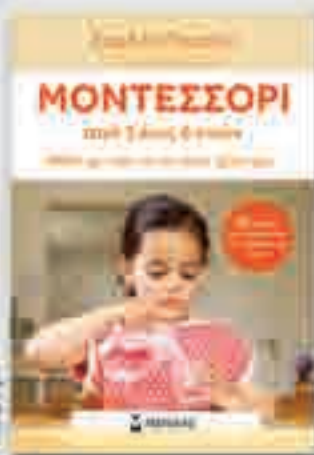
Τόμμι Ορντ
Το κίλος του γκερεμού

Μπορούμε να αλλάξουμε το μέλλον μας αν και βρισκόμαστε... στο κίλος του γκερεμού. Δεν είναι απλώς ένα ακόμα βιβλίο φιλοσοφίας, αλλά ένα έργο αφύπνισης.

Σάρα Οκγουέλ-Σμιθ
Ημερος ύπνος

Έχει κοιραστεί να δώσει μάχη για τον ύπνο του παιδιού σας. Αυτός, ο πολύτιμος οδηγός ύπνου υποσάται να σας βοηθήσει να εντάξετε την πράξη στην καθημερινότητά σας. Κατάλληλος για γονείς με παιδιά έως 5 ετών.

Σαρλότ Πουαζέν - Μοντεσσόρι
από 3 έως 6 ετών

Η μοντεσσόριανη εκπαιδευτρια μας δείχνει τον τρόπο να ενισχύουμε την αυτοπεποίθηση και την αυτονομία των παιδιών. Περιεχόμενο και 20 ιδέες με δραστηριότητες!

Εμανιέλ Μασσόν
Ο Τίμος αγαπάει τον ήλιονη

Τα παιδιά θα μάθουν πολλά ενδιαφέροντα πράγματα για το περιβάλλον, καθώς και το πόσο σημαντικός είναι ο αερισμός και η φροντίδα του ήλιονητός μας.

Disney, Μαθαίνουμε
να ελάνουμε τις οδούς

Τα παιδιά εκπαιδεύονται ότι η χρήση ηλεκτρονικών συσκευών πρέπει να γίνεται με μέτρο, ώστε να υπάρχει χρόνος και για άλλες όμορφες στιγμές.

Βιτωέντζος Κορνάρος
Ερωτόκριτος

Ένα από τα σπουδαιότερα κλασικά έργα όλων των εποχών, διασκευασμένο ειδικά για παιδιά. Με εντυπωσιακή εγγραφή εικονογράφηση.

διαταραχή (Δ.Δ.). Ο Εντ ήλεγχε τη ζωή της, παραμόρφωνε τον τρόπο που έβλεπε τον εαυτό της και προσπαθούσε να της κάνει σωματικό κακό σε όλη τη μακρόχρονη σχέση τους. Ύστερα, κατά τη θεραπεία, η Τζένι έμαθε να αντιμετωπίζει τη διατροφική διαταραχή της σαν σχέση, αλλά και σαν πάθηση. Ένα βιβλίο που απευθύνεται σε όλους, καθώς περιλαμβάνει πληροφορίες για γυναίκες και άνδρες με διατροφικές διαταραχές, τον κύκλο υποστήριξης και τους επαγγελματίες του κλάδου υγείας. Σε επισημονική επιμέλεια της ψυχολόγου – ψυχοθεραπεύτριας Ειρήνης Θ. Παταργιά.

Μέντορες
Russell Brand,
μτφ.: Χαρά Παντελιού
Key Books

Ο συγγραφέας, γνωστός ηθοποιός και από τις κορυφαίες προσωπικότητες διεθνώς στον χώρο της εναλλακτικής προσωπικής ανάπτυξης, περιγράφει τα οφέλη της αναζήτησης και της προσφοράς βοήθειας, και μοιράζεται μαζί μας όσα έμαθε από την καθοδήγηση των δικών του, καθημερινών ηρώων. Σύμφωνα με τον ίδιο, καθένας μας, όπως και όλος ο πλανήτης, είναι ένα έργο σε εξέλιξη, και μόνο μέσα από μια αλυσίδα αμοιβαίας καθοδήγησης μπορούμε να βελτιωθούμε ατομικά και παγκόσμια ως ένα. Οι «*Μέντορες*» θα σας ενθαρρύνουν να βρείτε τους δικούς σας δασκάλους στα πιο απροσδόκτα μέρη και θα σας διδάξουν πώς να αξιοποιήσετε όσους είναι ήδη τμήμα της καθημερινότητάς σας.

FISH!
Stephen C. Lundin, PhD, Harry Paul, John Christensen,
μτφ.: Χαρά Παντελιού
Key Books

Γεμάτο έμπνευση και διαχρονική σοφία, το «*FISH!*» είναι μια από τις πιο δημοφιλείς επιχειρηματικές αλληγορίες όλων των εποχών. Κολοσσοί όπως η Google και η Zappos τη χρησιμοποιούν ως έμπνευση στην οικοδό-

μηση της κουλτούρας τους για να βελτιώσουν την εξυπηρέτηση των πελατών και να ενισχύσουν το ομαδικό πνεύμα και την ηγεσία. Το «*FISH!*» θα σας βοηθήσει να ανακαλύψετε την εκπληκτική δύναμη που υπάρχει ήδη μέσα σας και να κάνετε τη διαφορά – σε όποια φάση της καριέρας σας κι αν βρίσκεστε. Με περισσότερες από 6 εκατ. πωλήσεις αντιτύπων σε όλο τον κόσμο.

Δέκα μαθήματα για την εποχή μετά την πανδημία
Fareed Zakaria,
μτφ.: Γιώτα Κουρμεντάλα
Επίκεντρο

Ο οικοδεσπότης της εμβληματικής εκπομπής του CNN «Fareed Zakaria GPS» δεν αφορά την πανδημία αλλά τον κόσμο που θα δημιουργηθεί μετά την πανδημία. Όχι επειδή ο κορωνοϊός ανήκει στο παρελθόν, αλλά επειδή έχουμε περάσει ένα κρίσιμο όριο. Η σημερινή πανδημία μπορεί να εξουδετερωθεί, αλλά είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα κάνουν την εμφάνισή τους και άλλες επιδημίες. Και καθώς ο κίνδυνος της οπισθοδρόμησης είναι ορατός, μελέτες όπως αυτή του Zakaria είναι απαραίτητες για την υπεράσπιση της λογικής, της επιστήμης και του ουμανισμού.

ΕΡΕΥΝΑ, ΜΕΛΕΤΕΣ, ΙΣΤΟΡΙΑ

Εθνική εικόνα και οικονομική ανάπτυξη
Δρ Ανδρέας Μήλιος
Κλειδάριθμος

Μια μελέτη που α-ναδεικνύει με σαφή και περιεκτικό τρόπο τον κομβικό ρόλο της εθνικής εικόνας στη συνολική διαδικασία ανάπτυξης των χωρών, απαντώντας, μεταξύ άλλων, σε ερωτήματα όπως «πώς αξιολογείται η εθνική εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας από Έλληνες και ξένους» και εάν «έχει προοπτικές βελτίωσης η εικόνα της Ελλάδας και ποιες είναι αυτές». Ένα βιβλίο για την εθνική ταυτότητα και εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας που στοχεύει στον εμπλουτισμό της

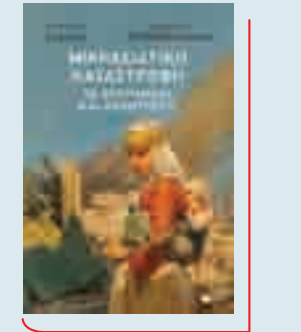
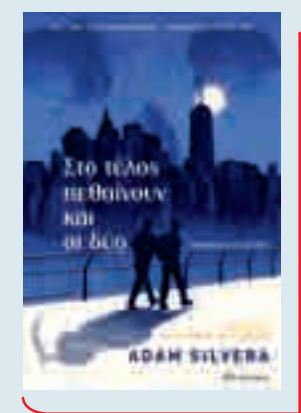
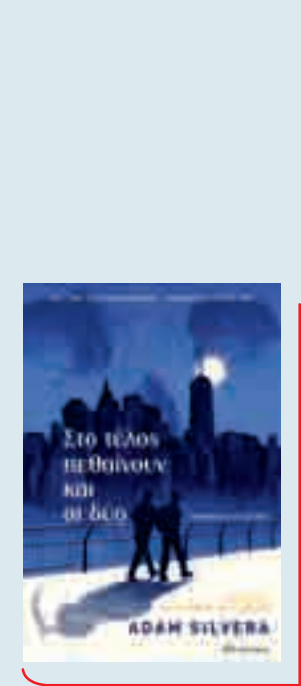
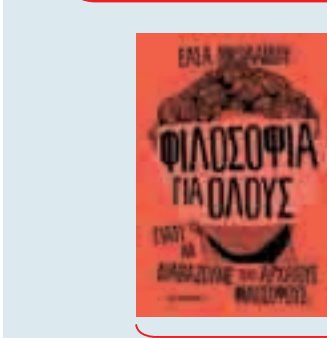
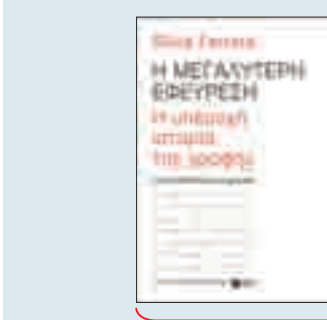
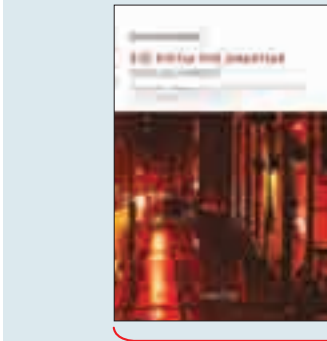
εθνικής αυτογνωσίας και της εθνικής αυτοπεποίθησης και σηματοεύει το μέλλον.

Moonshot:
Η απίστευτη κούρσα της Pfizer για τη δημιουργία του εμβολίου
Δρ Άλμπερτ Μπουρλά
Ψυχογιός

Η εξιστόρηση του προέδρου και CEO της Pfizer Δρ Άλμπερτ Μπουρλά αναμένεται να μας καθηλώσει και να «ρίξει φως» στο παρασκήνιο των 9 μηνών του 2020, μια έντονη περίοδο όπου οι επιστήμονες της Pfizer συνεργάστηκαν με την BioNTech για να κάνουν το αδύνατο δυνατό – να αναπτύξουν, να υποβάλουν σε δοκιμή και να παρασκευάσουν ένα εμβόλιο κατά της COVID-19, για το οποίο παλιότερα θα απαιτούνταν πολλά χρόνια. Το «*Moonshot*» θα είναι διαθέσιμο από τις 10 Διαιτίου και όλα τα έσοδα του συγγραφέα από την έκδοση θα διατεθούν σε φιλανθρωπικούς σκοπούς.

Μακιαβέλλι, Η τέχνη τού να διδάσκεις τους ανθρώπους τι πρέπει να φοβούνται
Patrick Boucheron,
μτφ.: Μήνα Πατεράκη-Γαρέφη
Πατάκη

«Το ενδιαφέρον για τον Μακιαβέλλι αναγεννάται πάντοτε τη στιγμή που προηπνύονται καταιγίδες, διότι είναι αυτός που ξέρει να φιλοσοφεί σε θυελλώδεις καιρούς. Και αν τον ξαναδιαβάζουμε σήμερα, είναι γιατί υπάρχει λόγος να ανησυχούμε. Από τον θάνατό του, το 1527, και εξής, ουδέποτε σταμάτησαν να τον διαβάζουν, και πάντα για να βγουν από τη χαύνωση. Αλλά τι ξέρουμε γι' αυτόν εκτός από τον μακιαβελλισμό, αυτό το συλλογικό άγχος μπροστά στο κακό στην πολιτική; Ας πάρμε λοιπόν να αναζητήσουμε τον άνθρωπο πίσω από τη μάσκα που τον παραμορφώνει. Ας αναδείξουμε τις αντιφάσεις που βασανίζουν το φλογερό αυτό πνεύμα της φλωρεντινής Αναγέννησης». Ο Patrick Boucheron μας προσκαλεί να ανακαλύ-

ψουμε έναν Μακιαβέλλι προκλητικό, οραματιστή, «αδυσώπητο σαν καλοκαιριάτικο ήλιο»: «Ο Μακιαβέλλι είναι αφυπνιστής, επειδή είναι συγγραφέας. Γράφει για να βάλει την πένα του στην πληγή. Γράφει για να δώσει και πάλι ζωή όχι στην αίγλη των λέξεων αλλά στην αλήθεια των πραγμάτων».

Η μεγαλύτερη εφεύρεση. Η ιστορία της ανθρωπότητας σε 9 χειρόγραφα
Silvia Ferrara,
μτφ.: Άννα Παπασταύρου
Πατάκη

Αυτό το βιβλίο μιλάει για μια εφεύρεση που εξακολουθεί να περιβάλλεται από μυστήριο: τη γραφή. Είναι πλέον σχεδόν βέβαιο ότι η σύλληψη της εφεύρεσης αυτής πολλές φορές στην ιστορία έγινε από το μηδέν. Πώς όμως έφτασαν οι άνθρωποι σε αυτή την επανάσταση; Τι τους ώθησε να γράψουν; Για να μας βοηθήσει να αποκαλύψουμε αυτό το απόκρυφο μυστικό, η Σιλβία Φερράρα μάς οδηγεί στην ανακάλυψη των γραφών που δημιουργήθηκαν από το μηδέν και εκείνων που ως σήμερα δεν έχουν αποκρυπτογραφηθεί, όχι μόνο ανάμεσα στα μυστικά της ιστορίας, αλλά και μέσα στους μαιάνδρους του νου μας. Ένα ταξίδι στην απερίοριστη ικανότητά μας να γεννάμε ιστορίες και σύμβολα, ένα ταξίδι καμωμένο από σιβυλλικές επιγραφές, από φαινές ιδέες κατά το παρελθόν, από την επιστημονική έρευνα του σήμερα και από τον ασαφή, απρόβλεπτο αντίλαλο της γραφής του μέλλοντος.

Στα σπίτια της αμαρτίας
Εύα Νικολαΐδου
Κάκτος

Η δημοσιογράφος-συγγραφέας κάνει μια έρευνα γύρω από την πορνεία και, πίνοντας καφέ μ' αυτά τα κορίτσια, στους οίκους ανοχής, καταγράφει την καθημερινότητά τους. Κρατούσε 40 χρόνια στο αρχείο της ένα δημοσιογραφικό ημερολόγιο με συνεντεύξεις, φωτογραφίες, ταυτότητές τους, βιβλιάρια υγείας τους, έγγραφα. Η Νικολαΐδου δίνει μια

ολοκληρωμένη εικόνα της πορνείας: Τι ψάχνουν οι πελάτες; Γιατί τις επιλέγουν; Τι τους ζητάνε; Πώς συμπεριφέρονται; Το χθες ήταν διαφορετικό; Μεταξύ άλλων, θα σας συναρπάσει για τον ρεαλισμό της η μοναδική συνέντευξη της Γαβριέλλας Ουσάκοβα. Μια πόρνη θρύλος που είχε πει τη γνωστή φράση: «Εγίνα πόρνη διότι εγεννήθην έτσι».

Φιλοσοφία για όλους
Έλσα Νικολαΐδου
Μεταίχμιο

Γιατί να διαβάζουμε τους αρχαίους φιλοσόφους; Γιατί, όπως λέει η συγγραφέας, η φιλοσοφία ανοίγει ορίζοντες. Ο Σωκράτης μας τσίμπησε σαν αλογόμυγα για να ξυπνήσουμε, ο Πλάτωνας μας έβγαλε από το σπήλαιο, ο Αριστοτέλης μας ξενάγησε στη φύση, ο Επίκουρος μας φιλοξένησε στον Κήπο, οι Στωικοί μεγάλωσαν την πατρίδα μας και έγινε ο κόσμος, το σύμπαν. Ολόκληρη η φιλοσοφική παράδοση από τον Σωκράτη έως τον Επίκουρο και τους Στωικούς δεν προσφέρει μόνο λύσεις στα προβλήματά μας, αλλά μας διδάσκει και πώς να ζήσουμε με αυτά.

Μικρασιατική Καταστροφή: 50 ερωτήματα και απαντήσεις
Άγγελος Συρίγος, Ευάνθης Χατζηβασιλείου
Πατάκη

Μέσα από 50 ερωτήσεις και απαντήσεις εξετάζονται με νηφαλιότητα: Μια μεγάλη εθνική και διεθνής σύγκρουση· το ξέσπασμα του Εθνικού Διχασμού· οι στόχοι και τα μέγala διλήμματα των πρωταγωνιστών· τα ελλείμματα και τα λάθη μας· μύθοι, παρανοήσεις και υπεραπλουστεύσεις· η στάση των μεγάλων δυνάμεων, που επιδίωξαν (φυσικά) την ικανοποίηση των δικών τους και όχι των δικών μας εθνικών συμφερόντων· οι αξιώσεις της τουρκικής πλευράς και οι μέθοδοι που επέλεξε για να τις πετύχει από το 1914 έως το 1922· οι επιπτώσεις της Μικρασιατικής Καταστροφής. Τα συμπεράσματα, ιδίως

ΒΑΛΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΗ ΖΩΗ ΣΟΥ

Θωμάς Ψύρρας
Τι απομένει απ' τη φωτιά
Μια συγκλονιστική μαρτυρία ζωής που κουβαλά τα τραύματα και τις χαμένες προσδοκίες ενός ολόκληρου αιώνα.

Σάκης Σερέφας
Άνθρωπος Μαρίκα
Από τη Σμόρνη στην Κοκκινιά. Ο Σάκης Σερέφας μάς συστήνει την άνθρωπο Μαρίκα αφηγούμενος με τον μοναδικό του τρόπο τη ζωή της Μαρίκας Νίνου, μιας γυναίκας που έλαμψε σαν άστρο.

Giovanna Giordano
Μια πτήση μαγική
Ένα αλληγορικό παραμύθι για την ανεξάντλητη πίστη στη ζωή. Ανακαλύψτε την Ιταλίδα συγγραφέα που προτάθηκε για το Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Romy Hausmann
Η Μάρτα κοιμάται
Μπορείς να δραπετεύσεις από το παρελθόν σου; Το νέο συγκλονιστικό θρίλερ για την ενοχή και την εξιλέωση από τη συγγραφέα του μπεστ σέλερ Καλό μου παιδί.

Hans Rosenfeldt
Σκληρό καλοκαίρι
Ένας νεκρός λύκος. Μια δολοφονία με ναρκωτικά που πήγε στραβά. Μια γυναίκα δολοφόνος που σπέρνει τον θάνατο.

metaixmio.gr

ΜΕΤΑΙΧΜΙΩ

Τα βιβλία της ζωής μας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ

www.cup.gr

info@cup.gr

CreteUniversityPress

@cup_gr

@CreteUniPress

ΓΕΩΡΓΙΟΣ J. ΚΟΜΙΝΟΝ
**ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ
ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ**

ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΒΙΤΤΓΕΝΣΤΑΙΝ
ZETTEL // ΔΕΛΤΑΡΙΑ

ΠΑΥΛΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ
**ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΥΣΗ
ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ**

αυτά που δεν μας είναι αρεστά, αποτελούν την ελάχιστη τιμή που αρμόζει στη μνήμη των όσων χάθηκαν τότε, των δικών μας χαμένων ανθρώπων.

Metropolis - η ιστορία των πόλεων, της μεγαλύτερης ανακάλυψης του ανθρώπου, Ben Wilson, μτφ.: Βιολέττα Ζεύκη
Διόπτρα

Ο ιστορικός Ben Wilson, συγγραφέας βραβευμένων best sellers, αφηγείται τη μεγάλη, ένδοξη ιστορία του τρόπου με τον οποίο η ζωή στην πόλη επέτρεψε την ανάπτυξη του ανθρώπινου πολιτισμού. Ξεκινώντας με την Ουρούκ, την πρώτη πόλη του κόσμου, που χρονολογείται από το 4.000 π.Χ. και απεικονίζεται στο Έπος του Γκιλγκαμές, μας δείχνει ότι οι πόλεις δεν ήταν ποτέ μια ανάγκη, αλλά, όταν δημιουργήθηκαν, η εγγύτητά τους οδήγησε σε άνθηση των επιτευγμάτων του ανθρώπου, δημιουργώντας νέα επαγγέλματα, νέες μορφές τέχνης, λατρείας και εμπορίου – όλα αυτά που συνθέτουν τον πολιτισμό. Ζωντανά, ευφυές, ευκολοδιάβαστο, το «Metropolis» είναι μια υπέροχη περιήγηση στα ανθρώπινα επιτεύγματα.

Ανθρωπολογία του Μαρξισμού Cedric J. Robinson, μτφ.: Αλέξανδρος Μανωλάτος
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Η μελέτη του διακεκριμένου Αφροαμερικανού πολιτικού επιστήμονα Cedric Robinson διερευνά την ιστορία του κοινοτισμού, ιδέα την οποία διεκδίκησαν ως δική τους ο Μαρξ και οι επίγονοί του. Ο Robinson θεωρεί ότι το σοσιαλιστικό ιδεώδες δεν εμφανίστηκε μαζί με τον καπιταλισμό, ούτε η ύπαρξή του εξαρτάται από αυτόν, αλλά ότι αποτελούσε οργανική πτυχή τόσο του δυτικού όσο και άλλων πολιτισμών πολύ πριν από την αυγή των Νεότερων Χρόνων. Ο Robinson επιδιώκει να δείξει ότι τόσο ο δυτικός σοσιαλισμός

όσο και ο ιστορικός υλισμός αποτέλεσαν εκφράσεις των ζυμώσεων ενός ολόκληρου πολιτισμού και όχι απλώς προϊόντα ενός συγκεκριμένου ιστορικού γεγονότος, μιας συγκεκριμένης εποχής ή ενός κύκλου εκλεκτών διανοουμένων.

Εξατομίκευση και γενίκευση στη φιλοσοφία της πράξης Πάυλος Σούρλας
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Στη ζωή μας τελούμε καθημερινά διάφορες πράξεις και γινόμαστε μάρτυρες ή και αποδέκτες πράξεων των άλλων. Τι είναι όμως οι ανθρώπινες πράξεις; Τι σύγχρονη εποχή, δύο υπήρξαν οι βασικές αντίπαλες σχολές. Η μία στάθηκε περισσότερο στην πράξη ως ένα εξατομικευμένο γεγονός ηθελημένης μεταβολής της πραγματικότητας το οποίο, ενώ η άλλη τόνισε περισσότερο το στοιχείο της πρόθεσης ως αυθορμησίας του δράντος και επέμεινε στην ενότητα της πράξης. Το παρόν βιβλίο επιχειρεί τη σύνθεση των δύο, αλλά και να αναδείξει ένα τρίτο στοιχείο της πράξης, που είναι στοιχείο γενίκευσης: τους λόγους στους οποίους βασίστηκε ή όφειλε να βασιστεί ο δρων.

Zettel // Δελτάρια, Λούντβιχ Βίτγκενσταϊν, μτφ.: Μιλτιάδης Ν. Θεοδοσίου
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Ένα εξαιρετικό δείγμα βιτγκενσταϊνικής φιλοσοφίας κατευθείαν από την πηγή. Πρόκειται για αποσπασματικές σημειώσεις διά χειρός Βίτγκενσταϊν, επιλεγμένες και επιμελημένες από τους φιλοσόφους, μαθητές και φίλους του φιλοσόφου, την Ελίζαμπεθ Άνσκομπ και τον Γκέοργκ φον Βριγκτ. Το παλαιότερο απόσπασμα γράφτηκε το 1929 και το υστερότερο τον Αύγουστο του 1948, ενώ στην πλειονότητά τους τα αποσπασματα προέρχονται από δακτυλογραφημένα χειρόγραφα τα οποία ο Βίτγκενσταϊν υπαγόρευσε κατά την περίοδο 1945-1948. Οι

παράγραφοι που συνθέτουν το βιτγκενσταϊνικό κείμενο είναι αμιγώς φιλοσοφικές, και τις σημαδεύει η γνωστή συνήθεια του Βίτγκενσταϊν να θέτει ερωτήματα τα οποία αφήνει αναπάντητα.

Η τέταρτη επανάσταση John Micklethwait, Adrian Wooldridge, επιμέλεια Δημήτρης Π. Σωτηρόπουλου, Επίκεντρο

Οι συγγραφείς σημειώνουν ότι η βασική πολιτική πρόκληση της επόμενης δεκαετίας θα είναι η βελτίωση των κυβερνήσεων και πως οι δυτικές δημοκρατίες έχουν τις περισσότερες πιθανότητες να ανταποκριθούν στις αλλαγές. Αλλά η Δύση βρίσκεται ενώπιον και της μεγαλύτερης διακινδύνευσης: το ότι ακούει τους ανθρώπους είναι ο λόγος που το δυτικό κράτος έχει φορτωθεί τόσο πολύ, και οι πολιτικοί υποκινούνται στον πειρασμό να επιβαρύνουν το Κράτος με ακόμη μεγαλύτερες υποχρεώσεις. Αυτή τη στιγμή η δημοκρατία μοιάζει μερικές φορές σα να σκαβεί τον δικό της λάκκο. Αν η Δύση θα υπακούσει στα καλύτερα ή τα χειρότερα της ένστικτα είναι το ερώτημα που θα προσδιορίσει το αποτέλεσμα της Τέταρτης Επανάστασης.

Γιάννης Μπεχράκης - Με τα μάτια της ψυχής, Γιώργος Αρχιμανδρίτης Πατάκης

Το όνομα του Γιάννη Μπεχράκη (1960-2019) είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις σημαντικότερες στιγμές του παγκόσμιου φωτορεπορτάζ των τελευταίων δεκαετιών. Μάρτυρας των γεγονότων που συνθέτουν τη σύγχρονη ιστορία και υπερασπιστής εκείνων που την υφίστανται, ο Γιάννης Μπεχράκης ήταν ένας βαθιά στρατευμένος ανθρωπιστής. Βασισμένο σε σειρά συζητήσεών του με τον Γιώργο Αρχιμανδρίτη, το βιβλίο αποτυπώνει με τρόπο ανάγλυφο τη φιλοσοφία και τον τρόπο σκέψης του πολυ-

βραβευμένου Έλληνα φωτογράφου και μας παραδίδει απόφια την ποιητική της τέχνης και της ζωής του.

Τουρκικός ιμπεριαλισμός και αποτροπή Βασίλης Κ. Φούσκας
Επίκεντρο

Ο συγγραφέας, ο οποίος μεταξύ άλλων είναι καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής και Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο του Ανατολικού Λονδίνου, υπογραμμίζει τη συνεχή και δομημένη ενδοτικότητα των πολιτικών ελίτ της χώρας μας απέναντι σε όλα τα ιστορικά-στρατηγικά αιτήματα της Τουρκίας αναφορικά με την Κυπριακή Δημοκρατία, το Αιγαίο και τη Θράκη και δείχνει με στοιχεία τη θεαματική άνοδο της τουρκικής οικονομίας σε σχέση με την ελληνική. Ταυτόχρονα, μέσω ενός «φαντασιακού» διαλόγου μεταξύ του Αχμέτ Στραβούτλου και του Παναγιώτη Κονδύλη, απαντάει στα κρίσιμα ερωτήματα για το τι πρέπει να κάνει η Ελλάδα προκειμένου να δρομολογήσει ένα άλλο αναπτυξιακό κοινωνικο-οικονομικό πρότυπο, καθώς και μια αξιόπιστη αποτροπή ενάντια στην Τουρκική επιθετικότητα σε Αιγαίο, Θράκη και Κύπρο. Ο πρόλογος είναι του Κώστα Δημουλά.

Αναζητώντας μια θεωρία των πάντων Nicolaides Demetris, μτφ.: Χρίστος Γούδης
Κάκτος

Ο συγγραφέας οδηγεί τους αναγνώστες σε ένα περιπετειώδες ταξίδι στον χώρο και στον χρόνο, προς αναζήτηση μιας ενιαίας «θεωρίας των πάντων», μέσω μιας σπάνιας και ειδικής αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις φυσικές φιλοσοφίες των σημαντικότερων αρχαίων Ελλήνων διανοητών και στους νόμους της σύγχρονης φυσικής. Αναπτύσσοντας μια ιστορία και φιλοσοφία της επιστήμης, ο φυσικός Nicolaides Demetris λογικά τα μεγάλα επιτεύγματα του κριτικού νου και της αχαλίνωτης ανθρωπίνης φαντασίας στη φιλόδοξη αναζήτησή τους για μια

θεωρία που τελικώς θα ερμηνεύει όλα τα φαινόμενα της φύσης μέσω ενός και μοναδικού αναλλοίωτου κυρίαρχου νόμου.

ΔΙΑΦΟΡΑ Γεωγραφία για εντελώς αγεωγράφητους, από την ομάδα η Γεωγραφία είναι πολύ κουλ
Διόπτρα

Η επίσημη ομάδα Η Γεωγραφία είναι πολύ κουλ μας μαθαίνει βασικές αρχές Γεωγραφίας για να πάψουμε να μπερδεύουμε το Καρπενήσι με νησί! Το βιβλίο ξεκινάει με τα βασικά, λύνει συχνές γεωγραφικές απορίες και παρεξηγήσεις και κλείνει με ένα κεφάλαιο γεμάτο εξυπνάδες κι ενδιαφέρουσες ιστορίες! Σε τι τμήματα χωρίζουμε τον πλανήτη Γη ώστε να συνηνοούμαστε μεταξύ μας; Ποια είναι η διαφορά μεταξύ Αγγλίας, Ηνωμένου Βασιλείου και Μεγάλης Βρετανίας; Αφού η Κασπία Θάλασσα έχει γύρω γύρω ξηρά, δεν είναι λίμνη; Τελειώνοντας την ανάγνωση αυτού του βιβλίου, δεν θα έχεις λύσει απλώς όλες τις παραπάνω απορίες, αλλά θα σου ανοίξει η όρεξη να λύσεις άλλες τόσες!

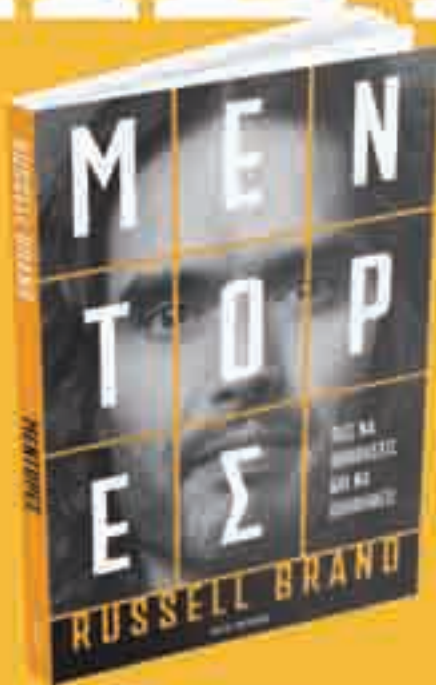
Say Cake! Έλενα Τσαβαλιά
Key Books

Σε τετράχρωμη πολυτελή έκδοση, με σκληρό εξώφυλλο, που υπόσχεται να σας βοηθήσει να «πετύχετε» κάθε συνταγή! 52 νόστιμα και λαχταριστά κέικ, ένα για κάθε εβδομάδα του χρόνου! Γιατί ένα κομμάτι κέικ είναι η χαρά της προσφοράς γι' αυτόν που το μοιράζεται, η χαρά της ζεστασιάς γι' αυτόν που το προσφέρει και η χαρά της απόλαυσης γι' αυτόν που το γεύεται. Ένα κομμάτι κέικ είναι ένα υπέροχο χαμόγελο σ' έναν φωτογραφικό φακό...

Σουβλάκι. Ένα γαστρονομικό ταξίδι από τα ομηρικά έπη μέχρι το σύγχρονο street food Τάσος Μπρεκουλάκης, Μαρίνα Πετρίδου
Πατάκης

Ξεκίνησε ως ανθολόγιο

KEY BOOKS

«Ένα μικρό βιβλίο
με τεράστια καρδιά».
The Guardian

Αγάπησε κάθε κομμάτι
του εαυτού σου,
κάθε κομμάτι της ζωής.

keybooks.gr

6 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ!
Μια από τις πιο δημοφιλείς επιχειρηματικές
αλληγορίες όλων των εποχών!

Οι πιο συναρπαστικές, τρυφερές, σέξι, γνήσια ρομαντικές ιστορίες,
τα μεγαλύτερα bestsellers της ελληνικής αισθηματικής λογοτεχνίας!

Εκείνος είναι ο παράδεισος
και η κόλασή της μαζί.
Μια παρθευμένη στις πληγές του παρελθόντος
γυναίκα, θα βρει στο πρόσωπο ενός διάσημου
αλλά απόμακρου σκηνοθέτη, όχι μόνο τον έρωτα
του καινούργιου της βιβλίου, αλλά και τον άντρα
που θα κάνει τα πάντα για να την βγάλει
από το παραμυθένιο περιβάλλον που δημιούργησε
η ίδια για την προστασία της.

Μαζί θα σπάσουν τα όριά τους
-και θα γνωρίσουν τη μαγεία του έρωτα.
Εκείνος αγωνίζεται στα πεδία για τη νίκη.
Εκείνη δεν εμπιστεύεται κανέναν.
Η Έλενα Αντωνίου παρουσιάζει την ιστορία
της Δάφνης Ανδρόιου και του Νίκου Αυγερινού.
Ένα καθηλωτικό μυθιστόρημα που θα μείνει
χαραγμένο στη μνήμη σας για πολύ καιρό.

Silk

www.silkbooks.gr

Καλώς ήρθατε στον σκοτεινό παράδεισο
του υπέροχου κυρίου Κέν...
Αφήστε στην άκρη όλες τις αναστολές σας και
τολμήστε να βυθιστείτε στην ιστορία του
Αλεξάντερ Κέν και της Γκέκι Κλάιβεν.
Μόνο να θυμάστε πως αυτό το βιβλίο είναι
το πρώτο SILK Erotica, που σημαίνει
πως οι ηρώοι του ξεγυμνάζουν από έρωτα,
ένταση και αναξάντα πάθος.

κειμένων για το σουβλάκι από την ελληνική και παγκόσμια βιβλιογραφία, μια συλλογή με αποσπάσματα από άρθρα και βιβλία που ήταν απελπιστικά λίγα και εξελίχθηκε σε μια έρευνα για το σουβλάκι του ελλαδικού χώρου από την εποχή του Ομήρου, κι ακόμα πιο παλιά, μέχρι τις σημερινές μπασταρδεμένες εκδοχές του που, όπως λένε οι συγγραφείς, δεν είναι σουβλάκια. Το αποτέλεσμα είναι αυτό το βιβλίο, που δεν έχει ούτε μία φωτογραφία και είναι όλο σχεδιασμένο στο χέρι από τον Κωνσταντίνο Φυντάνη, και αποτελεί την πρώτη απόπειρα να καταγραφεί η ιστορία του πιο δημοφιούς ελληνικού street food, του πιο γνωστού ίσως ελληνικού φαγητού.

Ο γύρος του κόσμου με ένα σομπρέρο El Sombrero
Διόπτρα

Η μέρα που ο καλύτερος ποδοσφαιριστής του κόσμου έπαιξε στις λάσπες ενός χωριού

για χάρη ενός παιδιού, ο άνθρωπος που το ποδόσφαιρο τον έσωσε από μία γενοκτονία, ένα παιδί που βλέπει με τα μάτια της ψυχής, η πρώτη γυναίκα σταρ του ποδοσφαίρου που «μπορούσε να κάνει ό,τι κάνουν οι άντρες», ένας σκύλος που έγινε το σύμβολο μιας ομάδας. Αυτές και πολλές ακόμα γνωστές και, κυρίως, άγνωστες ιστορίες για το πιο αγαπημένο παιχνίδι. Ιστορίες από 20 διαφορετικές χώρες μάς ταξιδεύουν στη μαγεία του ποδοσφαίρου και καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο αγγίζει τις ζωές εκατομμυρίων ανθρώπων.

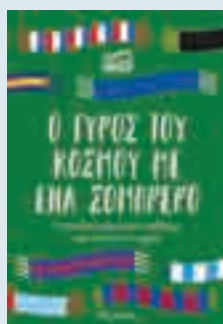
Η τελευταία role position Κέλλυ Λαμπρίδου
Γράφημα

Από το οπισθόφυλλο: Το βιβλίο κάνει λόγο για έναν οδηγό της Formula 1. Συγκεκριμένα, εξιστορεί τη ζωή του εντός όσο και εκτός πίστας, τι συμβαίνει μπροστά και πίσω από τις κάμερες ενώ η

μεγαλύτερη βαρύτητα δίνεται στη σχέση του πρωταγωνιστή με τον περίγυρό του –ομάδα, συναθλητές, οικογένεια, συνεργάτες– και ειδικότερα, στο δέσιμο που έχει με τους δύο κολλητούς του φίλους. Μέσα από διάφορα γεγονότα, παρατηρούμε την εναλλαγή των συναισθημάτων και των απόψεών του καθώς και την εικόνα του «σκληρού» και «παρορμητικού» οδηγού, να καταρρέει. Μέσα σε όλα αυτά, όμως, η αγάπη του για το συγκεκριμένο άθλημα δεν παύει να υπάρχει λεπτό.

ΠΟΙΗΣΗ
Αποκατάσταση Βασίλης Αμανατίδης
Νεφέλη

Το ένατο κατά σειρά βιβλίο ποίησης του Βασίλη Αμανατίδη είναι μια συγκλονιστική ποιητική μαρτυρία από τη χώρα των ζωντανών, που συναρμολογεί το επικαιρικό και επείγον του ντοκουμέντου με το άχρονο. Μέσα από

τον βυθό ενός σπονδυλωτού έργου 53+4 ποιημάτων, αναδύεται κυρίαρχη η δύναμη και η δημιουργική ικανότητα του νου να υπερνικά τη βάνουση πραγματικότητα, αλλά και της γλώσσας –και μετωνυμικά της ποίησης– να μεταμορφώνεται και να μας μεταμορφώνει, συνενώνοντάς μας πέρα από το γενετήσιο τραύμα, τη φθορά, τον θάνατο.

Γράμματα στην «Ελκώνα» Μαρίνα Τσβετάεβα
Νεφέλη

Κατά τη σπουδαία ρωσίδα ποιήτρια Μαρίνα Τσβετάεβα «όλη η ζωή χωρίζεται σε τρεις περιόδους: προαίσθηση του έρωτα, πράξη του έρωτα και ανάμνηση του έρωτα». Αυτά τα γράμματα ανήκουν στη μεσοία – γράφτηκαν στα ρωσικά στη δίνη μιας συνάντησης στο Βερολίνο το 1922. Η μετάφρασή τους όμως από την ποιήτρια στα γαλλικά, όταν δέκα χρόνια αργότερα βρίσκεται αυτοεξόριστη

στο Παρίσι, τοποθετείται στην τελευταία. Στην πραγματικότητα, πρόκειται περισσότερο για μεταγραφή, όπου η Τσβετάεβα ενθέτει σχόλια, ποιητικά της αποσπάσματα αναφερόμενα στην εποχή και κυρίως, δύο συνοψιστικές αφηγήσεις, που «δένουν» τις επιστολές σε μια ολοκληρωμένη ερωτική ιστορία – με νήμα τον χρόνο που έχει μεσολαβήσει.

ΠΑΙΔΙΚΑ
Τοκ, τοκ... είμαι η ευτυχία
Εύα Έλαντ, μτφ.: Μάγδα Τσολάκου,
Μίνωας

Τοκ, τοκ... Υπάρχουν στιγμές που αισθάνεσαι ότι η ευτυχία είναι πολύ μακριά. Δεν χρειάζεται να την αναζητάς. Υπάρχει ένα μέρος όπου εκείνη βρίσκεται πάντοτε... ανακάλυψε το! Ένα εικονογραφημένο βιβλίο για τη διαχείριση των συναισθημάτων των παιδιών, που επιμένει ότι η ευτυχία βρίσκεται παντού! Για παιδιά ηλικίας 3 ετών και άνω. **Α**

ΝΕΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ

T. J. NEWMAN
Η πτώση

DEMETRIS NICOLAIDES
Αναζητώντας μια θεωρία των πάντων

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
myKAKTOS

Οι προσφυγές του 1922 και η κρίση του 1929 από την ΤΤΕ

Δύο νέες εκδόσεις κυκλοφορούν από το Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος. Η πρώτη με τίτλο «Πτυχές της αποκατάστασης των προσφύγων στην Ελλάδα, 1922-1930» είναι το τρίτο βιβλίο της σειράς «Τεκμήρια από το Ιστορικό Αρχείο». Πρόκειται για ένα βιβλίο που συμπίπτει με τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή, με τεκμήρια από το Ιστορικό Αρχείο της Τράπεζας της Ελλάδας για την αποκατάσταση των προσφύγων. Η ιστορικός **Λένα Κορμά** ερευνά το αρχείο του **Εμμανουήλ Τσουδερού**—διοικητή της Τράπεζας και πρωθυπουργού την περίοδο της Κατοχής στην εξόριστη ελληνική κυβέρνηση, ο οποίος είχε ασχοληθεί εκτενώς με το ζήτημα και δώρισε το προσωπικό αρχείο του στην Τράπεζα της Ελλάδος—και επιλέγει τα πιο αντιπροσωπευτικά τεκμήρια, από την αποστολή Νάνσεν το 1922 έως τις παραμονές διάλυσης της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων (ΕΑΠ) το 1930, οριοθετώντας έναν καμβά που επιτρέπει την αναπαράσταση—σε αδρές γραμμές—της ιστορίας της προσφυγικής αποκατάστασης. Στη δεύτερη έκδοση με τίτλο «**Η κρίση του 1929 και η Ελλάδα: Οικονομικές, πολιτικές και θεσμικές**

όψεις»—έναν συλλογικό τόμο με επιμελητές τους **Ανδρέα Κακριδή** και **Σωτήρη Ριζά**—εξετάζεται η κρίση του 1929. Αφορμή, η πρόσφατη κρίση του 2008 που προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον για την αναζήτηση της προηγούμενης μεγάλης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Στο βιβλίο, που χωρίζεται σε τρία μέρη, καλύπτονται θέματα οικονομίας και οικονομικής πολιτικής, οι διεθνείς διαστάσεις της κρίσης και οι πολιτικές και θεσμικές όψεις της κρίσης του '29 στην Ελλάδα. Αυτό που έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι οι συντελεστές του προέρχονται από διαφορετικούς επιστημονικούς κλάδους με διαφορετικά μεθοδολογικά εργαλεία, και έτσι εξετάζουν την κρίση από διαφορετικές οπτικές γωνίες, συνδυάζοντας αρχειακή έρευνα με περισσότερες ποσοτικές ή θεωρητικές προσεγγίσεις. Διαπιστώνεται δε πως η οικονομική κρίση σήμανε την αλλαγή του παραδείγματος της οικονομικής πολιτικής σε ό,τι αφορά τον προστατευτισμό και τον οικονομικό εθνικισμό, ωστόσο υπήρξε πολιτική και κοινωνική αποσταθεροποίηση με αρνητικές συνέπειες για τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς, κάτι που ευτυχώς δεν συνέβη το 2008, με τους δημοκρατικούς θεσμούς να αντέχουν τις πιέσεις. ●

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Ένα διεθνές συνέδριο για τα 100 χρόνια από τον θάνατό του

Τον Οκτώβριο του 2022 συμπληρώνονται 100 χρόνια από τον θάνατο του Ανδρέα Καρκαβίτσα. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λεχαιών και ο Όμιλος Φίλων Δημοτικής Βιβλιοθήκης υπό την αιγίδα του Δήμου Ανδραβίδας-Κυλλήνης διοργανώνουν από τις 4 έως τις 6 Νοεμβρίου 2022 ένα διεθνές συνέδριο με τίτλο «Ο Ανδρέας Καρκαβίτσας και η εποχή του. Λογοτεχνία, Γλώσσα, Πολιτική» στα Λεχαινά, τη γενέτειρά του Καρκαβίτσα, για να τιμήσουν το έργο του, που σημάδεψε το τέλος του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ού. Καθώς ο Καρκαβίτσας έχει καταξιωθεί από τη φιλολογική κριτική ως ένας σημαντικός λογοτέχνης της γενιάς του 1880, αν και παρατηρείται υποχώρηση της μελέτης του έργου του στη σχολική εκπαίδευση, και επειδή υπάρχουν αρκετές πτυχές της συγγραφικής του δράσης που δεν έχουν έως τώρα ερευνηθεί συστηματικά, αξίζει να το εξετάσουμε εκ νέου. Ο λαμπρός χειρισμός της γλώσσας στα έργα του Καρκαβίτσα, η κοινωνική κριτική που ασκεί στα κείμενά του, αλλά και η αρθρογραφία του καθιστούν το έργο του διαχρονικό και επίκαιρο. Στόχος, λοιπόν, του συνεδρίου είναι να επανεκτιμήσει το έργο του Καρκαβίτσα υπό το φως των νέων επιστημονικών προσεγγίσεων. Η προθεσμία υποβολής προτάσεων λήγει σε λίγες ημέρες, στις 31 Μαρτίου 2022. ●

INFO

Υποβολή προτάσεων: Τίτλος πρότασης, περίληψη μέχρι 300 λέξεις και σύντομο βιογραφικό. Διάρκεια εισήγησης: 20 λεπτά. Αποδοχή προτάσεων: 30.04.2022. Επικοινωνία: Ευγενία Αδαμοπούλου, eugadamo@otenet.gr και eugadamo@gmail.com, τηλ. 6974041096

ΕΚΛΕΙΨΗ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΠΟΥΛΙΑ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΣΣΑΛΗΣ

ΜΥΡΤΩ ΚΟΝΤΟΝΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΠΟΥΛΙΑ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΣΣΑΛΗΣ

ΘΕΑΤΡΟ ΣΦΕΝΔΟΝΗ

ΜΑΚΡΗ 4 - ΣΤΑΣΗ ΜΕΤΡΟ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

25.02 - 20.03

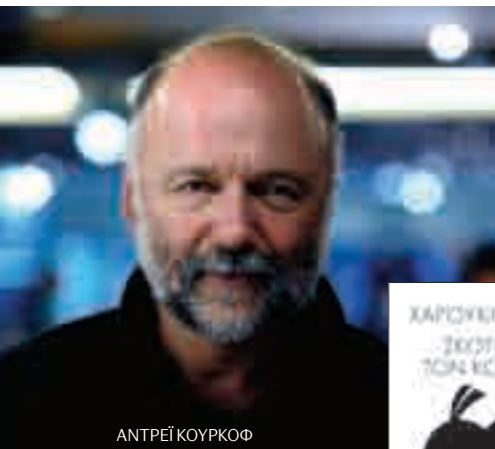
ΠΕΜΠΤΗ - ΣΑΒΒΑΤΟ 21.00 / ΚΥΡΙΑΚΗ 19.30

ΠΡΟΠΩΛΗΣΗ VIVA.GR
ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ 1194 5054 160

ΣΥΜΠΑΡΑΓΩΓΗ VEGA LYRA

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ

ATHENS VOICES 100% ATHENS VOICES BASED ATHENS GR

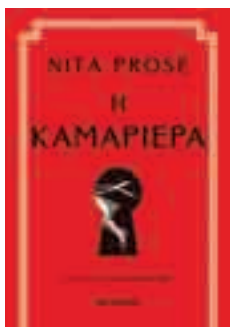
ΑΝΤΡΕΪ ΚΟΥΡΚΟΦ

ΛΕΟΝΑΡΔΟ ΠΑΠΟΥΡΑ

ΙΡΕΝΕ ΒΑΛΕΧΟ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ βιβλία!

Δυνατά ελληνικά ονόματα και βιβλία που έχουν γίνει ήδη μπεστ σέλερ στο εξωτερικό ετοιμάζουν οι εκδοτικοί οίκοι για τους επόμενους μήνες. Ξεχωρίσαμε τις πιο δυνατές αφίσες που θα μας απασχολήσουν και σας παρουσιάζουμε τα βιβλία που θα τοποθετηθούν στα ράφια των βιβλιοπωλείων και των e-shops μέχρι τον Ιούνιο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Από τις εκδόσεις Ψυχογιός αναμένουμε να κυκλοφορήσει στα ελληνικά στις 7 Απριλίου το βιβλίο του **Χαρούκι Μουρακάμι**. Ο Μουρακάμι, που γνώρισε παγκόσμια επιτυχία στα τέλη της δεκαετίας του 1980 με το «Νορβηγικό δάσος» το οποίο ξεπέρασε τα 10 εκατομμύρια σε πωλήσεις, θεωρείται ένας από τους κορυφαίους σύγχρονους συγγραφείς παγκοσμίως, με κάθε νέο βιβλίο του να αποτελεί εκδοτικό γεγονός. Αυτό συμβαίνει και με το «**Σκοτώνοντας τον Κομεντάτορε**» που περιμέναμε πέντε χρόνια μετά την ιαπωνική του έκδοση.

Ποιος είναι «Ο άνδρας που πέθανε δύο φορές»; Θα μας τον συστήσει ο **Richard Osman**, μία από τις δημοφιλέστερες τηλεοπτικές προσωπικότητες της Μεγάλης Βρετανίας, παρουσιαστής του εξαιρετικά επιτυχημένου τηλεπαιχνιδιού γνώσεων Pointless του BBC, στο νέο του μυθιστόρημα που θα κυκλοφορήσει 19 Μαΐου. «Η Λέσχη Φόνων της Πέμπτης», το πρώτο του βιβλίο, είναι το τρίτο πιο επιτυχημένο μυθιστόρημα όλων των εποχών στη Μεγάλη Βρετανία – μετά από έργα των Τζ. Κ. Ρόουλινγκ και Νταν Μπράουν.

Ένα ταξίδι σε όσα και όσους διαφύλαξαν τα βιβλία για 30 αιώνες επιχειρεί η **Irene Vallejo** στο βιβλίο της με τίτλο «**Πάπυρος: Η περιπέτεια του βιβλίου από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα**». Η Ισπανίδα συγγραφέας ξεδιπλώνει το νήμα της αφήγησής της ενώνοντας τους κλασικούς με τον ιλιγγιώδη σύγχρονο κόσμο. Μια συλλογική περιπέτεια με πρωταγωνιστές εκατοντάδες ανθρώπους που στο πέρασμα του χρόνου συνέβαλαν στη δημιουργία και την προστασία των βιβλίων. Με εξαιρετικές κριτικές από το αναγνωστικό κοινό, τους ειδήμονες και αστρονομικές πωλήσεις κατά τη διάρκεια του lockdown, ήταν το πιο ευπώλητο βιβλίο στην Ισπανία, το οποίο περιμένουμε στα ράφια των βιβλιοπωλείων στις 14 Απριλίου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Από τον Καστανιώτη αναμένουμε το επίκαιρο όσο και συνταρακτικό μυθιστόρημα «**Γκρίζες Μέλισσες**» του **Αντρέι Κούρκοφ**, του επιφανέστερου σύγχρονου Ουκρανού συγγραφέα, στα μυθιστορήματα του οποίου αποτυπώνεται η περίπλοκη μετασοβιετική πραγματικότητα. Γραμμένο με χιούμορ, σαρκασμό αλλά και μελαγχολία, το βιβλίο πραγματεύεται την κρίση στο Ντονμπάς, όπου ουκρανοί μαχητές και φιλορώσοι αυτονομιστές ανταλλάσσουν πυρά σε καθημερινή βάση. Κεντρικός ήρωας ένας φιλήσυχος μελισσοκόμος, που κύριο μέλημά του είναι να μεταφέρει τις κυψέλες με τις μέλισσές του όσο πιο μακριά γίνεται για να μην έχει το μέλι τη γεύση του πολέμου... Ακόμα, το νέο μυθιστόρημα του δημοφιλούς στη χώρα μας κουβανού συγγραφέα **Λεονάρδο Παδούρα** για το τραύμα της διασποράς και της ρήξης των δεσμών. Στο βιβλίο που θα έχει τίτλο «**Σαν σκόνη στον άνεμο**» ζωντανεύει η ιστορία μιας παρέας που έχει επιβιώσει στην εξορία και στη διασπορά, σε μέρη όπως η Βαρκελώνη, η βορειοδυτική άκρη των Ηνωμένων Πολιτειών, η Μαδρίτη, το Πουέρτο Ρίκο, το Μπουένος Άιρες. Αυτό το μυθιστόρημα είναι ταυτόχρονα και ένας ύμνος στη φιλία, στους αόρατους και ισχυρούς δεσμούς της αγάπης, στην αφοσίωση που έρχεται από παλιά.

Από άλλους συγγραφείς αναμένουμε το νέο βιβλίο της **Ρέας Γαλανάκη**, που για πρώτη φορά επικεντρώνεται λογοτεχνικά στη δική της ζωή και επιστρέφει στο μυθιστόρημα με το «**Εμμανουήλ και Αικατερίνη - Τα παραμύθια που δεν είναι παραμύθια**». Ένα βιβλίο που αναφέρεται στην αναζήτηση του εαυτού μέσα από τη σχέση με τους γνωστούς αγνώστους που είναι πάντοτε οι γονείς. Γράφτηκε τα τελευταία 4 χρόνια, αλλά όπως φαίνεται η συγγραφέας «έγραφε από παιδάκι».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Στις 17 Μαρτίου θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Μεταίχμιο το βιβλίο «**Αρχίζουμε από το τέλος**», μια εμπνευσμένη ιστορία για το πώς το ανθρώπινο πνεύμα υπερικονομεί και πώς η αγάπη – σε όλες τις εκδοχές της – τελικά νικάει. Ο Βρετανός **Chris Whitaker** συστήνεται στους Έλληνες αναγνώστες με αυτό το εξαιρετικό μυθιστόρημα για ανθρώπους που αξίζουν πολύ περισσότερα απ' αυτά που τους δίνει η ζωή. Πρόκειται για ένα βιβλίο μυστηρίου, με αναλαμπές χιούμορ και ελπίδας, που έχει ήδη αποσπάσει τρία σημαντικά βραβεία, πρόκειται να διασκευαστεί στη μικρή οθόνη και έχει συνεπάρει το κοινό και τους κριτικούς σε Μεγάλη Βρετανία και ΗΠΑ.

Ακόμα περιμένουμε το «**Πάπυρος: Η περιπέτεια του βιβλίου από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα**» της **Irene Vallejo**, ένα ταξίδι στη ζωή και στην ιστορία των βιβλίων, που θα κυκλοφορήσει 14 Απριλίου. Με εξαιρετικές κριτικές από το αναγνωστικό κοινό, τους ειδήμονες και αστρονομικές πωλήσεις (σχεδόν 500.000 αντίτυπα παγκοσμίως χωρίς να έχει κυκλοφορήσει ακόμα και στις 30 γλώσσες στις οποίες μεταφράζεται) – κατά τη διάρκεια του lockdown ήταν το πιο ευπώλητο βιβλίο στην Ισπανία. Μία συναρπαστική αναδρομή σε όσα διαφύλαξαν τα βιβλία για 30 αιώνες επιχειρεί η Ισπανίδα συγγραφέας, ξεδιπλώνοντας το νήμα της αφήγησής της από τους κλασικούς στον ιλιγγιώδη σύγχρονο κόσμο. Μια συλλογική περιπέτεια με πρωταγωνιστές εκατοντάδες ανθρώπους που στο πέρασμα του χρόνου συνέβαλαν στη δημιουργία και προστασία των βιβλίων.

Στις 5 Μαΐου έρχεται και η «**Καμαριέρα**» της **Nita Prose**, διευθύντριας του Εκδοτικού Τμήματος του Simon & Schuster. Πρόκειται για ένα συγκινητικό πνευματικό ταξίδι που διερευνά τι σημαίνει να είσαι ίδιος με όλους τους άλλους και ταυτόχρονα ολόκληρα διαφορετικός, ενώ αποκαλύπτει ότι τα μυστήρια τελικά λύνονται όταν ακούς την καρδιά. Η Μόλι Γκρέι, η αξιαγάπητη ηρωίδα, «μπερδεύεται» σε ένα έγκλημα που θυμίζει Αγκάθα Κρίστι, αποδεικνύοντας για ακόμα μία φορά ότι το μεγαλύτερο μυστήριο από όλα είναι οι ίδιοι οι άνθρωποι.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

Οι εκδόσεις Δίοπτρα ετοιμάζουν το βιβλίο που κέρδισε το βραβείο Booker 2021 και αναδείχθηκε ως το βιβλίο της χρονιάς. Πρόκειται για το μυθιστόρημα με τίτλο «**Η υπόσχεση**» του νοτιοαφρικανού **Damon Galgut**, που θα κυκλοφορήσει στις 13 Απριλίου. Σε μια φάρμα έξω από την Πρετόρια, οι Σουάρτ συγκεντρώνονται για την κηδεία της μητέρας του σπιτιού, αλλά κάτω από το πένθος βράζουν οι διαφορές τους, με τη νεότερη γενιά να απεχθάνεται όσα αντιπροσωπεύει η οικογένεια, όπως την αθετημένη υπόσχεση στη μαύρη υπηρέτριά τους. Μια πανανθρώπινη ιστορία για τις κληρονομίες που μας βαρύνουν, για τις οικογένειες που μισούνται κι αγαπιούνται με το ίδιο πάθος. Μέσα από ένα πορτρέτο σε δεσμούς αίματος ξεδιπλώνεται η ιστορία μιας ολόκληρης χώρας. Ακόμα, στις 25 Μαΐου περιμένουμε το νέο βιβλίο της ιταλίδας **Julia Caminito**, ένα εντυπωσιακό μυθιστόρημα που μιλά για τον θυμό, την εφηβεία και τη κυνική των ονείρων και συνεπέρη την Ιταλία όταν κυκλοφόρησε και πούλησε περισσότερα από 150.000 αντίτυπα. Με τίτλο «**Το νερό της λίμνης δεν είναι ποτέ γλυκό**» αφηγείται μια ιστορία που διαδραματίζεται στη λίμνη Μπρατσίανο, όπου μια περήφανη, πεισματάρη γυναίκα παλεύει λυσσασιά για μια καλύτερη ζωή. Ύστερα από αμέτρητες μάχες για να βρει μια ευπρεπή στέγη στην Ρώμη για τον ανάπηρο άντρα και τα τέσσερα παιδιά της, θα εναποθέσει όλες τις ελπίδες της στην κόρη της, την Γκάρια, γι' αυτό την κυνηγάει σαν Κέρβερος: να μάθει γράμματα, να σπουδάσει, ν' ανεβεί κοινωνικά. Ο **Robert Jones Jr.** δίνει φωνή σε σκλάβους και

αφέντες μιας φυτείας του αμερικανικού Νότου μέσα από το βιβλίο του «**Οι προφήτες**», που συμπεριλήφθηκε στα 32 LGBTQ+ βιβλία που θα αλλάξουν το λογοτεχνικό σκηνικό. Ο Ισάια και ο Σάμιουελ φρόντιζαν τα ζώα του αχυρώνα και ο ένας τον άλλον. Μέχρι που συνταρακτικά γεγονότα οδηγούν στο να φαίνεται η αγάπη τους, που κάποτε ήταν τόσο απλή, αμαρτία και απειλή για την αρμονία της φυτείας. Στην Ελλάδα θα κυκλοφορήσει 8 Ιουνίου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ

Είναι ο **Τζορτζ Όργουελ** ο συγγραφέας με τη μεγαλύτερη επιρροή; Ναι, απαντά ο **John Rodden** μέσα από το βιβλίο του «**Η βιογραφία του Τζορτζ Όργουελ**» που πρόκειται να κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Κάκτος μέχρι τον Ιούνιο και πραγματεύεται τη μεταμόρφωση ενός άνδρα σε μύθο. Ο Rodden υποστηρίζει πως ο Όργουελ μπορεί να μην ήταν ο κορυφαίος μυθιστοριογράφος της γενιάς του, ωστόσο η επιρροή του μετά τον θάνατό του είναι ασύγκριτη. Μια πρωτοποριακή βιογραφία για το εκπληκτικό πέρασμα ενός λογοτέχνη σε θρύλο, που διερευνά το πώς ο άνθρωπος και συγγραφέας Orwell, γεννημένος ως Eric Arthur Blair, επισκίαστηκε από τη φασματική φιγούρα που σχετίζεται με εφιαλτικά οράματα για το πιθανό μέλλον μας.

Το «**Πρακτορείο**» είναι ο τίτλος του νέου βιβλίου του αμερικανοκαναδού συγγραφέα επιστημονικής φαντασίας **William Gibson**, που χαρακτηρίζεται και ως πατέρας του cyberpunk. Το πρώτο του βιβλίο «**Neuromancer**» (1984) πούλησε παγκοσμίως πάνω από 6,5 εκατομμύρια αντίτυπα. Η υπόθεση: Η Verity Jane έχει προσληφθεί από το «Πρακτορείο» για να παρακολουθήσει μια νέα Τεχνητή Νοημοσύνη με το όνομα Eunice. Σύντομα ανακαλύπτει τη δύναμη της Eunice, αλλά αμφιταλαντεύεται για το αν θα μοιραστεί τις σκέψεις της με το «Πρακτορείο». Από την άλλη πλευρά και σε μία άλλη χώρα, σκοτεινοί χαρακτήρες μπορούν να σκαλίσουν το παρελθόν, ώστε να επηρεάσουν και να χειραγωγήσουν το μέλλον της Verity Jane...

Το βιβλίο του **Μισέλ Μπαρνιέ**, που από την απαρχή των διαπραγματεύσεων τέθηκε επικεφαλής του Brexit, με τίτλο «**Η Μεγάλη Αυταπάτη: Το μυστικό ημερολόγιο του Brexit (2016-2020)**» θα κυκλοφορήσει ώστε να δώσει απαντήσεις στις νέες συνθήκες ανάμεσα στις σχέσεις του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τις Βρυξέλλες στο Λονδίνο και από το Δουβλίνο στη Λευκωσία, το ημερολόγιο του κορυφαίου Γάλλου πολιτικού και επικεφαλής των διαπραγματεύσεων εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί διαφωτιστική μαρτυρία για το διπλωματικό παρασκήνιο, εκεί που παίχτηκε ένας πραγματικός πόλεμος νεύρων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

Το Μυθιστόρημα της Χρονιάς στα An Post Irish Book Awards φέρνουν στα βιβλιοπωλεία οι εκδόσεις Πατάκη της **Σάλλυ Ρούνεϋ** με τίτλο «**Ομορφή κόσμος, πού είσαι;**». Η συγγραφέας της επιτυχημένης τηλεοπτικής σειράς «Normal People» του BBC, μας συστήνει την Άλις, τον Φίλιπ, την Αϊλίν και τον Σάιμον, που είναι όλοι γύρω στα τριάντα – όμως νιώθουν ότι ζωή τους προσπερνάει σιγά σιγά. Ερωτεύονται, απομυθοποιούν τον έναν μύθο της ζωής τους μετά τον άλλο, βρίσκονται και ξαναχωρίζουν. Αναρωτιούνται για τον έρωτα, το σεξ, τη φιλία, για τον ορισμό και την έννοια της επιτυχίας, αλλά και για το πώς μπορεί κανείς να ελπίζει για το καλύτερο σ' έναν συνήθως απελπισμένο και απελπιστικό κόσμο. Μήπως άραγε βρίσκονται στο τελευταίο φωτεινό δωμάτιο του κόσμου πριν πέσει παντοφίλη το σκοτάδι; Θα βρουν τον τρόπο να πιστέψουν ότι όντως υπάρχει ένας όμορφος κόσμος;

Οι «**Νύχτες πανούκλας**» είναι το πολυαναμενόμενο μυθιστόρημα του **Ορχάν Παμούκ**, που το έγραφε ➔

Μύθοι του Αισώπου

Της Ροδούλας Παππά,
με σχέδια του Κώστα Μαρκόπουλου

**«Ο Αίσωπος έγραψε ιστορίες για παιδιά». Αλήθεια;
Ή μήπως είναι κι αυτό μύθος;**

Στην πραγματικότητα, αϊί' όσο γνωρίζουμε, ο ίδιος ο Αίσωπος δεν έγραψε τίποτα. Μάλιστα ενδέχεται να μην είναι καν υπαρκτό πρόσωπο. Κατά πάσα πιθανότητα, όμως, υπήρξε και έζησε κατά τον 6ο αι. π.Χ. – ένας ευφάνταστος απελευθερωτής από τη θράκη, χαρισματικός δημιουργός και αφηγητής σύγγραμ. λητών, συχνά ευτράπελων και διδακτικών ιστοριών. Ωστόσο, δεν ελινόησε εκείνος το γραμματειακό είδος που φέρει το όνομά του. Ο αισωπικός μύθος έλκει την καταγωγή του από την αρχαία Μεσοποταμία, ενώ σε ελληνικό κείμενο απαντά ήδη δύο αιώνες πριν από την εμφάνιση του ιστορικού Αισώπου.

Οι ιστορίες που αποδίδουμε στον Αίσωπο έχουν με βεβαιότητα περισσότερους από έναν δημιουργούς. Κατά την ελληνική αρχαιότητα, χρησιμοποιήθηκαν είτε με σκοπό απλώς τη διασκέδαση – ενήλικων – είτε από συγγραφείς και ρήτορες σε διάφορες εκφάνσεις της κοινωνικής και πο-

λιτικής ζωής. Μόνο από τα ρωμαϊκά χρόνια και έλξης, και κυρίως από τον 1ο μ.Χ. αι., οι αισωπικοί μύθοι άρχισαν να αποτελούν μέρος της εκπαίδευσης μικρών μαθητών. Τότε εμφανίζεται και, σταδιακά, καθιερώνεται και το επιμύθιο.

Στα δύο χιλιάρδες χρόνια που ακολούθησαν, οι μύθοι μεταφράστηκαν ίσως σε όλες τις ανθρώπινες γλώσσες, ενώ δημιουργούνταν διαρκώς νέοι μύθοι κατά το αισωπικό πρότυπο. Υπήρξαν από τα πιο πολυδιαβασμένα κείμενα της ανθρωπότητας – και κάποια από αυτούς παραμένουν.

Οι μύθοι της έκδοσης αυτής έρχονται να προστεθούν στις έμμετρες αποδόσεις των αισωπικών μύθων, που στην ελληνική γραμματεία εμφανίζονται κατά τον 8ο αι. π.Χ. Οι πηγές της παρούσας συλλογής καλύπτουν το διάστημα μεταξύ του 6ου αιώνα π.Χ. και του 17ου μ.Χ. κατά κύριο λόγο όμως βασίζονται στις τρεις αρχαιότερες σωζόμενες συλλογές: εκείνη του Φαίδρου (1ος μ.Χ. αι., στα λατινικά), του Βαθρίου (τέλη 1ου μ.Χ. αι., στα ελληνικά) και στη λέγόμενη Αυγουσταία Συνομιλία ανώνυμων ελληνικών μαθων (περίπου 3ος μ.Χ. αιώ.).

εκδόσεις **ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ**

Ένας πιο χρονο-ιστορικός προσεγγισμός της σύγχρονης ιστορίας της Ρωσίας, από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα, με την ελπίδα ότι θα βοηθήσει στην κατανόηση της σημερινής κατάστασης της χώρας. Η διαδρομή από την ελευθερία του Γκορμπατσόφ έως τον Πόλεμο του Πούτιν.

Η ΕΠΙΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΡΩΣΙΑΣ
Η διαδρομή από την ελευθερία του Γκορμπατσόφ
έως τον Πόλεμο του Πούτιν
Αρκάντι Οστρόφσκι

ΕΡΧΕΤΑΙ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Γιατί πρέπει να αντιταχούμε στον βλαντιμίρ Πούτιν και στους εχθρούς του ελεύθερου κόσμου

Γκάρι Κασπαρόφ

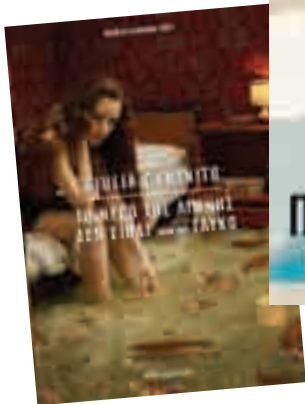
Η έκδοση των βιβλίων Πάππα στην προέλευση της Ρωσίας, η οποία ήταν ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση της δημοκρατίας, είναι ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Η έκδοση των βιβλίων Πάππα στην προέλευση της Ρωσίας, η οποία ήταν ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση της δημοκρατίας, είναι ένα σημαντικό βήμα για την αποκατάσταση της δημοκρατίας.

JEFFREY ARCHER

WILBUR SMITH

HILLARY CLINTON

© JOE MCNALLY

επί πέντε χρόνια. Πανδημία, χάος, επανάσταση. Εν μέρει αστυνομική ιστορία, εν μέρει ιστορικό έπος – ένα τολμηρό και λαμπρό μυθιστόρημα για το οποίο ασκήθηκε δίωξη στον νομπελίστα συγγραφέα του με την κατηγορία της προσβολής του Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ και της τουρκικής σημαίας.

Το νέο μυθιστόρημα της **Μάρως Δούκα** με τίτλο «**Να είχα, λέει, μια τρομπέτα**», περιμένουν με προσμονή οι αναγνώστες το προσεχές διάστημα. Η ελληνίδα συγγραφέας, μία από τις σημαντικότερες συγγραφείς της σύγχρονης ελληνικής πεζογραφίας, έχει τιμηθεί με το Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων το 2019 για τη συνολική της προσφορά στα Γράμματα, ενώ τα διηγήματα και μυθιστορήματά της να έχουν μεταφραστεί σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΝΩΑΣ

Στις αρχές Απριλίου οι εκδόσεις Μίνωας θα κυκλοφορήσουν το πολυαναμενόμενο βιβλίο του **Σπύρου Πετρουλάκη**, που έχει διαβαστεί από χιλιάδες αναγνώστες, με τίτλο «**Κατά Ιωάννη**». Ένα ανατρεπτικό μυθιστόρημα με τη γνωστή δυναμική γραφή του συγγραφέα, στο μυθιστόρημα του οποίου έχει βασιστεί και ο «Σασμός», η μεγάλη τηλεοπτική επιτυχία της χρονιάς.

Ακόμα, το αστυνομικό μυθιστόρημα του **Χρήστου Μαρκογιαννάκη** με τίτλο «**Στον 5ο όροφο της Νομικής**» επανεκδίδεται και θα κυκλοφορήσει στις 5 Μαΐου. Η «Οχιά», κατά κόσμον καθηγήτρια Λαμπρινή Σιώμου, και ο υποψήφιος διδάκτορας Άγγελος Κονδύλης εντοπίζονται δολοφονημένοι στον τομέα της Εγκληματολογίας της Νομικής Σχολής, την ίδια ώρα. Ο αστυνόμος Χριστόφορος Μάρκου, παλιός γνώριμος των θυμάτων, αναλαμβάνει να εξιχνιάσει τον διπλό φόνο. Ο Μαρκογιαννάκης εστιάζει στον τομέα της Εγκληματολογίας εισάγοντας τον αναγνώστη στην επιστήμη του και στα βάθη της ανθρωπίνης ψυχοσύνθεσης.

Μέσα στον Μάιο θα κυκλοφορήσει και το νέο δυστοπικό βιβλίο της **Ειρήνης Βαρδάκη**. Στα μυθιστορήματά της το έγκλημα έρχεται σε ένα ιδιάζον γκρο πλαν, με το ψυχολογικό θρίλερ να αποκαλύπτει διαρκώς νέες, διαφορετικές πτυχές του. Ο «**Μέντορας**» είναι το πέμπτο της μυθιστόρημα και το πρώτο που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μίνωας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΣΤΙΑ

Πολλά είναι τα νέα και μεγάλα ονόματα που θα φέρουν στα ράφια των βιβλιοπωλείων οι εκδόσεις Εστία μέχρι το καλοκαίρι, με το νέο δοκίμιο του **Μίλαν Κούντερα** «**Η ακρωτηριασμένη Δύση ή Η τραγωδία της Κεντρικής Ευρώπης**» ψηλά στη λίστα αναμονής. Ο σπουδαίος τσέχος συγγραφέας της «Αθανασίας» και της «Αβάσταχτης ελαφρότητας του είναι», μετά από χρόνια απουσίας επιστρέφει με ένα νέο δοκιμιακού τύπου βιβλίο που θα κυκλοφορήσει πιθανότατα μέσα Απριλίου.

Το ίδιο διάστημα περιμένουμε την άφιξη του μυθιστορήματος του κορυφαίου έλληνα πεζογράφου, σεναριογράφου και πρώην προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών **Θανάση Βαλτινού** με τίτλο «**Πρώτη νύχτα της νέας σεληνής**».

«**Ο αγαπών σε, Μίτιας**», οι ημερολογιακές σημειώσεις και επιστολές από το 1931-1932 ενός από τους σπουδαιότερους πεζογράφους της «Γενιάς του '30», του **Μ. Καραγάτση**, σε φιλολογική επιμέλεια Χριστίνας Ντουινιά και Πάνθη Βάσση, θα βρεθεί στα ράφια των βιβλιοπωλείων τους επόμενους μήνες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

Το μνημειώδες δίτομο έργο της **Χάνα Άρεντ**, «**Η ζωή του νου**» ήταν το τελευταίο έργο της γερμανοαμερικανίδας συγγραφέως, το οποίο έμεινε ανολοκλήρωτο. Σχεδιασμένο σε τρία μέρη, μόνο οι δύο πρώτοι τόμοι πρόλαβαν να ολοκληρωθούν πριν από τον αιφνίδιο θάνατό της και θα κυκλοφορήσουν στα ελληνικά από τις εκδόσεις Επίκεντρο. Μια πλούσια, προκλητική ανάλυση της ανθρωπίνης νοητικής δραστηριότητας όσον αφορά τη σκέψη, τη θέληση και την κρίση.

Ένας ακόμα τίτλος που θα βρούμε στα βιβλιοπωλεία το επόμενο διάστημα είναι «**Ο Ελληνικός Εμ-**

φύλιος - Μνήμες σε πόλεμο», ένα βιβλίο ιστορίας του **Ραυμόνδου Αλβανού**, διδάκτωρα του τμήματος Πολιτικών Επιστημών στο ΑΠΘ. «**Η ταυτότητα της πολιτικής στη μεταπολεμική Ελλάδα**» είναι ένα ακόμα βιβλίο ιστορικής ανάλυσης από τον επίκουρο καθηγητή πολιτικών επιστημών και συγγραφέα **Ανδρέα Πανταζόπουλο**, που το έργο του περιλαμβάνει συγγραφή και μετάφραση βιβλίων και άρθρων για τη σοσιαλδημοκρατία, τον εθνικολαϊκισμό, τον αντισημιτισμό, την άκρα δεξιά και τον ρατσισμό.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Πρώτες εκδόσεις για μελέτες, δοκίμια αλλά και λογοτεχνικά βιβλία. Όσοι ενδιαφέρονται για την Ιστορία θα συναντήσουν στη λίστα των εκδόσεων Αλεξάνδρεια το βραβευμένο με το Edmund Keely Book Prize 2019 «**Τραυλίζοντας το Έθνος - Διεθνικός πατριωτισμός στη Μεσόγειο, 1800-1850**» της **Κωνσταντίνας Ζάνου**, τους συλλογικούς τόμους «**Η οικοδόμηση του ελληνικού κράτους**» σε επιμέλεια **Χριστίνας Κουλούρη** και «**Μετασχηματισμοί της Ευρώπης - Δοκίμια προς τιμήν του Λουκά Τσούκαλη**» και την έκδοση «**Οι Εβραίοι της Ελλάδας**» σε επιμέλεια **Γιώργου Αντωνίου**. Στη σειρά «Κοινωνία και Πολιτισμός» «**Το βιβλίο της κόλασης**» του **Scott G. Bruce** (ένα ταξίδι σε τρεις χιλιάδες χρόνια αιώνιας καταδίκης), μια κριτική αποτίμηση για τις «**Πολιτικές ιδιότητες των φύλων. ΟΗΕ, Ευρωπαϊκή Ένωση, Ελλάδα**» από τη **Μαρία Στρατηγάκη** και τη μελέτη «**Ορατός και αόρατος ρατσισμός τον 21ο αιώνα - Η δυτική μυωπία, η ισχύς του σεξισμού και η άρνηση του αντισημιτισμού**» της **Άννας Φραγκουδάκη**. Στη λογοτεχνική βιβλιοθήκη έρχονται τα νέα βιβλία των **Ηλία Ευθυμίου** («**Barcelona**») και **Μίλτου Πασχαλίδη** («**Ξενοδοχείο**»), έγκλημα και μυστήριο από τους **Κώστα Φασουλόπουλο** («**Τρεις μύγες σε κόκκινο βελούδο**») και **Ρίτσαρντ Χαλ** («**Η δολοφονία της θείας μου**») και το διάσημο μυθιστόρημα «**Η γυναίκα από την Άνδρο**» του **Thornton Wilder**.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ BELL

Το δικό της συγγραφικό λογοτεχνικό ντεμπούτο κάνει η **Hilary Clinton**. Η διάσημη πολιτικός, που διετέλεσε 67η υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, σε συνεργασία με τη συγγραφέα **Louise Penny**, έγραψαν το μυθιστόρημα «**Κράτος τρόμου**» που θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Bell τον Ιούνιο. Πρόκειται για ένα πολιτικό θρίλερ γεμάτο ανατροπές. Το τρίτο βιβλίο της σειράς του **Τζέφρι Άρτσερ**, με ήρωα τον αστυνομικό Γουίλιαμ Γουόρικ, «**Κάνε τα στραβά μάτια**», αναμένεται να κυκλοφορήσει τον Μάιο. Τα βιβλία του επιτυχημένου διεθνώς συγγραφέα Άρτσερ, 24 μυθιστορήματα και 8 συλλογές διηγημάτων, που έχουν εκδοθεί σε 97 χώρες και σε 37 γλώσσες, με συνολικές πωλήσεις πάνω από 330 εκατομμύρια αντίτυπα, χαρακτηρίζονται από ένταση, δεξιοτεχνική πλοκή και αγωνία. Ακόμη, τον Μάρτιο θα κυκλοφορήσει σε επανέκδοση το βιβλίο του **Wilbur Smith** από τη σειρά που διαδραματίζεται στην αρχαία Αίγυπτο, «**Ο έβδομος πάπυρος**». Ο Smith, ένας από τους σπουδαιότερους σύγχρονους συγγραφείς περιπετειωδών μυθιστορημάτων, έφυγε από τη ζωή τον Νοέμβριο του 2021 σε ηλικία 88 ετών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΨΜ

Οι εκδόσεις ΚΨΜ, που από τη φετινή χρονιά κάνουν «άνοιγμα» σε ελληνική και ξένη λογοτεχνία, πρόκειται να εκδώσουν μέχρι το καλοκαίρι τρία βιβλία γερμανικής λογοτεχνίας για τους έλληνες αναγνώστες, σε μετάφραση Βασίλη Κωστόπουλου και Τέο Βότσου. Ο «**Ενσυνειδητός φόνος**» είναι ένα βιβλίο του γερμανού δικηγόρου και βραβευμένου σεναριογράφου **Κάρστεν Ντους**, που με βιτριολική σάτιρα, κυνισμό και μεγάλες δόσεις μαύρου χιούμορ, καταγράφει την πορεία αυτοπραγμάτωσης –προσωπικής και επαγγελματικής– ενός ποινολόγου, ο οποίος καταφεύγει σ' έναν θεραπευτή για να διασώσει τον γάμο του, και εντέλει μεταμορφώνεται σε έναν «ενσυνειδητο» δολοφόνο. Στη συνέχεια, αναμένεται το αυτόνομο πρώτο μέρος μιας τριλογίας πολιτικών θρίλερ, που βασίζονται σε αληθινά γεγονότα, με τίτλο «**Ζοφερή εξουσία**» του **Χάραλντ Λούντερς**,

Γερμανού ρεπόρτερ και τέως αρχισυντάκτη στο κρατικό γερμανικό κανάλι ZDF. «**Ο πατέρας κι εγώ**» είναι ένα μυθιστόρημα της **Ντιλέκ Γκιουνγκιόρ**, συγγραφέα και δημοσιογράφου τουρκικής καταγωγής που γεννήθηκε στη Γερμανία, στο οποίο περιγράφει με ασύλληπτο βάθος αλλά και χιούμορ τη διαδικασία ενσωμάτωσης των Τούρκων στη Γερμανία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΙΩΡΑ

Από τις εκδόσεις Αιώρα, περιμένουμε τον Απρίλιο την κυκλοφορία του βιβλίου «**Θυμός: Πώς να απελευθερωθούμε από την αρνητική του ενέργεια**» του **Thich Nhat Hanh**, παγκόσμιου ακτινοβολίας πνευματικού ηγέτη και ακτιβιστή της ειρήνης, που γεννήθηκε στο Βιετνάμ το 1926. Ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ τον είχε χαρακτηρίσει ως «απόστολο της ειρήνης και της μη βίας» και το 1967 τον πρότεινε για Νόμπελ Ειρήνης. Στο βιβλίο του δίνει εργαλεία για να μπορεί κανείς να μεταμορφώσει την αρνητική ενέργεια του θυμού σε θετικό συναίσθημα. Τον Ιούνιο αναμένεται να εκδοθεί στα ελληνικά το δεύτερο μυθιστόρημα της πολυβραβευμένης **Christine Wunnicke**, με τίτλο «**Η γυναίκα με το βαμμένο χέρι**» (μτφ. Δέσποινα Κανελλοπούλου), που ψηλαφεί τα σύνορα Ανατολής και Δύσης, διερευνά τα γλωσσικά όρια και την οικουμενική ανάγκη μας για αφηγήσεις ιστοριών. Την ίδια περίοδο, θα κυκλοφορήσει και το βιβλίο της γαλλίδας καθηγήτριας λατινικών, ελληνικών και γαλλικών **Jeanne Roques-Tesson**, με επίκαιρα και σύγχρονα στιγμιότυπα από την αρχαία Αθήνα, πρωταγωνιστές αρχαίους Έλληνες και τίτλο «**Μικρά αθηναϊκά χρονικά**».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ UNIVERSITY STUDIO PRESS

Μέχρι τον Απρίλιο πρόκειται να εκδοθεί στα ελληνικά το βιβλίο της φημισμένης θεωρητικού του φεμινισμού και ψυχαναλύτριας **Jessica Benjamin**, «**Τα δεσμά του έρωτα - Ψυχανάλυση, φεμινισμός και το πρόβλημα της κυριαρχικότητας**», από τις εκδόσεις University Studio Press. Το βιβλίο αφορά μια ανάλυση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε δύο έντονες καταστάσεις: τον έρωτα και την κυριαρχικότητα. Την ίδια περίοδο θα κυκλοφορήσει το βιβλίο «**Η τέχνη του 19ου αιώνα - Αρχιτεκτονική-Γλυπτική-Ζωγραφική**». Ο **Άλκης Χαράλαμπίδης**, ομότιμος καθηγητής της Ιστορίας της Τέχνης στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, εξετάζει την καλλιτεχνική παραγωγή του 19ου αιώνα, την υποδοχή της και την επίδραση του πνεύματος του ευρωπαϊκού πολιτισμού, για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία. Μέχρι τον Μάιο θα εκδοθεί το βιβλίο «**Η σοβαρότητα του γέλιου - Τόποι και τρόποι της κωμωδίας**», όπου ο **Σάββας Πατσολίδης**, ομότιμος καθηγητής στο Τμήμα Αγγλικής του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, εξετάζει την κωμωδία σε μια πιο σφαιρική (πρακτική και θεωρητική) προσέγγιση.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Με αγωνία περιμένουμε και το νέο βιβλίο του θρυλικού **Στίβεν Κινγκ**. Θα κυκλοφορήσει 16 Μαρτίου από τις εκδόσεις Κλειδάριθμος με τίτλο «**Μπίλι Σάμερς**» και θεωρείται ήδη το δυνατότερο βιβλίο του βασιλιά του τρόμου των τελευταίων χρόνων. Ήρωάς του είναι ένας πληρωμένος δολοφόνος, παρασημοφορημένος βετεράνος του Ιράκ. Εν μέρει πολεμική ιστορία, εν μέρει ερωτική επιστολή στην Αμερική των μικρών πόλεων, παρουσιάζει ένα από τα πλέον αναπάντεχα ζευγάρια στη μυθολογία του King, που μαζί βάζουν στόχο να εκδικηθούν για τα εγκλήματα ενός απίστητα φαύλου ανθρώπου. Το «Μπίλι Σάμερς» είναι ένα βιβλίο για την αγάπη, την τύχη, τη μοίρα και μια τελευταία προσπάθεια για εξιλέωση. Επίσης, το κλασικό βιβλίο προσωπικής οικονομικής ανάπτυξης «**Ο πλουσιότερος άνθρωπος της Βαβυλώνας**» του **George S. Clason**, που πραγματεύεται την ατομική επιτυχία. Στις σελίδες του ο συγγραφέας, ταξιδεύοντας νοητά στη Βαβυλώνα, το λίκνο που γέννησε τις βασικές αρχές της οικονομίας, προσφέρει έναν οδηγό για την κατανόηση των χρηματοοικονομικών θεμάτων και τη γνώση για την οικονομική ανάπτυξη και επιτυχία. **Α**

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΑΞΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΟΥ

Stephen King

Μπίλι Σάμερς

Το νέο συναρπαστικό
μυθιστόρημα του μετρ
της λογοτεχνίας τρόμου.

Ferzan Özpetek

Για μια ανάσα

Ένα απρόσμενο ταξίδι
στα ανομολόγητα μυστικά
του παρελθόντος.

Νάγια Δαλακούρα

Το λουλούδι της θάλασσας

Μια μοναδική ιστορία
αγάπης από την κορυφή
του κόσμου.

Oliver Hilmes

**Η εξαφάνιση
του δόκτορος Μίε**

Μια αληθινή, ανεξιχνίαστη
ιστορία με φόντο το Βερολίνο
της δεκαετίας του '30.

Robert Cialdini

Προ-πειθώ

Ένας πολύτιμος οδηγός για
να πείσετε αποτελεσματικά
το κοινό σας.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ
ΑΞΙΖΟΥΝ
ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΟΥ

www.klidarithmos.gr

Ελληνική Λογοτεχνία

**Κάτι
από μένα**

John Emmans

**Η τελευταία
pole position**

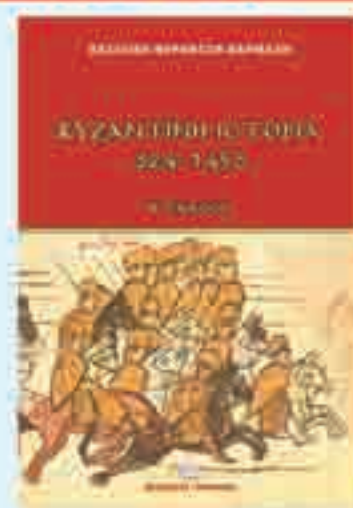
Κέλλυ Λαμπρίδου

Δοκίμια - Εκπαιδευτικά

**Ως εδώ!
Stop Bullying**

Έλενα Νταβλαμάνου
Αντώνης Πλαγεράς
Σοφία Τσαρδακά

**Βυζαντινή
Ιστορία
324-1453**

(Β' έκδοση)
Β. Νεράντζη-Βαρμάζη

Παιδική Λογοτεχνία

**Η μάγισσα
Τσουςκα
και το χιόνι**

Χριστίνα Καραγιάννη

**Το παράπονο
του Χαλίμ**

Α. Χατζηγεωργίου-Καυτσούκου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΡΑΦΗΜΑ» | www.grafima.com.gr

Η τηλεοπτική σειρά του Netflix «**Inventing Anna**» έφερε ξανά στο προσκήνιο μια ιστορία που απασχόλησε τα Μέσα και τα δικαστήρια των ΗΠΑ το 2019. Το πραγματικό όνομά της είναι Sorokin. Εκείνη συστήνεται ως Delvey, κληρονόμος πλούσιων Γερμανών που είχαν προβλέψει για εκείνη καταπίστευμα 60 εκατομμυρίων. Βήμα το βήμα, δικτυώνεται, γνωρίζει ανθρώπους σημαντικούς, διαμένει σε πεντάστερα ξενοδοχεία δωρεάν, ετοιμάζει το δικό της ίδρυμα-incubator τέχνης και πολυτελές club μαζί. Σηκώνει χρηματοδότηση 20 εκατομμυρίων δολαρίων μέχρι που συλλαμβάνεται με την κατηγορία της απάτης.

Η Anna Delvey είναι από το Ξυλόκαστρο. Είναι από τον Λαγό Έβρου, τα Γιάννενα, από ένα νησί. Μπορεί να είναι από τη Μυτιλήνη. Να ταξιδεύει στο Παρίσι. Να έχει φίλους ευρωβουλευτές, να πηγαίνει διακοπές σε σπιτία φίλων σε κοσμικά νησιά. Σε απόμακρα νησιά. Ότι εξυπηρετεί το αφήγημά τους. Μην προτρέχετε: η Anna Delvey μπορεί να είναι γυναίκα ή άνδρας. Η Anna Delvey είναι όλοι μας. Είναι το μικρό ψέμα που λέμε για τις διακοπές που πήγαμε, για το σχολείο που παρακολουθήσαμε, για τους «φίλους» μας, για την οικογένειά μας. Μια φωτογραφία σε μια πισίνα που δεν μας ανήκει, σε ένα αυτοκίνητο που δεν είναι δικό μας. Οι ασαφείς λεζάντες χτίζουν την περσόνα Άννα.

Θα περίμενε κάποιος στην εποχή των social media, όπου όλα μπορούν να διασταυρωθούν, ότι θα είμασταν όλοι ειλικρινείς. Πίστευα ότι δεν μπορώ να αφήνω να εννοείται ότι είμαι απόφοιτος του Harvard. Μπορώ, οι Άννες Ντέλβι μπορούν. Ένα τέρμινο στο Λονδίνο γίνεται 4 χρόνια σπουδών, ένα ταξίδι με Ryanair μπορεί να αναβαθμιστεί στα social: δεν είναι απίθανο να βρεις έναν γνωστό που ταξιδεύει business και να χρησιμοποιήσεις το όνομά του για να μπεις στο lounge. Το έχω δει με τα μάτια μου: άνθρωπο να χρησιμοποιεί το όνομα κάποιου γνωστού που είδε να μπαίνει στο lounge χωρίς καν να του μιλήσει.

Έχω ακούσει με τα αυτιά μου να αλλάζουν ιστορίες. Έχω συνεργαστεί με άνθρωπο που, εξιστορώντας το μονοπάτι της ζωής του, να αφήνει κρυμμένη μία δεκαετία. Μεγαλώνοντας κι όσο απομακρύνεσαι από τα πραγματικά γεγονότα κι όσο οι φίλοι σου και οι δικοί σου άνθρωποι φεύγουν (απομακρύνονται, τους διώχνεις ή φεύγουν από τη ζωή), κρατάς την ιστορία της ζωής σου στα χέρια σου και το απλώνεις όσο και όπου θέλεις. Είναι φίλος μου ο τάδε, θα πει. Είναι φίλη του τάδε, θα πουν. Έτσι χτίζεται ένα δίκτυο που όλοι ξέρουν την Άννα αλλά δεν ξέρουν από πού.

Η Anna μπορεί να είναι από παντού. Στις εβδομάδες Μόδας στο Παρίσι βλέπεις νέα κορίτσια που φωτογραφίζονται έξω από τα ντεφιλέ κι αναρωτιέσαι: Ποια είναι; Με έναν λογαριασμό Instagram μπορούν να μείνουν σε πολύ ωραία ξενοδοχεία, να γνωρίσουν κόσμο, να δικτυωθούν. Η Anna της τηλεοπτικής σειράς, που κορόιδεψε τις ΗΠΑ, δεν ήταν influencer. Είχε πιστέψει ότι θα έφτιαχνε το δικό της ίδρυμα και ήταν πολύ κοντά. Την είχαν πάρει στα σοβαρά όλοι. Η ίδια είχε πιστέψει ότι είναι μεγαλοφυΐα κι όχι απατεώνισσα. Το μόνο μικρό αγκάθι είναι ότι δεν είχε καταπίστευμα.

Η Anna είναι από το Domodedovo. Μεγάλωσε στη Βόρεια Ρηνανία-Βεστφαλία. Χάρη στο Netflix, έγινε γνωστή παγκοσμίως. Η Anna πληρώθηκε για τη μίνι σειρά και είχε λόγο στη δημιουργία της. Η δημοσιογράφος του *New York Magazine*, Jessica Pressler, ήταν εκείνη που πρώτη χάρισε φήμη στην Anna Delvey που ξεπέρασε τα κοσμικά σαλόνια. Όταν συνελήφθη η Anna, η Jessica (στη σειρά ονομάζεται Βίβιαν Κεντ) άρχισε να ψάχνει την ιστορία της, να την επισκέπτεται στη φυλακή, μέχρι και να επισκέπτεται την οικογένειά της στη Γερμανία.

«Τίποτα στη ζωή δεν είναι δωρεάν», είχε πει στη Νεφ η μαμά της. Η Νεφ είναι η συμπαθής ρεσεψιονίστ του ξενοδοχείου 11 Howard, που μετατράπηκε από βοηθός σε φίλη της. Για κάθε βοήθεια, της έδινε 100 δολάρια. Όταν την προσκάλεσε στο Μαρόκο, η Νεφ αρνήθηκε. «Τίποτα στη ζωή δεν είναι δωρεάν». Πάντα υπάρχει ένα αντίτιμο: στην περίπτωση του ταξιδιού στο Μαρακές, η φίλη της Άννα που πήγε μαζί της χρεώθηκε 62 χιλιάδες δολάρια. Λένε ότι το ψέμα έχει κοντά ποδάρια: για τις Άννες αυτού του συστήματος δεν είναι πάντα έτσι. Μπορείς να τη περνάς φρίνα: τα γενέθλια ενός φίλου που έχει τραπέζι και σε κάλεσε, το εξοχικό ενός άλλου γνωστού που σε προσκάλεσε για weekend. Αν αναρωτηθείς, είσαι καχύποπτος. «Είναι ο γιος του τάδε, δεν τον ξέρεις;» «Αυτή κρύβεται πίσω από την επιτυχία του δεινά».

Όμως οι Άννες δεν είναι άνθρωποι, είναι χαρακτήρες, όπως έγραψε η «απατημένη» φίλη Ρέιτσελ στο άρθρο της για την περιπέτειά της στο Μαρακές ειδικώς και για τη φιλία με την Άννα γενικώς. Άρα δεν θα βρεις ανθρώπινα χαρακτηριστικά: θα συναντήσεις ευγένεια, αλλά όχι ήθος. Δεν αισθάνονται μοναξιά, η στοχοπροσήλωση τους κρατά συντροφιά. Θα συναντήσεις πίστη αλλά για όσο χρόνο εξυπηρετείς τα σχέδιά τους. Θα συναντήσεις όραμα, τη δημιουργία ενός ιδρύματος ή την ίδρυση ενός φιλανθρωπικού οργανισμού ή ενός charity dinner με λαμπερούς καλεσμένους. Μόνο που συνήθως αυτά δεν γίνονται αν δεν βάλεις εσύ το χέρι στην τσέπη. Η Άννα έχει άδεια χέρια πάντα αλλά είναι πάντα έτοιμα για να υποδεχτούν χρήματα, δώρα, κεράσματα ή διακοπές. Ωφέλιμος πάντα, εννοείται διασκεδαστικός ή εκκεντρικός με παραξενιές όπως του «μπαμπά» ή του «παππού», τους οποίους συχνά μνημονεύουν. Σας είπα, η Άννα δεν έχει φύλο, είναι χαρακτήρας. **A**

Η Anna Delvey

είναι από το Ξυλόκαστρο

Η ΙΔΙΟΦΥΗΣ ΑΠΑΤΕΩΝΙΣΣΑ
ANNA DELVEY ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ
ΗΡΩΙΔΑ ΤΟΥ NETFILX.
ΤΕΤΟΙΟΥΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ
ΤΟΥΣ ΣΥΝΑΝΤΑΣ ΠΑΝΤΟΥ.

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

DELUX HELLAS
Γυαλιά ηλίου Gucci

KARL LAGERFELD

Bucket καπέλο
από τη συλλογή
Karl x Smiley €85

YAMAMAY

Bralette €25,95/ brazilian slip €10,95

BENETTON

Mini φούστα €60

YOUTH LAB.

Αντηλιακό προσώπου με
SPF50 €20,40

INTIMISSIMI

Καρό σορτς πιτζάμας

NEW BALANCE

Γυναικεία sneakers

SWATCH

Ρολόι Desert, από τη σειρά
Colours of Nature €135

MAYBELLINE

Μάσκαρα Curl Bounce

CHLOÉ

Γυναικείο άρωμα
Nomade

CONVERSE

Unisex sneakers
€89,90

ADIDAS

Ρυθμιζόμενο running bra με ανακυκλωμένα υλικά €85

LIU JO

Πλεκτό με στρας

MAC

Παλέτα σκιών από τη σειρά
MAC x Lunar Luck

Look

GLAMAZON

Πού θα έτρωγε η Emily in Paris;

Το εστιατόριο του Οίκου Dior στο Παρίσι,
«Monsieur Dior» είναι ένα όνειρο που
έγινε πραγματικότητα

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΥΤΣΟΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Πώς θα σας φαινόταν αν άνοιγε εστιατόριο ο Βασίλης Ζούλιας ή ο οίκος Zeus & Dione ή η Celia Kritharioti; Με εξαιρετική διακόσμηση, φίνα πορσελάνη και έναν σούπερ σεφ στην κουζίνα θα ήταν ένα όνειρο.

Ένα αντίστοιχο όνειρο ντυμένο με το λογότυπο του εμβληματικού Οίκου Dior έγινε πραγματικότητα στο Παρίσι. Σαν να έκανε μια ευχή η Emily in Paris και, όταν άνοιξε τα μάτια της, εστιατόριο και μοναδικά βραδινά φορέματα ήταν μια τρέσα δρόμος.

Μετά από εκ βάθρων ανακαίνιση, τα κεντρικά του Οίκου Dior και το κατάστημα στον αριθμό 30 της Avenue Montaigne μεταμορφώθηκαν και αναμορφώθηκαν, καθώς απέκτησαν εσωτερικούς κήπους, έργα τέχνης, μια γκαλερί-έδρα της ρετροσπεκτίβας του Dior, ένα ζουζουνιάρικο ζαχαροπλαστείο και ένα εστιατόριο στον αριθμό 32. Ακριβώς απέναντι από το L'Avenue, το παριζιάνικο σημείο συνάντησης διασημοτήτων και μοδίστρων.

Mesdames et Messieurs, ο κύριος Ντιόρ. «Monsieur Dior», το όνομα του εστιατορίου όπου όσοι το επισκέπτονται θα δειπνούν σε πολυτελείς πορσελάνες Dior και θα πίνουν από κρυστάλλινα ποτήρια Dior.

Ο Dior προσέλαβε τον Jean Imbert τον δημοφιλή βετεράνο της γαλλικής εκδοχής του τηλεοπτικού ριάλιτι μαγειρικής «Τοπ Σεφ», ο οποίος «τρέχει» άλλα δύο εστιατόρια της Avenue Montaigne. Ο επιτυχημένος σεφ μόλις πέρυσι διαδέχθηκε τον Αλέν Ντικας στα εστιατόρια του ξενοδοχείου Plaza Athénée, ακριβώς απέναντι από του Dior, προκαλώντας την έκπληξη και την απορία πολλών συναδέλφων του. Ο ίδιος πάνω-κάτω τους είπε να τον αφήσουν να δοκιμάσει και μετά ας τον κατακραυνώσουν.

Αν και αρχικά δεν ήθελε να αναλάβει ένα εστιατόριο μόδας, εντούτοις εργάστηκε σιωπηρά πάνω από δύο χρόνια προετοιμάζοντας το πρότζεκτ και μελέτησε ακόμα και τα αρχεία του Dior για να κατανοήσει την ευαισθησία του δημιουργού του Οίκου. «Στον Monsieur Dior άρεσε η γαλλική κουζίνα» λέει στους NYT ο 40χρονος σεφ. Ήτοι πιάτα όπως κοτόπουλο ψητό γεμισμένο με μυρωδικά και λευκό τυρί, αντίδια σαλάτα και αυγά ποσέ με καρδιάς αγκινάρας. Ολόκληρο το μενού του «Monsieur Dior» είναι εμπνευσμένο από τα αγαπημένα πιάτα του Κριστιάν Ντιόρ.

Στο «Monsieur Dior», κρίνοντας από τις φωτογραφίες, είναι προσεγγμένη και η παραμικρή λεπτομέρεια. Κομφό, στιλάτο, διαχρονικό. Τόσο Ντιόρ. ●

*KITPINO:
Το χρώμα
που παίρνεις
όταν ανοίγεις
τον λογαριασμό
της ΔΕΗ.*

Σ

ήμερα δύσκολα μπορεί κάποιος να πει πως εν έτει 2022 μπορεί ένα ακόμη μπαρ να διαθέτει προϊόντα, φιλοσοφία, όραμα, τρόπο διαχείρισης προσωπικού και προμηθευτών, σύλληψη, σχεδιασμό και υλοποίηση που να το διαφοροποι-

ούν από τα υπόλοιπα. Το Line Athens τσεκάρει όλα τα προαναφερθέντα κουτάκια και το κάνει από την αρχή της λειτουργίας του, ενώ «ακόμη δεν έχετε δει τίποτα» υπόσχεται ο εκ των συνιδιοκτητών Νίκος Μπάκουλης, με τον οποίον είχαμε μια συζήτηση τόσο για το ίδιο το Line Athens και για το βασικό του κόνσεπτ, αλλά και για την (αλκοολική) ζύμωση και τα ιδιαίτερα κρασιά που παράγουν και σερβίρουν. Τι το ιδιαίτερο έχουν; Δεν είναι από σταφύλι, αλλά από άλλα φρούτα. Ναι, υπάρχουν και τέτοια!

Η Αθήνα γνώρισε τον Νίκο Μπάκουλη πριν από μια ντουζίνα χρόνια, όταν αποφάσισε να παρατήσει τη Νύφη του Θερμαϊκού για να συνεχίσει την ανερχόμενη τότε καριέρα του πίσω από τις αθηναϊκές μπάρες και πάντα στα πέριξ του ιστορικού κέντρου. Με την ανάδειξή του ως Greek World Class Winner στον διαγωνισμό της Diageo το 2011 ξεκίνησε να ταξιδεύει τον κόσμο ως σύγχρονος Τζέιμς Κουκ, φέρνοντας στην Αθήνα ιδέες από τα μπαρ που επισκεπτόταν, μαθαίνοντας τεχνικές και δοκιμάζοντας άγνωστα υλικά, αποστάγματα και κρασιά. Μαζί με τον έτερο «αδέλφιο» μπαρτέντερ, Βασίλη Κυρίτη, έγιναν αχώριστο επαγγελματικό δίδυμο, οι Δάμων και Φιντίας των μπαρ, συλλαμβάνοντας την ιδέα του **The Clumsies** (σήμερα 4ο καλύτερο μπαρ στον κόσμο), σχεδιάζοντας μοναδικά pop-up bar, εκδηλώσεις και κόνσεπτ διασκέδασης που θα ζήλευε μέχρι και ο Αλέξανδρος Ιόλας, ενώ στην πορεία του στα μπαρ διακρίθηκε και ως ένας από τους πλέον επιδραστικούς ανθρώπους στον χώρο της παγκόσμιας εστίασης. Στην παρέα των δύο προστέθηκε για το επόμενο επαγγελματικό τους βήμα –μιλάμε για το Line Athens– και ο Δημήτρης Νταφόπουλος, εκ των συνιδιοκτητών των περιώνυμων πλέον αναψυκτικών **Three Cents**.

Μπορεί ο Τζέιμς Κουκ να μην ταξίδευε με αεροπλάνο, όπως ο Νίκος Μπάκουλης, βρήκε όμως κι εκείνος χρήση για ένα προϊόν ζύμωσης, το ξινολάχανο, το οποίο προσέθεσε στη διατροφή του πληρώματός του για την καταπολέμηση του σκορβούτου. Σχεδόν τρεις αιώνες αργότερα, οι ιθύνοντες νέες του **Line Athens** αποφάσισαν να εντάξουν τη ζύμωση σε ουκ ολίγα παρεχόμενα προϊόντα του μπαρ τους, δηλαδή στα πρωτοποριακά κρασιά από φρούτα, στα ψωμιά που με μαεστρία δημιουργεί η αυτοδίδακτη αρτοποιός Φαίδρα Μαυροειδή-Σβανά –εκμεταλλευόμενη τα υποπροϊόντα και υπολείμματα της «οινοποίησης»– και στις μπίρες draught που δημιουργούν σε συνεργασία με το ζυθοποιείο **Alea** και σερβίρουν μέσα από μία εκπληκτική, άλικη διασκευή της Αφροδίτης της Μήλου από τον καλλιτέχνη Sake. Η οποία φυσικά έχει κλέψει τις καρδιές των instagramers που έχουν επισκεφθεί το Line Athens.

Τι είναι λοιπόν αυτά τα περιβόητα κρασιά που η παρέα του Line Athens δημιουργεί και σερβίρει; Είναι «υβριδικά προϊόντα ζύμωσης», μου λέει ο Νίκος Μπάκουλης, αφού «χρησιμοποιούνται φρούτα διαφορετικά από το σταφύλι, όμως αντιμετωπίζονται με την προσέγγιση της κλασικής οινοποίησης, εφαρμόζοντας πολλές τεχνικές που χρησιμοποιούνται στο κρασί». Στο Line Athens αναζητούν συγκεκριμένες ποικιλί-

LINE ATHENS

«Όχι ακόμα ένα μπαρ με ωραία ποτά»
λέει στην Α.Υ. ο Νίκος Μπάκουλης

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΡΟΒΕΣΗ

Φωτό: ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

ες φρούτων εκτός από σταφύλι, από μικρούς παραγωγούς συγκεκριμένων περιοχών της Ελλάδας, με κριτήριο την έκφραση του κάθε μικροκλίματος. Χρησιμοποιώντας τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις του Line Athens και με τις συμβουλές του **Θάνου Γεωργιλά** από το οινοποιείο **T-Οίνος**, δημιουργούν δύο διαφορετικές εκφράσεις της εκάστοτε πρώτης ύλης. Οι υπερσύγχρονες, ελεγχόμενες δεξαμενές ζύμωσης του Line Athens «άνοιξαν» για πρώτη φορά για να αποκαλύψουν και να σερβίρουν κρασιά ροδιού από την Τιθορέα, σύκου από την Κύμη, μήλου από τη Βόρεια Ελλάδα και μελιού από την Καρδίτσα.

Όσοι γνωρίζουν λίγο καλύτερα τον Νίκο Μπάκουλη θα ξέρουν την αγάπη του για το κρασί. «Πίνω σοβαρά κρασί εδώ και παραπάνω από δέκα χρόνια, ενώ συλλέγω κιόλας φιάλες κρασιού. Όσο για τη διαδικασία της κατ' οίκον ζύμωσης, ασχολούμαι εδώ και έξι-εφτά χρόνια περίπου».

«Και πώς εμπλέκεται η «Μέθοδος της Αναρχίας» που χρησιμοποιείτε ως μέθοδο της ζύμωσης των φρουτοκρασων;», ήταν η επόμενη μου ερώτηση. «Η ζύμωση είναι μια άναρχη διαδικασία που παράγει ενέργεια, μια διαδικασία απρόβλεπτη που δεν υπόκειται σε σταθερούς κανόνες. Και όσο πιο πολύτιμη διατροφικά είναι η τροφή που αποφασίζεις να ζυμώσεις, τόσο πιο δύσκολα κωδικοποιείται ο αντίστοιχος μύκητας που βρίσκεται μέσα της, τόσο πιο δύσκολα μπορείς να τον δαμάσεις και να δημιουργήσεις ένα ποτό. Η μέθοδος για να κατανοήσεις και να κατευθύνεις εκεί που θες εσύ την άναρχη διαδικασία της ζύμωσης εκφράζεται και μέσα από το «Method of Anarchy» του Line Athens».

Τι γίνεται όμως με τα νέα φρούτα που αποφασίζουν να ζυμώσουν; Η διαδικασία έρευνας και υλοποίησης μπορεί να διαρκέσει μέχρι και τρεις μήνες για ένα νέο προϊόν, όπως μου είπε ο Νίκος, και περιλαμβάνει συνεργασία με τεχνολόγους τροφίμων και χημικούς μηχανικούς, εργαστηριακές αναλύσεις, αλλά και άφθονο trial & error, αφού, «αν δεν αποτύχουμε σε πειράματα, δεν μπορούμε να τελειοποιήσουμε πειράματα, η αρχή της Έρευνας και Ανάπτυξης».

Τον ρωτώ για τη σταθεροποίηση και συντήρηση των artisanal προϊόντων τους. «Δεν μας απασχολεί, τουλάχιστον προς το παρόν. Η κονσερβοποίηση είναι εξ ορισμού αντίθετη με τα αρτιζάνικα προϊόντα ζύμωσης. Άλλωστε είμαστε σε πειραματικό στάδιο ακόμη. Ο καλεσμένος μας

θα δοκιμάσει κάτι που θα είναι πολύ καλό, εμείς όμως θα ξέρουμε αν η επόμενη παρτίδα μπορεί να γίνει λίγο καλύτερη ή λίγο διαφορετική ή αν χρειάζεται να βελτιώσουμε κάτι, γιατί και πώς. Πάρτε ως παράδειγμα τα κρασιά του κάθε οινοποιείου, κάθε χρονιά θα είναι διαφορετική από την επόμενη. Έτσι κι εδώ, οι παρτίδες των προϊόντων που σερβίρουμε δεν θα είναι κάθε φορά ίδιες. Και αυτό γιατί δουλεύουμε με φρούτα σε συγκεκριμένο μικροκλίμα, που διαφοροποιείται από χρονιά σε χρονιά. Σε κάθε περίπτωση, δεν θα μας ακούσεις ποτέ να λέμε για κάποιο προϊόν ότι είναι το καλύτερο, ο κόσμος μπορεί να αποφασίσει για αυτό».

Ο πολυμήχανος Νεοϋορκέζος μετρ των ζυμώσεων και συγγραφέας **Σάντορ Κατζ**, που χειρίζεται μύκητες και βακτήρια, δίνοντας παράλληλα διαλέξεις ανά τον κόσμο, είχε δηλώσει σε συνέντευξή του πως η ζύμωση είναι μια ριζοσπαστική πράξη ακτιβισμού. Έρχεσαι σε επαφή με (κορεσμένες διατροφικά) πρώτες ύλες, παρακάμπτοντας την παγκόσμια διατροφική αλυσίδα και τις μετατρέπεις σε νέες μορφές φαγητού, ενισχύοντας τη διατροφική τους αξία. «Δεν ξέρω αν είναι πράξη ακτιβισμού», σχολιάζει ο Νίκος. «Μπορώ όμως να σου πω πως είναι μια αναρχική πράξη που μπορεί να αποτελέσει statement».

Ο Σάντορ Κατζ δηλώνει «αναβιωτής της ζύμωσης» και όχι εφευρέτης, λέω στον Νίκο. «Ε, φυσικά, η ζύμωση δεν μας είναι κάτι άγνωστο. Εγώ έχω μεγαλώσει σε ένα αγροτικό περιβάλλον στο οποίο οι γονείς μου εφάρμοζαν διαδικασίες παρόμοιες, για τη συντήρηση ή τη μετατροπή πρωτογενών πρώτων υλών σε φαγητά που τελικά καταναλώνουμε. Το τυρί, το γάλα, τα λουκάνικα, το ψωμί, όλα προκύπτουν από διαδικασίες ζύμωσης».

Στο Line Athens όμως, εκτός από το κόνσεπτ της ζύμωσης, υπάρχει και το **κόνσεπτ της βιωσιμότητας**. Γι' αυτό και φροντίζουν να αξιοποιούν όλα τους τα υπολείμματα σε άλλες διαδικασίες, οδεύοντας προς το πρότυπο του **Zero Waste** (η φιλοσοφία των μηδενικών απορριμμάτων), σχεδιάζουν φωτοβολταϊκά στην ταράτσα τους, ώστε με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα να οδηγηθούν στην πλήρη ενεργειακή αυτονομία, προσπαθούν να εκπαιδεύσουν ακόμη και τους προμηθευτές τους ή να επιλέγουν αυτούς που μπορούν να ανταποκριθούν σε ένα βιώσιμο μοντέλο, όπως το έχουν οραματιστεί. Ο Νίκος μου έδειξε μέχρι και τη μελέτη για τον ήχο του Line Athens, η

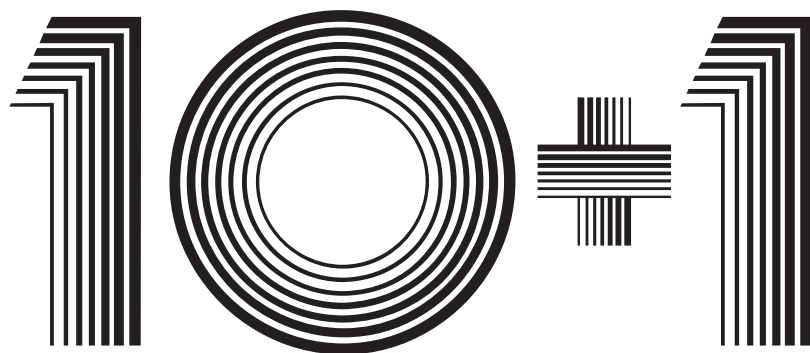
οποία πραγματοποιήθηκε από καθηγητή πανεπιστημίου και η οποία σκοπεύει στην απόλυτη αξιοποίηση των πηγών τους, όπως και του ίδιου του χώρου. Όταν μια επιχείρηση γνωρίζει τι ακριβώς θέλει και σχεδιάζει με λεπτομέρεια το πώς θα το πετύχει, τότε ο όρος της βιωσιμότητας ξεφεύγει από τα στενά όρια της μόδας και «γίνεται συνειδηση», όπως λέει ο Νίκος. Στο Line Athens ζητούν από τους προμηθευτές τους να μην παραδίδουν σε συσκευασίες πλαστικού μιας χρήσης, έχουν εντάξει τις «έξυπνες» λειτουργίες ελέγχου της κατανάλωσης σχεδόν σε όλες τις συσκευές τους – από τα φώτα που λειτουργούν, ρυθμίζονται και ελέγχονται ψηφιακά και με ακρίβεια, μέχρι τα ψυγεία τους και τις λοιπές συσκευές – και συνεχίζουν να σχεδιάζουν και να υλοποιούν συνθήκες που θα τους φέρουν στο απόλυτο της βιώσιμης λειτουργίας.

Τον ρώτησα ποιο είναι το πρώτο εύκολο πράγμα που μπορεί να κάνει κάποιος στο σπίτι του προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας. «Εύκολο», μου λέει, «να αντικαταστήσει όλες τις λάμπες του σπιτιού του με χαμηλής έντασης λαμπτήρες led με dimmer. Αυτό είναι το δένδρο. Αν το κάνουμε όλοι αυτό θα δούμε το δάσος, το ότι δε θα χρειάζεται να φτιαχτούν νέες μονάδες παραγωγής ενέργειας, διότι αρκετή από την ενέργεια που παράγεται, δεν χρησιμοποιείται. Και έτσι θα φθάσουν οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας για την κάλυψη αρκετά μεγάλου μέρους αυτής της πραγματικής ανάγκης για ενέργεια».

Τίποτα, όμως, δεν έρχεται χωρίς επιπλέον κόστος για το Line Athens. Τον ρώτησα επί τούτου, αν δηλαδή επιβαρύνονται οικονομικά υιοθετώντας ένα βιώσιμο μοντέλο λειτουργίας, και του υπενθύμισα πως τόσο οι διατροφικές συνήθειες υψηλής αξίας όσο και ο βιώσιμος τρόπος ζωής τελικά απευθύνονται σε ανθρώπους συγκεκριμένου, υψηλότερου βιοτικού επιπέδου. «Σαφέστατα και είναι πιο ακριβό το μοντέλο λειτουργίας του Line Athens. Δυστυχώς οι πόλεις μας είναι δομημένες έτσι ώστε αν κάποιος “παραβαίνει” τους κανόνες της, τότε να το πληρώνει ακριβά. Διότι πηγαίνεις ενάντια στο ρεύμα».

Σκοπός του Νίκου Μπάκουλη και των συνεργατών του στο Line Athens δεν είναι μόνο οι ζυμώσεις, ούτε να «μαθευτεί ως απλά ένα μπαρ που σερβίρει πολύ ωραία πράγματα. Σκοπός μας είναι να “χτιστεί” μια κοινότητα ανθρώπων, πραγμάτων και συνεργειών που θα συνθέτουν μια νέα κατεύθυνση, όχι μόνο στο τι τρώμε και τι πίνουμε, αλλά και στο πώς ζούμε και δουλεύουμε. Η βιωσιμότητα δεν αφορά το υλικό μόνο, είναι οι άνθρωποι κατά βάση, τόσο οι συνεργάτες μας όσο και το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης. Προσεγγίζουμε τους άμεσους και έμμεσους συνεργάτες μας ολιστικά και με βιώσιμο τρόπο. Με την πανδημία της COVID πολλοί άλλαξαν επάγγελμα, εμείς θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα μοντέλο επιχείρησης στο οποίο οι εργαζόμενοί του θα έχουν τις συνθήκες εργασίας που τους αξίζουν, ώστε να δημιουργήσουμε ένα θελκτικό μακροπρόθεσμο περιβάλλον και να μένουν στον επαγγελματικό αυτόν χώρο, βάζοντας από τη μεριά μας ένα μικρό λιθαράκι με σκοπό να μπει η εστίαση σε ένα σύγχρονο πρότυπο λειτουργίας».

Κάπως έτσι έκλεισε η κουβέντα με τον Νίκο Μπάκουλη, με ένα όραμα που για πολλούς μπορεί να φαντάζει χίμαιρα ή βγαλμένο από σενάριο της πιο απίστευτης ταινίας επιστημονικής φαντασίας. Σε κάθε περίπτωση, το Line Athens αποτελεί ξεκάθαρο statement, όχι μόνο στον χώρο της αθηναϊκής εστίασης, αλλά και κοινωνικά, τόσο στην Αθήνα όσο και στον υπόλοιπο κόσμο. Μία ιδέα τριών ατόμων, η υλοποίηση της οποίας προβλέπω πως θα βρει πλήθος κόσμου, επαγγελματιών και μη, σε αρωγή τους. Ενσυνείδητα ή υποσυνείδητα. **Α**

Ντοκιμαντέρ για το 24^ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης

**Εκκίνημα για το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ
Θεσσαλονίκης σήμερα 10 Μαρτίου, εν μέσω
πολέμου, πανδημίας και παρατεταμένου χειμώνα.
Διόλου βαρετά, που θα έλεγε κι ο ποιητής.**

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΪΜΑΚΗ

Παρακολουθώ το φεστιβάλ από το ξεκίνημά του. Τότε, τον Μάρτιο του 1999, βρέθηκα στη Θεσσαλονίκη κυρίως από περιέργεια για το νέο δημιούργημα του Δημήτρη Εϊπίδη και αποχώρησα εντυπωσιασμένος από ένα άγνωστο σινεμά, του οποίου η δυναμική πολλές φορές μού επιβεβαίωνε στη διάρκεια εκείνου του πρώτου φεστιβάλ το ρητό «η πραγματικότητα ξεπέρασε τη φαντασία». Οι προσμονές για το φετινό φεστιβάλ είναι ίσως οι μεγαλύτερες των τελευταίων ετών. Δεν είναι μόνο η διετής κόπωση λόγω της πανδημίας, αλλά και η εντεινόμενη παγκόσμια αγωνία από τη συνέχιση ενός πολέμου που καταργεί κάθε έννοια αξιοπρέπειας και δημιουργεί την αίσθηση ενός εφιαλτικού μέλλοντος. Με γνώμονα την αναζήτηση του διαφορετικού, σε συνδυασμό με σινεφιλικές γραμμές και ιστορίες που αφορούν ή μάλλον περιγράφουν τη σύγχρονη πραγματικότητα, επιλέξαμε μια ενδεκάδα ταινιών που θα δούμε και φέτος στις αίθουσες του Φεστιβάλ.

Το λεωφορείο **THE BUS**

Της Λάιλα Πακάλνινα

☛ (ΛΕΤΟΝΙΑ, ΕΣΘΟΝΙΑ, ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ, ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ - 2004, 56')

Οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ ανθρώπων και κρατών είναι πανάρχαια ιστορία. Κεντρικός πρωταγωνιστής του φιλμ είναι το λεωφορείο «Ταλίν-Καλίνινγκραντ» που διασχίζει τρεις συνοριακές γραμμές μέσα σε μία νύχτα: τα σύνορα Εσθονίας-Λετονίας, Λετονίας-Λιθουανίας και Λιθουανίας-Ρωσίας. Οι επιβάτες χρειάζονται τέσσερα διαφορετικά νομίσματα για να πληρώσουν για τουαλέτα ή σάντουιτς κατά τη διάρκεια της διαδρομής. Την εποχή της Σοβιετικής Ένωσης δεν υπήρχαν συνοριοφύλακες. Από τότε που τα τρία κράτη της Βαλτικής εντάχθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ιστορία άλλαξε ξανά.

ANIMA – Τα φορέματα του πατέρα μου **ANIMA • MY FATHER'S DRESS**

Της Ούλι Ντέκερ

☛ (ΓΕΡΜΑΝΙΑ - 2022, 95')

Η ταινία της Γερμανίδας Ούλι Ντέκερ, που συμμετέχει

στο Διεθνές Διαγωνιστικό, δοκιμάζει τα κοινωνικά και οικογενειακά στερεότυπα με τρόπο αναπάντεχο. Η μικρή Ούλι θέλει όταν μεγαλώσει να γίνει είτε πειρατίνα είτε ο Πάπας. Σε καμία περίπτωση, πάντως, δεν θέλει να εγκλωβιστεί στους στερεοτυπικούς ρόλους της βαυαρικής πόλης της. Όταν χάνει τον πατέρα της, ανακαλύπτει ένα μυστικό κουτί. Το περιεχόμενό του αλλάζει την εντύπωση που είχε για τον πατέρα της, για την ίδια, την οικογένειά της και την κοινωνία στην οποία μεγάλωσε. Μια αληθινή ιστορία για τα οικογενειακά μυστικά, τα φύλα και την αναταραχή που προκαλεί ο έρωτας, με μια αφήγηση που κινείται σαν τρενάκι του λούνα παρκ, επιστρατεύοντας τόσο κινούμενα σχέδια όσο και υλικό τεκμηρίωσης στη διαδρομή.

Café de Kinema

Της Σολ Μιράλια

☛ (ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ, ΙΑΠΩΝΙΑ - 2021, 9')

Στα προάστια του Τόκιο, μακριά από το χάος και τη φασαρία της πόλης, βρίσκεται το Café de Kinema. Σαν σε κινηματογραφική αίθουσα, χάνοντας την αίσθηση του τόπου και του χρόνου, οι άνθρωποι βρίσκουν καταφύγιο στην ίδια τους τη σιωπή, ενώ οι μελωδίες του Νίνο Ρότα εξατμίζονται στον καπνό των τσιγάρων που απολαμβάνουν οι θαμώνες. Με τα λόγια του σκηνοθέτη: «Κάθε τσιγάρο διαρκεί περίπου δέκα λεπτά. Πού ταξιδεύει το μυαλό μας κατά τη διάρκεια αυτού του διαλείμματος; Υποθέτω ότι ακολουθεί τον τρόπο του καπνού και της μουσικής, που ταξιδεύουν αιωρούμενα ώσπου να καθούν... Δεν είμαι ο μόνος, πολλοί άλλοι επίσης αναζητούν καταφύγιο στη φαντασία με το σινεμά, το τσάι και τα τσιγάρα».

Απόδραση στον Ασημένιο Πλανήτη **ESCAPE TO THE SILVER GLOBE**

Του Κούμπα Μίκουρντα

☛ (ΠΟΛΩΝΙΑ - 2021, 92')

Η ταινία του Αντρέι Ζουλάφσκι «Στον ασημένιο πλανήτη» (1977/1987) θα μπορούσε να θεωρείται σήμερα μια από τις πιο ριζοσπαστικές ταινίες επιστημονικής φαντασίας στην ιστορία του κινηματογράφου. Ο υψηλός προϋπολογισμός, το αναστοχαστικό σενάριο και το

«Το λεωφορείο»

«ANIMA – Τα φορέματα του πατέρα μου»

«Απόδραση στον Ασημένιο Πλανήτη»

«Τα κορίτσια του ημερολογίου»

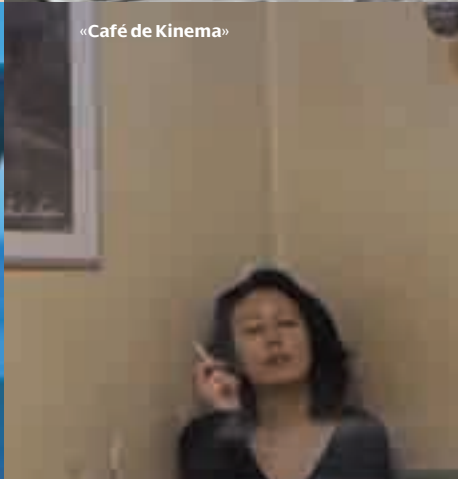
«Ονειροπολήσεις ενός διασυνδεδεμένου κόσμου»

«Αουφ Βίντερζεν, Φινλανδία»

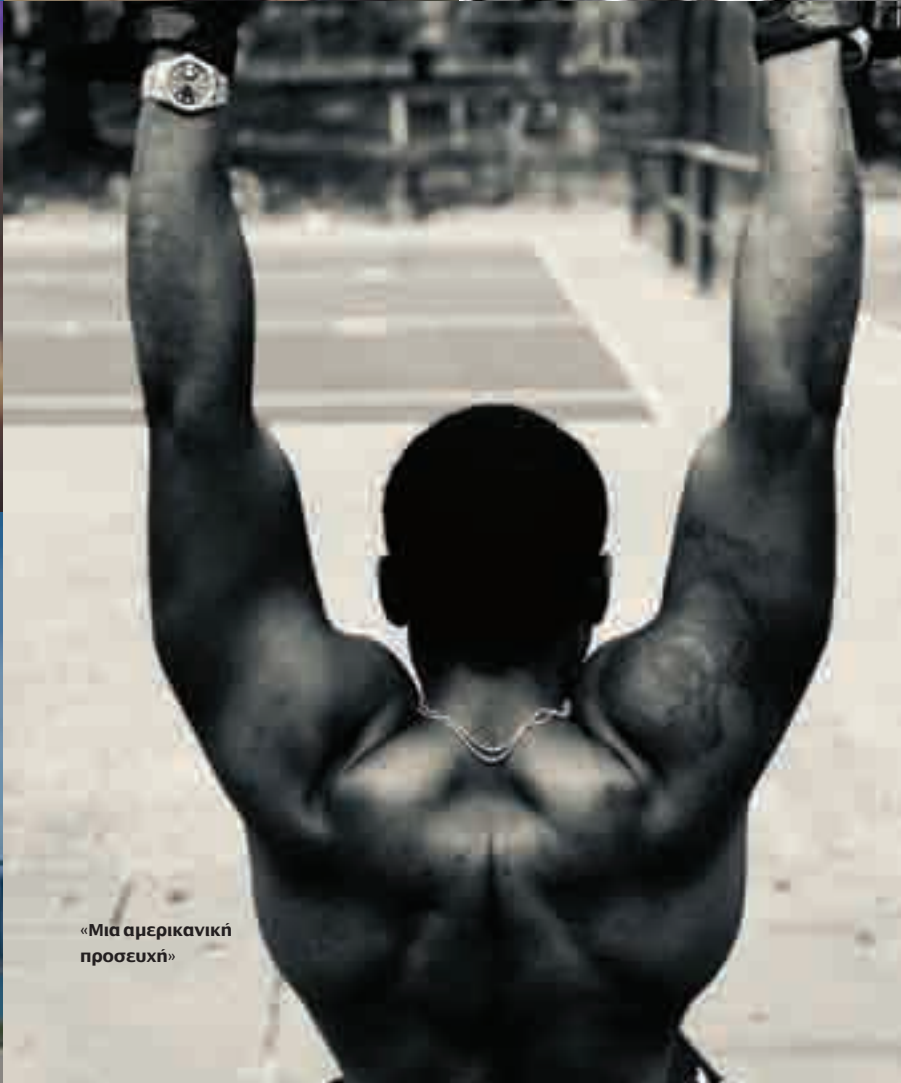
«Για μια χούφτα τηγανητές πατάτες»

«Café de Kinema»

«Πάτι Σμιθ - Ηλεκτρική ποίηση»

«Μια αμερικανική προσευχή»

τολμηρό καλλιτεχνικό όραμα του δημιουργού της πληρούσαν τις προϋποθέσεις για ένα αριστουργηματικό αποτέλεσμα. Γιατί λοιπόν η κομμουνιστική κινηματογραφική βιομηχανία διέκοψε την παραγωγή δύο εβδομάδες πριν από το τέλος των γυρισμάτων; Οι λόγοι ήταν οικονομικοί; Πολιτικοί; Καλλιτεχνικοί; Προσωπικοί; Στο τέλος δεν απέμειναν παρά θραύσματα της ταινίας που συνεχίζουν να συνεπαίρνουν το κοινό, όπως και τα συναισθήματα των συντελεστών της ταινίας, που είναι το ίδιο έντονα σήμερα, σαράντα χρόνια αργότερα. Μια ιστορία για το μεγαλύτερο μυστήριο και το σπουδαιότερο, ανεκπλήρωτο όνειρο του πολωνικού σινεμά.

Τα κορίτσια του ημερολογίου

CALENDAR GIRLS

Των Λούβε Μάρτινσεν, Μαρία Λόκουφβιντ

👉 (ΣΟΥΗΔΙΑ, ΗΠΑ - 2022, 85')

Μαγικοί τάρανδοι στα πάρτι και στις εκκλησίες, ροζ χνουδωτοί μονόκεροι σε εκδηλώσεις της πολεμικής αεροπορίας και ζόμπι σε οίκους ευγηρίας. Αυτά είναι τα «Κορίτσια του ημερολογίου» – η πιο αποφασισμένη χορευτική ομάδα για γυναίκες άνω των εξήντα. Το να είσαι «Calendar Girl» απαιτεί αφοσίωση και πάθος, όμως η ανταμοιβή είναι ανεκτίμητη: τριάντα αδελφές που πάντα καλύπτουν τα νώτα σου. Μόνο που αυτό σημαίνει επίσης πως θα αλλάξεις και πως οι σχέσεις σου θα δοκιμαστούν... Μια τρυφερή και αισιόδοξη ιστορία για τη μέση ηλικία, γεμάτη παιδικότητα και χορό. Μια ταινία που ανατρέπει την αναχρονιστική εικόνα της «ηλικιωμένης γυναίκας» και καλεί τον κόσμο να χορέψει με την ψυχή του – προτού να είναι αργά.

Για μια χούφτα τηγανητές πατάτες

FOR A FISTFUL OF FRIES

Των Ζαν Λιμπόν, Ιβ Ιβάν

👉 (ΓΑΛΛΙΑ, ΒΕΛΓΙΟ - 2021, 103')

Ο επιθεωρητής Λεμουάν, που θυμίζει περισσότερο τον Χατς παρά τον Στάρσκι από το θρυλικό αστυνομικό δίδυμο, διερευνά μια υπόθεση δολοφονίας σε μια κακόφημη περιοχή των Βρυξελλών. Η Καλιμά Σισού, μια ιερόδουλη που εκδιδόταν περιστασιακά, βρέθηκε νεκρή στο διαμέρισμά της. Όλες οι ενδείξεις ενοχοποιούν τον Αλέν, τον πρώην της που δούλευε ως κρεοπώλης – μόνο που εκείνος δεν μπορεί να ανακαλέσει στη μνήμη του εκείνο το απόγευμα. Όμως με το που ανακαλύπτουν κάποιες τηγανητές πατάτες κι ένα τάπερ, ο Λεμουάν και οι συνεργάτες του θα καταφέρουν να συντάξουν το κατηγορητήριο εναντίον του Αλέν. Ιντερπόλ, τον νου σου! Ένα ευχάριστο πλην σκοτεινό ντοκιμαντέρ του είδους που ανιχνεύει αληθινά εγκλήματα, από τους σκηνοθέτες της καλτ σειράς «Strip-Tease».

Άουφ Βίντερζεν, Φινλανδία

AUF WIEDERSEHEN FINNLAND

Του Βίρπι Σουούταρι

👉 (ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ - 2010, 78')

Μια συναρπαστική ταινία που αποκαλύπτει μια άγνωστη πτυχή της φινλανδικής ιστορίας: όταν οι Γερμανοί στρατιώτες αποχώρησαν από τη Λαπωνία το 1944, περίπου χίλιες Φινλανδές έφυγαν από τη χώρα μαζί τους (για διάφορους λόγους), αν και οι περισσότερες γύρισαν έως το 1948. Στο στρατόπεδο καραντίνας στο Χάνκο, η πατρίδα τις υποδέχθηκε με ανακρίσεις και περιφρόνηση. Η περίτεχνη αφήγηση δημιουργεί ένα συμπαγές κινηματογραφικό σύμπαν, συνυφαίνοντας τις ανθρώπινες, συγκινητικές ιστορίες αυτών των γυναικών, οι οποίες αποκαλύπτουν τα ονόματα και τα πρόσωπά τους για πρώτη φορά.

Μια αμερικανική προσευχή

AN AMERICAN PRAYER

Του Νουσράτ Ντουράνι

👉 (ΗΠΑ, ΜΕΞΙΚΟ, ΡΩΣΙΑ - 2021, 86')

Από τον δημιουργό του «Madly» (2016) μια διερεύνηση του Αμερικανικού Ονείρου που φέρνει στην επιφάνεια αντικρουόμενες πραγματικότητες και συντριπτικές ανισότητες. Όπως είχε διερωτηθεί στο παρελθόν ο Βίνσεντ Χάρντινγκ, η ταινία ρωτάει σήμερα: «Μπορεί να υπάρξει Αμερική;». Εκατοντάδες εξωφρενικές ιστο-

ρίες σύγκρουσης, υπερβατικότητας και αγαλλίασης σε αυτό το ενδιαφέρον πλην άγριο κράτος δεν προβάλλονται στην τηλεόραση. Οι ιστορίες της ταινίας αντικατοπτρίζουν ένα έθνος που παλεύει με το εγχείρημα της δημοκρατίας, όσο ο κόσμος παρακολουθεί με κομμένη την ανάσα. Πάντα αναρωτιόμασταν αν το Αμερικάνικο Όνειρο είναι πραγματικό. Και ανέκαθεν αναλογιζόμασταν το τέλος του. Η λαμπερή του εικόνα έχει πρόσφατα σβήσει, κι όμως πολλοί Αμερικανοί προσπαθούν ακόμα να κρατηθούν από την ιδέα του. Όπως είπε ο Λάνγκστον Χιουζ: «*[είναι η] γη που δεν υπήρξε ακόμα*». Οι εκλεκτοί πρωταγωνιστές είναι μια νεαρή Πακιστανο-Αμερικανίδα που ξεπέρασε τις ισλαμοφοβικές συμπεριφορές και τη διπολική διαταραχή της και έγινε γνωστή ως ποιήτρια· ένας τεχνικός δορυφορικής επικοινωνίας της πολεμικής αεροπορίας που υπηρέτησε στο Αφγανιστάν και στιγματίστηκε από τον θάνατο αμάχων από επιθέσεις με drone που ο ίδιος εκτελούσε· και ένας Αφροαμερικανός που πυροβολήθηκε και έμεινε παράλυτος από τη μέση και κάτω στα 17 του χρόνια, ο οποίος όμως ξεπέρασε την τραγωδία του για να γίνει αρσιβαρίστας, ο οποίος συμμετείχε και στους Παραολυμπιακούς.

Ονειροπολήσεις ενός διασυνδεδεμένου κόσμου

LO AND BEHOLD: REVERIES OF THE CONNECTED WORLD

Του Βέρνερ Χέρτσογκ

👉 (ΗΠΑ - 2015, 98')

Το χρονικό του εικονικού κόσμου, από τις ρίζες του ως τις πιο απόκεντρες προεκτάσεις του, το οποίο εξετάζει το ψηφιακό τοπίο με την ίδια περιέργεια και φαντασία με τις οποίες ο σκηνοθέτης προσέγγισε στο παρελθόν γήινους προσορισμούς, τόσο ετερόκλητους όσο ο Αμαζόνιος, η Σαχάρα, ο Νότιος Πόλος και η αυστραλιανή ενδοχώρα. Ο Βέρνερ Χέρτσογκ καθοδηγεί τον θεατή σε ένα ταξίδι μιας σειράς προβοκατόρικων συζητήσεων που φανερώνουν τους τρόπους με τους οποίους ο διαδικτυακός κόσμος έχει αλλάξει ριζικά το πόσο εικονικά λειτουργούν τα πάντα στην πραγματική ζωή – από τις επιχειρήσεις μέχρι την εκπαίδευση, τα διαστημικά ταξίδια μέχρι την ιατρική περίθαλψη, και την ίδια την ουσία των προσωπικών μας σχέσεων.

Πάτι Σμιθ - Ηλεκτρική ποίηση

PATTI SMITH • ELECTRIC POET

Των Αν Κατάια, Σόφι Πείραρντ

👉 (ΓΑΛΛΙΑ - 2022, 54')

Η Πάτι Σμιθ προσγειώνεται σε ηλικία είκοσι δύο ετών στη Νέα Υόρκη, πάνω στις στάχτες της μετα-χίπικης κουλτούρας, και διαταράσσει όλες τις νόρμες: τις κοινοτοπίες του ροκ εν ρολ, την υπερβολικά πεζή ποίηση, την ολοένα και πιο ελιτίστικη κουλτούρα και την περιριστική ιδέα του φύλου. Στη διάρκεια της πεννηταετούς καριέρας της, κάνοντας μόνο μία εμπορική επιτυχία, κατόρθωσε το ακατόρθωτο: έμεινε στη συλλογική μνήμη ως ζωντανός θρύλος, χωρίς να απομακρυνθεί ποτέ από το κοινωνικό περιθώριο. Ως γνήσια εκπρόσωπος της πανκ ιδεολογίας, αντιμετωπίζει την τέχνη ως πολιτική δύναμη και την ελευθερία ως αναγκαιότητα.

F@ck this job

Της Βέρα Κριτσέφσκαγια

👉 (Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ - 2021, 104')

Στη Ρωσία του Πούτιν, το μικρό κανάλι Dozhd TV είναι μια φωνή διαμαρτυρίας και ανεξαρτησίας μέσα σε ένα ασφυκτικά ελεγχόμενο δημοσιογραφικό τοπίο. Η Ρωσίδα σκηνοθέτρια Βέρα Κριτσέφσκαγια παρακολουθεί επί 13 χρόνια τη δύσκολη πορεία της ιδιοκτήτριας του καναλιού να υπερασπιστεί τα δικαιώματα της ΛΟΑΤΚΙ κοινότητας, προσλαμβάνοντας δημοσιογράφους που θα τολμήσουν να υπηρετήσουν την ελευθεροτυπία. Το Dozhd TV μετατρέπεται σε μια όαση πολιτικής και σεξουαλικής ελευθερίας, ενώ η τολμηρή γυναίκα που αποφάσισε το 2008 να δημιουργήσει το τηλεοπτικό κανάλι στέκεται στην πρώτη γραμμή της μάχης της αλήθειας, χωρίς να υποκύπτει στα συνεχή εμπόδια που βρίσκει στον δρόμο της και τα βρόμικα παιχνίδια που παίζονται εις βάρος της. **A**

ΣΙΝΕΜΑ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΪΜΑΚΗ

critic's CHOICE

Η μπαλάντα της λευκής αγελάδας (GHASIDEYEH GAVE SEFID / BALLAD OF A WHITE COW) ***1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Μπεχτάς Σαναέχα, Μαριάμ Μογκαντάμ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μαριάμ Μογκαντάμ, Σανί Φαρ, Πούρια Ραχίμι

Στη σημερινή Τεχεράνη, η Μίνα βλέπει τη ζωή της να γίνεται άνω-κάτω όταν ο σύζυγός της Μπαμπάκ, που καταδικάστηκε άδικα σε θάνατο για έναν φόνο που δεν έκανε, δικαιώνεται λίγες μέρες μετά την εκτέλεσή του, καθώς ο πραγματικός δολοφόνος ομολογεί το έγκλημά του.

Καλοστημένο, χαμηλότονο ιρανικό δράμα με πρωταγωνίστρια μια στωική χήρα που ζητά την επίσημη συγνώμη του κράτους για το «λάθος» που κόστισε τη ζωή του άντρα της. Η ανυποχώρητη Μίνα γνωρίζει ότι ο αγώνας που δίνει είναι εκ προοιμίου χαμένος, αλλά δεν σταματά στιγμή να ελπίζει για το καλό και να παλεύει. Ειδικά η σχέση της με την επτάχρονη κωφόλαλη κόρη της είναι εκείνη που της δίνει το κουράγιο για να συνεχίζει. Όταν ξεπερνά το σοκ της αποκάλυψης του άδικου χαμού του άντρα της, βρίσκεται παγιδευμένη σε έναν κυκλώνα από αναπάντεχες αδικίες. Ο σπιτονοικοκύρης την απειλεί με έξωση επειδή έβαλε έναν ξένο άντρα στο σπίτι (ο μυστηριώδης Ρεζά την επισκέπτεται προκειμένου να ξεπληρώσει ένα παλιό χρέος του προς τον Μπαμπάκ), ο πεθερός της θέλει να τη μηνύσει ως ακατάλληλη μητέρα διεκδικώντας την κηδεμονία της κόρης της κι ο αδελφός του άντρα της την πολιορκεί ερωτικά ενώ θέλει να βάλει χέρι και στην αποζημίωση του κράτους για την άδικη απώλεια του συζύγου της. Τη λύση σε όλα τα παραπάνω προβλήματα φαίνεται ότι μπορεί να δώσει ο σιωπηλός Ρεζά, και η Μίνα (τον ρόλο αποδίδει με συγκινητική προσήλωση η συν-σκηνοθέτρια Μαριάμ Μογκαντάμ) θα εμπιστευτεί τον ευγενή μέχρι πρότινος άγνωστό της άντρα. Πρόκειται για μια τυπική ταινία διαμαρτυρίας που στρέφεται κατά του σκοταδισμού και της υποκρισίας μιας συντηρητικής, θεοκρατικής κοινωνίας που θεωρεί τη γυναίκα πολίτη δεύτερης κατηγορίας έχοντας στο επίκεντρο την έννοια της συγχώρεσης. Τα κεντρικά στοιχεία του σεναρίου (η θανατική ποινή, η θέση της γυναίκας, οι κοινωνικές ανισότητες, η γραφειοκρατία, ο θρησκευτικός φανατισμός κ.ά.) είναι ήδη γνωστά από το σινεμά του Φαραντί, του Ρασούλοφ και των υπόλοιπων σύγχρονων προοδευτικών Ιρανών σκηνοθετών. Η διαφορά με το έργο των Μπεχτάς Σαναέχα, Μαριάμ Μογκαντάμ είναι πως το συγκεκριμένο σκηνοθετικό δίδυμο επιλέγει τη διακριτική, ψύχραιμη φόρμα –σε μια σκηνή που ο κουνιάδος της Μίνα την πιέζει για πολλοστή φορά, η κάμερα παρακολουθεί από μακριά και δεν ακούμε τον μεταξύ τους διάλογο, αλλά η σωματική στάση της ηρωίδας τα λέει όλα– για να δώσει με αμεσότητα και ρεαλισμό ένα στόρι που κυοφορεί το σκοτάδι και τον ψυχολογικό εκφοβισμό μιας ολόκληρης χώρας απέναντι στις γυναίκες. Το μόνο αλληγορικό κομμάτι του φιλμ σχετίζεται με τον τίτλο και τη θυσία της αγελάδας από τη φράση του Μωυσή προς τον λαό του. Φράση που ακούγεται στην εισαγωγή της ταινίας: «Ο Αλλάχ προστάζει να θυσιάσετε μια αγελάδα», τους είπε ο Μωυσής κι εκείνοι απάντησαν: «Μας κοροϊδεύεις».

JUST THE FACTS

Η μπαλάντα της λευκής αγελάδας ***½
Η ζωή μετά

Μετά τον Πανγκ ***
Ανθρωπότητα
ρομπότ παραδίδουν
μαθήματα ζωής

Πάντα στο κόκκινο ***
Συμφιλίωση
με το τέρας μέσα μας

Σημείο βρασμού ***
Master chef
από την ανάποδη

River ***½
Τίθασεύνοντας
τον θεό του νερού

ΑΚΟΜΗ

Το ντοκιμαντέρ της έμπειρης Τζένιφερ Πίντομ **«River»** (**½) έρχεται τέσσερα χρόνια μετά το σκηνοθετικό ντεμπούτο της **«Mountain»** και συνεχίζει την εντυπωσιακή καταγραφή ενός υπέροχου φυσικού περιβάλλοντος, εξετάζοντας παράλληλα τη σχέση του ανθρώπου με τους ποταμούς από τους προϊστορικούς κιόλας χρόνους. Θαυμάσια πλάνα (τα περισσότερα από drones που βουτάνε κυριολεκτικά στο νερό) με τη συνοδεία της Αυστραλιανής Ορχήστρας Δωματίου να υπογραμμίζει την υποβλητική αφήγηση του Γουίλεμ Νταφόε.

«Οι χήρες, οι ιδιοκτήτες γατιών και σκυλιών, καθώς και οι πρεζάκηδες απορρίπτονται» (Η μπαλάντα της λευκής αγέλης)

* ΑΔΙΑΦΟΡΗ
** ΜΕΤΡΙΑ
*** ΚΑΛΗ
**** ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ
***** ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ

Batman ανάβσεις

Μετά τον Γιανγκ

Σημείο βρασμού

Πάντα στο κόκκινο

Μετά τον Γιανγκ (AFTER YANG)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Κογκονάντα **ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ:** Κόλιν Φάρελ, Τζόντι Τέρνερ-Σμιθ, Τζάστιν Χ. Μιν
Μετά από μια βλάβη που καθιστά ουσιαστικά άχρηστο τον Γιανγκ, το ανδροειδές που συντροφεύει την κόρη του, ο Τζέικ αναζητεί τρόπο να τον επισκευάσει, και στη διαδρομή ανακαλύπτει το μυστικό παρελθόν του Γιανγκ. Έχοντας πραγματοποιήσει ένα εξαιρετικά επιτυχημένο σκηνοθετικό ντεμπούτο το 2018 («Columbus»), ο Νοτιοκορεάτης Κογκονάντα συνεχίζει στον ίδιο δρόμο του φιλοσοφικού στοχασμού διατυπώνοντας ένα καίριο ερώτημα που δεν έχει εύκολη ή αυτονόητη απάντηση. «Τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος;» μοιάζει να ρωτά σε κάθε σεκάνς ο σκηνοθέτης όχι μόνο τους πρωταγωνιστές του αλλά και τους θεατές. Πριν βιαστείτε να απαντήσετε, ο Κογκονάντα βάζει μια σειρά από δεδομένα πάνω στα ζητήματα της ίδιας της ύπαρξης κι αφοπλίζει τους πλέον κυνικούς με μια σειρά από πανέμορφες, τρυφερές σκηνές όπου η ατμόσφαιρα μυστηρίου και ένας παράδοξος ουμανισμός αλληλοσυμπληρώνονται υποδειγματικά στο φουτουριστικό φιλμ. Σε μια σκηνή από το παρελθόν ο Γιανγκ ρωτά τον Τζέικ πού οφείλεται η μυστηριώδης γεύση του τσαγιού. Εκείνος του απαντά πως δεν υπάρχουν λόγια για να την εξηγήσουν. Το ίδιο ισχύει και με το έργο ως ένα βαθμό, καθώς φέρνει στον νου κλασικές ταινίες με ρέπλικες («Μπλέιντ Ράνερ», «Από μηχανής», «Τεχνητή νοημοσύνη» κ.ά.), με τη διαφορά πως έχει τον δικό της τρόπο –απλό και συγκινητικό μαζί–για να χαρίσει στην ανθρώπινη ατέλεια το κλειδί προς την αποκάλυψη των μυστικών της κρυμμένης γνώσης.

Πάντα στο κόκκινο (TURNING RED)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ντόμι Σι **ΜΕΤΙΣΦΩΝΕΣ ΤΩΝ:** Ρόζαλι Τσιανγκ, Σάντρα Ο **ΚΑΙ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ** Πέγκυ Μανωλά, Βίκυ Νικολαΐδου
Η υπερπροστατευτική Μινγκ δεν φεύγει ποτέ από το πλευρό της 13χρονης κόρης της, η οποία κάποια στιγμή σε μια έκρηξη θυμού μεταμορφώνεται σε ένα τεράστιο κόκκινο πάντα!
Η ιδιοφυής εταιρεία της Pixar ξανακάνει το θαύμα της. Σε μια ταινία που διατηρεί εκλεκτικές συγγένειες με τα «Μυαλά που κουβαλάς» (χωρίς πάντως να φτάνει στα υψηλά επίπεδα εκείνου του φιλμ) ξεδιπλώνει μια γεμάτη χιούμορ και φαντασία περιπέτεια που γίνεται ένα απολαυστικό σκόλιο για τα βάσανα της προεφηβείας και τις εντάσεις των κοριτσιών με τις μητέρες τους. Ο γοητευτικός κόσμος του έργου παντρεύει την ασιατική παράδοση των ταινιών-τεράτων (το σκόλιο για τον «Γκοτζίλα» κυριαρχεί στη θαυμάσια σκηνή της συναυλίας) με την εμμονή της δυτικής κοινωνίας για την ψυχανάλυση, σχήμα που αξιοποιείται ιδανικά προκειμένου να μπει στο ίδιο κάδρο η δραματική αλληγορία με την καθαρόαιμη περιπέτεια. Ολοζώντανο και απειλητικό, το τεράστιο κόκκινο πάντα γίνεται το συμπληρωματικό alter ego της ηρωίδας σε μια γουστόζικη προσπάθεια συμφιλίωσης με το «τέρας που κρύβουμε» όλοι μέσα μας, χωρίς οι δημιουργοί να λησμονούν ούτε στιγμή ότι το υπέροχο animation τους (το οποίο μολιάζουν με διασκεδαστικό χιούμορ διανθισμένο με παιδική αφέλεια) απευθύνεται κυρίως στο προεφηβικό κοινό.

Σημείο βρασμού (BOILING POINT)***

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Φίλιπ Μπαραντίνι **ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ:** Στίβεν Γκράχαμ, Τζέισον Φλέμινγκ, Ρέι Πάνθακι, Χάνα Γουόλτερς
Ένας διακεκριμένος σεφ που βρίσκεται σε προσωπική και επαγγελματική κρίση βιώνει μια δύσκολη περίοδο στη ζωή του, η οποία επιδεινώνεται από τις τεταμένες σχέσεις με τους υπαλλήλους στο γκουρμέ εστιατόριο που διευθύνει.
Ένα εντυπωσιακό μονοπλόνο διάρκειας 90 λεπτών, γεμάτο ένταση και απροσδόκητες συγκινήσεις είναι ο οδηγός για τον ικανότατο Μπαραντίνι ώστε να σχεδιάσει την εφιαλτική καθημερινότητα ενός διακεκριμένου εστιατορίου. Ο έξυπνος χειρισμός της κάμερας προσδίδει στα καρέ του φιλμ την αγωνιώδη χροιά μιας προκαθορισμένης καταστροφής. Ο μικρόκοσμος του εστιατορίου γίνεται καθρέφτης της κοινωνίας με τις ταξικές και οικονομικές ανισότητες σε πρώτο πλάνο (ο μάτσο πελάτης που συμπεριφέρεται απαράδεκτα στη μαύρη σερβιτόρα) και τους μηχανισμούς εξουσίας να ακολουθούν σε ένα φαινομενικά ειδυλλιακό περιβάλλον στο οποίο όμως καιροφυλακτεί μια αόρατη αίσθηση απειλής. Το τραβηγμένο φινάλε θα μπορούσε ίσως να λείπει, αλλά και πάλι δεν είναι ικανό για να στερήσει από το αριστοτεχνικά κατασκευασμένο φιλμ, την υψηλών τόνων δραματουργία που σπάει το καλούπι της περιορισμένης θεατρικής δομής και εκτινάσσεται σε συγκινητικά επίπεδα ωμού ρεαλισμού.

Ο πλούτος των άλλων

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Όλοι έχουμε διαβάσει Το Μυστικό. Όλοι έχουμε επιδοθεί σε επικλήσεις για abundance (αφθονία) μέσω του προσωπικού μας γκουρού. Όλοι έχουμε προστρέξει σε σεμινάρια ανάπτυξης δεξιοτήτων που θα μας κάνουν πιο πλούσιους – κι επομένως πιο ελκυστικούς – γαμπρούς ή νύφες ή fluid gender ή δεν ξέρω κι εγώ τι άλλο. Όλοι έχουμε παίξει στο καζίνο (μερικοί από εμάς έφτασαν ακόμη και στο Λας Βέγκας). Όλοι ευχρησθήκαμε κάποτε να κληρωθεί επιτέλους αυτό το πρωτοχρονιάτικο κρατικό λαχείο που έφερνε ο πατέρας στο σπίτι. Όλοι ζηλέψαμε τα ταξίδια των μεγιστάνων του πλούτου στο διάστημα. Όλοι χαρήκαμε ενδομύχως για την κατάσχεση των μεγαθηρίων γιστ που ανήκουν στους Ρώσους μεγιστάνες – αν και θα αποδεχόμασταν ασμένως μια πρόσκληση για ένα, έστω, λονγκ ντρινκ στα καταστρώματά τους.

Μ' άλλα λόγια, ο πλούτος.

Ομολογώ χωρίς δεύτερη σκέψη ότι δεν έχω διαβάσει πιο διασκεδαστικό βιβλίο περί πλούτου. Βγήκε από τις εκδόσεις Κάκτος, τις εκδόσεις του αγαπημένου μου **Οδυσσέα Χατζόπουλου** που ένεκα μεταστάσεώς του σε μια άλλη Ιθάκη ανέλαβε τα νήα ο ανιψιός του ο Πάννης φέρνοντας νέα πνοή στον χώρο.

Το βιβλίο στο οποίο αναφέρομαι έχει τίτλο «Το Τέχνασμα» και υπότιτλο: «Γατί κάποιοι άνθρωποι μπορούν να κάνουν λεφτά και κάποιοι άλλοι όχι».

Έλα, ντε! Γατί, διάβολε;

Αυτό ακριβώς προσπαθεί να ανακαλύψει ο συγγραφέας του βιβλίου, ο **Ουίλιαμ Λάιθ**, γνωστός δημοσιογράφος σε όσους διαβάζουν ξένο τύπο. Η σκέψη αυτή του γίνεται εμμονή, τον κάνει να ξυπνάει καθίδριος τα βράδια, τρώει τα νύχια του, μελετά κείμενα αλχημιστών του Μεσαίωνα, αναζητά τη Λυδία λίθο που θα τον οδηγήσει να μετατρέψει τις πένες του σε χρυσάφι.

Στην προσπάθειά του να λύσει τον γρίφο γιατί κάποιοι άνθρωποι μπορούν να κάνουν λεφτά και κάποιοι άλλοι όχι, ξεκινά μια ερευνητική αποστολή στα χνάρια των μεγάλων εξερευνητών του περασμένου αιώνα. Η δική του Ανταρκτική είναι ο μουσικός εκείνος τόπος όπου οι μεγιστάνες του πλούτου έχουν χτίσει τα δικά τους νησιά των μακάρων. Πετά με ιδιωτικά τζετ σε απόκρυφες παραλίες, συναντά κατά μόνας Κροίσους σε πανάκριβα εστιατόρια, ακούει προσεκτικά τις ιδέες εκείνες που τους έφεραν στην κορυφή της πυραμίδας, εμβαπτίζεται στη χλιδή εξαντανακλάσεως, ψαύει ακροθιγώς τον συσσωρευμένο χρυσό και δεν σταματάει στιγμή να αναζητά τις κρυμμένες ατραπούς που θα τον οδηγήσουν κι εκείνον με τη σειρά του στο καλά κρυμμένο Ελ Ντοράντο.

Ο Ουίλιαμ Λάιθ μπορεί να μην έχει χρήματα αλλά έχει χιούμορ. Το βιβλίο του διαβάζεται εκμανώς – για την ακρίβεια, δεν μπορείς να το αφήσεις από το χέρι. Βοηθάει σαφώς και η μετὰφραση της **Βίκυς Δέμου**. Με μια γραφή που διαβάζεται ευχάριστα από τον αναγνώστη, χωρίς φιοριτούρες ή στριφνές οικονομικές αναλύσεις, μας φέρνει για λίγο μπροστά σε όσα βλέπουμε μονάχα σε ταινίες, μας γνωρίζει

ανθρώπους που ανήκουν στους δέκα πλουσιότερους του κόσμου, επιχειρεί να μας δείξει τον τρόπο σκέψης τους μήπως μάθουμε κι εμείς κάτι από το παράδειγμά τους.

Καταλήγει κάπου ο συγγραφέας; Ναι – αλλά δεν πρόκειται να το αποκαλύψω εδώ. Μιλάει για μια δύσκολη επιλογή. Η δική σας είναι πιο εύκολη. Αποκτήστε το βιβλίο για αρχή.

Ουίλιαμ Λάιθ,
Το Τέχνασμα,
εκδ. Κάκτος

Mark Lanegan και Sub Pop: Το Ανάλγητο Χρηματιστήριο της Μουσικής

➤ Το **grunge** μας είχε ενθουσιάσει. Πριν απ' όλα, γιατί είχαμε βαρεθεί τα synthesizer και τα λοιπά μπλιμπλίκια που ανεβοκατέβαιναν στα charts και ακούγονταν παντού. Οι κιθάρες – επιτέλους – επέστρεφαν. Ύστερα ήταν η γεωγραφία: αυτός ο ήχος ερχόταν από έναν τόπο πολύ μακρινό, το **Seattle**, την πρωτεύουσα της Washington, όχι της πόλης αλλά της πολιτείας που βρίσκεται στο δυτικότερο και βορειότερο σημείο των Ηνωμένων Πολιτειών, πάνω από την California, πάνω ακόμη και από το Oregon. Με τις πρώτες νότες της κιθάρας του «*Smells Like A Teen Spirit*», το Seattle, μπήκε στη ζωή μας για να μείνει. Πάνω απ' όλα, ήταν η μουσική: σκληρή, αγυάλιστη, ορμητική, συνδύαζε τα δύο άκρα, που είχαμε βιώσει έντονα στη δεκαετία του '70 και του '80: το hard rock και το punk, δύο όχι απλώς μη mainstream αλλά αντι-mainstream ιδιώματα. Έτσι, πέρασε με τα μούτρα.

➤ Στη γειτονική Olympia υπήρχε ένα fanzine με το όνομα **Sub Pop**, που κυκλοφορούσε με κασέτα και ενδιαφερόταν για τους πιο τραχείς ήχους των συγκροτημάτων της γύρω περιοχής. Ο **Bruce Pavitt**, που το έβγαζε, μετακόμισε στο Seattle, συνάντησε τον **Jeff Poneman** και δημιούργησαν μαζί τη δισκογραφική εταιρεία Sub Pop, κυκλοφορώντας στην αρχή singles και μετά LPs των συγκροτημάτων της πολιτείας. Αν τους ρωτούσες, δεν πίστευαν ποτέ ότι αυτό που έκαναν θα μπορούσε να ξεπεράσει το πλαίσιο του underground. Αλλά είπαμε, κάποια στιγμή ήρθε το «*Smells Like A Teen Spirit*».

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς LXXXXXXIX

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

Ευτυχώς, εκείνη την εποχή υπήρχε στην Ελλάδα η **Hitch-Hyke**, η δισκογραφική εταιρεία αλλά και εταιρεία διανομών, που έφερνε στην Ελλάδα τη Sub Pop, συνήθως τις ευρωπαϊκές εκδόσεις, μέσω της γερμανικής **Glitterhouse**. Τα πολλά δισκοπωλεία εκείνης της εποχής έφερναν συχνά τις αμερικάνικες κόπιες, που κόστιζαν αρκετά ακριβότερα. Πολλοί από εμάς, για τους δίσκους που μας άρεσαν πιο πολύ, επιλέγαμε την αμερικάνικη έκδοση, που ήταν η αυθεντική και είχε επιπλέον και το shrink, εκείνο το σελοφάν που φροντίζαμε πάντα να μη σκίσουμε. Εκείνη την εποχή, μόνο οι αμερικάνικες

εκδόσεις είχαν αυτό το σελοφάν, σε αντίθεση με σήμερα, που οι περισσότεροι δίσκοι κυκλοφορούν σφραγισμένοι. Θα κάνω μια παρένθεση εδώ, για να δώσω μια χρηστική συμβουλή που αφορά το άνοιγμα του shrink. Το να ανοίξεις κανείς έναν σφραγισμένο δίσκο με κοπίδι ή χαρτοκόπτη δεν είναι η μέθοδος που ενδείκνυται. Ο σωστός τρόπος είναι, κρατώντας γερά και καλά τεντωμένο το εξώφυλλο, να τρίψεις έντονα την πλευρά που θα άνοιγε με το κοπίδι, στο παντελόνι σου. Με τη θερμότητα που δημιουργείται, το shrink καίγεται και ο δίσκος ανοίγει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, κρατώντας το σελοφάν τεντωμένο, σε ολόκληρη την υπόλοιπη επιφάνεια του εξωφύλλου.

➤ Η βιομηχανία της μουσικής μοιάζει σε κάποια σημεία με τη βιομηχανία της μόδας. Έτσι, κάποια στιγμή το grunge – όπως και τα καρό πουκάμισα που εισήγαγε – βγήκε εκτός μόδας, ακόμη και στον κόσμο του underground. Τα – αρκετά – τελευταία χρόνια η αγάπη για το grunge – δεν είμαι βέβαιος τι γίνεται με τα καρό πουκάμισα – έχει επιστρέψει, με αποτέλεσμα οι τιμές των δίσκων, τόσο της Sub Pop όσο και άλλων εταιρειών που επένδυσαν στον συγκεκριμένο ήχο με δίσκους όπως αυτοί των **Pearl Jam**, των **Mad Season**, των **Alice In Chains** κ.λπ. να έχουν ανέβει σε δυσθεώρητα ύψη.

➤ Λίγες μέρες – αν όχι λίγες ώρες – μετά τον θάνατο του **Mark Lanegan**, οι τιμές των δίσκων του στο eBay και το Discogs έγιναν αστρονομικές. Έτσι, την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, το προσωπικό ντεμπούτο του ή το επόμενο – «*Whiskey For The Holy Ghost*» – στη Sub Pop σε αμερικάνικο βινύλιο, κοστίζει 450 ευρώ, ενώ οι κόπιες της **Glitterhouse** είναι λίγο πάνω από τα 100. Αν θέλεις το «*Hawk*» με την **Isobel Campbell**, χρειάζεσαι για την αμερικάνικη κόπια της **Vanguard** ένα τρακοσάρι και για την ευρωπαϊκή της V2, 250. Τέλος, το box set με τα πρώτα 5 albums – όλα στη Sub Pop – ξεκινάει από τα 400 ευρώ. Ευτυχώς, όπως έγραφε και ο άλλος αγαπημένος εκλιπών του τελευταίου διαστήματος, ο **Μπάμπης Αργυρίου**, «έχω – σχεδόν – όλους τους δίσκους του».

P.S.: Μια λίστα με ολίγη Sub Pop και αρκετό – απολύτως προσωπικό – **Mark Lanegan** ήταν κάτι που χρυστούσα...

Κάποιοι σε ψάχνει. Ψάξε τον κι εσύ και επικοινωνήσε μαζί του στο www.athensvoice.gr/stiles/se-eida.

«ΓΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΙΣΑΙ»

Στεκόμουν σε ένα πεζοδρόμιο στο Κολωνάκι. Ήρθες από το απέναντι στενό, έχοντας κρεμασμένη φωτογραφική μηχανή στον λαιμό. Χαμογελάσαμε. Εσύ: Για φωτογραφία είσαι. Εγώ: Σ' ευχαριστώ! Ανταποδίδω. Έφυγα βιαστικά με το ταξί. Μου χρωστάς μια φωτογραφία.

ΚΛΕΦΤΕΣ ΜΑΤΙΕΣ ΜΕΧΡΙ ΠΟΥ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΘΗΚΑΜΕ ΠΟΛΥ

Σε είδα στη Μαρίνα Ζέας που περπατούσες με έναν φίλο σου. Φορούσες σκούρο μπλε μπουφάν με γουνάκι στον γιακά. Πέρασες από δίπλα μου και κοιταχτήκαμε έντονα. Γύρισα 3 φορές προς τα πίσω για να ξαναδώ και το ίδιο είχες κάνει και εσύ... Μέχρι που κοντοστάθηκες κάπου και με κοιτούσες. Ήθελες κάτι να μου πεις;

ΣΕ ΕΙΔΑ ΣΤΗ ΛΕΩΦΟΡΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

Σε είδα το βράδυ της Κυριακής 6/3 έξω από φαρμακείο στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, συναντήθηκαν τα βλέμματά μας, χαμογελάσαμε για 4 δευτερόλεπτα, τα οποία μου φάνηκαν χρόνια... Θέλω οπωσδήποτε να ξαναδώ το χαμόγελό σου.

ΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Σε είδα 5/3 στο αποκριάτικο πάρτι του Χοροστάσιου. Ήσουν ντυμένη minnie και εγώ φορούσα μια μπλε μπλούζα. Μαγεύτηκα από το υπέροχο χαμόγελό σου. Θα ήθελα πολύ να σε γνωρίσω. Το επόμενο Σάββατο θα βρίσκομαι στο ίδιο μέρος ελπίζοντας να σε ξαναδώ.

BAR Ο «ΓΑΪΔΑΡΟΣ»

Σέριφος. Αυγουστιάτικο βράδυ στη Χώρα. Σε έβλεπα μέρες, στόχος μου να σε γνωρίσω. Εκείνο το βράδυ πέσαμε μούρη με μούρη. Τα μελένια μάτια σου αντίκρισαν τα πράσινα δικά μου. Σου έδειξα το ρολόι μου. Σου ψιθύρισα «άργησες, πού είσαι τόση ώρα;». Μου χαμογέλασες και μου είπες «πάω να πιάσω στασίδι». Ήσουν με τρεις φίλες σου, ήσουν λίγο αλλού εκείνο το βράδυ. Αλλά μου πήρες το μυαλό. Σε ψάχνω ακόμα, στα φώτα της πόλης πλέων.

ΟΥΓΚΕΤΣΟΥ ΜΟΝΟΓΚΑΤΑΡΙ

Βακούρα. Στο τέλος σε είδα. Καθόσουν πίσω μου δύο σειρές. Μια ματιά... Βγήκαμε έξω σχεδόν μαζί και ο καθένας πήρε μόνος τον δρόμο του. Πορτοκαλοκοκκινομάλλα μου...

Σου γράφω έτσι, σαν φόρο τιμής στα παραμύθια. Είθε...

ΤΥΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΥΡΑ, ΚΡΑΝΟΣ, ΜΗΧΑΝΗ

Baba au rum. Με ακολούθησες μέχρι μέσα για να μου μιλήσεις αν και δεν ήσουν εκεί για ποτό, αλλά δεν μου μίλησες. Γιατί;

ΦΟΡΟΥΣΕΣ ΜΠΛΕ ΚΑΣΚΟΛ

ΘΟΤΗ. Σε είδα στη θεατρική, φορούσες μπλε κασκόλ ή παρεό. Σε κοιτούσα και σου χαμογελούσα, έκανα χαζομάρες για να με βλέπεις. Δεν ξέρω αν γίνω ηθοποιός, αλλά θα ξαναπάω την άλλη εβδομάδα για να δω εσένα και το χαμόγελό σου.

ΣΕ ΓΝΩΣΤΟ ΚΛΑΜΠ ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Είσαι κοκκινομάλλα, μας δέικοψαν οι γνωστοί μας.

ΣΚΕΛΕΤΟΒΡΑΧΟΣ ΣΤΟ ΓΑΛΑΞΙΔΙ

Ήσουν με δύο φίλες σου που είχαν καρτοσάκια για παιδιά στο μπροστινό τραπέζι. Είχατε και ένα κατάξανθο αγγελοδάκι που έπαιζες μαζί του. Αφού σηκωθήκατε, ήρθα, σου μίλησα, μου χαμογέλασες και φύγατε για περίπατο. Μακάρι να το δεις. Τι φωτεινό πρόσωπο.

νομήλικοί μου έχουν βγει στο εξωτερικό για μεταπτυχιακές σπουδές, εγώ δουλεύω και νιώθω ότι δεν έχω ζωή. Δεν λέω, μαθαίνω να κάνω μικρά βήματα στη δουλειά που ονειρευόμουν και μου αρέσει πολύ που μιλάω με πελάτες, αλλά μήπως γεράσω πριν την ώρα μου;

Κάπως έχουμε μάθει (βάζω και τον εαυτό μου μέσα φυσικά) να μη λέμε σχεδόν ποτέ μπράβο στον εαυτό μας, να μη νιώθουμε ποτέ επαρκείς και –κυρίως– να μην είμαστε ευγνώμονες με τα όσα μας συμβαίνουν στο τώρα. Προφανώς και δεν κάνεις κάτι λάθος, ούτε γερνάς πριν την ώρα σου. Από πότε το να ωριμάζεις, να δοκιμάζεσαι σε κάτι καινούριο, να τολμάς και να βγαίνεις στον κόσμο της αγοράς και της εργασίας σε πάει πίσω; Μια χαρά τα κάνεις όλα. Απλώς, μην ξεχνάς πως η ζωή δεν χρειάζεται να είναι απαραίτητως μια λίστα από τσεκαρισμένα κουτάκια. Σχολείο τσεκ. Πανεπιστήμιο τσεκ. Δουλειά τσεκ. Οικογένεια τσεκ. Είμαστε πάντα ελεύθεροι, ανάλογα με τα θέλω μας ανά περίοδο, να ανακατεύουμε τα χαρτιά της προσωπικής μας τράπουλας. Άσε, λοιπόν, τις συγκρίσεις με τους άλλους και ακολουθήσε τη δική σου πορεία. Μπορεί σήμερα να ξυπνήσεις να πας στη δουλειά σου και αύριο –αν το θελήσεις– να πάρεις ένα backpack στον ώμο και να γυρίσεις τον κόσμο.

Αχ Τζένη, αχ Τζένη, τι γίνεται όταν όλα στο μυαλό σου τα έχεις τακτοποιημένα και ξαφνικά το πρόσωπο που 'χες ξεγραμμένο σου τα φέρνει όλα τούμπα; Πριν κάποιους μήνες έβγαινα με ένα αγόρι το οποίο έκανε κάτι ασυγχώρητο για μένα όσο ήμασταν μαζί και χτες, μετά από πολλά παρακαλετά, βγήκαμε μια βόλτα για περπάτημα και, χωρίς να το καταλάβω, αρχίσαμε να μιλάμε για διάφορα θέματα της επικαιρότητας πολύ σοβαρά, μια πτυχή του που δεν την είχα ξαναδεί. Μου είπε πόσο μετανιωμένος είναι για τότε και ήταν υπέροχα ευγενικός, δηλαδή νοιάστηκε μέχρι και για το αν γύρισα πίσω στο σπίτι μου ασφαλώς και αν κοιμήθηκα καλά. Τον ξανασκεφτομαι σοβαρά. Τι να κάνω;

Δεν είναι κρίμα να θεωρούμε την ευγένεια και το ενδιαφέρον αναπάντεχη ιπποτική κίνηση και λόγο για να ξανασκεφτούμε κάποιον σοβαρά; Βάζω εγώ εδώ έναν προβληματισμό. Προφανώς, όταν κάποιος θέλει να γυρίσει πίσω, θα φορέσει το καλό του το «κοστούμι», αλλά σου προτείνω να θυμηθείς ξανά τι σε είχε ξεενώσει την πρώτη φορά. Δεν μου γράφεις και περισσότερες λεπτομέρειες για να καταλάβω. Σε κάθε περίπτωση, αν το «ασυγχώρητο» εμπεριείχε κάποιου είδους ματσόλα ή έπαιξε με την ηθική σου, θα σου έλεγα να μην του δώσεις καμία περαιτέρω ευκαιρία. Τέλος και τελεία.

Αγαπημένο μου μανεκέν, μέσα στην τρέλα που ζούμε, νιώθω διαρκώς αποσυρτονισμένη! Είμαι σε μια φάση, που τελείωσα τη σχολή μου εδώ και δύο χρόνια και ενώ όλοι οι συ-

Ερωτικά αδιέξοδα, sexy απορίες, κρυμμένα μυστικά... και στα fm! Το «Μίλα μου βρώμικα» κάνει τα ερωτικά σας θέματα να ακούγονται σαν παιθάρικο τραγούδι στο Athens Voice Radio 102.5

Μικρές αγγελίες

Για να καταχωρίσετε μια αγγελία επικοινωνήστε με το 210 3617.369 (11.00-18.00) Χρεώσεις: € 34 οι 20 πρώτες λέξεις και € 0,35 κάθε επιπλέον. Αγγελία σε πλαίσιο: € 45.

Σε γνωρίζω... Καλή Σαρακοστή με υγεία, αγάπη & ειρήνη!!! Στον έρωτα σημασία δεν έχει η ηλικία, ούτε η απόσταση, αλλά η χημεία που υπάρχει και η διάθεση ώστε να γνωρίσουμε τον σωστό άνθρωπο. Διεθνή Γραφεία Γνωριμιών «ΠΑΠΠΑΣ», Ομήρου 38, Κολωνάκι, τηλ. 210 3620.147, 6944137189 www.pappas.gr / www.pappas-dating.com

ΚΑΙΤΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΕΣ

90 91 92 1144

ΑΚΟΥΣΕ ΤΡΑΤΙΕ ΠΙΟ ΕΞΥ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ!

90 91 92 1949

Μην διστάζεις... Τηλεφωνήστε τώρα!

90 91 92 1173

Παιχνίδια για όλα τα γούστα!

90 91 92 9127

Στενές Επαφές! Μην αργείς!

90 91 92 1162

© JOHN HOLMES

Φίλη, η ποιότητα της σεξουαλικής μας ζωής δεν είναι ποτέ επιφανειακός λόγος για το μέλλον μιας σχέσης. Ασφαλώς και έχει και αυτό τη σημασία του. Για αρχή, θέλω να σκεφτείς το ενδεχόμενο να δώσεις λίγο χρόνο ακόμη στη χημεία σας να εξελιχθεί, προσπαθώντας να είστε ειλικρινείς με το τι σας αρέσει σε αυτόν τον τομέα. Μπορεί να πάει αναπάντεχα καλά αυτό. Αν πάλι δεν θες καν να μπεις στη διαδικασία, μη σε κρίνει και προχώρα. Ας μην κολλάμε σε πακέτα από tik και προκαθορισμένα standards. Αν κάτι δεν σε έλκει, δεν θα γίνει δουλίτσα με το ζόρι.

Μίλα μου βρώμικα. Μίλα μου αληθινά. email: info@athensvoice.gr instagram: @melitajenny

ΚΡΙΟΣ

(20 Μαρτίου - 19 Απριλίου)

Μπορεί η φύση να καλωσορίζει την άνοιξη, εσύ όμως φαίνεται πως βρίσκεσαι σε «άλλη φάση». Κι αυτό γιατί από την Πέμπτη στην παρέα του Ήλιου, του Δία και του Ποσειδώνα έρχεται να προστεθεί και ο Ερμής, επομένως η πραγματικότητα αποκτά ένα πιο «θολό αποτύπωμα». Η λογική δίνει τη θέση της στη φαντασία και το να ασχοληθείς με τα πρακτικά φαίνεται λίγο παραπάνω κούραση. Ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι ο οργανισμός σου χρειάζεται μια ανάπαυλα από την πίεση του προηγούμενου διαστήματος. Φυσικά, επειδή οι υποχρεώσεις δεν σταματάνε, μπορεί να διαπιστώσεις ότι το μυαλό σου σου κάνει «νερά», παιδεύοντάς σε περισσότερο στο θέμα της συγκέντρωσης και της λήψης αποφάσεων, που ιδανικά θα πρέπει να περιμένουν το τέλος του μήνα, όταν και θα περάσει στο ζώδιό σου, «ζωντανεύοντάς» σε ξανά. Είναι σημαντικό αυτή την περίοδο να χαλαρώνεις και να ξεκουράζεσαι ουσιαστικά μέσα στη μέρα, αποφεύγοντας ευλαβικά «εστίες» τοξικότητας στη ζωή σου. Το Σ/Κ έχει «σπιτίσιο άρωμα», βγάζοντας ανάγκη ενασχόλησης με τα του οίκου σου, ανανεώνοντας τον χώρο, κατεβάζοντας τα ανοιξιάτικα κ.λπ., με την σύνοδο Ήλιου-Ποσειδώνα την Κυριακή να οξύνει τη διαίσθηση, αλλά και τις τάσεις φυγής.

ΤΑΥΡΟΣ

(20 Απριλίου - 19 Μαΐου)

Με την Αφροδίτη και τον Άρν να κινούνται ήδη από την Κυριακή στον Υδροχόο και τον τομέα της καριέρας σου, τα επαγγελματικά θα σε απορροφήσουν αυξάνοντας τις απαιτήσεις, δρομολογώντας όμως και εξελίξεις. Βοηθητική ως προς αυτό θα είναι η είσοδος του Ερμή στους Ιχθείς την Πέμπτη, στέλνοντάς σου το μήνυμα πως πρέπει τώρα να κληθείς περισσότερο σαν team player για να τα καταφέρεις. Η συλλογική δουλειά μπορεί να λειτουργήσει θετικά για τα πρότζεκτς σου, ενώ το περιβάλλον θα είναι ευνοϊκό για τη δημιουργία νέων σχέσεων ευωνώντας την κοινωνική δικτύωση. Καιρός να εξασκήσεις το ταλέντο σου στις δημόσιες σχέσεις, ενώ θα πρέπει να λάβεις υπόψη σου και το πώς μπορείς να αξιοποιήσεις την τεχνολογία για να προωθήσεις τη δουλειά σου. Καλή περίοδος ακόμα για την αγορά εξοπλισμού, υπολογιστών και tech προϊόντων. Η σύνοδος Ήλιου-Ποσειδώνα στους Ιχθείς την Κυριακή μολοντί μπορεί να βγάλει συναισθημα στα ερωτικά, ίσως σε παραπλανήσει για τη κίνηση ενός ατόμου, ρίχνοντάς σου «στάχτη στα μάτια», οπότε έχε το νου σου, ιδιαίτερα αν ανήκεις στο 3ο δεκαήμερο.

ΔΙΔΥΜΟΙ

(20 Μαΐου - 20 Ιουνίου)

Καθώς η Αφροδίτη και ο Άρης βρίσκονται στον φιλικό Υδροχόο από την Κυριακή, οι συνθήκες στην επικοινωνία βελτιώνονται, λειτουργώντας προς όφελός σου σε επαφές, πρώτες προσεγγίσεις, εμπορικές διαπραγματεύσεις, υπογραφές συμβολαίων, συνεντεύξεις για δουλειά κ.λπ. μέχρι τα μέσα Απριλίου. Αυτή είναι μια περίοδος με μεγάλες φιλοδοξίες αλλά φυσικά και ανταγωνισμό, όπου τα πάντα εξαρτώνται από το πόσο καλά μπορείς να κάνεις manage τον εαυτό σου, δρώντας με πρεμία και ψυχρή λογική, εστιάζοντας όλη την ενέργεια σου στην εξέλιξή σου. Βέβαια doing that, δεν θα πρέπει να αμελείς και την προσωπική φροντίδα, με χρόνο για ξεκούραση και happy moments με φίλους και σύντροφο, αφού στην τελική από κάπου πρέπει να «αντλεις» και εσύ για να έχεις να «δώσεις». Πάντως η σύνοδος Ήλιου-Ποσειδώνα στους Ιχθείς την Κυριακή, που επηρεάζει ιδιαίτερα το 3ο δεκαήμερο, δεν προσφέρεται για σημαντικές αποφάσεις, οπότε αν βρίσκεσαι στη φάση που «ζυγίζεις» μια πρόταση συνεργασίας ή σκέφτεσαι πιθανές αλλαγές στα επαγγελματικά, πρέπει να είσαι επιφυλακτικός με τα μηνύματα που λαμβάνεις αλλά και με τον τρόπο που επεξεργάζεσαι τις επιλογές σου, αφού η ορθή κρίση δεν θα είναι στα «φόρτε» της.

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

(21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου)

Βρισκόμαστε στην αρχή της άνοιξης, σχεδόν δύο χρόνια ακριβώς από την έναρξη της πανδημίας, που έφερε τα πάνω κάτω εκτός των άλλων και στα θέματα των ταξιδιών. Με την παρουσία όμως των πλανητών στους Ιχθείς η ανάγκη να «ταξιδέψεις», κυριολεκτικά και μεταφορικά βρίσκεται σε έξαρση, δίνοντας στου ιδέες για να οργανώσεις την πολυπόθητη απόδραση. Θα παραμείνει μέχρι τις 27/3, βοηθώντας σε να «ψαχτείς», να δοκιμάσεις νέα χόμπι, να βγεις, να φλερτάρεις, να εξερευνήσεις, ενώ μπορεί να σου ανοίξει και νέες προοπτικές σχετικά με τις σπουδές σου και σχέδια για μεταπτυχιακά, σεμινάρια, μετεκπαιδεύσεις κ.λπ., αν βρίσκεσαι σ' αυτή την ηλικία. Μέσα σ' όλο αυτό δεν αποκλείεται να υπάρχει παράλληλα ένα παρασκήνιο στη δουλειά, με την έννοια των «προπαρασκευαστικών» συζητήσεων για κάποια πρότζεκτς που δεν είναι ακόμα η ώρα τους να αποκαλυφθούν, ίσως όμως κουβαλάς το άγχος για τα επαγγελματικά και εκτός εργασιακού ωραρίου, επηρεάζοντας τον ψυχισμό σου και κατ' επέκταση την υγεία σου, οπότε πρέπει να κάνεις άμεσα κάτι γι' αυτό. Η σύνοδος Ήλιου-Ποσειδώνα την Κυριακή αυξάνει τις τάσεις φυγής, δίνοντας και μια μεγαλύτερη νότα ευαισθησίας και «χασίματος» σε όλο το Σ/Κ.

ΛΕΩΝ

(22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου)

Η μετακίνηση της Αφροδίτης και του Άρν απέναντί σου στον Υδροχόο ορίζει ένα διάστημα ενάμιση μήνα με πολύ τρέξιμο, με αρκετό «ζόρι» στον τομέα των σχέσεων και των συνεργασιών, που σημαίνει πως πρέπει να «ονλιστείς» με υπομονή, αν και για τους ελεύθερους θα υπάρχουν ευκαιρίες για φλερτ και νέες γνωριμιές. Την Πέμπτη ο Ερμής περνά στους Ιχθείς μέχρι τις 27/3 και το μυαλό σου αρχίζει να σκέφτεται με οικονομικούς «όρους». Εκεί βρίσκονται άλλωστε ο Ήλιος, ο Δίας και ο Ποσειδώνας, με την όλη κατάσταση που διαμορφώνεται λόγω των πρόσφατων πολεμικών εξελίξεων να σε αγχώνει ιδιαίτερα όσον αφορά το οικονομικό κομμάτι, αρχίζοντας έτσι τις «αλχημείες» σου προκειμένου να καταφέρει να αντιμετωπίσει τις υποχρεώσεις σου. Παράλληλα, ο Ερμής από αυτή τη θέση μπορεί να παίξει και «παιχνιδάκια» με τη διάθεσή σου, τόσο εξαιτίας της περιρρέουσας ατμόσφαιρας, όσο και λόγω των προσωπικών σου, με συναισθήματα ζήλιας, ανασφάλειας, ακόμα και διακυμάνσεις στο σεξουαλικό κομμάτι, δίνοντας μερικές φορές μπερδεμένα μηνύματα στην άλλη πλευρά.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

(23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου)

Η παρουσία της Αφροδίτης και του Άρν στον Υδροχόο μέχρι τα μέσα Απριλίου ανεβάζει αισθητά τις απαιτήσεις στην καθημερινότητα και στη δουλειά, οπότε χρειάζεται οργάνωση χρόνου για να μπορείς να ανταπεξέρχεσαι κρατώντας δυνάμεις στο κομμάτι της υγείας σου, που σίγουρα πρέπει να φροντίζεις περισσότερο αυτή την εποχή. Παράλληλα, βέβαια, με τη συγκέντρωση των πλανητών απέναντί σου στους Ιχθείς χρειάζεται να δώσεις βάση και στον τομέα των προσωπικών σχέσεων και των επαγγελματικών συνεργασιών. Την Πέμπτη περνά και ο κυβερνήτης σου Ερμής σ' αυτό το ζώδιο, όπου και θα παραμείνει μέχρι τις 27/3, βοηθώντας σε συζητήσεις, επαφές και διαπραγματεύσεις για νέες συμφωνίες και προτάσεις συνεργασίας στα επαγγελματικά, δίνοντάς σου και μεγαλύτερο «αέρα» στο φλερτ αν είσαι ελεύθερος, οπότε ίσως η άνοιξη σου φέρει ένα καινούργιο ταίρι. Γενικά τα πράγματα στη ζωή δείχνουν να «κινούνται», be ready λοιπόν να ανέβεις στο τρένο «τώρα που γυρίζει», όντας παρών στις εξελίξεις στα προσωπικά και στα επαγγελματικά. Η σύνοδος πάντως Ήλιου-Ποσειδώνα την Κυριακή εξιδανικεύει αρκετά τις καταστάσεις, γι' αυτό άσε καλύτερα σχετικές σημαντικές αποφάσεις σε αυτούς τους τομείς για αργότερα.

ΖΥΓΟΣ

(22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου)

Καθώς ο κυβερνήτης σου, η Αφροδίτη, αλλά και ο Άρης έχουν πάρει θέση στον Υδροχόο και τον 5ο οίκο του ωροσκοπίου, η ψυχολογία σου κινείται σε καλύτερα επίπεδα, παρά τις τρέχουσες διεθνείς συγκυρίες, «κλείνοντάς σου το μάτι» στον έρωτα, θυμίζοντάς σου πως υπάρχει και το κομμάτι της σεξουαλικότητας και της χαράς στη ζωή. Η μετακίνηση του Ερμή στους Ιχθείς την Πέμπτη στρέφει το ενδιαφέρον σου στην οργάνωση της καθημερινότητας και της δουλειάς, αλλά και στη φροντίδα της υγείας σου. Καιρός είναι να δεις πού και πώς ξεδεύεις τον χρόνο σου, πόσο αποτελεσματικός είσαι με τα καθήκοντά σου, τι αλλαγές πρέπει να γίνουν για να αυξήσεις την παραγωγικότητά σου, κάνοντας χώρο για χόμπι και στιγμές ξεκούρασης. Παράλληλα είναι η εποχή για να ξεκινήσεις διατροφή και γυμναστική ενόψει του καλοκαιριού, ή να «ψαχτείς» με ένα spring detox που θα ωφελήσει σώμα και πνεύμα. Για κάποιους αυτό μπορεί απλά να σημαίνει ότι φέτος δοκιμάζουν να ακολουθήσουν τη νηστεία της Σαρακοστής, ενώ ίσως πρέπει να βάλεις στο πρόγραμμα και έναν γενικό έλεγχο υγείας που όλο αναβάλεις. Το Σ/Κ πάντως σε θέλει πιο προσεκτικό με all things health, αφιόνοντας έγνοιες και αποφάσεις για τη δουλειά «εκτός».

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

(23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου)

Με την Αφροδίτη και τον Άρν να κινούνται στον Υδροχόο και τον 4ο οίκο του ωροσκοπίου σου, οι τομείς του σπιτιού, της οικογένειας και των επαγγελματικών βγάζουν ένα παραπάνω «ζόρι», επομένως ζητούνται επειγόντως «ανάσες» για το ψυχολογικό και συναισθηματικό κομμάτι, προκειμένου να διατηρηθεί μια κάποια ισορροπία που θα προστατέψει το προσωπικό σου sanity. Η είσοδος του Ερμή στο ζώδιο των Ιχθύων την Πέμπτη, όπου και θα παραμείνει ως τις 27/3, λογίζεται σίγουρα ως τέτοια, βοηθώντας σε να παίρνεις πού και πού το μυαλό σου από τα δύσκολα της καθημερινότητας, με ορίζοντα τα αισθηματικά και ό,τι μπορεί να δώσει χαρά στη ζωή σου, namely η ενασχόληση με τα χόμπι σου, οι βόλτες με το παρεάκι, η δημιουργική διασκέδαση με τα παιδιά, ένα μικρό ταξιδάκι, η «απόδραση» μέσω της τέχνης. Αν είσαι καλλιτέχνης θα έχεις πολλές φρέσκες ιδέες, ενώ σε περίπτωση που ενδιαφέρεσαι να αποκτήσεις ένα παιδί, αυτή η θέση του Ερμή μπορεί να σε βοηθήσει να «ψαχτείς» με τις δυνατότητες που προσφέρει στην εποχή μας η επιστήμη. Η σύνοδος Ήλιου-Ποσειδώνα στους Ιχθείς την Κυριακή υπερτονίζει την ανάγκη για ρομαντισμό και ιδανικές καταστάσεις στον έρωτα, που όμως μπορεί να αποδειχθεί «επικίνδυνη» εφόσον δεν υπάρχουν «δικλίδες ασφαλείας» και όρια που κοντρολάρουν τις εξιδανικεύσεις, ιδιαίτερα αναφορικά με νέες γνωριμιές.

ΤΟΞΟΤΗΣ

(22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου)

Ενώ η παρουσία της Αφροδίτης και του Άρν στον Υδροχόο «μιλά» για κοινωνικότητα, περισσότερες μετακινήσεις μέσα στην καθημερινότητα, αυξημένες επαφές, συζητήσεις και συμφωνίες σχετικά με τα επαγγελματικά, σχέδια για το μέλλον των σπουδών σου, μικρές αποδράσεις με το παρεάκι και κινητικότητα στο κομμάτι του φλερτ, φαίνεται πως με την είσοδο του Ερμή στους Ιχθείς την Πέμπτη και την παραμονή του εκεί μέχρι τις 27/3 δημιουργείται ταυτόχρονα και μια πιο «εσωτερική επιρροή». Στο ίδιο ζώδιο βρίσκονται άλλωστε ο Ήλιος, ο Δίας και ο Ποσειδώνας, αποτελώντας έτσι τρόπον τινά το «αντίπαλο δέος» της εξωστρέφειας που διαμορφώνουν οι πλανήτες στην Υδροχόο. Με λίγα λόγια θα κινείσαι σε δυο κατευθύνσεις, έχοντας αρκετά σκαμπανεβάσματα στη διάθεση, καθώς τη μια η τάση θα είναι να βγεις και την άλλη το «μέσα» σου θα ζητά πιο «ήρεμα» πράγματα, γυρνώντας στην ασφάλεια του σπιτιού σου. Το τελευταίο μπορεί να αποτελέσει το ψυχικό σου «καταφύγιο» φυσικά και λόγω της αναστάτωσης που δημιουργούν οι διεθνείς εξελίξεις, όμως δε χρειάζεται να «πέφτεις» εντελώς, αφού κάλλιστα μπορείς να βρεις εκεί δημιουργικές διεξόδους μέσω των χόμπι σου, καλώντας τους φίλους σου για μαραθώνιο Netflix συνοδεία home cooking κ.λπ.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

(21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου)

Η έξοδος της Αφροδίτης και του Άρν από το ζώδιό σου και η μετακίνησή τους πλέον στον Υδροχόο μειώνει τις δυσκολίες στην καθημερινότητα και στις συναναστροφές με τους σημαντικούς άλλους στη ζωή σου, χωρίς αυτό να σημαίνει πως θα τρέχεις στους αγρούς «με ξέπλεκες κοτσίδες». Σε διαφορετικό παγκόσμιο time frame αυτό θα μπορούσε να είναι ένα «ρεαλιστικό» σενάριο, η πραγματικότητα που διαμορφώνεται όμως από τις πολεμικές εξελίξεις δεν αφήνει φυσικά κανέναν «ψυχολογικά ανέπαφο» ή ανεπηρέαστο. Το πρακτικό κομμάτι των οικονομικών και κυρίως του τι μέλλει γενέσθαι με τις αυξήσεις στις τιμές των προϊόντων, της ενέργειας κ.λπ. σε «καίει» άμεσα και πιθανόν ήδη «αναλύεις» πιο συγκεκριμένα την διαχείριση του μπάτζετ σου, βλέποντας πού πάνε τα χρήματά σου, από πού μπορείς να κόψεις, τι άλλο πρέπει να περιορίσεις κ.λπ. Η είσοδος πάντως του Ερμή στον Υδροχόο την Πέμπτη σε βοηθά να μη χάνεις την αισιοδοξία σου, σε «αβαντάρει» επικοινωνιακά στις συζητήσεις, σε παρακινεί να «ψαχτείς» με επιλογές για το μέλλον των σπουδών σου, να οργανώσεις ένα ταξίδι αναψυχής, ακόμα και να προχωρήσεις στην αγορά ενός μεταφορικού μέσου.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

(20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου)

Κινείσαι πλέον με «άλλη» ενέργεια, αφού Αφροδίτη και Άρης έχουν περάσει ήδη από την Κυριακή στο ζώδιό σου, διαμορφώνοντας ένα διαφορετικό πλαίσιο στην καθημερινότητά σου μέχρι τα μέσα Απριλίου, που θα βγάλει πολλή πίεση αλλά συνάμα και ευκαιρίες να τελειώνεις με εκκρεμότητες που «σέρνονταν» εδώ και καιρό. Την Πέμπτη ο Ερμής αποχωρεί από το ζώδιό σου και περνά στους Ιχθείς, κάνοντας τα οικονομικά το νέο «hot stuff» που ζητά την προσοχή σου. Τίποτα το περίεργο, βέβαια, αφού η ανησυχία για το «ράλι» των τιμών σε βασικούς τομείς προϊόντων, στην ενέργεια κ.λπ. είναι επακόλουθο της πολεμικής σύρραξης στην Ουκρανία, αναγκάζοντας τον καθένα να κάνει αλλιώς τα κουμάντα του. Έτσι μπαίνεις στη διαδικασία να ασχοληθείς πιο επισταμένα, τουλάχιστον για το επόμενο τρίμηνο, με το ισοζύγιο εσόδων-εξόδων, περικόπτοντας περιττές σπατάλες, να κάνεις διακανονισμούς χρεών προς εφορία, δημόσιο, ασφάλισες, να διαπραγματευτείς τους δόρους σε συμβόλαια, σε δάνεια με τράπεζες, να δεις τι επιλογές έχεις για να «τοσντάρεις» το κάτι παραπάνω στο εισόδημα σου βρίσκοντας π.χ. μια δεύτερη δουλειά κ.λπ. That being said, η σύνοδος Ήλιου-Ποσειδώνα που γίνεται ακριβείας την Κυριακή δείχνει ότι αυτές οι μέρες δεν προσφέρονται για σχετικές αποφάσεις, οπότε δώσε χρόνο στα πράγματα, αποφεύγοντας βεβιασμένες δεσμεύσεις.

ΙΧΘΥΕΣ

(18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου)

Με την παρουσία της Αφροδίτης και του Άρν στον Υδροχόο και τον 12ο οίκο του ωροσκοπίου σου, η υγεία και η φυσική σου κατάσταση γίνονται η απόλυτη προτεραιότητα. Αυτό το διάστημα, περίπου μέχρι το Πάσχα, πρέπει να εξετάσεις αν οι τρέχουσες ρουτίνες φροντίδας σε εξυπηρετούν στο εδώ και τώρα, ψάχνοντας νέες επιλογές για να ενισχύσεις την άμυνα του οργανισμού σου, δίνοντας ενδεχομένως ένα boost στο κομμάτι της διατροφής, υιοθετώντας περισσότερη κίνηση στην καθημερινότητά σου, με ένα ασκπσιολόγιο που σου κάνει «κέφι». Καθώς αυτή η πλανητική μετακίνηση συμπίπτει με την αρχή της Σαρακοστής, ίσως σκεφτείς να δοκιμάσεις και τα οφέλη της παραδοσιακής νηστείας this year. Την Πέμπτη ο Ερμής περνά στο ζώδιό σου μέχρι τις 27/3, για να συναντήσει τον Ήλιο, τον Δία και τον Ποσειδώνα που βρίσκονται ήδη εκεί, βοηθώντας σε να επικεντρωθείς περισσότερο στις ανάγκες σου, επικοινωνώντας τες και πιο αποτελεσματικά στο περιβάλλον σου. Οι συζητήσεις και οι συναντήσεις με φίλους, σύντροφο και αγαπημένα πρόσωπα δεν θα λείψουν, ωστόσο με τη σύνοδο Ήλιου-Ποσειδώνα την Κυριακή να δημιουργεί ένα κλίμα σύγχυσης στο μυαλό και στην κρίση σου, καλύτερα να αποφύγεις τώρα σοβαρές αποφάσεις. **A**

**ΠΕΡΙΚΛΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
07.00 - 08.00

**ΣΠΗΛΙΟΣ
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00-10.00

**ΓΙΑΝΝΗΣ
ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
08.00-10.00

**ΓΙΑΝΝΗΣ
ΝΕΝΕΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
10.00-12.00

**ΓΙΟΒΑΝΝΑ
ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
12.00-14.00

**ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΔΑΝΔΟΛΟΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
14.00-16.00

**ΕΛΕΝΗ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
16.00-18.00

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18.00-20.00

**ΣΠΥΡΟΣ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
20.00-22.00

**ΣΩΤΗΡΗΣ
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ**

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
22.00-00.00

Vasily Kandinsky, Bleu de ciel, 1940. Centre Pompidou, MNAM-CCI, Paris.
Photo: © Centre Pompidou, MNAM-CCI / Bertrand Prévoist / Dist. RMN-GP

SWATCH STORES: AGHNA: ΣΥΝΤΑΓΜΑ, 210 3313833 | ΟΜΟΝΟΙΑ, 210 3213328
ΜΑΡΟΥΣΙ: THE MALL, 210 6197472, ΓΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: 2310 284988

swatch × Centre Pompidou